

APSTIPRINĀTS
ar Naukšēnu novada domes
2013.gada 15.maija lēmumu /protokols Nr.6, 8.§/

Naukšēnu novada dome

Naukšēnu novada teritorijas plānojums 2013.-2025.gadam

I daļa

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Konsultāciju uzņēmums „Grupa 93”
2013.gads

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

a/c - autoceļš	NAP2020 - Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam
AEP - ainavu ekoloģiskais plāns	NATURA 2000 - Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija
AP - attīstības programma	NĪ - nekustamie īpašumi
CSP - Centrālā statistikas pārvalde	NĪLM - nekustamā īpašuma lietošanas mērķis
DAP - Dabas aizsardzības pārvalde	NVA - Nodarbinātības valsts aģentūra
dnn - diennakts/-ī	NVO - Nevalstiskā organizācija
EM - Ekonomikas ministrija	PMLP - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
EPL - elektropārvades līnija	PVD - Pārtikas un veterinārais dienests
ERAF - Eiropas Reģionālās attīstības fonds	PVN - Pievienotās vērtības nodoklis
ES - Eiropas Savienība	RVP - reģionālā vides pārvalde
ESF - Eiropas Sociālais fonds	SIA - sabiedrība ar ierobežotu atbildību
FM - Finanšu ministrija	SV - Suspendētās vielas
GRP - gāzes regulēšanas punkts	TEN-T - Transeiropas Transporta tīkls
GRS - gāzes regulēšanas stacija	TIAN - teritorija apbūves un izmantošanas noteikumi
ha - hektārs	UR - Uzņēmumu reģistrs
IAS - ilgtspējīgas attīstības stratēģija	VA - Valsts aģentūra
IZM - Izglītības un zinātnes ministrija	VARAM - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
ĪADT - īpaši aizsargājama dabas teritorija	VES - vēja elektrostacija
KF - Kohēzijas fonds	VI - Veselības inspekcija
km - kilometrs	VID - Valsts ieņēmumu dienests
kV - kilovolts	VKPAI - Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
LDz - VAS „Latvijas Dzelzceļš”	VMD - Valsts meža dienests
LIAS 2030 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	VPR - Vidzemes plānošanas reģions
LIZ lauksaimniecībā izmantojamā zeme	VRAA - Valsts reģionālās attīstības aģentūra
LR - Latvijas Republika	VSIA - Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Lursoft - SIA „Lursoft IT” uzņēmumu datu bāze, kas tiek veidota sadarbībā ar LR Uzņēmumu reģistru	VVD - Vides valsts dienests
LVC - VAS „Latvijas Valsts ceļi”	VZD - Valsts zemes dienests
LVĢMC - VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”	ZAAO - Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija
LVM - AS „Latvijas Valsts meži”	ZBR - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts
MK - Ministru kabinets	ZS - zemnieku saimniecība
NAI - notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	
NAP - Nacionālais attīstības plāns	

Saturs

IEVADS	6
Novada vēsturiskā attīstība	7
1. PLĀNOŠANAS KONTEKSTS	8
1.1. Nacionālā līmeņa nostādnes.....	8
1.1.1. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	8
1.1.2. Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam	10
1.1.3. Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam	10
1.1.4. Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam	10
1.2. Reģiona līmeņa nostādnes	10
1.2.1. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam.....	10
1.2.2. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam	11
1.2.3. Valmieras rajona teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam	12
1.3. Vietējā līmeņa nostādnes	13
1.3.1. Apkārtējo pašvaldību plānošanas situācija un plānošanas dokumentu analīze	13
1.3.2. Naukšēnu novada plānošanas situācija	16
1.4. Pašvaldības projekti ar ES fondu līdzfinansējumu	16
2. NAUKŠĒNU NOVADA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS.....	17
2.1. Novada portrets.....	18
2.2. Attīstību ietekmējošie faktori	22
3. DABAS APSTĀKĻI UN RESURSI	25
3.1. Klimats	25
3.2. Ģeoloģiskais raksturojums.....	25
3.3. Reljefs	25
3.4. Augsnes	26
3.5. Derīgie izrakteņi.....	26
3.5.1. Būvmateriālu izejvielu un kūdras atradnes.....	26
3.5.2. Pazemes ūdeņi, to ieguve un izmantošana	28
3.6. Dabas teritorijas	29
3.6.1. Virszemes ūdeņi	29
3.6.2. Meži, purvi	32
3.6.3. Lauksaimniecības zemes.....	33
3.6.4. Meliorētās zemes un valsts nozīmes meliorāciju ūdensnotekas.....	35

3.6.5. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un citas nozīmīgas dabas teritorijas.....	36
3.7. Ainavas	40
4. KULTŪRAS PIEMINEKĻI	42
4.1. Valsts aizsargājami kultūras pieminekļi	42
4.2. Pašvaldības aizsargājami kultūrvēsturiski nozīmīgie objekti	46
5. VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS	47
5.1. Gaisa kvalitāte	47
5.2. Trokšņa līmenis.....	48
5.3. Smakas.....	48
5.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte.....	48
5.5. Pazemes ūdeņu kvalitāte.....	50
5.6. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums	50
5.7. Atkritumu saimniecība.....	52
5.8. Riska objekti un teritorijas.....	53
6. TERITORIJAS STRUKTŪRA UN IZMANTOŠANA	57
7. IEDZĪVOTĀJI	57
8. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA	57
9. UZŅĒMĒJDARBĪBAS AKTIVITĀTES.....	59
10. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA.....	62
11. NEKUSTAMO ĪPAŠUMU TIRGUS RAKSTUROJUMS.....	64
12. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA.....	65
12.1. Valsts autoceļi.....	66
12.2. Pašvaldības ceļi un ielas.....	67
12.3. Pārējie ceļi novada teritorijā.....	68
12.4. Sabiedriskā transporta organizācija.....	68
13. INŽENIERAPGĀDE UN TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA	69
13.1. Ūdensapgāde.....	70
13.2. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	71
13.3. Siltumapgāde.....	72
13.4. Gāzes apgāde.....	72
13.5. Elektroapgāde.....	73
13.6. Sakari	74
14. UGUNSDZĒSĪBA	75
15. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMU APRAKSTS UN PAMATOJUMS.....	76
15.1. Teritorijas attīstības mērķi un virzieni	76
15.2. Teritorijas plānotās izmantošanas risinājumi (kopsavilkums)	77

Pielikumi	85
1.pielikums. Būvmateriālu izejvielu atradnes novadā un to krājumu atlikumi	86
2.pielikums. Ūdensapgādes urbumi novada teritorijā un to raksturojums	87
3.pielikums. Virszemes ūdensobjekti novada teritorijā.....	90
4.pielikums. Valsts meža zemes novada teritorijā, kur galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība.....	91
5.pielikums. Meža zemes sadalījums pa koku sugām novada teritorijā, ha	92
6.pielikums. Lielākie purvi novada teritorijā	93
7.pielikums. LVĢMC novērojumu stacijas novada teritorijā	94
8.pielikums. Mikroliegumi novada teritorijā	95
9.pielikums. Dabas pieminekļi - dižkoki novada teritorijā	96
10.pielikums. Dižakmeņi novada teritorijā	100
11.pielikums. Vietējas nozīmes alejas un koku rindas.....	102
12.pielikums. Vietējas nozīmes dabas objekts un nozīmīgi stādījumi	103
13.pielikums. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi novada teritorijā.....	104
14.pielikums. Pašvaldības aizsargājamie kultūrvēsturiski nozīmīgie objekti.....	105
15.pielikums. Pieminekļi un piemiņas zīmes novada teritorijā	108
16.pielikums. Potenciāli piesārņotās vietas novada teritorijā.....	109
17.pielikums. Sporta bāzes novada teritorijā	111
18.pielikums. Valsts autoceļi novada teritorijā	112
19.pielikums. A grupas pašvaldības autoceļi	113
20.pielikums. B grupas pašvaldības autoceļi	116
21.pielikums. C grupas pašvaldības autoceļi	118
22.pielikums. Pašvaldības ielas.....	119
23.pielikums. Valsts meža autoceļi novada teritorijā.....	122
24.pielikums. Ūdensapgādes, kanalizācijas tīklu un NAI izvietojuma shēma Dīķeros	123
25.pielikums. Ūdensapgādes shēma apdzīvotajai vietai Ķoņi	124
26.pielikums. Ūdensapgādes shēma apdzīvotajai vietai Mirķi	125
27.pielikums. Ūdensapgādes shēma apdzīvotajai vietai Doles	126
28.pielikums. Ugunsdzēsības hidranti VUGD vajadzībām novada teritorijā	127
29.pielikums. Ūdens ņemšanas vietas VUGD vajadzībām novada teritorijā	128
30.pielikums. B un C kategorijas piesārņojošas darbības operatoru saraksts	129

IEVADS

Naukšēnu novada teritorijas plānojums izstrādāts 2012./2013.gadā, Naukšēnu novada pašvaldībai sadarbojoties ar konsultāciju uzņēmumu SIA „Grupa 93”, saskaņā ar noslēgto līgumu.

Mainoties normatīvo aktu prasībām teritorijas attīstības plānošanas jomā, teritorijas plānojuma izstrāde tiek turpināta atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta atbilstoši Teritorijas plānošanas likuma, MK noteikumu Nr.1184 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma noteikumi” (06.10.2009.) prasībām un procedūrai un novada domes apstiprinātajam Darba uzdevumam un tiks pabeigta pēc Teritorijas attīstības plānošanas likuma Pārejas noteikumu 11.1.punkta prasībām, saskaņā ar ko teritorijas plānojuma izstrāde pabeidzama pēc MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (16.10.2012.)prasībām.

Plānojums izstrādāts, ņemot vērā līdzšinējos pašvaldības plānošanas dokumentus un dokumentus, kas tiek izstrādāti paralēli plānojumam, zemes īpašumu struktūru, darba uzdevumu plānojuma izstrādei, augstākā plānošanas līmeņa dokumentus, nacionālās programmas un nozaru attīstības plānus, apkārtējo pašvaldību plānošanas dokumentus, attīstības tendences, LR spēkā esošo normatīvo aktu prasības, Naukšēnu novada iedzīvotāju, uzņēmēju, politiķu redzējumu par novada tālāko attīstību, plānojuma izstrādē iesaistīto ekspertu u.c. speciālistu viedokļus un institūciju nosacījumus. Ar institūciju nosacījumu kopijām var iepazīties plānojuma IV daļā „Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi”.

Teritorijas attīstības plānošanas likums paredz, ka vietējā līmenī ir šādi savstarpēji saskaņoti attīstības plānošanas dokumenti: vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojums, lokālplānojums un detālplānojums un izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, jānodrošina stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, ja tas ir nepieciešams saskaņā ar normatīvo aktu prasībām (Saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu Nr.42 stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra Naukšēnu novada teritorijas plānojumam 2013.-2025.gadam netiek piemērota). Vietējā pašvaldības līmenī tiek ieviesti divi jauni plānošanas dokumenta veidi - lokālplānojums un tematiskais plānojums. Lokālplānojumu izstrādā pati pašvaldība pēc savas iniciatīvas un izmanto par pamatu turpmākai plānošanai, kā arī būvprojektēšanai. Lokālplānojumā var detalizēt vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu. Pēc vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas spēkā stāšanās lokālplānojumā var grozīt vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, ciktāl lokālplānojums nav pretrunā ar vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju. Tematisko plānojumu var izstrādāt gan valsts, gan reģionālā, gan vietējā līmenī, tā darbības termiņu nosaka institūcija, kas apstiprina attiecīgo tematisko plānojumu. Tematiskos plānojumus ievēro, izstrādājot citus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

Teritorijas plānojuma izstrādes pamatprincipi

Teritorijas attīstības plānošanā ievēro Attīstības plānošanas sistēmas likumā nostiprinātos principus, kā arī Teritorijas attīstības plānošanas likumā definētos teritorijas plānošanas principus, kas jāievēro visu veidu reģiona un vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu izstrādē.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis

Izstrādes mērķis ir nostiprināt tiesisko pamatu Naukšēnu novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai un nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā, ņemot vērā sabiedrības un speciālistu pamatotus viedokļus. Teritorijas plānojuma risinājumiem jābūt vērīgiem uz dzīves kvalitātes uzlabošanu Naukšēnu novada iedzīvotājiem.

Teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumi

1. Izstrādāt teritorijas plānojumu saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem, nacionālā līmeņa, Vidzemes plānošanas reģiona u.c. augstāka līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem;
2. Izstrādāt teritorijas plānojumu ņemot vērā Naukšēnu novada teritorijas plānojumu, kas apstiprināts 2009.gada 16.septembrī; 1.redakcijas izstrādes laikā veikt spēkā esošo Naukšēnu un Ķoņu pagastu teritorijas plānojumu analīzi un izveidot pārskatu par esošo situāciju, ietverot priekšlikumus jaunas ilgtermiņa attīstības stratēģijas izstrādei;
3. Izstrādāt teritorijas plānojumu, kas būtu pārvaldāms, īstenojams, aktualizējams, grozāms, detalizējams, pārskatāms;
4. Izvērtēt zemes gabalu īpašnieku priekšlikumus par nepieciešamajām izmaiņām;
5. Nepieciešamības gadījumā izstrādāt novada/ciema robežas.

Teritorijas plānojuma juridiskais statuss un pielietojums

Naukšēnu novada teritorijas plānojums ir tiesiskais pamats (saistošie noteikumi) novada teritorijas izmantošanai turpmākajiem 12 gadiem un nosaka teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas nosacījumus.

Teritorijas plānojuma prasības ir saistošas, izstrādājot lokālplānus, detālplānojumus un veicot jebkuru zemes vienību sadalīšanu, apvienošanu un robežu pārkārtošanu, būvprojektēšanu un būvniecību un citu saimniecisko darbību Naukšēnu novada teritorijā.

Teritorijas plānojuma sastāvs

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 19.punktu Teritorijas plānojumā ietilpst: paskaidrojuma raksts, grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

I daļa „Paskaidrojuma raksts” - apkopota informācija, kas raksturo novada teritorijas pašreizējo izmantošanu, sociālās un tehniskās infrastruktūras nodrošinājumu un attīstības vajadzības, sniedz ieskatu par notiekošajiem sociāli ekonomiskajiem procesiem un tos ietekmējošiem faktoriem. Situācijas raksturojums sagatavots, balstoties uz pašvaldības rīcībā esošo informāciju, statistikas datiem, valsts iestāžu rīcībā esošo informāciju, līdzšinējos plānošanas dokumentos un projektos ietverto informāciju un ekspertu viedokļiem. Saskaņā ar MK noteikumu Nr.711. „Noteikumi par pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 8.punktu pašreizējās situācijas raksturojums pastāvīgi aktualizējams.

II daļa „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” ir instruments ilgspējīgas attīstības stratēģijā, Attīstības programmā izstrādātās vīzijas un Teritorijas plānojumā nosprausto mērķu sasniegšanai un nosaka novada teritorijas plānojumā paredzēto plānoto zemes izmantošanu, kā arī tai atbilstošas zemes īpašnieku un valdītāju tiesības un pienākumus.

III „Grafiskā daļa” sagatavota uz Valsts Zemes dienesta vienkāršotās topogrāfiskā kartes M 1: 10 000 pamatnes koordinātu sistēmā LKS-92, digitālā un analogā formātā. Grafiskajos materiālos atspoguļota teritorijas esošā izmantošana un teritorijas plānotā izmantošana. Pilnīgākai situācijas uztveramībai sagatavotas tematiskās kartes un shēmas. Novada ciemu teritorijas sagatavotas M 1:5000, bet lauku teritorija M 1:10 000.

IV daļa „Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi” - apkopota teritorijas plānojuma izstrādes dokumentācija - pašvaldības lēmumi, darba uzdevums, valsts institūciju sniegtie nosacījumi un atzinumi, iedzīvotāju iesniegtie priekšlikumi un ziņojums par to iekļaušanu vai noraidīšanu teritorijas plānojumā, publikācijas presē un citi teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas procesu raksturojošie materiāli.

Novada vēsturiskā attīstība

Naukšēnu novads izveidots 01.07.2009. apvienojoties divām bijušā Valmieras rajona kaimiņu pašvaldībām - Naukšēnu pagastam un Ķoņu pagastam. Ministru kabinets (11.12.2007.) pieņēma grozījumus administratīvi teritoriālā iedalījuma projektā, atļaujot veidot Naukšēnu novadu.¹ Lēmumu apvienoties Naukšēnu novadā Naukšēnu pagasta padome pieņēma 21.08.2007. (lēmums Nr.1, prot. Nr.9) un Ķoņu pagasta padome 28.08.2007. (lēmums Nr.8; 1§).

Naukšēnu pagasts

Pirmās ziņas par Naukšēniem saistītas ar Naukšēnu muižu (Schwarzenbrunn, tagad Lodes pagastā), kas piederēja Jostam Firstenbergam.² Kad Livonijas kara laikā muižu pilnīgi nopostīja. Firstenbergs muižu pārcēla uz viņam piederošo Naukšēnu ciema vietu. Pirmie minētie māju vārdi ir „Limba” (1420.g.), „Kurgis” un „Pikas” (1530.g.). 1601.gadā arklu revīzijā minētas „Mesteru” mājas, kurās dzīvojuši latvieši. „Udzēni” un „Veceļi”, kurās dzīvojuši igauņi (1638.g. arklu revīzijas dokumentos teikts, ka šajās mājās dzīvo tikai latvieši). 1585.gadā Naukšēnu muiža nonāca Polijas, 1628.gadā - Zviedrijas valdījumā. 1630.gadā muižu no karaļa Gustava Ādolfā nopirka landrāts Aleksandrs fon Essens. Viņa dzimtas īpašumā muiža bija līdz 1760.gadam, tad to nopirka Rīgas Lielās ģildes vecākais Vilhelms Grote. Baronu fon Grotu dzimta Naukšēnu muižu pārvaldīja līdz nacionalizācijai (1919.g.). Naukšēnu muižai piederēja Tēcēnu Idus, Grotē pusmuiža.

Par Nurmū muižu („nurm” igauniski - druva) 1638.gadā Vidzemes arklu revīzijā teikts, ka tai no seniem laikiem pieder viens ciems ar 15 mājām. Viens no pirmajiem zināmajiem muižas īpašniekiem ir brīvkungs Dītrihs Behers, kam Polijas karalis Stefans 1585.gadā dāvinājis Nurmū. 1630.gadā karalis Gustavs Ādolfs muižu piešķīra majoram Viljamam Lovisam no Menaras, viņa dzimtai muiža piederēja līdz 1864.gadam. Pēc tam - fon Freimanu dzimtas īpašums (pēdējo no viņiem - Nurmū dzimušo Georgu Hermani 1919.gadā nošāva lielinieki).

¹ Avots: Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.

² Avots: Latvijas pagasti. Enciklopēdija, 2002, AS Preses nams.

1935.gadā Naukšēnu pagasta platība bija 18075ha. 1945.gadā pagastā izveidoja Naukšēnu, Piksāru un Nurmu ciemu, bet pagastu 1949.gadā likvidēja. 1948.gadā Naukšēnu ciemam pievienoja Piksāru ciemu, 1954.gadā - Nurmu ciemu. 1990.gadā pagastu atjaunoja.

Ķoņu pagasts

Ķoņu pagasta teritorija izveidojusies no Ķoņu un Dīķeru muižas. Ķoņu muižu poļu laikos (1561.g.) dibinājis Pešovskis kāda zemnieku ciema vietā. Ordeņa laiku zemesgrāmatā šis ciems saukts par Nouivenkull (tā ciems saukts igauņu valodā). Vēlāk muižu pārvaldījis Fārensbahs (pievienojis muižu Rūjienas stārstijai) un Dombovskis. No 1599.gada muiža piederējusi Hansam Kēningam (iespējams, ka muižas un pagasta nosaukums cēlies no viņa uzvārda). No 1818.gada muižu pārvaldīja ģenerālis Hermanis fon Erbens. 1820.gadā muiža nonāca Menzenkampfu ģimenes pārziņā.

Ķoņu kalna Z piekājē, novada dižākās upes Rūjas labajā krastā jau senajos ordeņa laikos (15.gs.) tika izveidota muiža, kas saukta par Pūderkull (igauņu valodā „puder” - putas, „kull” - ciems). Poļu laikos (pēc 1561.g.) muižu valdījis Merčejevskis. 1592.gadā viņš muižu pārdevis Dīkeram (Dūhker) - no viņa uzvārda Dīķeru muiža arī ieguvusi savu nosaukumu. 1622.gadā muižu valdījis Vidzemes muižnieks Johans Dīkers, kurš bijis Zviedrijas armijas kaprālis, no 1840.gada tā piederējusi Ķoņu muižas īpašniekam Menzenkampfam.

1866.gada muižu teritorijā izveidoja Ķoņu un Dīķeru pagastu (1903.g. pievienots Ķoņu pagastam). 1935.gadā Ķoņu pagasta platība bija 5760ha. 1945.gadā Ķoņu pagastā izveidoja Ķoņu un Dīķeru ciemu, bet pagastu 1949.gadā likvidēja. 1954.gadā Ķoņu ciemam pievienoja Dīķeru ciemu, 1975.gadā - daļu Rūjienas pilsētas lauku teritorijas no bijušā Rūjienas pagasta. 1990.gadā pagastu atjaunoja.

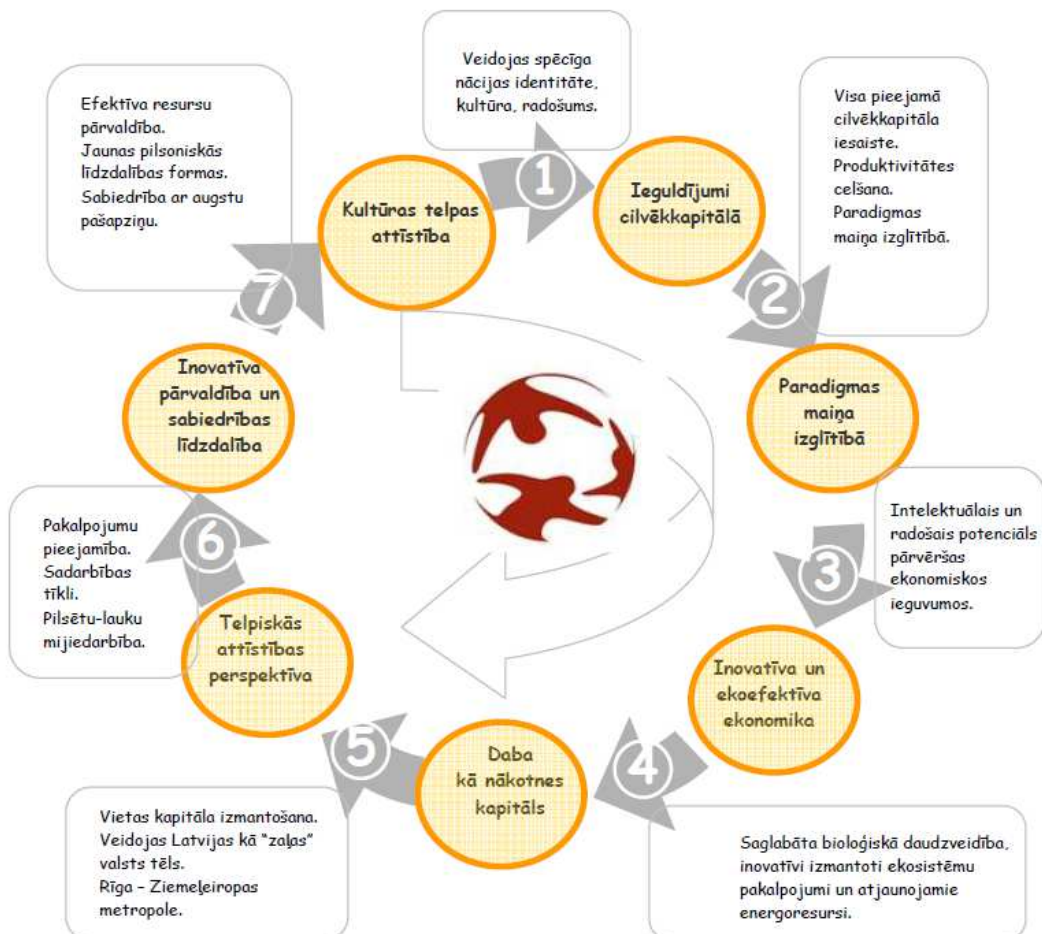
1. PLĀNOŠANAS KONTEKSTS

1.1. Nacionālā līmeņa nostādnes

1.1.1. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam

Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris.

1.attēls. LIAS 2030 prioritātes

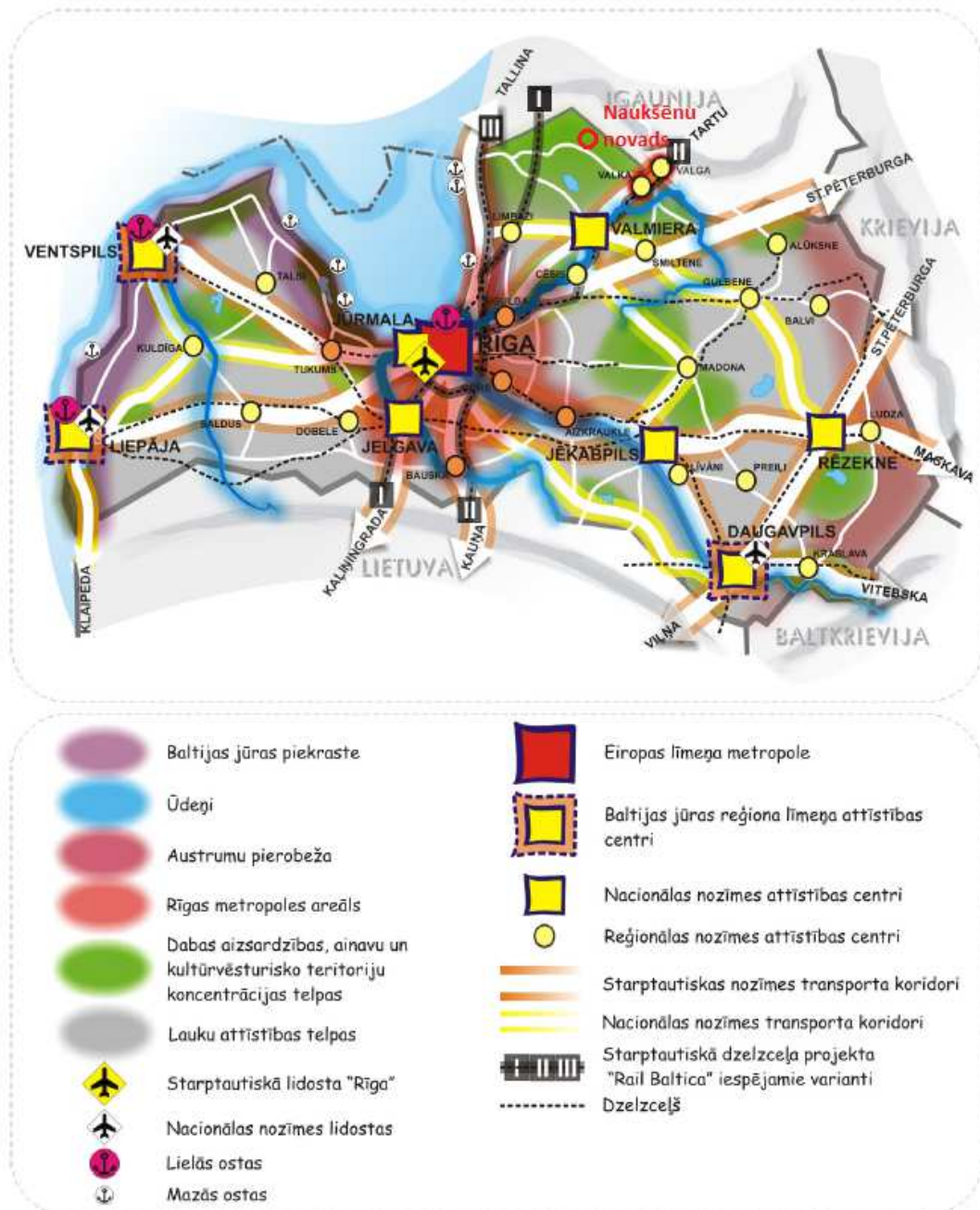
Attīstības plānošanas sistēmas likuma 9.panta 4.daļā noteikts, ka stratēģija ir hierarhiski augstākais valsts attīstības plānošanas dokuments. Pēc apstiprināšanas Saeimā 10.07.2010., Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk - LIAS 2030) kļuvusi par valsts galveno plānošanas instrumentu ar likuma spēku un visi stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumenti tiks veidoti saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

LIAS 2030 noteiktas 7 prioritātes (1.attēls), katra prioritāte ietver vienu vai vairākus galvenos attīstības virzienus un atbilstoši definētus ilgtermiņa mērķus. To sasniegšanai ir noteikti ilgtermiņa prioritārie rīcības virzieni, kā arī ieteikti iespējamie risinājumi katra rīcības virziena īstenošanai.

Saskaņā ar LIAS 2030 par galvenajiem ekonomiskās attīstības centriem kļūs pilsētas, pieaugs to ekonomiskā kapacitāte un konkurētspēja. Pilsētas kļūs par katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku.

Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs. Šīs pilsētas sadarbībā ar Valku (kopā ar Valgu - Latvijas Ziemeļu vārti), Limbažiem, Madonu, Smiltēni, Alūksni, Gulbeni un Balviem veidos reģiona izaugsmei nepieciešamo kritisko masu, vienlaikus stiprinot Vidzemes reģiona pievilcīgumu un konkurētspēju. Attīstības centru savstarpējā sadarbība un papildinātība, zināšanu un pieredzes apmaiņa sekmēs reģiona inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību, kā arī stiprinās pārrobežu sadarbību.

2.attēls. Latvijas nākotnes telpiskās struktūra („Telpiskās attīstības perspektīva” (6))

Mazajām pilsētām un atsevišķos gadījumos lielākajām lauku apdzīvotajām vietām ir jāpilda novadu nozīmes attīstības centru loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darba vietas. Novadu nozīmes attīstības centriem ir jāiekļaujas kopējā nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centru funkcionālajā tīklā. Tāpēc novadu nozīmes attīstības centros ir jākoncentrē pakalpojumi, kas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai. Novada nozīmes attīstības centrus nosaka reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Pilsētas ir apkārtējo lauku teritoriju, t.sk. viensētu un ciemu, atbalsta centri, noieta tirgus lauksaimniecības produkcijai, darba un dažādu pakalpojumu saņemšanas vietas lauku iedzīvotājiem. Savukārt lauki, paralēli lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās produkcijas ražošanai, nodrošina rekreācijas iespējas pilsētu iedzīvotājiem, kvalitatīvu dzīves telpu pilsētās strādājošajiem, kā arī teritorijas nelauksaimnieciskai uzņēmējdarbībai. Attīstot lauku tūrismu un citus alternatīvos nodarbes veidus, it sevišķi e-darba iespējas, izmantojot lauku viensētas arī kā brīvdienu un vasaras mājas, jāveicina Latvijai raksturīgā dzīvesveida ar vēsturisko apdzīvotuma struktūru, kultūrainavu un tradīcijām saglabāšana. Izmantojot katras teritorijas īpašās priekšrocības un kopīgi risinot problēmas, palielināsies gan pilsētu, gan lauku teritoriju attīstības iespējas. Pašvaldībām ir jāveicina lauku un pilsētu mijiedarbība, sekmējot:

1. Mobilitātes iespējas, t.sk. nodrošinot attīstības centru sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī radot iespējas lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas realizācijai;
2. Darbaspēka un zināšanu plūsmu, sekmējot zināšanu pārnēsi;
3. Kapitāla plūsmu, dažādojot lauku teritoriju ekonomiku, tradicionālās lauksaimniecības nozares papildinot ar jaunu un inovatīvu produktu ražošanu;
4. Tūrisma plūsmu, novirzot tās no pilsētām uz lauku teritorijām.

LIAS 2030 Telpiskās attīstības perspektīvā Naukšēnu novada teritorija iekļaujas nacionālo interešu „dabas aizsardzības, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju koncentrācijas telpā”, skat. 2.attēlu.

1.1.2. Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam

Latvijas Nacionālais attīstības plāns ir vidēja termiņa stratēģiskais plānošanas dokuments 2007.-2013.gadam, apstiprināts 04.07.2006. LR MK. Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likuma 9.panta 2.daļu, Nacionālais attīstības plāns ir hierarhiski augstākais vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments (turpmāk - NAP).

NAP izvirza stratēģisko mērķi: „Izglītība un zināšanas tautsaimniecības izaugsmei un tehnoloģiskai izcilībai” un prioritātes: izglītots un radošs cilvēks, uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība un zinātnes un pētniecības attīstība.

1.1.3. Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam

Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam apstiprināts 09.04.2010. ar MK rīkojumu Nr.203. Atbilstoši esošai situācijai un turpmākiem izaicinājumiem, plāna mērķis ir kāpināt valsts konkurētspēju: sasniegt pozitīvu izaugsmi 2012.gadā (vismaz par 3%) un 2013.gadā (vismaz par 5%); samazināt bezdarba līmeni līdz 13% (2013.gadā). Atbilstoši mērķim plāna prioritātes līdz 2013.gadam ir: ekonomiskās izaugsmes veicināšana; sociālā drošība; publiskās pārvaldes reformas.

1.1.4. Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam

Valdībā apstiprināta Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam sākotnējā redakcija (turpmāk - NAP2020). Plāna vadmotīvs ir „Ekonomikas izrāvienis”, dažādu nozaru pārstāvju vērtējumā dokuments ir pārāk piesardzīgs - gan mērķu, gan to sasniegšanai veicamo uzdevumu ziņā. NAP2020 gala versiju MK plānots iesniegt septembra beigās un aicināt Saeimu to izskatīt līdz decembrim.³ NAP2020 būs galvenais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Tas būs Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam rīcības plāns, kam ir jākalpo par valsts attīstības ceļa karti vidējam termiņam.

1.2. Reģiona līmeņa nostādnes

1.2.1. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam

Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības programma izstrādāta Interreg IIIA projekta NIII-076 „Spatial planning - tool for cross-sectoral and cross-border integration of policies” ietvaros un apstiprināta 19.09.2007. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē (protokols nr.10). Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma (2007.-2013.gadam) ir vidēja termiņa reģiona plānošanas dokuments, kas nacionālā līmenī ir noteikts kā reģionālās politikas dokuments.

³ <http://www.nap.lv>, 21.08.2012.

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmas izstrādes vispārīgais mērķis ir veicināt reģiona stabilu, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā.

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma sastāv no divām daļām. Šis dokuments ietver pirmo daļu, kurā veikta esošās situācijas analīze, kas noslēdzas ar reģiona stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi. Otrajā daļā noteikta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības vīzija, nosprausti attīstības mērķi un rīcības virzieni to sasniegšanai.

Vidzemes reģiona stratēģiskās prioritātes noteiktas, ievērojot reģiona vajadzības un līdzsvaru starp resursus radošajām un resursus patērējošajām nozarēm: infrastruktūras un pakalpojumu attīstība; ekonomiskā attīstība, konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku; cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības paaugstināšana; lauku attīstība.

Saskaņā ar 4.prioritāti, lauku teritorijas, kuras robežojas ar izaugsmes/attīstības centriem var attīstīt jaunus apbūves modeļus, kuros apvienotas gan lauku, gan pilsētu teritoriju pozitīvās iezīmes.

Nemot vērā politiskās un finansējuma piesaistes struktūras izmaiņas, daļa no plānotajiem pasākumiem programmā ir īstenota, daļa zaudējusi aktualitāti.

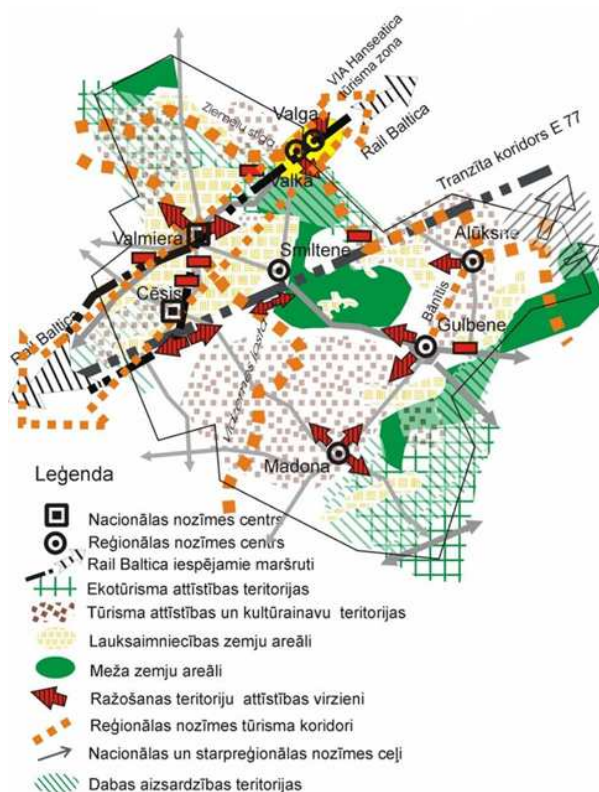
1.2.2. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam stājies spēkā 22.12.2007. Tas ir ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments, kas nosaka Vidzemes plānošanas reģiona telpisko attīstību. Plānojumu apstiprinājusi Vidzemes plānošanas reģiona attīstības padome.

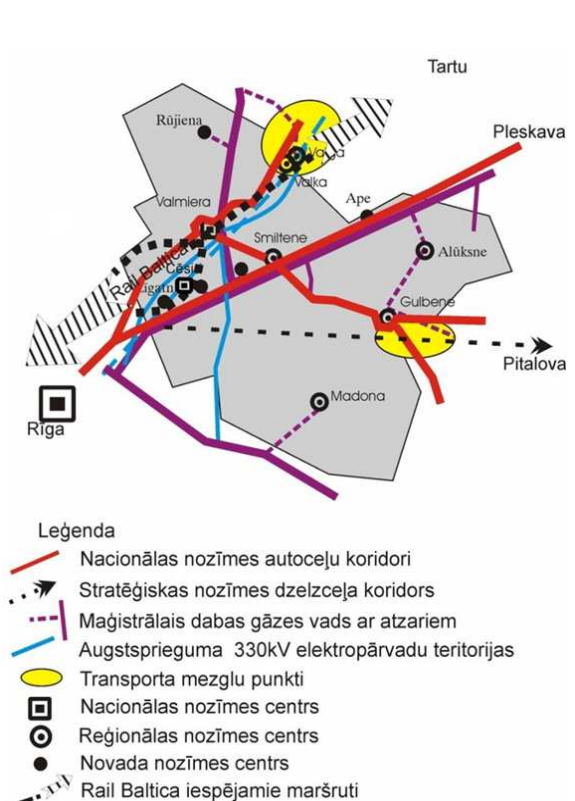
Plānojot pašvaldību teritoriju apdzīvojamu, Vidzemes reģionā noteikti četri attīstības centru līmeņi (vietējās nozīmes centrs; novadu nozīmes centrs; reģionālas nozīmes centrs; nacionālas nozīmes centrs.) un vispārīgie (pamata) kritēriji apdzīvojuma centru iedalījuma veidošanai: infrastruktūras pieejamība; apdzīvotas vietas ekonomiskā ietekme; valsts, pašvaldību un privāto pakalpojumu apjoms; iedzīvotāju skaits; attīstībai brīvas teritorijas.

Vidzemes reģiona teritorijas plānojums nosaka pamatnostādnes un vadlīnijas, kas attēlo plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu kā reģiona telpisko struktūru (laukus, apdzīvojumu un infrastruktūru), skat. 3.-6.attēlu.

3.attēls. Telpiskās struktūras vīzija
(Vidzemes reģiona TP II daļa)

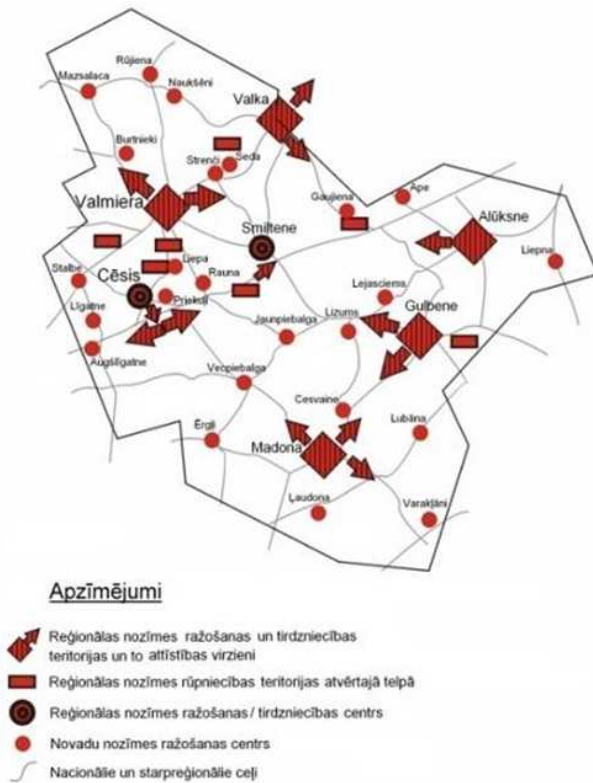
4.attēls. Infrastruktūras koridoru teritorijas
(Vidzemes reģiona TP II daļa)

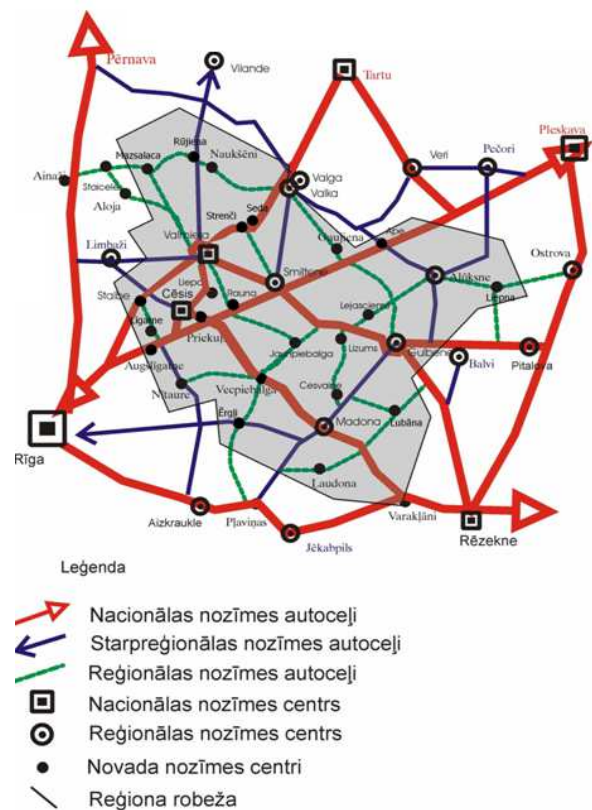
Naukšēnu novada teritoriju šķērso starpreģionālas vai reģionālas nozīmes autoceļi. Telpiskās attīstības kontekstā Naukšēnu novads iekļaujas reģiona lauksaimniecības zemju areālā, to šķērso reģionālas nozīmes tūrisma koridors. Vidzemes plānošanas reģiona telpiskās struktūras vīzijā Naukšēni atzīmēti, kā novada nozīmes

apdzīvājuma un ražošanas centrs. Kā pierobežas teritorijai, novadam izvirzīts mērķis - pierobežas ekonomiskās aktivitātes attīstība - atšķirību mazināšana ar reģiona centru teritorijām, kā arī, pierobežas apdzīvājuma centru attīstība, transporta koridoru attīstība un pārrobežu sadarbība ar kaimiņvalstu pierobežas teritorijām. Šobrīd spēkā esošajā reģiona plānojumā Naukšēnu novadā ietilpstošais Ķoņu pagasts praktiski netiek pieminēts. Vidzemes reģiona apdzīvājuma Ziemeļu funkcionālo tīklu, kas ir Vidzemes reģiona „kreisais spārns” veido Valmiera, Cēsis, Valka, un Smiltene ar piepilsētas areāliem, mazpilsētas un vietējās nozīmes centri - Līgatne, Priekuļi, Liepa, Straupe, Augšlīgatne, Rauna, Rubene, Mūrmuiža, Strenči, Trikāta, Seda, Vijciems. Naukšēnu novadam, līdzīgi kā blakus novadiem (Rūjienu un Burtņiekus) Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2007.-2027. telpiskajā attīstības perspektīvā nav veltīta pietiekama ievērošana.

5.attēls. Teritorijas reģionālā līmeņa ražošanas un tirdzniecības attīstībai (Vidzemes reģiona TP II daļa)

6.attēls. Plānotie apdzīvājuma centru savienojumi (Vidzemes reģiona TP II daļa)

1.2.3. Valmieras rajona teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam

Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padome 12.10.2009. sēdē nolēma iekļaut bijušo rajonu teritorijas plānojumus plānošanas reģiona teritorijas plānojumā pielikumu veidā (protokols Nr.7.3.2.p). Tādējādi arī bijušā Valmieras rajona teritorijas plānojums ir iekļauts reģiona teritorijas plānojumā.

Valmieras rajona teritorijas plānojumā būtiski ir trīs līmeņi. Pēc apdzīvājuma centru līmeņiem Valmiera ir izdalīta kā nacionālas nozīmes centrs, Rūjienu, Mazsalaca, Burtņieki un Naukšēni kā novadu nozīmes centri, bet vietējās nozīmes centri nosakāmi vietējo pašvaldību teritoriju plānojumos. Novada nozīmes centriem jānodrošina regulāri iedzīvotājiem nepieciešamie pakalpojumi, bet vietējās nozīmes centros un to tuvākā apkārtnē - iedzīvotājiem ikdienā nepieciešamo pakalpojumu minimumu.

Bijušā rajona teritorijā pastāv trīs centrālās zonas ap nozīmīgākajām apdzīvotajām vietām - Valmieru, Rūjienu un Mazsalacu. Rūjienu - otrs lielākais centrs, kas piesaista sev Ipiķu, Vilpulkas, Lodes, Ķoņu, Naukšēnu, Jeru, Sēļu un Kārķu (Valkas rajonā) pagastus. Infrastruktūras attīstībai izvirzīts mērķis izveidot kvalitatīvu autoceļa izbūvi tranzītkustībai posmā Ainaži-Aloja-Mazsalaca-Rūjienu-Valka, kā arī Valmiera-Rūjienu-Lode-Igaunijas robeža. Kā iespējamais veloceļš minēts maršruts Valmiera-Rencēni-Naukšēni, Rūjienu un Ķoņi.

Teritorijas izmantošanas noteikumos ir ietverti pamatprincipi, vadlīnijas un prasības bijušā rajona teritorijas turpmākajai izmantošanai, t.sk. plūdu bīstamās teritorijās noteikti ierobežojumi būvniecībai, tā veicama tikai pēc ģeoloģiskās izpētes un pasākumiem, kas garantē iedzīvotāju drošību un vides aizsardzības prasību ievērošanu.

1.3. Vietējā līmeņa nostādnes

Vietējā līmeņa nostādnes ietver pārskatu par novada un apkārtnējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem.

1.3.1. Apkārtnējo pašvaldību plānošanas situācija un plānošanas dokumentu analīze

Naukšēnu novads robežojas ar Burtnieku, Rūjienas, Valkas novadiem un Igaunijas Republikas Viljandi (Vīlandes) un Valgas apriņķu teritorijām, skat. 7.attēlu.

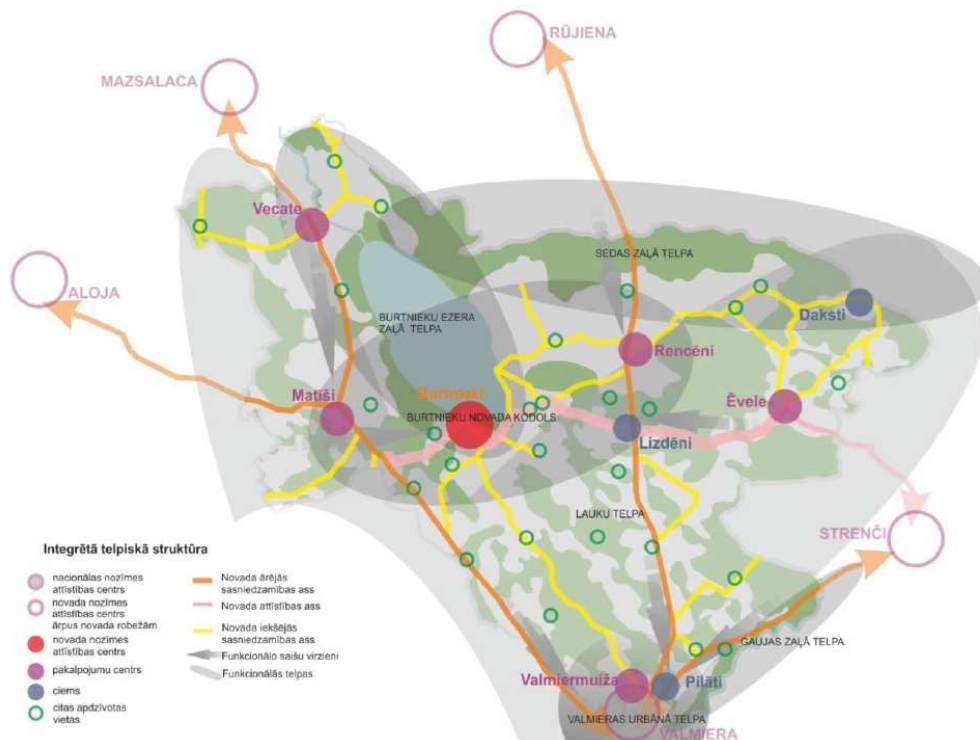
7.attēls. Naukšēnu novada novietojums un apkārtnējo pašvaldības (Latvijas administratīvā iedalījuma karte)

Blakus novadu attīstības mērķu un izvirzīto prioritāšu apskats un kopsavilkums sniegts Naukšēnu novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam (Attīstības programmas izstrādātājs: SIA „Baltijas Konsultācijas”).

Teritorijas plānojumā uzsvērti telpiskie aspekti, funkcionālās saites un kopējo interešu teritorijas, kas noteiktas balstoties uz pašreizējās situācijas raksturojumu apkārtnējo pašvaldību attīstības dokumentos un definēto perspektīvo telpisko struktūru.

8.attēls. Burtnieku novada perspektīvā telpiskā struktūra (Burtnieku novada IAS, 1.redakcija)

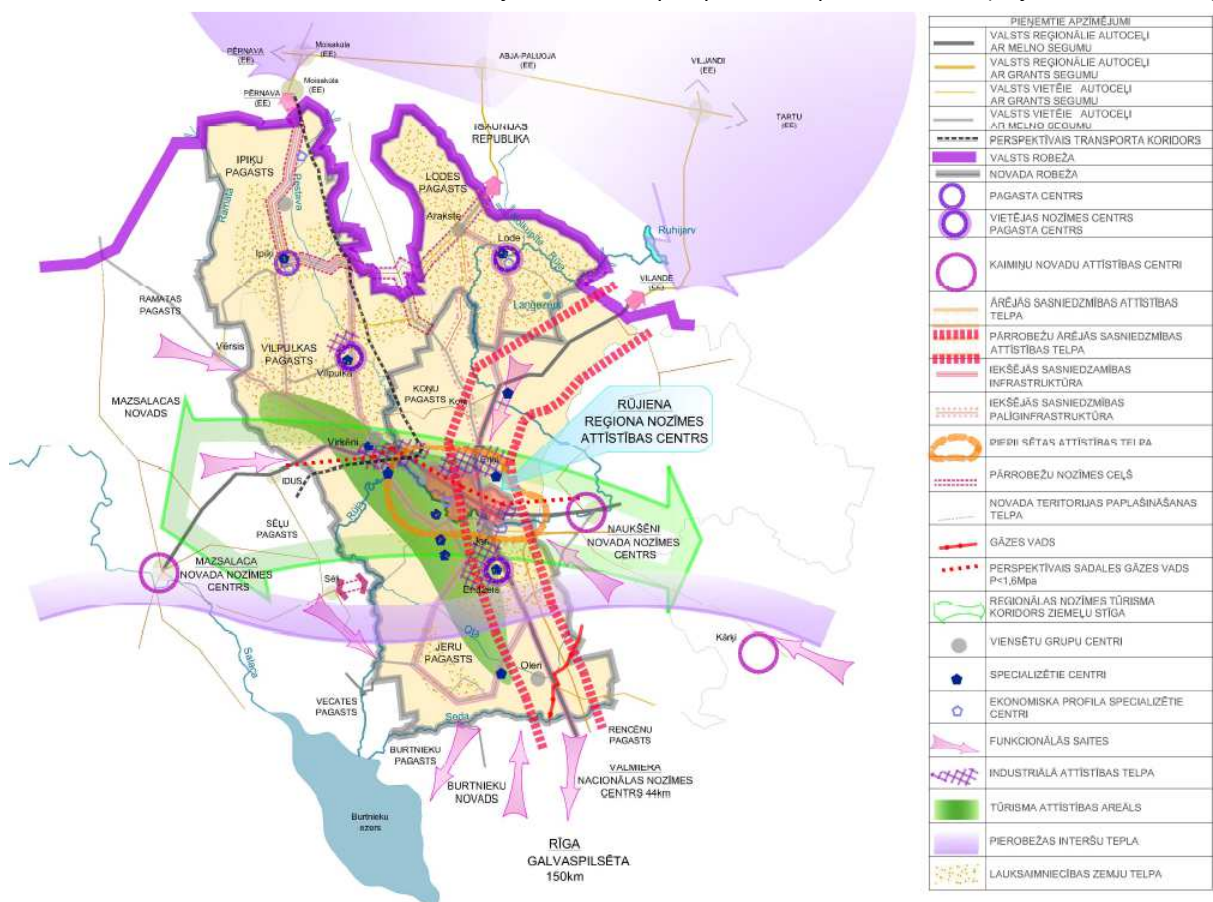

Burtnieku novadam pašlaik vēl ir spēkā novada teritorijā ietilpstošo Vecates, Matīšu, Burtnieku, Rencēnu, Ēveles un Valmieras pagastu teritoriju plānojumi. Pēc 2009.gada Administratīvi teritoriālās reformas jaunie attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā - stratēģijas (turpmāk -IAS), attīstības programmas (turpmāk - AP) un teritorijas plānojuma izstrādātājs ir SIA „Geo Consultants”. Saskaņā ar Burtnieku novada domes 2012.gada 15.augusta lēmumu Nr.329. (prot. Nr.10, §2.) ir apstiprināta „Burtnieku novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam” gala redakcija un saskaņā ar Burtnieku novada domes 2012.gada 15.augusta lēmumu Nr.328. (prot. Nr.10, §1.) ir apstiprināta arī „Burtnieku novada attīstības programmas 2012. 2018.gadam” gala redakcija.⁴

Naukšēnu novadam ar Burtnieku novadu ir visīsākā robeža, novadus saista Sedas upes zaļā telpa, tādēļ ar Burtnieku novadu kopīgie interešu jautājumi, galvenokārt, ir saistībā ar mežu un purvāju teritoriju un Sedas upes apsaimniekošanu un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu (8.attēls).

Saskaņā ar Rūjienas novada domes 19.07.2012. lēmumu (protokols Nr.7; 48#) ir pieņemts Rūjienas novada teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam un izdoti saistošie noteikumi Nr.9 „Par Rūjienas novada teritorijas plānojumu 2012.-2024.gadam” (izstrādātājs SIA „Grupa 93”).⁵ Rūjienas novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam un Rūjienas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam apstiprinātas ar Rūjienas novada domes 16.augusta lēmumu (sēdes protokols Nr.8, 1.#), izstrādātājs SIA „Nagla IF”.⁶

9.attēls. Rūjienas novada perspektīvā telpiskā struktūra (Rūjienas novada IAS)

Atzīmējams, ka Naukšēnu pagasta apdzīvotā vieta Eriņi robežojas ar Rūjienas pilsētu tās ziemeļu daļā (Pērnavas ielas apkārtnē). Rūjienas novadā atrodas SIA „VTU Valmiera” uzņēmums Rūjienas autoosta, kas ir galapunkts vietējiem maršrutiem.⁷ Transports no Rūjienas autoostas apkalpo arī Naukšēnu novadu. Maršruts Arakste-Rūjiena šķērso Ķoņu pagastu Naukšēnu novadā. Lai nokļūtu no Rūjienas pilsētas uz Rūjienas novada Ipiķu, Vilpulkas un Lodes pagastiem - jāšķērso Ķoņu pagasts Naukšēnu novadā. Naukšēnu novada teritorijā nav kapsētas, tiek izmantotas 2 kapsētas Rūjienā (Naukšēnu novads līdzfinansē to uzturēšanu). Naukšēnu novada iedzīvotāji izmanto Rūjienas pilsētas un novada teritorijā sniegtos pakalpojumus, t.sk. sociālās aprūpes centra

⁴ Avots: <http://www.burtniekunovads.lv>, 30.10.2012.

⁵ <http://www.rujiena.lv>, 17.08.2012.

⁶ <http://www.rujiena.lv>, 30.10.2012.

⁷ <http://vtu-valmiera.lv>.

„Lode”, „Rūjienas senioru māja” u.c. sociālo pakalpojumu sniegšanas centru pakalpojumus, kas ir labi attīstīti Rūjienas novadā. Šie novadi ir saistīti, gan kultūras, gan izglītības jomā (abu novadu bērniem reizēm ir tuvāk un ērtāk apmeklēt otra novada skolu), gan pakalpojumu, ražošanas un infrastruktūras, gan arī cilvēcisko saikņu ziņā (no Naukšēniem brauc strādāt uz Rūjienu un otrādi, ir uzņēmumi, kas reģistrēti vienā pašvaldībā, bet galvenā darbība noris otrā, kā arī lielākie uzņēmējiem pieder nekustamie īpašumi kā vienā tā otrā pašvaldības teritorijā).

Teritorijas austrumu daļā Naukšēnu novads robežojas ar Rūjienas pilsētu. Kopīgās interešu teritorijas ar Rūjienas novadu saistās ar ceļu infrastruktūru (dienvidu-ziemeļu tranzītkoridora uz Igauniju attīstība; austrumu-rietumu tranzītkoridora „Ziemeļu stīga” attīstība; pašvaldības ceļu un satiksmes infrastruktūras uzturēšana), ražošanas teritoriju attīstību, kopīgo inženiertīklu (ūdensvada) attīstību (apdzīvota vieta Eriņi - Rūjienas pilsēta), kā arī ar Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta un meliorācijas sistēmas apsaimniekošanu u.c.

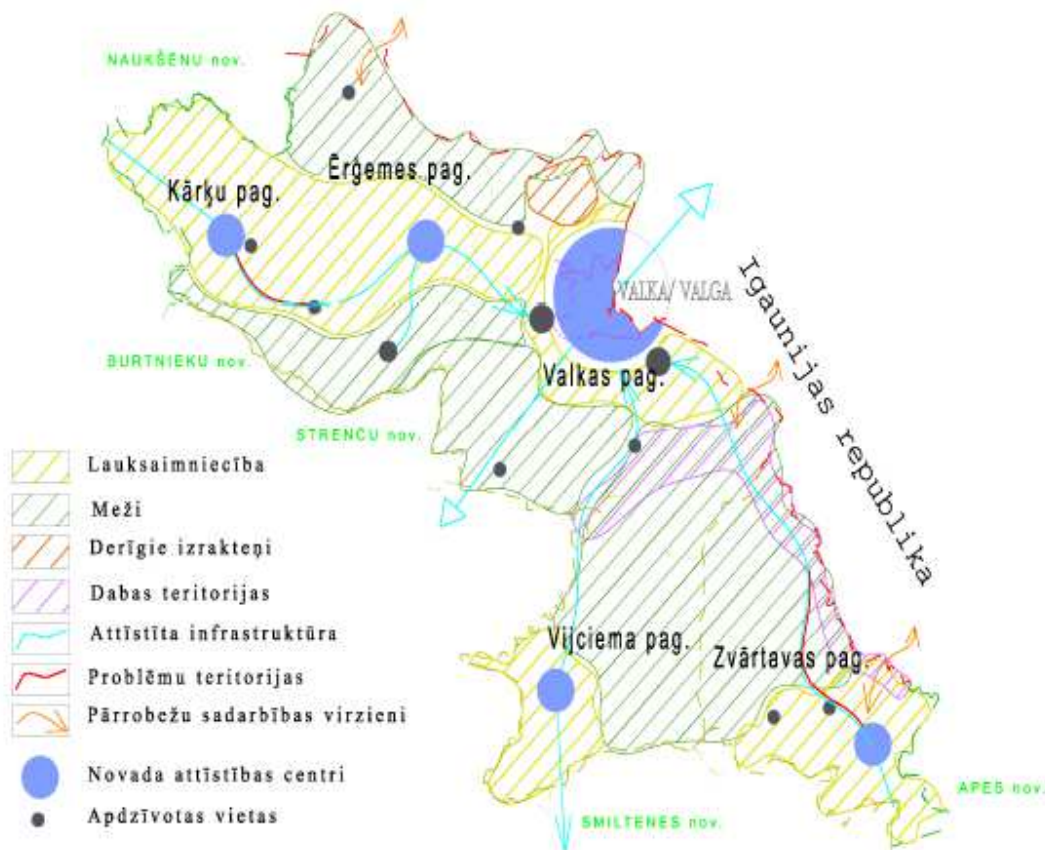
Rūjienas novada perspektīvajā telpiskajā struktūrā Rūjienas pilsēta iezīmēta kā reģiona nozīmes attīstības centrs (9.attēls).

Valkas novadā ietilpst Valkas pilsēta, Ērgemes pagasts, Kārķu pagasts, Vijciema pagasts, Valkas pagasts un Zvārtavas pagasts. Valkas novadam izstrādāta attīstības programma 2010.-2016.gadam (izstrādātājs Valkas novada dome) un teritorijas plānojums 2010.-2022.gadam (apstiprināts ar 26.05.2011. Valkas novada domes lēmumu (protokols Nr.6, 6.§), izstrādātājs Valkas novada dome). Novadam nav izstrādāta ilgspējīgas attīstības stratēģija kā atsevišķs plānošanas dokuments.

Ar Valkas novadu līdzīgi kā ar Rūjienas novadu visaktīvākā sadarbība notiek izglītības un rekreācijas un tūrisma jomā, arī šeit vērojama tendence, ka skolēni no viena novada dodas mācīties uz otru un otrādi. Kā vienā tā otrā novadā notiek starpnovadu sporta un kultūras pasākumi. Visciešākās funkcionālās saites izveidojušas tieši ar Valkas novada Kārķu pagastu.

Apstiprinātajos Valkas novada plānošanas dokumentos Valkas novada attīstības profils balstīts uz pārrobežu sadarbību un mežu resursiem. Savukārt Valka pozicionēta kā reģiona nozīmes uzņēmējdarbības, nodarbinātības un daudzveidīgu pakalpojumu sniegšanas centrs, kas sniedz arī valsts un reģiona līmeņa pakalpojumus. Tostarp, paredzēta daudzveidīgas un kvalitatīvas sporta infrastruktūras izveide, daļu no paredzētajiem objektiem plānots īstenot līdz 2013.gadam. Tādejādi radot iespēju Naukšēnu novada iedzīvotājiem izmantot radīto infrastruktūru arī savām vajadzībām, t.sk. plānota ledus halles būvniecība Valkā, sporta laukuma labiekārtošana un hokeja laukuma izveide Lugažu muižā un BMX trases izveide. Valkas novada attīstības programmas 2010.-2016.gadam, stratēģiskajā daļā dota Valkas novada telpiskās attīstības struktūra.

10.attēls. Valkas novada telpiskās attīstības struktūra (Valkas novada AP, stratēģiskā daļa)

Kopīgās intereses ar visiem kaimiņu novadiem ir ceļu infrastruktūras sakārtošana, jo īpaši pierobežas novados ir aktuāla austrumu-rietumu tranzītkoridora „Ziemeļu stīga” attīstība un kopīgu tūrisma produktu izstrāde. Visiem novadiem vienotība ir dabas resursu (ZBR) un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzība un saglabāšana.

Izstrādājot Naukšēnu novada teritorijas plānojuma funkcionālo zonējumu novada pierobežā, skatīta to sasaiste novadu starpā. Plānojuma grafiskajā daļā ir atspoguļotas aizsargjoslas ap blakus pašvaldību teritorijās esošajiem objektiem, ja to aizsargjoslas iesniedzas Naukšēnu novada administratīvajā teritorijā.

Naukšēnu novads robežojas arī ar Igaunijas Republikas Viljandi (Vīlandes) un Valgas apriņķu teritorijām, šobrīd sadarbība noris vairāk kultūras jomā. Taču tiešās funkcionālās saites ar Igaunijas pierobežas teritoriju ir vāji izteiktas.

1.3.2. Naukšēnu novada plānošanas situācija

Naukšēnu novadam nav izstrādātu visai teritorijai vienotu plānošanas dokumentu. Pēc 2009.gada Administratīvi teritoriālās reformas jaunie attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādes stadijā. Naukšēnu novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam izstrāde uzsākta ar 15.07.2010. Naukšēnu novada domes lēmumu (sēdes protokols nr.9, 12§), izstrādātājs SIA „Baltijas Konsultācijas”. Šis pēc apstiprināšanas būs pirmais plānošanas dokuments, kas izstrādāts visai novada teritorijai.⁸

Naukšēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Teritorijas plānojuma izstrādē, Naukšēnu novada pašvaldība sadarbojas ar SIA „Grupa 93”.

Naukšēnu novada attīstības programma 2012.-2018.gadam ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikti pašvaldības attīstības stratēģiskie mērķi, prioritātes un rīcības virzieni. Programmas paredzēta novada pašvaldības vidēja termiņa budžeta un veicamo investīciju plānošanai, nodrošinot racionālu finanšu līdzekļu izmantošanu, izvirzīto mērķu sasniegšanai un ilgtermiņa attīstības prioritāšu īstenošanai.

Naukšēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa (18 gadiem) plānošanas dokuments, kurā noteiktas novada ilgtermiņa attīstības prioritātes. Dokumentā tiks definēta telpiskās attīstības ilgtermiņa perspektīva. Pašvaldības teritorijas plānojums ir telpiskais ietvars attīstības programmas un ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanai.

Naukšēnu novadā pašlaik ir spēkā novada teritorijā ietilpstošo Naukšēnu un Ķoņu pagastu teritoriju plānojumi, (pārņemti 16.09.2009. kā Naukšēnu novada saistošie noteikumi Nr.4), kas pēc jaunā visam novadam izstrādātā „Naukšēnu novada teritorijas plānojums 2013.-2025.gadam” apstiprināšanas zaudēs savu likuma spēku. Līdzšinējie teritorijas plānojumi izstrādāti 2001.gadā, pa šo laiku ievērojami mainījies situācija un attīstības tendences. Naukšēnu novada pagastu teritorijas plānojumu risinājumi izvērtēti un integrēti jaunajā novada teritorijas plānojumā. Naukšēnu novada teritorijā šobrīd nav apstiprinātu vai uzsāktu detālplānojumu.

1.4. Pašvaldības projekti ar ES fondu līdzfinansējumu

1.tabula. Projekti ar ES fondu līdzfinansējumu 2009.- 2012.gadā⁹

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Realizācijas laiks vieta	Projekta izmaksas LVL	Realizētā summa un finansējuma avots LVL
1.	ERAF projekts „Naukšēnu novada vidusskolas Ķoņu skolas informatizācija”	2009.-2012.gads Ķoņu pagasts	9 837	4 904 ERAF 4933 Pašvaldības budžets
2.	Dabas zinību kabinetu materiāli tehniskās bāzes uzlabošana	2009.-2011.	98 637	83841 ERAF 4439 Valsts budžets 10 357 Pašvaldības budžets
3.	A/C Mūļas-Ķipi-Naukšēni	2009.-2010.	163 382	120 399 ELFLA 42994 Pašvaldības budžets
4.	ERAF Igaunijas Latvijas pārrobežu sadarbības projekts „Joprojām aktīvs”	2010.-2011.gads Naukšēni, Ķoņi	16 813	15 260 ERAF un Valsts budžeta līdzekļi 1 553 pašvaldības budžeta līdzekļi
5.	ERAF projekts „Naukšēnu novada sociālās dzīvojamās mājas „Aldari” siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”	2010.-2011.gads Naukšēnu pagasts	31 344	18 285 ERAF finansējums 13 058 pašvaldības budžeta līdzekļi

⁸ Naukšēnu novada attīstības programma apstiprināta ar Naukšēnu novada domes 12.decembra lēmumu (sēdes protokols Nr.14,2§).

⁹ Naukšēnu pašvaldības dati, 10.12.2012.

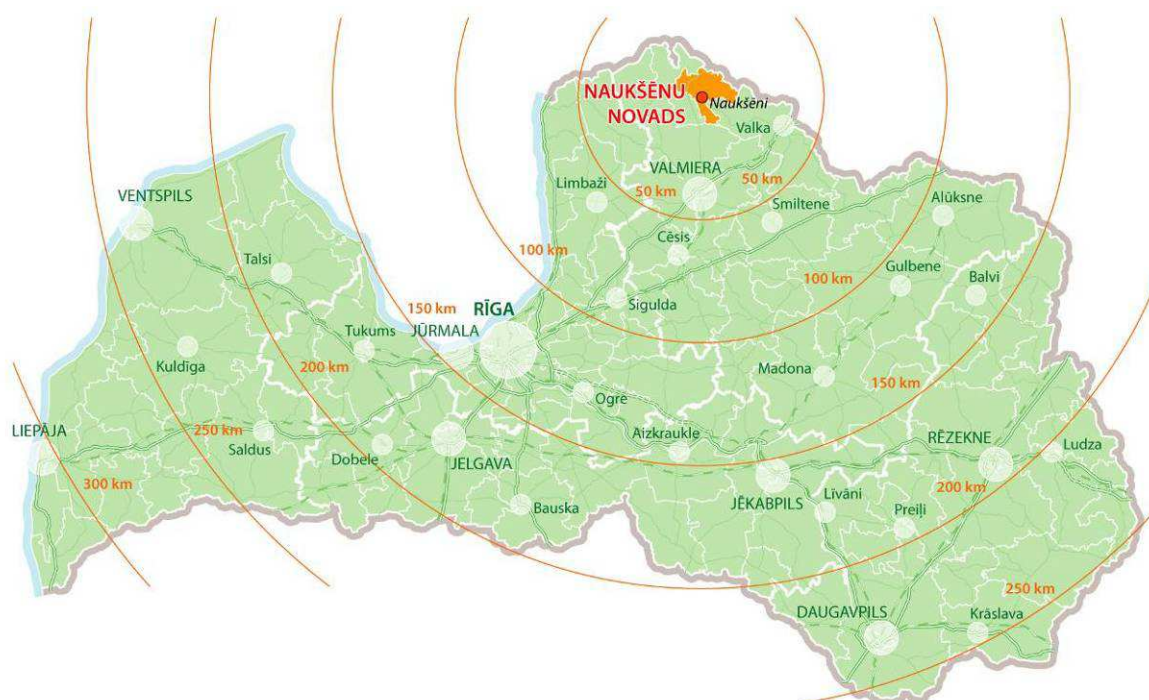

Nr. p.k.	Projekta nosaukums	Realizācijas laiks vieta	Projekta izmaksas LVL	Realizētā summa un finansējuma avots LVL
6.	ELFLA projekts „Naukšēnu kultūras nama un Naukšēnu Cilvēkmuzeja rekonstrukcija un apkārtnes labiekārtošana”	2010.gads Kultūras nama rekonstrukcija un apkārtnes labiekārtošana 2011.gads Cilvēkmuzeja telpu iekārtošana un apkārtnes labiekārtošana Naukšēnu pagasts	46 042 93 142	32 424 ELFLA finansējums 13 618 pašvaldības finansējuma daļa par kultūras nama daļu 66 009 ELFLA finansējums 27 133 pašvaldība finansējuma daļa par Cilvēkmuzeja telpām un apkārtni
7.	ELFLA projekts „Apkārtnes labiekārtošana pie Naukšēnu novada sporta halles”	2011.gads Naukšēnu pagasts	46 345	31 218 ELFLA finansējums 15 127 pašvaldības budžeta līdzekļi
8.	ESF projekts „Speciālistu piesaiste Naukšēnu novada pašvaldības administratīvās kapacitātes stiprināšanai”	2010.-2012.gads (Projekts turpinās)	18 500	12 667 ESF finansējums
9.	ERAF projekts „Primārās aprūpes infrastruktūras uzlabošana I.Skuiņšas ārsta praksē Naukšēnu pagasta „Doktorātā”	2012.gads (Projekts turpinās) Naukšēnu pagasts	14 640	-
10.	ERAF projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Naukšēnu novada Naukšēnu pagasta Naukšēnu ciemā” (kanalizācijas sistēmas izveide Pārupē, ūdensvadu un kanalizācijas vadu rekonstrukcija atsevišķos posmos, gan Centrā, gan Pārupē)	2012.-2013.gads (Projekts turpinās) Naukšēnu pagasts	303 773	-

Kopā realizēti projekti ar ES līdzfinansējumu par 842 455LVL, no ES fondiem piesaistīti 389 446LVL.

2. NAUKŠĒNU NOVADA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

11.attēls. Naukšēnu novada novietojums Latvijā

2.1. Novada portrets

Vēsturiskā attīstība Naukšēnu novads izveidots 01.07.2009. apvienojoties divām bijušā Valmieras rajona kaimiņu pašvaldībām - Naukšēnu pagastam un Ķoņu pagastam.

Ģeogrāfiskais novietojums Pašvaldība LR Vidzemes ziemeļu daļā, pie Latvijas un Igaunijas robežas (Vidzemes plānošanas un statistiskais reģions).

Teritorija Novada platība¹⁰ - 280 km² (Naukšēnu pagasts - 192,3 km², Ķoņu pagasts - 87,8 km²)¹¹

Viens no mazākajiem novadiem Latvijā un Vidzemes reģionā, pēc platības ierindojoties 29.vietā Latvijas novadu vidū.

Iedzīvotāju skaits¹² Pašvaldībā kopā 2210 iedz.
Naukšēnu pagastā - 1502; Ķoņu pagastā - 760

Apdzīvojuma struktūra Lielākās blīvi apdzīvotās vietas:

- Naukšēni (Naukšēnu pagasts, novada centrs) - 689 iedz. (31% no Naukšēnu novadā dzīvojošajiem (45,9% no Naukšēnu pagastā dzīvojošajiem))
- Eriņi (Ķoņu pagasts, robežojas ar Rūjienas pilsētu) - 140 iedz. (6,33% no Naukšēnu novadā dzīvojošajiem (18,4% no Ķoņu pagastā dzīvojošajiem))

Lauku teritorija:

- Blīvi apdzīvotas vietas (mazciemi):
  - Ķoņu pagastā:
    - Ķoņi - 59 iedz.
    - Unguriņi - 15 iedz.
    - Dīķeri - 13 iedz.
  - Naukšēnu pagastā:
    - Doles - 18 iedz.
    - Tēcēni - 9 iedz.
    - Nurmi - 39 iedz.
    - Mirķi - 18 iedz.
    - Piksāri - 28 iedz.
    - Ērmuižas - 6 iedz.
- Viensētas - kopā 1035 iedz.

Līdzšinējā plānošanas periodā novada teritorijā ciemu robežas noteiktas tikai Ķoņu pagastā - Eriņiem, Ķoņiem, Dīķeriem un Unguriņiem, tādēļ teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ciema robežas pārskatītas. Balstoties uz situācijas izvērtējumu Ķoņu pagastā ciema statuss atcelts - Ķoņiem, Dīķeriem un Unguriņiem un ciema robeža pārskatīta Eriņu ciemam, bet Naukšēnu pagastā ciema statuss un tā robežas noteiktas novada centram - Naukšēniem.

Kaimiņi Burtnieku novads (702 km², 8310 iedz., ir Valmieras piepilsētas novads)
Rūjienas novads (353 km², 6046 iedz., ir pilsētnovads un atrodas pierobežā)
Valkas novads (908 km², 10 265 iedz., ir pilsētnovads un atrodas pierobežā)
Igaunijas Republikas Viljandi (Vīlandes) un Valgas apriņķi

Attālumi no novada centra - Naukšēniem līdz Rīgai - 150km (pa asfalta seguma ceļu - jābrauc caur Rūjienu (līkums 6,5km) vai jāveic posms pa daļēji asfaltētu ceļu „Naukšēni -Apsītes” (neasfaltētais posms 5,5km)

līdz Valmierai - 45km (tuvākais nacionālās nozīmes centrs, jābrauc caur Rūjienu vai pa daļēji asfaltētu ceļu „Naukšēni -Apsītes”)

līdz Rūjienai - 7km (Naukšēnu novadam svarīgākie reģionālās nozīmes ceļi (P21, P22, P17 iet caur Rūjienas pilsētu; uz Igauniju ceļš iet caur Rūjienu)

¹⁰ <http://www.vraa.gov.lv>, pārskats „Reģionu attīstībā Latvijā 2011” (Platība - CSP dati, iedzīvotāju skaits, to blīvums un izmaiņas, demogrāfiskā slodze un iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām - PMLP dati, iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetā - VRAA aprēķini, izmantojot Valsts kases un PMLP datus, bezdarba līmenis - VRAA aprēķini, izmantojot NVA un PMLP datus, ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits - CSP provizorisks dati.). Salīdzinot datus, jāņem vērā, ka kaimiņu pašvaldības ir piepilsētas (Burtnieku novads) vai pilsētnovadi (Rūjienas un Valkas novads).

¹¹ <http://www.vzd.gov.lv>, LR administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskats uz 01.01.2012.

¹² Iedzīvotāju skaits pagastos pašvaldības dati uz 01.01.2012., iedzīvotāju skaits apdzīvotajās vietās pašvaldības dati uz 01.06.2012.

	līdz citiem tuvākiem reģionālas nozīmes centriem Valkai - 43km, Smiltenei - 68km un Limbažiem - 88km (ceļš ir tikai daļēji asfaltēts) līdz Ainažiem (jūrmalai) - 107km (braucot caur Aloju, pa asfalta seguma ceļu), pabeidzot reģionālā ceļa „Ziemeļu stīgas” projektu varētu ērti un pa īsāko ceļu (84km) nokļūt līdz jūrai Ainažos vai Salacgrīvā, šobrīd neasfaltētais posms Mazsalaca-Staicele 26km līdz Pērnavas jūrmalai Igaunijā - 105km, pa daļēji asfaltētu ceļu Latvijas pusē (šobrīd neasfaltētais posms Ipiķi-Igaunijas robeža 8km) līdz Ķoņu pagasta pārvaldei - 9km (jābrauc caur Rūjienu) līdz Ķoņu pagasta lielākajai apdzīvotajai vietai Eriņiem - 9km (jābrauc caur Rūjienu) līdz Naukšēnu novada vidusskolas filiālei Ķoņu skolai - „Ausekļi” (Dīķeros) - 13km (jābrauc caur Rūjienu)				
Teritorijas struktūra atbilstoši zemes lietošanas veidiem	lauksaimniecībā izmantojamā zeme - 39% (10895,9ha) mežs - 50% (14079ha) krūmājs - 1% (273,5ha) purvs - 3% (777,3ha) ūdens objektu zeme - 2% (605,6ha) zeme zem ēkām un pagalmiem - 1% (325,6ha) zeme zem ceļiem - 2% (556,3ha) pārējās zemes - 2% (493,8ha)				
Iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2007.g. sākuma līdz 2012.g. sākumam	-6,6% <i>Iedzīvotāju skaita samazinājuma ziņā situācija Naukšēnu novadā salīdzinot ar blakus novadiem ir līdzīga. Ieskatam, Burtnieku novadā -5,8%, Rūjienas novadā -5,8% un Valkas novadā -6,5%.</i>				
Iedzīvotāju blīvums 2012.gada sākumā	7,9 cilv./km² <i>Iedzīvotāju blīvums pēdējo gadu laikā novadā nav daudz mainījies, tomēr tas ir mazākais starp kaimiņu novadiem.</i>				
Iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām 2012.gada sākumā	līdz darbaspējas vecumam - 13,5% darbaspējas vecumā - 67% virs darbaspējas vecuma - 19,5%				
Demogrāfiskā slodze 2012.gada sākumā	492,2¹³ <i>Attiecība starp bērnu un pensijas vecuma cilvēku skaitu raksturo iedzīvotāju sastāva novecošanās tendences un demogrāfiskās slodzes rādītāji parāda, ka situācija ir aktuāla Latvijā kopumā. (Pensijas vecuma iedzīvotāju skaita samazinājumu ietekmē pensionēšanās vecuma izmaiņas (palielināšana), bet bērnu īpatsvara samazināšanās visuzskatāmāk parāda nelabvēlīgās demogrāfiskās struktūras izmaiņas.)</i>				
Iedzīvotāju nacionālais sastāvs	<table border="0"> <tr> <td>92,8% (2051) - latvieši¹⁴</td> <td>2,6% (58) - krievi</td> </tr> <tr> <td>3,1% (69) - pārējie</td> <td>1,5% (32) - ukraiņi</td> </tr> </table> <i>Salīdzinot ar situāciju Vidzemes reģionā, kur ir augstākais latviešu īpatsvars reģionu grupā - 85,3%, Naukšēnu novadā ir ļoti augsts latviešu īpatsvars. Igaņu skaita īpatsvars Naukšēnu novadā sastāda tikai 0,3%, neskatoties uz to, ka novads atrodas Igaunijas pierobežā.</i>	92,8% (2051) - latvieši ¹⁴	2,6% (58) - krievi	3,1% (69) - pārējie	1,5% (32) - ukraiņi
92,8% (2051) - latvieši ¹⁴	2,6% (58) - krievi				
3,1% (69) - pārējie	1,5% (32) - ukraiņi				
Bezdarba līmenis 2012.gada sākumā	9,2% <i>Salīdzinājumā ar blakus novadiem augstāks bezdarba līmenis ir Valkas novadā - 14% un Burtnieku novadā - 9,4%, bet zemāks Rūjienas novadā - 8,7%.</i>				
Iedzīvotāju	205,6Ls				

¹³ Darbspējas vecuma iedzīvotāju attiecība uz 1000 iedzīvotājiem ārpus darbaspējas vecuma.

¹⁴ <http://www.pmlp.gov.lv>, iedzīvotāju reģistra statistika uz 01.01.2012.

ienākuma nodokļa
ieņēmumi
pašvaldības
budžetā uz 1 iedz.
2011.gadā

Salīdzinājumam Vidzemes plānošanas reģionā vidēji iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldībā uz 1 iedz. 2011.gadā sastādīja 228Ls, Latvijā - 292,9Ls.

Ekonomiski aktīvo
tirgus sektora
statistikas vienību
skaits pa
komercdarbības
formām, 2010.gadā

Kopā 195
Pašnodarbinātas personas 92
Individuālie komersanti 1
Komerccabiedrības 32
Zemnieku un zvejnieku saimniecības 70
Skaits uz 1000 iedz. 85,1¹⁵

Individuālo
komersantu un
komercsabiedrību
skaits uz 1000 iedz.,
2010.gadā

14,4

Salīdzinājumā ar blakus novadiem nedaudz augstāks rādītājs ir Burtnieku novadā - 15,9 un Valkas novadā - 14,6, bet zemāks Rūjienas novadā - 12,4.

Pašvaldības
finansiālā situācija

pamatbudžeta ieņēmumi kopā 1 220 070Ls (uz 1 iedz. 552Ls)¹⁶
speciālā budžeta ieņēmumi kopā 37 836Ls (uz 1 iedz. 17Ls)
nodokļu ieņēmumi kopā 542 809Ls (uz 1 iedz. 246Ls; 44% no pamatbudžeta)
nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi kopā 88 400Ls (uz 1 iedz. 40Ls)
iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi kopā 454 409Ls (uz 1 iedz. 206Ls)
pamatbudžeta izdevumi kopā 1 277 399Ls (uz 1 iedz. 578Ls)
speciālā budžeta izdevumi kopā 33 484Ls (uz 1 iedz. 15Ls)
uzturēšanas izdevumi kopā 1 063 939 (uz 1 iedz. 481Ls, 83,3% no pamatbudžeta)

Nodrošinājums ar
inženier-
komunikācijām¹⁷

Apdzīvota vieta	U tīkli	K tīkli	NAI	Siltumapgāde (centralizēta)
Naukšēnu pagasts				
Naukšēni	+	+	+	2 katlu mājas
Doles	+	-	-	-
Tēcēni	-	-	-	-
Nurmi	-	-	-	-
Mirķi	+	-	-	-
Piksāri	-	-	-	-
Ērmuižas	-	-	-	-
Ķoņu pagasts				
Eriņi	+	+	+	-
Ķoņi	+	-	-	-
Unguriņi	-	-	-	-
Dīķeri	+	+	+	-

Autoceļu tīkls

Valsts reģionālie autoceļi (kopā 21,365km):
P17 Valmiera-Rūjiena-Igaunijas robeža (Unguriņi)
P21 Rūjiena-Mazsalaca
P22 Valka-Rūjiena
10 valsts vietējie ceļi, t.sk. V 174, V 175, V 176, V 177, V 178, V 179, V 180, V 201, V 202, V 205, kopā 51,811km)
Pašvaldības īpašumā ir 64 ceļi ar kopējo garumu 119,1km, no tiem:
26 A grupa - 73,84km

¹⁵ Avots: <http://www.vraa.gov.lv>.

¹⁶ <http://www.vraa.gov.lv/lv/>, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Reģionu attīstība Latvijā 2011, pašvaldību budžeta izdevumi - Valsts kases dati.

¹⁷ Pašvaldības dati.

	19 B grupa - 31,04km 19 C grupa - 14,22km Pašvaldības īpašumā ir 26 ielas ar kopējo garumu 25,762km, t.sk.: 25 ielas Naukšēnu ciemā 10,638km Eriņmuižas iela Eriņu ciemā - 0,904km
Pašvaldības struktūrvienības	Dzimtsarakstu nodaļa Dzīvokļu un komunālā saimniecība Grāmatvedības dienests Ķoņu bibliotēka Ķoņu pagasta pārvalde Naukšēnu bibliotēka Naukšēnu Cilvēkmuzejs Naukšēnu kultūras nams Naukšēnu novada vidusskola Pašvaldības policija Sociālais dienests Ugunsdzēsības un glābšanas dienests
Zemes dziļi resursi	11 būvmateriālu atradnes (smilts, smilts-grants), 3 atradnes tiek izmatotas un kūdras atradnes un prognozēto krājumu laukumi
Dabas vērtības	Novads atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijā - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (turpmāk tekstā ZBR). Tā teritorija ir iedalīta funkcionālajās zonās (ainavu aizsardzības zonās un neitrālajā zonā). Lielākā novada daļa atrodas neitrālajā zonā, novadā atrodas arī 3 ainavu aizsardzības zonas: - 7.zona stiepjas gar Rūjas upi - 8.zona - gar Sedas upi - 9.zona atrodas Sedas purva apkārtnē Dabas pieminekļi: - dendroloģiskie stādījumi „Dīķeres parks” - ģeoloģiskais dabas piemineklis „Spīgu ala” - dižkoki - apzināti 64 aizsargājamiem koki - dižakmeņi - 5 dižakmeņi un 13 vietējas nozīmes dižakmeņi Izveidoti 9 mikroliegumi Novadā nav Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas - NATURA 2000 <i>Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros apzināti dažādi stādījumi: alejas, koku rindas un grupas ar veciem, unikāliem kokiem, kā arī dabiski veidojusies kadiķu pļava pie „Streidām”, kam nav noteikts aizsardzības statuss, bet šie objekti ir nozīmīgi novada līmenī un raksturo tā dabu un kultūrvidi.</i>
Kultūrvēsturiskais mantojums	14 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi:¹⁸ 6 valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi (1 - Ķoņu pagastā, 5 - Naukšēnu pagastā) 3 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi (1 - Ķoņu pagastā, 2 - Naukšēnu pagastā) 4 vietējās nozīmes arheoloģijas (3 - Ķoņu pagastā, 1 - Naukšēnu pagastā) 1 valsts nozīmes mākslas piemineklis (Ķoņu pagastā) <i>Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros apzināti 11 pašvaldības aizsargājami (vietējas nozīmes) kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti.</i>
Nevalstiskās organizācijas, 2012.gada sākumā	15 nevalstiskās organizācijas (turpmāk tekstā NVO): reģistrētas 10 biedrības, viens nodibinājums, viena draudze un divas sabiedriskās organizācijas, kas atbilst nevalstisko organizāciju statusam. Aktīvi darbojas: „Ķoņu kalna dzīves skola” (nodarbojas ar pasākumu organizēšanu, kuri vērsti uz latviešu

¹⁸ Saskaņā ar pieminekļu sarakstu, apstiprināts 29.10.1998. ar LR Kultūras ministrijas rīkojumu Nr.128.

	tradīciju popularizēšanu, amatniecības u. c. kultūras pasākumu rīkošanu) Biedrība „Sarma” (senioru biedrība, kopīgi svin svētkus (biedru jubilejas), rīko kopīgas ekskursijas un citus pasākumus) Biedrības „Mednieku makšķerņu klubs „NAUKŠĒNI” (darbības mērķi ir medniecība, biedrība vieno sevī visus nozares interesentus) „Nurmu karaliste” ir ar 7.dienas adventistu draudzi saistīta biedrība. Tā ir atremontējusi ēku Nurmos, kur plāno izveidot Sabiedrisko centru bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanai. Biedrība „Ziemeļvidzemes ģeoparks” (mērķis - izveidot un attīstīt Ziemeļvidzemes ģeoparku UNESCO ģeoparku programmas definētā izpratnē) Atsevišķos projektos sevi piesaka arī Ziemeļvidzemes mežu īpašnieku biedrība (tās mērķis ir sekmēt privāto mežu ilgtspējīgu un racionālu apsaimniekošanu) Jauniešu NVO „Lauvēni”
Īpašās (novada identitāti veidojošās) iezīmes	Augsta iedzīvotāju pašapziņa Sakopta vide Raksturīga dabas daudzveidība Ievērojami dabas resursi - liela mežainība un labi koptas LIZ Gleznaina ainava Bagātīgas kultūras tradīcijas Cilvēkmuzejs - pašvaldības izveidota struktūrvienība (muzejs - tūrisma objekts) - apmeklējumu skaits 2011.gadā bija 2175, t.sk. individuālie - 171, apmeklētāji grupās - 1354, skolēni grupās - 323, ārzemnieki grupās - 42, bezm. apmeklējumu skaits - 758 Piksāru baznīca (zināma kā koncertvieta) Ķoņu kalns - augstākais un lielākais drumlins Latvijā Izcils novadnieks - G.Klucis (plakātists, dizainers, gleznotājs - viens no zināmākajiem latviešu izcelsmes māksliniekiem pasaulē) Ievērojams tautsaimnieks - V.Skujņiņš (saimnieciskās dzīves attīstības veicinātājs vairākus gadus desmitus) Vietējais dzejnieks - K.Kalnietis Labi uzturēts un liels kultūras nams Naukšēnos Labi uzturēta komunālā saimniecība Naukšēnos SKII „Naukšēni” Naukšēnu muižā Naukšēniem (centram) ir apvedceļš, centrā - ātrumvaļņi Saglabāta un attīstās ražošanas zona Naukšēnos Pašiem sava ugunsdzēsības brigāde ar tehniku kam ļoti ietilpīga ūdens tvertne un pašvaldības policija ļoti labi organizēta, ir pat īslaicīgās airturēšanas kamera Novadā ražo bezalkoholiskos dzērienus (limonādes), pārtikas eļļas, mājas vīnu (SIA „Naukšēni” ražo un pilda iecienīto Valmieras minerālūdeni un Vidzemes kvasu) Teritorijas saplūšana ar Rūjienas pilsētu - iespēja izmantot pilsētas infrastruktūru Pierobeža ar Igauniju Mototrase Ķoņu pagastā, Eriņos Viena no retajām biodīzeļdegvielas ražotnēm Latvijā (uzņēmums SIA „Delta-Rīga”)¹⁹ Pa Rūjas upi posmā starp Naukšēniem un Rūjienu iespējams izbraukt ar motorplostu

2.2. Attīstību ietekmējošie faktori

Transportģeogrāfiskais stāvoklis

Rūjienas pilsētai ir būtiska nozīme Naukšēnu novada transporta sistēmā, jo to ar apkārtējām pilsētām un lielākajām apdzīvotajām vietām savieno radiāls autoceļu tīkls. Naukšēnu novada svarīgākie reģionālās nozīmes ceļi iet caur Rūjienu. Lai nokļūtu uz Rīgu vai Valmieru pa asfalta seguma ceļu - jābrauc caur Rūjienu (līkums 6,5km) vai jāveic posms pa daļēji asfaltētu ceļu „Naukšēni -Apsītes” (neasfaltētais posms 5,5km). Lai nokļūtu no

¹⁹ Teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.g. darbība pārtraukta.

novada centra uz Ķoņu pagasta pārvaldi vai, lai nokļūtu līdz Ķoņu pagasta lielākajai apdzīvotajai vietai Eriņiem vai Naukšēnu novada vidusskolas filiālei Ķoņu skola - Dīķeros jābrauc caur Rūjien.

Galvenās Vidzemes plānošanas reģiona (turpmāk tekstā VPR) transporta maģistrāles no kurām tuvāk ir A3 Inčukalns-Valmiera-Igaunijas robeža (Valka) (iekļauta Transeiropas transporta tīklā (turpmāk tekstā TEN-T)) šķērso reģiona teritoriju uz dienvidiem no novada teritorijas. Vidzemes plānošanas reģiona kontekstā Naukšēnu novadam nav būtiskas nozīmes loģistikā, kas rada ierobežojumus ceļu infrastruktūras attīstībai.

Novadā nav attīstītas tiešās, iekšējās saites starp apdzīvotajām vietām Naukšēnu un Ķoņu pagastos - novada iekšējā satiksme tiek nodrošināta caur Rūjienas pilsētu.

12.attēls. Naukšēnu novada novietojums reģionā

Pierobeža

Šobrīd novietojums pierobežā nedod papildus priekšrocības novada attīstībai. Igaunijā - tuvajā pierobežā galvenokārt atrodas dabas teritorijas, līdz ar to Igaunijas iedzīvotāji nav mērķa grupa lauksaimniecības produkcijas un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumiem.

Prognozējama būtiska tranzītkustības intensitātes palielināšanās saistībā ar ceļu infrastruktūras uzlabošanu un tūrisma attīstību, kas varētu radīt pozitīvu impulsu novada attīstībā kopumā.

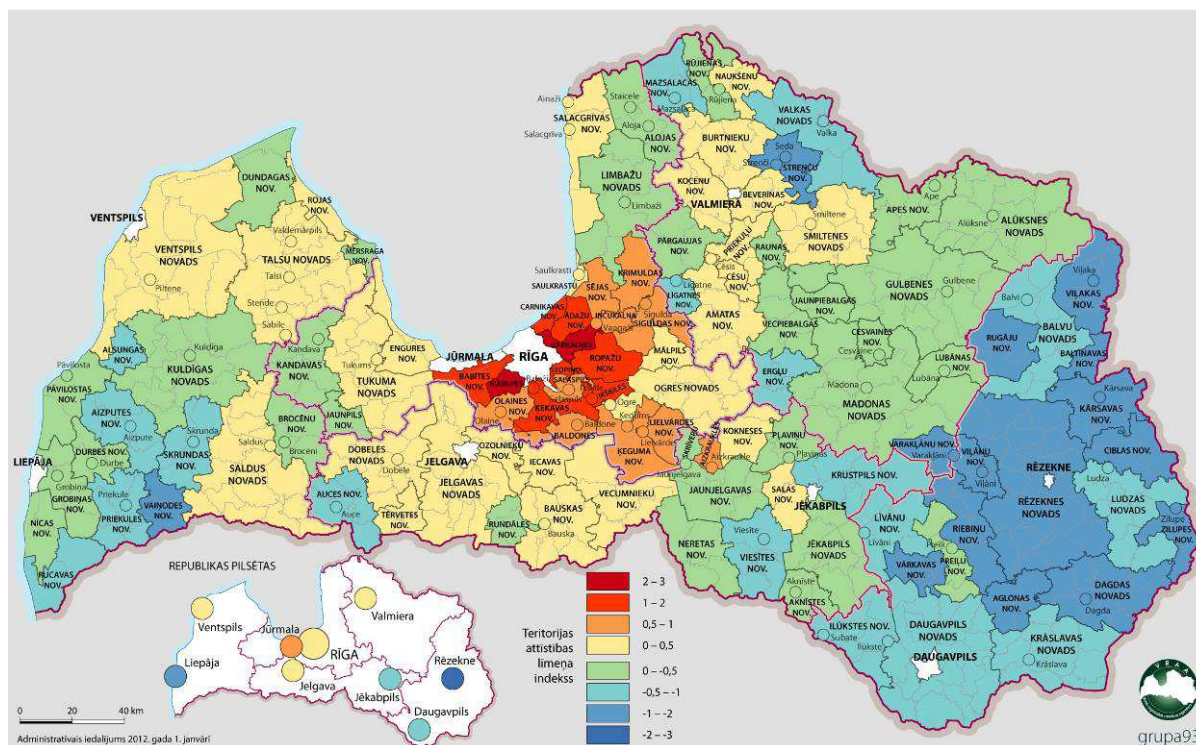
Iedzīvotāji, demogrāfiskie procesi

Iedzīvotāju novecošanās, iedzīvotāju skaita samazināšanās, t.sk. skolas vecuma bērnu skaita iespējamā samazināšanās tuvāko gadu laikā, salīdzinoši mazais teritorijas apdzīvotības blīvums novada teritorijā sadārdzina un kavē attīstīt ceļu tīklu un sakaru kvalitāti novada perifērijā un sadārdzina infrastruktūras uzturēšanu un nodrošināšanu, kā arī ietekmē piedāvātās izglītības un pakalpojumu kvalitāti.

Sociāli ekonomiskā situācija

Teritorijas attīstības līmeņa indekss, kas raksturo teritoriju augstāku vai zemāku sociālekonomisko attīstību (aprēķinā tiek ietverti vairāki rādītāji (IKP, bezdarba līmenis, investīcijas, demogrāfiskās slodzes līmenis, samaksātie nodokļi u.c.) parāda, ka Naukšēnu novadā ir salīdzinoši labāka sociālekonomiskā situācija nekā kaimiņu novados, skat. 13.attēlu.

13.attēls. Novada teritorijas attīstības līmeņa indekss, 2011.gads²⁰

Novadā nav lielu uzņēmumu, nav attīstīta produktu pārstrāde. Uzņēmuma SIA „Liepkalni”, kas reģistrēts Naukšēnu novadā, apgrozījums 2010.gadā bija gandrīz 3 miljoni lati, tā saimnieciskā darbība nav saistīta ar Naukšēnu novadu. Uzņēmumi, kuru apgrozījums pārsniedz 300 000 Ls ir SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta), SIA „Naukšēni”, SIA „Helda”, SIA „Norja”, SIA „A.D.”, SIA „Saktas ZS”, SIA „Koksne” un SIA „Ratnieks”. Lielākie darba devēji novadā ir SIA „Naukšēni” - 80 (vasarā 92) strādājošie, SIA „Koksne” - 34, SIA „Helda” - 33, ZS „Viļņi” - 20 un SKII „Naukšēni” - 56 strādājošie, Naukšēnu novada pašvaldība un tās struktūrvienības - 110 strādājošie, t.sk. Naukšēnu novada vidusskolas - 49 pedagogi un 18 tehniskie darbinieki. Iedzīvotāju ienākuma rādītāji ir zemāki nekā vidēji reģionā.

Liela nozīme ir arī nozaru struktūrai. Novadā ir augsta mežainība (50% no kopējās novada teritorijas), Vidzemē kopumā ir augstākā mežainība Latvijā - 51,7%. Pēc apgrozījuma lielākie mežsaimniecības un kokapstrādes uzņēmumi ir SIA „A.D.” (graudaugu audzēšana, šķeldas gatavošana) un ZS „Viļņi” (mežsaimniecība, lopkopība un zemkopība), SIA „Helda” un SIA „Ruvēna”. Mežsaimniecības uzņēmums SIA „Rostes” ir viens no lielākajiem privātajiem mežu apsaimniekošanas uzņēmumiem Ziemeļlatvijā, tā saimnieciskā darbība ir saistīta ar Naukšēnu novadu (reģistrēts Rūjienas pilsētā). Reģionā ir arī citi spēcīgi mežsaimniecības un kokrūpniecības uzņēmumi (SIA „Grantiņi-1”, AS „Stora Enso Latvija”, SIA „Avoti SWF”). Valsts meža zemes Naukšēnu novadā apsaimnieko AS „Latvijas valsts meži”, to platība sastāda 49,53% no novada kopējās mežu teritorijas un 24,89% no novada kopējās teritorijas.

Novadā ir pieredze tradicionālajā lauksaimnieciskajā ražošanā - attīstīta piensaimniecība un graudkopība (iekoptas platības, iegādātas tehniskās vienības un izveidots ganāmpulks). Lielākais apgrozījuma pieaugums lauksaimniecības nozarē 2011.gadā bija tieši piena lopkopībā. Naukšēnu novadā tiek audzētas arī tādas kultūras, kā ķimenes un eļļas lini. Vidzemē kopumā ir labi attīstījusies piena pārstrāde, atpazīstamākie un lielākie uzņēmumi ir AS „Valmieras piens”, KS (zemnieku kooperatīvs) „Triķāta”, AS „Smiltēnes piens”, AS „Lazdonas piensaimnieks”, AS „Cesvaines piens” un AS „Rankas piens”.

²⁰ Avots: VRAA pārskats, <http://www.vraa.gov.lv>.

3. DABAS APSTĀKĻI UN RESURSI

3.1. Klimats

Novads ietilpst Ziemeļvidzemes klimatiskajā rajonā. Arktisko un jūras atlantisko gaisa masu ietekmē novērojamas krāsas laika apstākļu svārstības īsā laika periodā, kā arī nokrišņu daudzuma pieaugums.

Klimatu raksturojošie dati ņemti no Rūjienas hidrometeoroloģiskās stacijas mērījumiem, tās novietojums redzams 16.attēlā.²¹

Vidējā gaisa temperatūra - 4,90 °C (Rīgā - 5,80 °C). Gaisa vidējā temperatūra janvārī -6,0, jūlijā +17,0. 150 dienas temperatūra ir zemāka par 0° (Rīgā 127 dienas). Nokrišņu summa gadā vidēji ir 750mm (Latvijā - 500-800mm), siltajā gadalaikā - ap 500mm. Veģetācijas periods ilgst vidēji 180-190 dienas (Latvijā - 180-200 dienas). Veģetācijai labvēlīgāko dienu skaits ar temperatūru virs 10 °C ir neliels - 110, dienas ar salu - 108. Pozitīvās gaisa temperatūras sākas vidēji no 2.aprīļa, virs 10 °C, kad sākas intensīva augšana - no 13.maija. Pēdējais salnas konstatētas 20-25.maijā, pirmās salnas augsnes virskārtā - ap 18.septembri.²²

Klimatiskie apstākļi novadā ir līdzīgi LR teritorijas vidējiem klimata datiem, vidējā gaisa temperatūra jūlijā, kā arī gada vidējais nokrišņu daudzums, sakrīt ar vidējiem rādītājiem valstī. Būtiskākās lokālās atšķirības saistītas ar reljefa lielformu ietekmi un atrašanos Ziemeļvidzemes klimatiskajā rajonā, kas uzskatāms par Latvijas vēsāko un mitrāko klimatisko zonu. Novada teritorijā novērojamas pavēsas vasaras un salīdzinoši maigas ziemas ar biežiem atkušņiem, raksturīgs lielāks sausums nekā vidēji Vidzemē. Valdošo vēju virziens jūlijā ir R, ZR, janvārī D, DR un DA. Kopumā situācija novadā lauksaimnieciskai ražošanai augkopības jomā ir nelabvēlīgāka kā teritorijām Latvijas centrālajā daļā un klimatiskie apstākļi apgrūtina atsevišķu lauksaimniecības kultūru audzēšanu.

3.2. Ģeoloģiskais raksturojums

Novada teritoriju līdz 50m dziļā slānī (lielākajā daļā teritorijas 10-20) klāj kvartāra nogulumi, kas veido reljefu un satur derīgos izrakteņus. Šo iežu lielākā daļa ir pēdējā apledojuma laikā nogulsņēts sarkanbrūns akmeņains smilšmāls, jeb ledāja pamatnes morēna, kas kopā ar zem tās pagulošajiem iežiem, ietilpst drumlinu sastāvā.²³

Pēcledus laikmetā mežu, kas pārklāja teritoriju, radītie skābie ūdeņi veidoja podzolēto augšņu profilus. No augsnes virskārtas tika iznesti karbonāti, metālu oksīdi un hidroksīdi. Atsevišķās vietās pazemes ūdeņu iznestie karbonāti ir izveidojuši sikas saldūdens kaļķu iegulas. Morēnas sastāvā ietilpst liels daudzums kaļķakmeņu atlūzu, kas gruntsūdeņu kustības rezultātā šķīst un var daļēji izgulsnēties kā saldūdens kaļķi starppauguru iepakās, veidojot karbonātisku augsnes cilmiezi.

Zem kvartāra iežu segas atrodas ļoti senie Burtnieku svītas vidusdevona smilšakmeņi, māli un aleirolīti. Vidusdevona nogulumi Naukšēnos uzurbti 184m biežumā. Stratigrāfisko vienību virsmas ir gandrīz horizontālas, ar nelielu kritumu D virzienā. Kopējais platformas nogulumiežu segas biežums teritorijā ir 550-650m. Devona stratigrāfisko vienību smilšakmeņi ir labi ūdensnesēju horizonti, tajos ir saldūdens. Ordovika un Silūra iežos ir maz ūdens un to grūti iegūt iežu sliktā filtrācijas īpašību dēļ. Minerālūdeņi ir tikai pašā platformas segas pamatnē - kembrija sistēmas Cirmas slāņkopas smilšakmeņos aptuveni 600m dziļumā.

Reljefa veidošanās turpinās, galvenais faktors, kas veicina šo darbību, ir ūdens. Plūdos straumes izskalo krastus un veido arī sanesas upju palienēs. Inženierģeoloģiskie apstākļi novadā vērtējami kā apmierinoši.

3.3. Reljefs

Naukšēnu novads ietilpst divos rajonos: Ērgemes-Dakstu paugurainē un Ziemeļvidzemes zemienes Burtnieku līdzenumā, kur aizņem daļu Burtnieku-Rūjienas drumlinu lauka. Drumlini ir 100-400m plati un 1-3km gari, 5-20m augsti lēzeni klaiņveida reljefa veidojumi. Ceļu tīkls parasti piemērots drumlinu virzienam un iet pa vaļņu virspusi. Šīs teritorijas visbiežāk izmanto lauksaimniecībā. Savukārt upītes un novadgrāvji tek pa starpdrumlinu ielejām. Starp drumliniem stiepjas garas ielejas, bieži pārpurvotas. Dažiem drumliniem, kuri virs apkārtnes paceļas augstāk, doti kalnu nosaukumi, Ķonu pagastā - Apškalns, Brāzkalns, Brākšas, Dīķerkalns, Kazerkalns, Jekškalns, Juratas pilskalns, Kabuļkalns, Ķipkalns, Klabkalns, Rozas kalns, Skudru kalns, Sprīngkalns, Tīlikas kalns un Naukšēnu pagastā - Abelis, Cepurnieki, Ērmēni, Ģērķi, Priekala, Intēns, Ķepe, Jēči, Kaukas, Jendavas,

²¹ 2012.gadā plānots sākt šīs meteoroloģisko novērojumu staciju modernizāciju. Esošais meteoroloģiskās stacijas aprīkojums pirktis pirms desmit gadiem, tagad ražotāji piedāvā jaunas, modernākas iekārtas ar plašāku un kvalitatīvāku datu pārraides sistēmu. Stacijā tiks uzstādīti jauni mērinstrumenti - automātiskie nokrišņu daudzuma un sniega biezuma mērītāji, kas līdz šim stacijās nav bijuši. Avots: BNS, 27.01.2012.

²² Naukšēnu novada pašvaldības dati.

²³ Naukšēnu novada pašvaldības dati.

Pauskas. Lielākie drumlini Naukšēnu pagastā sasniedz absolūtā augstuma atzīmi >70,0m v.j.l..²⁴ Ķoņu pagastā atrodas Ķoņu kalns, kas ir lielākais drumlins Austrumeiropā - šaurs, augsts vaļņveida paugurs ar izteiktām nogāzēm, tā garums 9,6km, platums 2,4km, relatīvais augstums 35m, absolūtais 92,6m v.j.l.. Ķoņu kalns ir arī galvenā vieta Ķoņu pagastā, kur notiek kultūras, sporta un atpūtas pasākumi, novada ģērbonī tas attēlots zilā krāsā un simbolizē attīstību. Ķoņu kalnā plānota arī akmens izziņas takas izveide.

Ērgemes-Dakstu pauguraini, kas aizņem novada ziemeļdaļu gar Igaunijas robežu, no drumlinu lauka nosacīti atdala Raudava. Pauguriem ir apaļas formas ar stāvākām nogāzēm nekā drumliniem. Petrogrāfiskais sastāvs tāds pats kā drumliniem. Lielākie pauguri Ķoņu pagasta teritorijā ir Smilškalni, Unguriņi, Klingēri, Lucas, Beigotes, Muršas un Naukšēnu pagastā - Pīkas kalns (105,2m v.j.l.), Alēni, Doles, Kulpi, Muslakas, Spori, Udžēni.

Posmā Naukšēni-Rūjiena Rūja tek senlejā, kas veidojusies leduslaikmeta beigu posmā. Senlejas dziļums pieaug no 4-5m Naukšēnos līdz 12-15m iepretim Tediņiem, bet platums pieaug no 150m līdz 400-500m. Senlejas gultnē paralēli upei abos tās krastos stiepjas vaļņveida pauguri - osi, t.sk. Zilie kalni.

Reljefa ietekmē novadā pārsvarā raksturīga mozaīkveida zemes izmantošanas struktūra un vizuāli pievilcīga ainava. Ceļu novietojums reljefa pacēlumos nodrošina augstu apkārtējās teritorijas pārskatāmību. Reljefa īpatnības ietekmē saimniecisko darbību, sekmējot vai kavējot noteiktu sektoru attīstību. Lauksaimniecībā nogāžu slīpums un garums un ar tiem saistītā augsnes ūdens erozija nosaka audzējamo kultūraugu veidus, to audzēšanas tehnoloģiskos risinājumus, sējumu platību struktūru, kā arī lauksaimniecības zemju transformācijas nepieciešamību. Reljefs ietekmē arī ainavu daudzveidību, kas ir viens no tūrisma un rekreācijas resursiem.

3.4. Augsnes

Raksturīgākie augšņu tipi Naukšēnu novadā ir velēnu vāji, vidēji vai stipri podzolētās augsnes, velēnu gleja un glejotās augsnes, purvu augsnes un aluviālās jeb palieņu augsnes.

Velēnu stipri podzolētās augsnes ir skābas un grūti iekultivējamas, tādēļ lauksaimniecībā tiek izmantotas pārsvarā tikai velēnu vāji vai vidēji podzolētās augsnes. Velēnu gleja un glejotās augsnes veidojušās uz karbonātu cilmiežiem palielināta mitruma ietekmē, tāpēc tām raksturīgs biezs trūdvielu akumulācijas horizonts ar kūdras slāni augsnes virskārtā. Augsnes reakcija ir vāji skāba vai neitrāla, vērojams glejošanās process, tādejādi uz mālainiem cilmiežiem gleja horizonts ir blīvs un ūdens necaurļaidīgs. Purvu augsnes sastopamas reljefa zemākās vietās, tur, kur upēm ir zems kritums un vāja notece. Aluviālās jeb palieņu augsnes radušās upju pārplūstošās ielejās, kur palu ūdeņi nogulsējuši līdznestās duļķes un smiltis.

Augšņu cilmiežis lielākajā daļā lauksaimniecībā izmantojamo zemju (turpmāk - LIZ) teritorijas ir mālsmilts vai smilšmāls, kas pēc savām mehāniskajām īpašībām ir laba mitruma, organisko un minerālmēslu noturēšanas spēja. Nepiesārņotās augsnes ir labs priekšnoteikums ekoloģiski tīras produkcijas ražošanai. Uzlabojot augšņu auglību, veicinot organisko vielu saglabāšanos un akumulāciju augsnes un izvēloties atbilstošu augu seku vai apmežojot lauksaimniecībai neizdevīgās teritorijas, iespējama augšņu potenciāla optimāla izmantošana.

3.5. Derīgie izrakteņi

3.5.1. Būvmateriālu izejvielu un kūdras atradnes

Naukšēnu novads nav īpaši bagāts ar derīgiem izrakteņiem. Šodien saimnieciski nozīmīgākās ir grants un smilts atradnes, perspektīvā arī kūdras atradnes. Atradņu izvietojumu skat. 14.attēlā.

Latvijas derīgo izrakteņu reģistrā²⁵ novada teritorijā pavisam ir reģistrētas 11 būvmateriālu izejvielu atradnes (smilts un smilts-grants ieguvei), kas daļēji vai pilnībā atrodas novada teritorijā. Atradņu saraksts un informācija par to krājumiem sniegta [1.pielikumā](#). Teritorijas plānojuma izstrādes laikā trijās būvmateriālu atradnēs notiek derīgo izrakteņu ieguve - Unguriņos, Ķoņos un Pīkās. Lielākās ekspluatējamās smilts-grants atradne atrodas Ķoņu pagasta Ķoņu kalnā. Ķoņu kalns vienlaicīgi tiek izmantots rekreācijas nolūkiem - nenoraktajā daļā „paugura” virsotnē vasarās notiek kultūras, sporta, atpūtas pasākumi. Ir iekārtota brīvdabas estrāde, soli, galdi piknikam. Noraktajā daļā pašlaik ir iecerēts izveidot „Akmens izziņas taku”, jo karjera atsegtie akmeņi paver iespēju izveidot unikālu ģeoloģijas ekspozīciju par ledāju, šļūdoņa gaitu un drumlinu veidošanos (Projekts iesniegts LEADER aktivitātes programmā un atrodas vērtēšanā).

Darbojošās smilts-grants atradnes atrodas pašvaldības, VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, SIA „Sanat” un privātpersonu īpašumā.

Novada ceļu infrastruktūras attīstībai ir svarīgi, lai ceļu remontdarbiem vai pārbūvei novada teritorijā, kā arī cita veida būvdarbiem būtu pieejama smilts un smilts-grants ieguve. Novadā šie zemes dziļu resursi ir pietiekami, lai

²⁴ Naukšēnu novada pašvaldības dati.

²⁵ Avots: VSIA LVGMC reģistrs.

teritorijas plānojuma darbības laikā nodrošinātu pieprasījumu pēc derīgajiem izrakteņiem novada ceļu būvei. Ievērojot to, ka lielākā daļa atradņu ir pētītas un to krājumi jau apzināti, jaunas derīgo izrakteņu ieguves ekspluatācijas uzsākšanai pirmkārt ir jāizskata iespēja izmantot jau esošās izpētītās atradnes. Tajos gadījumos, ja nepieciešams nodrošināt vietējās vajadzības un samazināt transportēšanas izmaksas, atbilstoši LR likumā „Par zemes dzīlēm” un saistībā ar šo likumu izdotajiem normatīvo aktu nosacījumiem, jāveic jaunās atradnes ģeoloģiskā izpēte un jāsaņem derīgo izrakteņu ieguves licence.

Novada teritorijā zināmās kūdras atradnes nav pietiekami izpētītās, galvenokārt apzināti prognozētie resursi. Iegulu izplatības robežas teritorijas plānojumā attēlotas shematiski (14.attēls). LVM valdījumā esošajā teritorijā ietilpstošo kūdras atradņu saraksts dots 2.tabulā.

14.attēls. Būvmateriālu izejvielu un kūdras atradnes un prognozēto krājumu laukumi²⁶

2.tabula. LVM valdījumā esošajā teritorijā ietilpstošās kūdras atradnes

Kūdras fonda Nr.	Kūdras atradnes nosaukums	Zemes vienības kadastra nr.	Izmantošanas statuss
1293	Tīlika-Tecēnu	96660050197	perspektīva
1325	Stirnu	96720080102; 96580060123	perspektīva

²⁶ LVGMC dati.

Kūdras fonda Nr.	Kūdras atradnes nosaukums	Zemes vienības kadastra nr.	Izmantošanas statuss
1341	Sarkansalas	96720080102	perspektīva
1342	Saliņas	96720080102	perspektīva
1343	Ivašu	96720080101	perspektīva
1305	Pirates	96720050148	perspektīva

Daļa kūdras atradņu novadā nepārsniedz 10ha. Šādu atradņu ekonomiskais potenciāls ir nenozīmīgs, tām ir vietēja rakstura nozīme. Kūdras saimnieciskā izmantošana saistīta ar tās kvalitāti, kuru raksturo kūdras pelnainība, sadalīšanās pakāpe, mitrums, sastāvs un iegulas tips. Tradicionāli kūdras izmanto kā pakaišus, augsnes mēslošanai vai kā kurināmo.

Novada teritorijā ir arī laukakmeņu resursi, tie Latvijā līdz šim nav novērtēti. Atsevišķi lielākie laukakmeņi ir aizsargājami dabas pieminekļi vai vietējas nozīmes dižakmeņi, to saraksts dots [10.pielikumā](#). Pārējie laukakmeņi ir vērtīgs būvmateriāls hidrotehniskajām celtnēm, ēku būvei, skulptūru un pieminekļu izgatavošanai, augstas izturības šķembu ražošanai.

3.5.2. Pazemes ūdeņi, to ieguve un izmantošana

Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam pazemes ūdensobjektos,²⁷ Naukšēnu novads atrodas divos pazemes ūdensobjektos D5 un P. Pazemes ūdeņi ir valsts nozīmes zemes dziļu resurss.²⁸ Pazemes ūdeņi novadā barojas no nokrišņiem, kas izfiltrējas caur aerācijas zonu un pārtek no augstāk iegulošiem ūdens horizontiem uz zemākiem. Aktīvās ūdens apmaiņas zona, kurā atrodas saldūdens horizonti, novadā ir 115-180m bieza. Barošanās apjomi, kā arī pazemes ūdeņu aizsargātība pret piesārņojuma infiltrāciju no virszemes, ir atkarīga no izplatītākajiem nogulumiem un to filtrācijas īpašībām. Naukšēnu novada teritorija pēc pazemes ūdeņu dabiskās aizsargātības lielākajā tās daļā tiek vērtēta kā zona ar vidēju piesārņojuma risku, jo tajā pārsvarā atrodas artēzisko ūdeņu tranzīta zonas.²⁹

Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010.-2015.gadam (2009.), balstoties uz ilggadīgiem novērojumu datiem par pazemes ūdens līmeņiem, novērtēts, ka pazemes ūdensobjektu D5 un P kvantitatīvais stāvoklis ir labs. Tas nozīmē, ka pazemes ūdeņu ieguves apjoms nepārsniedz pieejamos pazemes ūdens resursus, pazemes ūdeņu līmeņa maiņas netraucē sasniegt noteiktos vides kvalitātes mērķus ar pazemes ūdensobjektiem saistītajos virszemes ūdensobjektos un nerada intrūzijas vai pazemes ūdeņu plūsmas maiņas draudus. Pazemes ūdeņu līmeņu izmaiņas novadā atbilst dabīgām svārstībām.

Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” sniegto informāciju³⁰ novadā ir 37 ūdensapgādes urbumi. To saraksts ir aplūkots [2.pielikumā](#).

Ūdens ieguvē no pazemes ūdeņiem ir iesaistīti 27 urbumi. Novadā ir 6 urbumi, par kuru izmantošanu nav informācijas, netiek izmantoti - 6 urbumi. Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā ir nepieciešams precizēt informāciju par šo urbumu turpmāko izmantošanas nepieciešamību. Lai novērstu pazemes ūdeņu piesārņošanu, ir jāveic to urbumu, kurus ir plānots slēgt, tamponēšana. Pēdējos gados novadā ir tamponēti 3 ūdensapgādes urbumi (Nr.16950, Nr. 20401, Nr.11281).

Centralizētai ūdensapgādei novadā tiek izmantoti Arukilas-Burtnieku horizontu artēziskie ūdeņi. Centralizētās ūdensapgādes ir nodrošināta Naukšēnos (ūdensapgādes sistēmā „Centrs” 2 urbumi, 1 rezerves - tiek izmantots tehniskām vajadzībām, sistēmā „Pārupe” - 1 urbums), Mirķos un Dolēs Naukšēnu pagastā, kā arī Eriņos, Ķoņos un Dīķeros Ķoņu pagastā (pa vienam urbumam katrā apdzīvotajā vietā). Lielākie ūdens ieguves apjomi centralizētās ūdensapgādes vajadzībām novadā tiek iegūti Naukšēnos: 2011.gadā 41,926 tūkst.m³ ūdens tika iegūts ūdensapgādes sistēmā „Centrs” un 4,048 tūkst.m³ - ūdensapgādes sistēmā „Pārupe”, kas kopā ir 45,974 tūkst.m³ un veido 67% no kopējās ūdens ieguves novadā centralizētās ūdensapgādes sistēmās. Iegūtais pazemes ūdens galvenokārt tiek izmantots komunālajām un sadzīves vajadzībām.

3.tabula. Ūdens ieguves apjomi un ieguves vietu skaits centralizētās ūdens apgādes sistēmās 2009.-2010.g.³¹

Gads	Ūdens ņemšana no dabīgiem avotiem, tūkst.m ³ /gadā				
	Kopā	Vietu skaits	Virszemes	Pazemes	Citi
2011. g., t.sk.	68,873	9	0,00	68,873	0,00
Naukšēnu pagasts	48,074	6	0,00	48,074	0,00

²⁷ Artēziskā baseina daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras.

²⁸ LR likums „Par zemes dziļēm”, 02.05.1996., ar grozījumiem, 01.01.2011. redakcija.

²⁹ Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010.gadā. Rīga: VSIA LVGMC, 2011. un Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns. Pilnā versija. 3.pielikums. Rīga: VSIA LVGMC, 2009.

³⁰ VSIA LVGMC 01.06.2011. vēstule Nr.4-6/778.

³¹ Naukšēnu novada pašvaldības sniegtā informācija.

Gads	Ūdens ņemšana no dabīgiem avotiem, tūkst.m ³ /gadā				
	Kopā	Vietu skaits	Virszemes	Pazemes	Citi
Ķoņu pagasts	20,799	3	0,00	20,799	0,00
2010.g., t.sk.:	63,131	9	0,00	63,131	0,00
Naukšēnu pagasts	43,500	6	0,00	43,500	0,00
Ķoņu pagasts	19,691	3	0,00	19,691	0,00
2009.g., t.sk.	79,818	8	0,00	79,818	0,00
Naukšēnu pagasts	46,313	5	0,00	46,313	0,00
Ķoņu pagasts	33,518	3	0,00	33,518	0,00

Centralizētās ūdensapgādes pakalpojumus novadā sniedz Naukšēnu novada dome (atbildīgā struktūrvienība „Dzīvokļu un komunālā saimniecība”).

Pazemes ūdeņus ražošanas vajadzībām novadā iegūst SIA „Naukšēni” un SIA „Delta Rīga” (Teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta.). SIA „Naukšēni” ražo minerālūdeni un bezalkoholiskos dzērienus, rudzu iesalu un dažādas augu eļļas. Dzeramo ūdeni uzņēmums iegūst no 2 akām, ap 20000 m³/gadā, tai skaitā - 18000 m³/gadā ražošanai, 2000 m³/gadā izmanto 9 māsasaimniecības, kas ir noslēgušas līgumu ar šo uzņēmumu par dzeramā ūdens apgādes pakalpojumu. SIA „Delta Rīga” ražo biodīzeļdegvielu. Iegūtais ūdens ražošanas vajadzībām tiek patērēts līdz 1000 m³/gadā jeb 2,7 m³/dnn., savukārt sadzīves vajadzībām līdz 100m³/gadā jeb 0,27 m³/dnn. Faktiski ūdens patēriņš ir mazāks. SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta.) iegūto pazemes ūdeni izmanto arī uzņēmums SIA „Delta zaļā enerģija”.

3.6. Dabas teritorijas

Novadam raksturīga dabas daudzveidība (novads atrodas ZBR teritorijā) un bagātīgas kultūrvēsturiskās tradīcijas un gleznaina ainava.

3.6.1. Virszemes ūdeņi

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta (turpmāk - VZD) zemes sadalījuma datiem (01.01.2012.) atbilstoši zemes lietošanas veidiem novadā virszemes ūdeņi aizņem 2% (605,6ha) no kopējās novada teritorijas.

Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījums upju baseinu apgabalos³² Naukšēnu novads atrodas Gaujas upju baseina apgabalā. Novada hidrogrāfisko tīklu veido Salacas sateces baseina upes: Rūja ar pietekām Acupīti, Raudavu, Juldurgu, Supučupīti un Sedu. Novads nav bagāts ar ezeriem. Novada nozīmīgākās ūdenstilpes ir Udzēnu dīķis, Sīļu dīķis, Pukšezers, Piliča (Pirica, Melnezers) ezers, Žigura ezers, Zolmaņu dīķis, Eriņu dīķis, Imantas dzirnavu dīķis u.c., pilns saraksts dots [3.pielikumā](#). Udzēnu dīķis un Mirķu dīķis ir uzpludināts zivsaimniecības vajadzībām. Novada hidrogrāfisko tīklu papildina meliorācijas sistēmas.

Atbilstoši upju sateces baseinu iedalījumam apsaimniekošanas vienībās - virszemes ūdensobjektos³³ (turpmāk - VŪO) novadā atrodas trīs Gaujas upju baseina apgabala VŪO: Rūjas augštece Latvijas teritorijā līdz Rūjienai, to ieskaitot - Rūja (G312), Rūjas lejtece līdz ietekai Burtnieka ezerā - Rūja (G310) un daļa no Sedas (G316) tiešā sateces baseina. VŪO raksturojums sniegts 4.tabulā.

4.tabula. Virszemes ūdensobjekti novada teritorijā

Kods	Ūdens-objekta nosaukums	Tips	Tipa nosaukums	LR „Ūdens apsaimniekošanas likuma” 1.pantā definēto novadā esošo aizsargājamo teritoriju veidi ³⁴	Teritoriālā vienība
G310	Rūja	4	Potamāla tipa (lēna) vidēja upe	K, ĪADT	Naukšēnu pagasts, Ķoņu pagasts
G312	Rūja	3	Ritrāla tipa (strauja) vidēja upe	ĪADT, P	Naukšēnu pagasts, Ķoņu pagasts
G316	Seda	4	Potamāla tipa (lēna) vidēja upe	K, ĪADT, P	Naukšēnu pagasts

³² Noteikts Ūdens apsaimniekošanas likumā.

³³ Iedalījums virszemes ūdensobjektos atbilstoši MK noteikumi Nr.858 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību” (19.10.2004.) prasībām.

³⁴ Ūdens apsaimniekošanas likuma 1.panta pirmajā daļā noteikto aizsargājamo teritoriju veidi un to apzīmējumi (norādītas tikai tās, kuras atrodas Naukšēnu novadā): K - karpveidīgo zivju ūdeņi, P - peldvieta, peldūdeņi, ĪADT - īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

Lielākā daļa novada atrodas Rūjas sateces baseinā, skat. 15.attēlu. Rūja (ŪSIK* 54520000 - 54529930) plūst arī kaimiņu - Rūjienas novadā. Upe iztek no Ruhijerva (Rūjas ezera) Sakalas augstienes Igaunijā. Latvijā tā šķērso Ērgemes pauguraini, tek galvenokārt pa Burtnieku līdzenumu un ietek Burtnieku ezerā. Garums Latvijā - 77km. Kritums Latvijā - 25m. Nozīmīgākās pietekas novadā parādītas 5.tabulā.

5.tabula. Rūjas nozīmīgākās pietekas novada teritorijā

ŪSIK* kods	Pietekas pazīme	Nosaukums	Garums, km	Sateces baseins, km ²
54528000	Kreisā krasta	Acupīte	39	275,7
54529200	Kreisā krasta	Julgurga	24	86,1
54529400	Kreisā krasta	Supučupīte	5	36,6
54529600	Labā krasta	Raudava	12	10,4

* ŪSIK - ūdens saimnieciskā iecirkņa kods

Raksturīgi, ka savā tecējumā Rūja trīs reizes maina tecējuma virzienu. To nosaka pazeminājumi Ērgemes paugurainē un Burtnieka drumlinu laukā. Rūja ir ļoti līkumaina upe, kurā krāčaini un sekli posmi mijas ar lēnākiem un dziļākiem. Pie Naukšēniem Rūja uzņem lielāko pieteku Acupīti un pa labi izteiktu ieleju sāk tecēt rietumu virzienā. Savulaik uz upes bijušas Imantas un Ņonu dzirnavas, no kurām mūsdienās ir saglabājušies dzirnavu dīķi un aizsprosti.

15.attēls. Virszemes ūdensobjekti un to tiešie sateces baseini

Uz Rūjas Naukšēnu novadā atrodas valsts hidroloģisko novērojumu stacija „Vilniši” (novērojumus veic no 1977.gada), tās atrašanās vieta parādīta 16.attēlā. Savulaik (no 1954. līdz 1962.gadam) uz Rūjas ir darbojušies arī otra stacija - „Tilgaļi”. Pēc VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra” teorētiskajiem aprēķiniem Rūjas upes gada vidējais ūdens līmenis Naukšēnos ir 46,48m BS, bet maksimālais ūdens līmenis ar 10% pārsniegšanas varbūtību Naukšēnos ir 49,01m BS.³⁵ Aprēķini ir balstīti uz ilggadīgiem hidroloģiskajiem novērojumiem stacijā „Vilniši”.

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā atbilstoši 2008.gada 03.jūnija MK noteikumu Nr.406 „Virszemes ūdensobjektu noteikšanas metodika” nosacījumiem ir noteiktas applūstošās teritorijas Rūjai - 647,2ha, Sedai - 80,6ha, Ķīrei - 36,3ha un Saprāšai - 28,9ha platībā.³⁶ Aplūstošo teritoriju noteikšanas laikā ir identificēta arī viena plūdu riska teritorija Rūjai 91,9ha platībā - Ķoņu pagastā pie Rūjienas, kur aplūst LIZ. Applūstošās teritorijas un plūdu riska teritorija parādītas 29.attēlā.

16.attēls. Valsts monitoringa staciju izvietojums

³⁵ VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” 2012.gada 10.augusta vēstule Nr.4-6/1114.

³⁶ Applūstošo teritoriju noteikšanā tika iesaistīta sugu un biotopu eksperte Lelde Enģele (sertifikāta Nr.018, http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_ekspertu_registrs/#Registrs).

Saskaņā ar LR Civillikuma Trešās daļas Lietu tiesības 1102.panta nosacījumiem un tā 1.pielikumā ietvertu publisko upju un ezeru sarakstu Naukšēnu novada upes un ezeri nav publiskie ūdeņi. Rūja posmā no Rūjienas pilsētas līdz grīvai (G310) ir prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi.³⁷ Novadā nav MK noteikumos Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” (10.01.2012.) iekļautu peldvietu. Gaujas upju baseina apgabala plānā 2010.-2015.gadam kā peldūdeņi ir atzīmēta Rūja (G312). Iecienītākā vieta, kur cilvēki peldas ir Rūjā pie vidusskolas sporta halles, kur veikti arī labiekārtošanas darbi - ir pārgērbšanās kabīne, laipa uz pontoniem un tiek kopts zāliens. Novadā Rūjas upē ir vēl 2 šādas peldvietas - Naukšēnu muižas teritorijā (ierīkota laipa, uz kuru lejup pa stāvo krastu izbūvētas koka kāpnes) un Avotlejās, kur Kire ietek Rūjā (ierīkota ugunsкура vieta un piknika galds), bet sakarā ar to, ka tur ierīkota ūdens ņemšanas vieta ugunsdzēsības tehnikai, šī vieta vairs netiek tik aktīvi izmantota. Pa Rūjas upi posmā starp Naukšēniem un Rūjienu iespējams izbraukt ar motorplostu, tam pietātne ir izbūvēta pie atpūtas centra „Nāras”. Laipu un laivu pietātņi ierīkot iecerēts arī pie Doktorāta ēkas, kur atrodas Cilvēkmuzejs un atjaunot pie pilskalna Naukšēnu Kābele.

3.6.2. Meži, purvi

Saskaņā ar VZD zemes sadalījuma datiem, atbilstoši zemes lietošanas veidiem uz 01.01.2012., novadā kopā meži aizņem 14079ha jeb 50% no kopējās novada teritorijas (vidēji valstī 46,3%) un krūmāji 273,5ha jeb 1%. Valsts meža zemes Naukšēnu novadā apsaimnieko AS „Latvijas valsts meži” (turpmāk - LVM) Rietumvidzemes mežsaimniecības Rūjienas meža iecirknis, to platība sastāda 6973ha, tas ir 49,53% no novada kopējās mežu teritorijas un 24,89% no novada kopējās teritorijas.³⁸

Mežu sadalījums novadā ir nevienmērīgs, lielākie mežu masīvi ir koncentrēti ziemeļu daļā gar Igaunijas robežu, īpaši Naukšēnu pagastā, piem., Lielais Bodnieku mežs. Meža zemes sastāv no meža, purviem, laucēm, pārplūdušiem klajumiem un infrastruktūras objektiem, skat. 6.tabulu.

6.tabula. Meža zemju inventarizācijas dati un īpašuma piederība³⁹

Īpašuma piederība/novada teritoriālās vienības	Meža zemju struktūras elementi					Kopā
	mežs	purvi	lauces	pārplūduši klajumi	Infrastrukt. objekti	
Privāti	8006,7	26,3	75	15,4	14,9	8138,3
Valsts	6063,6	311,2	27,1	5	237,9	6644,6
Pašvaldības	35,9	0	0	0	0	36
Kopā novadā, t.sk.:	14106,1	337,5	102,1	20,4	252,8	14818,9
Naukšēnu pagastā	10751,5	288,3	76,6	14,9	219,6	11350,8
Ķoņu pagastā	3354,6	49,2	25,5	5,5	33,2	3468,1

Meža zemes kvalitāti raksturo meža augšanas apstākļu tipi. Izplatītākie meža tipi Naukšēnu novadā ir sausie meži - damaksnis un vēris, mitrie - niedrājs un platlapju ārenis. Novadā valdošās koku sugas ir bērzs, egle, retāk priede (Nurmu apkārtnē), galvenokārt ir jaukta mežaudze. Meža zemes dalījumu pa koku sugām un to vecuma grupām, skat. [5.pielikumā](#).

Naukšēnu novadā meža apsaimniekošanas un izmantošanas normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli veic Ziemeļvidzemes virsmežniecība. Jebkādas darbības, kas ietekmē LVM apsaimniekojamo teritoriju, mežaudzes vai ainavas stāvokli tajā, saskaņojamas ar LVM. Uz Rietumvidzemes mežsaimniecības valdījumā esošajām zemēm novadā attiecināmas šādas normatīvajos aktos noteiktās un Valsts meža dienesta Meža valsts reģistrā ietvertās vides aizsardzības prasības: aizliegta mežsaimnieciskā darbība mikroliegumos un īpaši aizsargājamās meža iecirkņos; aizliegta kailcirte aizsargzonās gar ūdenstecēm un purviem; aizliegta mežsaimnieciskā darbība dabiskajos meža biotopos u.c.

Meži ir pamats bioloģiskajai daudzveidībai. Novadā ir ievērojami meža resursi, kuru ilgtspējīga izmantošana var kalpot par pamatu ekonomiskajai augšupejai. Mežiem un to resursiem (ogām, sēnēm u.c.) ir gan saimnieciska, gan rekreācijas nozīme. Meža zeme un koksnes krāja novadā ir pamatvērtības, kas pozitīvi ietekmē un veicina mežsaimniecības un kokapstrādes nozares attīstību. Atzīmējams, ka reģionā kopējais koksnes krājas daudzums uz 2010.gada sākumu salīdzinājumā ar 2004.gadu bija samazinājies par 2,1%. Šis samazinājums tiek uzskatīts kā nenozīmīgs, kurš tuvākajos gados tiks kompensēts sakarā ar meža audžu izplatīšanos uz zemākas auglības un grūtāk apstrādājamiem lauksaimniecības zemes nogabaliem.

³⁷ Nosaka 2002.gada 12.marta MK noteikumi „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (2.¹pielikums). Prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus. Karpveidīgo zivju ūdeņos dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas (*Cyprinidae*) zivju, kā arī līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zušu (*Anguilla anguilla*) eksistenci.

³⁸ AS „Latvijas valsts meži” dati.

³⁹ Avots: Valsts meža dienests, Meža inventarizācijas dati, 2012.

Purvi aizņem salīdzinoši nelielu platību novadā 3% (777,3ha), to saraksts aplūkojams [6.pielikumā](#). Daudzie purvi radušies ūdeņiem aizaugot vai sauszemei pārpurvojoties. Novadā turpinās purvu platību palielināšanās. Purvu izmantošana iespējama galvenokārt kūdras ieguvei vai tie saglabājami kā vērtīgas dabas teritorijas un ūdens režīma regulētāji.

3.6.3. Lauksaimniecības zemes

Saskaņā ar VZD zemes sadalījuma datiem, atbilstoši zemes lietošanas veidiem uz 01.01.2012., novadā kopā lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 10895,9ha jeb 39% no kopējās novada teritorijas, no tiem vislielākās platības aizņem aramzeme 7768ha jeb 71,3%. 1759,7ha jeb 16,2% aizņem pļavas un 1088,2ha jeb 11,8% - ganības, kuras tiek izmantotas lopbarības ražošanai un noganīšanai.

Pēdējos gados LIZ platībai ir tendence nedaudz samazināties, 2011.gadā LIZ platība bija 40,61% no pašreizējās novada teritorijas. LIZ apsekošanas rezultāti parāda, ka Naukšēnu novadā apstrādāti ir 94% zemju, kas ir augsts rādītājs gan reģiona, gan Latvijas kontekstā, skat. 7., 8.tabulu.

7.tabula. LIZ apsekošanas rezultāti novada teritorijā⁴⁰

Gads	Kopā LIZ, ha	Kopta LIZ*		Neapstrādāta LIZ	
		ha	%	ha	%
2011.	10844	10151	94	694	6
2010.	10967	10253	93	714	7

* Sadaļā iekļautas arī koptas LIZ kas netiek izmantotas lauksaimniecībai, piem., sakoptas atpūtas vietas, parki.

8.tabula. LIZ apsekošanas rezultāti platību grupu griezumā⁴¹

Platību grupa	Statuss			
	Kopts	Nekopts	Aizaudzis	Būvniecība
no 0 līdz 5 ha	903,72	87,01	52,03	0
no 5 līdz 10 ha	1827,89	127,5	51,14	0
no 10 līdz 50 ha	6709,46	273,46	122,74	0
no 50 līdz 100 ha	526,22	0	0	0
no 100 līdz 200 ha	100,7	0	0	0
Kopā:	10067,99	487,97	225,91	0

LIZ potenciāls noteikti nav izmantots pilnībā. LIZ platības ir iespējams paplašināt un esošās platības izmantot efektīvāk. Pēc 2011.gada apsekojuma rezultātiem 6% no lauksaimniecības zemēm novadā ir neapstrādāta. Apsekošanā, ja no viena kadastra 30% ir kopti, platību pieskaita kā apsaimniekotu, tādēļ statistikas dati ir pozitīvāki nekā reālā situācija. Daļa platību pašlaik tiek apļauta tikai reizi gadā, lai saņemtu ES maksājumus par platību kopšanu, precīzu datu par šo platību lielumu nav. Neizmantojot lauksaimniecības zemēs zūd augsnes kvalitāte, tām aizaugot ar krūmiem, nezālēm un invazīvajām augu sugām, degradējas - ainava, arī labvēlīgais efekts uz bioloģisko daudzveidību ir īslaicīgs, jo ar laiku zemēm aizaugot, īpaši aizsargājamas sugas, to dzīvotnes un biotopi izzūd.

Auglīgās zemes izmantošanas struktūru nosaka paugurainais reljefs, strauji mainīgais augsnes sastāvs un akmeņainība. Pļavu un ganību teritorijas novadā ir piemērotas piena un gaļas lopkopības attīstībai. Lauksaimniecības zemes izmantošanas intensitāti iespējams paaugstināt, palielinot piena un gaļas ražošanas apjomus, šobrīd vidējais liellopu blīvums uz 1ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes novadā ir 0,276, kas ir lielāks nekā reģionā vidēji 2010.gadā 0,18 vienības uz ha.⁴²

Pašreizējo lauksaimniecībā izmantojamās zemes kvalitāti jeb kvalitatīvo novērtējumu izsaka ballēs. LIZ kvalitāte raksturo zemes produktivitāti (vai labumu, ko augsne var dot īpašniekam, ja tā tiek pareizi apstrādāta un izmantota). Zemes produktivitāte ir atkarīga no augsnes tipa (velēnu podzolētā, velēnu karbonātiskā u.c.), augsnes mehāniskā sastāva (māls, smilšmāls, smilts u.c.), cilmieža, augsnes skābuma reakcijas, meliorācijas sistēmas stāvokļa, zemes gabala kontūras un platības, akmeņainības un reljefa.

No 2012.gada 1.janvāra LIZ Latvijā atkarībā no kvalitatīvā novērtējuma iedala septiņās kvalitātes grupās (Nodalītas ļoti sliktas, ar krūmiem apaugušas ganības, kuru vērtība ir ievērojami zemāka, no zemākās kvalitātes aramzemes. I kvalitātes grupa (mazāk par 20 ballēm) sadalīta divās grupās (viena grupa - mazāk par 10 ballēm un otra grupa - no 10 līdz 19 ballēm)), skat. 9.tabulu.

⁴⁰ Avots: <http://www.lad.gov.lv>, Lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsekošanas dati, uz 03.11.2011.

⁴¹ Avots: <http://www.lad.gov.lv>, Lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsekošanas dati, uz 03.11.2010.

⁴² Avots: <http://www.ei.lza.lv>, SIA „Latvijas Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūts” dati.

Konkrētajai zemes vienībai lauksaimniecībā izmantojamās zemes kvalitatīvo novērtējumu (balles) nosaka VZD vērtēšanas speciālisti.

9.tabula. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes bāzes vērtības (Ls/ha)⁴³

Teritoriālā vienība	Kvalitātes grupas						
	I (<10 b)	II (10-19 b)	III (20-30 b)	IV (31-40 b)	V (41-50 b)	VI* (51-60 b)	VII* (60< b)
Ķoņu pagasts	35	160	210	230	270	350	440
Naukšēnu pagasts	45	200	250	270	330	400	490

Naukšēnu novada teritorijā nav sastopamas VI un VII kvalitātes grupas lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Lauku apvidu teritoriju vidējais svērtais LIZ kvalitatīvais novērtējums ballēs pēc stāvokļa nekustamo īpašumu (turpmāk tekstā NĪ) valsts kadastra informācijas sistēmā uz 2012.gada 1.janvāri Naukšēnu pagasta teritorijā ir 40 balles/ha, Ķoņu pagastā - 39 balles/ha. Latvijā - 38 balles, kas, ņemot vērā mūsu valsts klimatiskos apstākļus, tiek uzskatīts par minimālo auglības līmeni attiecībā uz lauksaimniecībā izmantojamo zemi, lai varētu nodrošināt komerciāli dzīvotspējīgu lauksaimniecību.⁴⁴ Augsnes auglības līmenis novada teritorijā variē. Cik procentiem LIZ novada teritorijā augsnes auglības līmenis ir zemāks par 38 ballēm precīzi nav zināms - Latvijā pēc valsts neatkarības atjaunošanas nav veikts augšņu kvalitātes vērtējums un kartēšana pagastu griezumā. Precīzākā informācija par auglības novērtējuma sadalījumu LIZ iegūstama, no VZD rīcībā esošajiem 1985.gada zemes novērtējuma plāniem, tie savietoti ar aktuālo kadastra informāciju un pievienoti plānojuma III „Grafiskajā daļā”. Novadā kopumā nav novērojama LIZ sadrumstalotība un neefektīva konfigurācija. Vērtīgākās lauksaimniecības zemes, atrodas Rūjienas apkārtnē un Ķoņu pagasta vidusdaļā, kā arī apdzīvotās vietas - Doles apkārtnē.

Tradicionālās lauksaimniecības nozares novadā ir jauktā lauksaimniecība - lopkopība un zemkopība, piena lopkopība un graudaugu audzēšana. Lielākais apgrozījuma pieaugums lauksaimniecības nozarē 2011.gadā bija piena lopkopībā, kā arī jauktajā lauksaimniecībā.⁴⁵ Naukšēnu novadā pārsvarā tiek audzētas tās pašas kultūras, kas citviet Latvijā, galvenās atšķirības vērojamas Ziemeļvidzemei raksturīgā klimata un augsnes specifikas dēļ, piem., novadā nav augļu dārzu komerciāliem nolūkiem un sevi neattaisnoja tāda nozare kā purva dzērveņu audzēšana.⁴⁶ Naukšēnu novadā pakāpeniski attīstās arī vairākas netradicionālās lauksaimniecības nozares - tiek audzētas arī citviet Latvijā ne tik populāras kultūras, piem., vairākas ZS nodarbojas ar ķimeņu audzēšanu (tās tika audzētas arī Naukšēnu kolhoza pastāvēšanas laikā ap 500ha lielās platībās), SIA „Naukšēni” nodarbojas ar eļļas linu audzēšanu un eļļas spiešanu. Šo nozaru piensūms novada ekonomikā patlaban ir neliels, taču to attīstīšana var sekmēt lauku nodarbinātības daudzveidošanu, īpaši savienojumā ar lauku tūrismu.

Atbilstoši Vides valsts dienesta (turpmāk tekstā VVD) Valmieras reģionālās vides pārvaldes (turpmāk tekstā RVP) sniegtajai informācijai, novadā darbojas 12 saimniecības/uzņēmumi, kuri normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmuši C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumus 16 liellopu novietnēm un 2 uzņēmumi (SIA „Udzēnu dīķi” Naukšēnu pagastā un SIA „Krēslīņi” Ķoņu pagastā), kuru zivjaudzētāvām arī ir izsniegti C apliecinājumi, skat. [30.pielikumu](#).

Naukšēnu novadā ir priekšnoteikumi daudzveidīgas lauksaimnieciskās ražošanas un lauku saimnieciskās darbības attīstībai. Lauksaimniecības attīstību var veicināt relatīvi labvēlīgā ekoloģiskā situācija (nepiesārņotās augsnes un mazais atmosfēras piesārņojums). Novadā ir pozitīvas iestrādes piena lopkopībā, graudaugu audzēšanā un jauktajā lauksaimniecībā, kā arī nepārtikas lauksaimniecības produkcijas ražošanā - enerģētisko kultūru audzēšanā. Par perspektīvu nozari uzskatāma arī biškopība savienojumā ar bioloģisko lauksaimniecību un lauku tūrismu. Pašvaldība 2010.gada 10.martā ir pieņēmusi saistošos noteikumus Nr.4 „Par aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai Naukšēnu novadā”, aizliegums ir noteikts uz 5 gadiem.

Plaši popularizēta alternatīva lauksaimnieciskai ražošanai ir neizmantoto un nepiemēroto LIZ platību apmežošana, kas meža nozarei radītu papildus resursus, taču, mežs jau pašlaik aizņem pusi novada teritorijas, ja vērtē pārējo tautsaimniecības nozaru ieguvumu, piem., tūrisma attīstību, dzīves telpas kvalitāti un ainavisko vērtību, ir diskutējams jautājums, jo aizaugot LIZ samazinās teritorijas ar atklātu, Latvijai raksturīgu mozaīkveida lauku ainavu.

Ar alternatīvu darbības veidu (lauku tūrisma, medību saimniecības, biškopības u.c.) attīstību, galvenokārt, būtu saistāma nemeliorēto LIZ teritoriju attīstība. Augsnes ar augstu dabīgo auglību un meliorāciju ir priekšnoteikums intensīvai zemkopības attīstībai, šīs teritorijas prioritāri būtu izmantojamas kā aramzemes. LIZ,

⁴³ Avots: MK 12.06.2012 noteikumi Nr.391 „Noteikumi par kadastrālo vērtību bāzi 2013.gadam”, 1.pielikums.

⁴⁴ Avots: RAPLM, Valsts zemes politikas pamatnostādnes 2008.-2014.gadam.

⁴⁵ SIA Lursoft IT publiski pieejamās datu bāzes dati, 2012.gada septembrī.

⁴⁶ Avots: „Naukšēnu novada attīstības programma 2012.-2018.gadam”, 1.redakcija, SIA „Baltijas Konsultācijas”.

kur dominē mālsmits un smilšmāla mehāniskā sastāva augsnes ir vispiemērotākās piena - gaļas lopkopības attīstībai, lopbarības kultūru audzēšanai un no augsnes aizsardzības viedokļa ieteicams ierīkot plašas ganības.

Lauksaimniecības zemes platības vēlams saglabāt, jo tas veicina ES līdzekļu piesaistīšanu saskaņā ar tās prasībām par lauksaimnieciskās ražošanas metodēm, kas savienojamas ar vides aizsardzību un ainavas saglabāšanu. Nākotnē būtu vēlama lauksaimnieciskās ražošanas daudzveidības paplašināšana, sekmējot jaunu, novada apstākļiem atbilstošu darbības veidu uzsākšanu, ekoloģiski tīras produkcijas ražošanas veicināšanu un konkurētspējīgas lauksaimniecības produkcijas pārstrādes attīstību novadā.

3.6.4. Meliorētās zemes un valsts nozīmes meliorāciju ūdensnotekas

17.attēls. Valsts nozīmes meliorācijas ūdensnotekas, meliorētās lauksaimniecības teritorijas un LIZ statuss⁴⁷

Naukšēnu novadā meliorācija veikta 7376,3ha jeb 67,7% lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Meliorēti 2440ha jeb 55% Ķoņu pagasta LIZ un 4936,3ha jeb 71% LIZ Naukšēnu pagastā.⁴⁸ LVM meža meliorācijas

⁴⁷ LIZ statuss attēlots saskaņā ar Lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsekošanas datiem uz 03.11.2010., LAD.

⁴⁸ Naukšēnu novada pašvaldības dati.

sistēma „Acupe” ierīkota 790ha platībā, t.i., meliorēti 11,3% no valsts meža zemes, šai sistēmai rekonstrukcija paredzēta 2014.gadā.⁴⁹

10.tabula. Valsts nozīmes meliorāciju ūdensnotekas novada teritorijā⁵⁰

Nr.p.k.	Upe	ŪSIK kods
1.	Spīņupīte	545286:01
2.	Kārklupīte	5452842:01
3.	Maiļupīte	5452844:01
4.	Gulbene	545284 :01
5.	Acupe	54528 :01
6.	Rūja	5452:01
7.	Maratas upīte	545262:01
8.	Raudava	545296:01
9.	Skolas strauts	5452982:01
10.	Silupīte	545298 :01

Jaunākās meliorācijas sistēmas LIZ izbūvētas 80-to gadu sākumā, bet daudzas meliorācijas sistēmas izbūvētas pirms vairāk kā 40 gadiem un nepieciešama to rekonstrukcija. Slēgto drenāžas sistēmu drenas pakāpeniski „aizaug” ar dzelzi un humusvielām. Drenāžas sistēmas grauj arī meliorētās zemes aizaudzēšana ar krūmiem un kokiem. Meliorācijas sistēmu sabrukums var radīt augsnes degradāciju (pārpurvošanos un glejošanos) un strauju auglības krišanos.

Naukšēnu pagastā ir veikta LVM meža meliorācijas sistēmas rekonstrukcija Bodnieku masīvā. (2005.-2007.gadā, ap 600ha platībā).

LIZ meliorācijas sistēmu stāvokli var raksturot kā daļēji apmierinošu. Pēdējo 10 gadu laikā tika veikta rekonstrukcija valsts ūdensnotekām Kārklupīte un Maratas upīte. Vislielāko ļaunumu meliorācijas būvēm nodara bebri. Praktiski visām valsts ūdensnotekām būtu nepieciešama renovācija vai rekonstrukcija. Arī koplietošanas novadgrāvjos nepieciešams veikt renovāciju vai rekonstrukciju. Ja grāvju tīkls tiks sakārtots un drenu iztekas tiks atbrīvotas no sanesumiem uzlabosies LIZ zemju stāvoklis.⁵¹

Meliorētās LIZ ar augstu augsnes auglības līmeni, nodrošinot optimālu mēslošanu un kaļķošanu, ir vērtīgākās teritorijas intensīvai lauksaimnieciskajai ražošanai.

Valsts nozīmes ūdensnotekas atrodas VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļas pārziņā. Meliorētās teritorijas izmantojamas saskaņā ar „Meliorācijas likumu”, MK noteikumi Nr.306 „Noteikumi par ekspluatācijas aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm noteikšanas metodiku lauksaimniecībā izmantojamās zemēs un meža zemēs” (02.05.2012.), MK noteikumiem Nr.714 „Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi” (06.08.2010.) un MK noteikumiem Nr.261 „Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība” (27.03.2010.).

3.6.5. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un citas nozīmīgas dabas teritorijas

Novada bioloģisko daudzveidību nosaka tā lielā dabas apstākļu dažādība - augstieņu un zemieņu mija, izteiktās reljefa formas, upju ielejas, mežu masīvi un purvi.

Naukšēnu novads atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijā (turpmāk - ĪADT) - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts. Novads ir bagāts ar dabas pieminekļiem. Tajā ir šādi dabas pieminekļi: aizsargājami dendroloģiskie stādījumi „Dīķeres parks”, ģeoloģiskais dabas pieminekļis „Spīgu ala”, aizsargājami koki - dižkoki (apzināti 64 aizsargājami koki) un dižakmeņi (5 dižakmeņi, 13 vietējas nozīmes dižakmeņi). Saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 8.panta 2.daļu un 2012.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” novada teritorijā izveidoti 9 mikroliegumi (turpmāk - ML). Novada ĪADT nav Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas - NATURA 2000. Bez tam novadā ir apzināti dažādi stādījumi: alejas, koku rindas un grupas ar veciem, unikāliem kokiem, kā arī dabiski veidojušies kadiķu pļava pie „Streidām”, kam nav noteikts aizsardzības statuss, bet šie objekti ir nozīmīgi novada līmenī, raksturo tā dabu un kultūrvidi. Dabas vērtības, tostarp ĪADT izvietojums novada teritorijā parādīts 18.attēlā.

⁴⁹ AS „Latvijas valsts meži” dati.

⁵⁰ Dati: VSIA „Zemkopības ministrijas NĪ Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļa” nosacījumi/informācija plānojumam, 23.08.2012.

⁵¹ VSIA „Zemkopības ministrijas NĪ Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļas” dati.

18.attēls. Dabas vērtības

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

Rezervāts tika izveidots 1997.gadā. Tā teritorija ir iedalīta funkcionālajās zonās (ainavu aizsardzības zonās un neitrālajā zonā). ZBR ir Latvijas lielākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija tā aizņem ap 6% no valsts teritorijas. Novada teritorija pilnībā atrodas rezervātā - lielāko daļu aizņem neitrālā zona, bet atlikusi teritorija atrodas trijās ainavu aizsardzības zonās: 7.zona stiepjas gar Rūjas upi, 8.zona - gar Sedas upi un 9.zona atrodas Sedas purva apkārtnē (izvietojums parādīts 18.attēlā). ZBR robežas un funkcionālo zonējumu nosaka likuma „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” 5. un 10.pants un pielikumi, kā arī Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Saskaņā ar likuma „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” 3.pantu ZBR izveidošanas mērķis ir „sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomiskās attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā”. Galvenie ZBR uzdevumi noteikti likuma „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” 4.pantā, tie ir teritorijas

ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanas nodrošināšana, kā arī teritorijas ilgtspējīgas sociālās un ekonomiskās attīstības veicināšana.

Biosfēras rezervāta pārvaldi īsteno Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība - Vidzemes reģionālā administrācija. Saskaņā ar likuma „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” 15.pantu īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus un atļauto izmantošanu ainavu aizsardzības zonā un neitrālajā zonā nosaka MK noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Svarīgi, ka rezervātā ir noteikti ierobežojumi vēja elektrostaciju uzstādīšanai: aizliegts uzstādīt vēja elektrostacijas, izņemot: vēja elektrostacijas, kuru augstākais punkts nepārsniedz 30m augstumu. Vēja elektrostacijas bez augstuma ierobežojuma drīkst izvietot minēto noteikumu 2.pielikumā noteiktajās teritorijās. To izvietojums novada teritorijā parādīts 19.attēlā.

19.attēls. Teritorija, kur atļauts būvēt vēja elektrostacijas bez augstuma ierobežojumiem

Lai noteiktu konkrētas rīcības likumā „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” noteikto mērķu un uzdevumu sasniegšanai, izstrādāts ZBR ainavu ekoloģiskais plāns (turpmāk - AEP). AEP ir parādītas teritorijas vēja ģeneratoru uzstādīšanai un vietas, kur jāveic pasākumi dzīvnieku migrācijas nodrošināšanai, ekosistēmu atjaunošanai, kā arī teritorijas, kur būtu ierobežojama derīgo izrakteņu ieguve. ZBR AEP ainavu telpu pasēs ir iestrādāti nosacījumi bioloģiski vērtīgo teritoriju un ainavu turpmākai saglabāšanai, šo teritoriju izmantošanai un apsaimniekošanai, tostarp arī nosacījums, ka derīgo izrakteņu ieguvē prioritāte ir esošo karjeru izmantošanai. AEP saskaņā ar 3.pielikumu, visā ZBR teritorijā ir izdalītas 42 ainavu telpas septiņās teritoriju

kategorijās, kuras kopā veido ZBR ainavas telpisko struktūru, t.sk. Naukšēnu novadā uz dabas un ainavas vērtību pamata ir izdalītas 4 atsevišķas teritorijas - starptautiskas nozīmes mežu un mitrāju ekoloģisko koridoru Seda-Ziemeļu purvi un Valka-Igaunija pamatelementi un buferzonas un ainaviski vērtīgās - Ķoņu mozaikveida ainava un Rūjienas kultūrainava. To izvietojums parādīts 20.attēlā un sīkaks apraksts sniegts sadaļā [3.7.Ainavas](#).

Mikroliegumi

Atsevišķu aizsargājamu biotopu, kā arī sugu dzīvotņu vai atradņu aizsardzībai nelielām bioloģiski vērtīgām teritorijām, novadā ir noteikts mikroliegumu statuss. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” → datu slāņu izvēlne → Dabas dati → Mikroliegumi iekļauto informāciju novadā ir 9 mikroliegumi (turpmāk - ML) meža biotopu un īpaši aizsargājamu augu un dzīvnieku sugu aizsardzības nodrošināšanai. To saraksts aplūkojams [8.pielikumā](#).

Dabas pieminekļi

Dīķeres parks ir daļa no Dīķeru muižas, kur tagad atrodas Naukšēnu novada vidusskolas filiāle Ķoņu skola. Parks ir kopts, bagāts ar daudzām retām koku sugām. Dabas pieminekļa - dendroloģiskie stādījumi „Dīķeres parks” aizsardzības statuss un robežas noteiktas 2001.gada 20.marta MK noteikumu Nr.131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” 85.pielikumā.

Unikāls dabas objekts Sedas krastā ir Spiģu ala sauksa arī Rūcekļa ala. Ala nav liela - 7,8m gara, 2m plata un augsta (ieeja 1,5m augsta), taču neparasta šajā reģionā, kur upe plūst pa purvainu, lēzenu teritoriju.⁵² Tā atrodas Naukšēnu pagasta teritorijā, taču pie alas pa zemes ceļu var piekļūt tikai caur Kārķiem.⁵³ No tās izplūst spēcīgs avots, debits 4 l/s, ūdens temperatūra ir +5,5 °C. Tas ir neparasti auksts ūdens. Pavasarī avots „san”, zinātnieki skaidro, ka šī skaņa rodas ūdenim gāzoties pazemes ezerā. Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Spiģu ala” aizsardzības statuss un robežas noteiktas 2001.gada 17.apriļa MK noteikumu Nr.175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” 190.pielikumā. Pie Spiģu alām atjaunotas laipas, soliņi un informācijas plāksne.⁵⁴

Atbilstoši Valsts meža dienesta (turpmāk tekstā VMD) realizētā projekta „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā”, Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk tekstā DAP) datu pārvaldības sistēmā „Ozols” → datu slāņu izvēlne → Dabas dati → ĪADT → aizsargājami koki un Dabas aizsardzības pārvaldes papildus sniegtajai informācijai (2012.), novadā ir apzināti 64 koki (dižkoki), kur atbilst MK noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 38.2.apakšpunktā un to 2.pielikumā noteiktajiem kritērijiem. Dabas pieminekļu - aizsargājamo koku (dižkoku) teritorija ir noteikta ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10m platā joslā no tā (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas). Dižkoku saraksts aplūkojams 9.pielikumā. Par aizsargājamu uzskatāms jebkurš koks, kas sasniedz Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2.pielikumā noteiktos parametrus.

Novadā nav aleju, kuru aizsardzību nosaka 2005.gada 05.novembra MK noteikumi Nr.888 „Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

Viena no visai Ziemeļvidzemei raksturīgām iezīmēm ir bieža lielo laukakmeņu sastopamība. Dižakmeņi atbilstoši MK noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 38.1.apakšpunkta nosacījumiem ir laukakmeņi, kuru virszemes tilpums ir 10 un vairāk m³, kā arī 10m plata josla ap tiem. Saskaņā ar DAP sniegto informāciju par pētījumu „Valmieras rajona dižakmeņu izpētes projekts” (Rīga, 2008, Latvijas Petroglifu centrs) un apkopojot VMD projekta „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā” datus, novadā konstatēti 5 dižakmeņi, kuri atbilst iepriekšminēto MK noteikumu nosacījumiem. Bez tam kā novadam nozīmīgi ir atzīmējami vēl 13 apzinātie laukakmeņi, kuri ir uzskatāmi par vietējas nozīmes dižakmeņiem. Dižakmeņu saraksts aplūkojams [10.pielikumā](#).

Dižkoki un dižakmeņi ir arī citi novadā esošie koki un akmeņi, kuri nav identificēti šajā nodaļā iepriekšminētajos avotos, ja tie atbilst Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” noteiktajiem kritērijiem.

ĪADT un mikroliegumu izmantošanu regulē spēkā esošie dabas un vides aizsardzību regulējošie normatīvie akti, t.sk. LR likums „Par Īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”, MK noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (19.04.2011.) un ZBR ainavu ekoloģiskais plāns

⁵² <http://mapx.map.vgd.gov.lv>, Valsts ģeoloģijas dienests, Latvijas aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko pieminekļu datu bāze.

⁵³ Avots: „Integrētā lauku attīstības stratēģija 2009-2013”, biedrība „No Salacas līdz Rūjai” 2011.gada novembris.

⁵⁴ Avots: <http://www.daba.gov.lv>, 2012.05.07.

(ieteikuma raksturs), kā arī LR likums „Par Eiropas ainavu konvenciju” „Aizsargjoslu likums” un uz tā pamata izdotie MK noteikumi, „Sugu un biotopu aizsardzības likums” u.c. uz šī likuma pamata izdotie MK noteikumi un „Vides aizsardzības likuma” 3.pantā definētie vides aizsardzības principi.

Parki

Naukšēnu pagastā atrodas Naukšēnu muižas parks un Nurmu muižas parks. Naukšēnu parks atrodas Rūjas upes krastā un ir daļa no Naukšēnu muižas, to apsaimnieko SKII „Naukšēni”. Parkam ir augsta arhitektoniskā un dendroloģiskā vērtība un tas kalpo kā atpūtas vieta. Parkam ir valsts aizsargājama kultūras pieminekļa statuss, skat. [13.pielikumu](#), tā detalizētāks apraksts sniegts sadaļā [4.1. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi](#).

Ķoņu pagastā atrodas Ēriņu muižas parks un Sinepju (māju) parks. Ēriņu muižas parks bija iecienīta sarīkojumu vieta 20.gs.30-tajos gados. Tajā notikuši Rūjienas novada III Dziesmu svētki, vairākkārt bērnu svētki, lauksaimniecības izstādes, dažādas sporta aktivitātes. Kādreiz tas bija viens no skaistākajiem Ziemeļvidzemes parkiem. Parkam ir divas daļas - ainavu parka un meža parka, tās atdala neliels dīķītis. Pašlaik dīķītis atjaunots, meža parks iztīrīts un izveidoti pastaigu celiņi. Līdzās parkam atrodas Ēriņu rotaļlaukums - vieta aktīvai atpūtai un Ēriņu mototrase, ir iespējama nakšņošana - telšu vietas.⁵⁵ Ēriņu parks pieder SIA „Rostes” un ir publiski pieejama vieta, arī Sinepju māju parku plānots attīstīt kā publiski pieejamu parku (darbus plānots uzsākt 2013.gadā.).

Parkos un dendroloģiskajos stādījumos koki līdz šim ir bijuši relatīvi pasargāti no nociršanas, tādēļ daudzviet spējuši sasniegt ievērojamu vecumu un izmērus un ir uzskatāms piemērs attiecīgā koka sugas spējām piemēroties Latvijas apstākļiem (klimata, augsnes u.c.).

Vietējas nozīmes alejas, koku rindas, dabas objekti un citi nozīmīgi stādījumi

Novadā ir vairākas alejas un stādījumi, kuras vietējā - novada līmenī ir nozīmīgi un raksturo novada dabas vērtības un kultūrvērtības. VMD projektā „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā” novada teritorijā ir apzinātas 21 alejas un koku rindas, kuras ir atzīmējamas kā vietējas nozīmes dabas vērtība, to saraksts dots [11.pielikumā](#). Nozīmīgākie no aleju un rindu stādījumiem ir ozolu rinda uz Nurmu muižu, Brāļu kapu liepu aleja, Ēriņu muižas aleja, Naukšēnu ozolu aleja, aleja uz Dīķeru baronu kapiem, Vējkroga egļu rinda, Kalnudzēnu ozolu aleja un citas. Reti, veci, savdabīgi koki (neatbilst dižkoka statusam) vai koku grupas ir raksturīgas vecsaimniecībām. Daudzviet šo saimniecību ēkas ir saglabājušās tikai daļēji vai sabrukušas, nojauktas, bet koki aug un ir bijušās kultūrvides liecinieki. Iepriekšminētajā VMD projektā novadā atzīmētas pavisam 12 šādas vietas, tostarp, bijušajās saimniecībās „Vecglāznieki”, „Tenceles”, „Rijmuižnieki”, „Žīguri”, „Jānsala” un „Spigi”. Unikāls dabas objekts ir dabiski veidojusies kadiķu pļava pie „Streidām”. Pilns vietējas nozīmes dabas objektu un nozīmīgu stādījumu saraksts dots [12.pielikumā](#).

Bioloģiskās daudzveidības priekšnosacījums ir ainavas mozaīkveida struktūra, augstākā bioloģiskā daudzveidība ir drumlinu pazeminājuma pļavās, no kurām atsevišķas atbilst bioloģiski augstvērtīgo zālāju prasībām.⁵⁶

Novada bioloģiski un ainaviski daudzveidīgās teritorijas, t.sk. ĀADT, parki, alejas, koku rindas, vietējas nozīmes dabas objekti un nozīmīgi stādījumi vienlaikus ar kultūrvēsturiskā mantojuma objektiem, ir novada rekreācijas, tūrisma un sabiedrības izglītošanas resurss.

3.7. Ainavas

Saskaņā ar likuma „Par Eiropas ainavu koncepciju”, 1.pantu ainavas definīcija ir: „ainava - nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki un kas izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.”

Ainavisko karkasu veido: ainavas litogēnais pamats - zemes virsas formu un augsnes cilmiežu sadalījums un ģeogrāfiskā stāvokļa nosacītie vispārējie fona apstākļi. Saskaņā ar pieņemto ainavrajonēšanu (Latvijas ainavrajonēšana, Ramans, 1994) Naukšēnu novads ietilpst Ziemeļvidzemes ainavapvidū un pieder diviem ainavapvidiem - Burtnieku drumlinu āru apvidum ar Sedas mežaines joslu un Ērgemes paugurainei. Burtnieku drumlinu āru apvidū ainavu izmērus un formu nosaka drumlinu un starp tiem esošo ieplaku mija. Ērgemes paugurainei raksturīgi ieapaļi, ar stāvākām nekā drumliniem nogāzēm, pauguri (saukti arī - dauguļi). Naukšēnu pagasta Z daļā no Igaunijas iestiepjas arī Sakalas augstiene. Šeit vērojams interesants reljefs un skaistas dabas ainavas.

Ainava ir dinamiska sistēma, kura pastāvīgi mainās. Ainavu attīstības procesus viss būtiskāk ietekmējušas un turpina ietekmēt krasas politiskās, ekonomiskās un sociālās pārmaiņas, jo mainās ainavu attīstības nosacījumi. Dažādos avotos 1930-tajos gados izveidotā ainavu struktūra tiek uzskatīta par Latvijai tipiskāko un piemērotāko

⁵⁵ Avots: <http://www.vietas.lv>.

⁵⁶ Dati par bioloģiski vērtīgajām pļavām (zemēm) iekļauti LAD reģistrā, par pārējām pļavām sugu un biotopu eksperti, kuri darbojas saskaņā ar MK noteikumiem Nr.267 „Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtība” (16.03.2010.), var dot savu atzinumu.

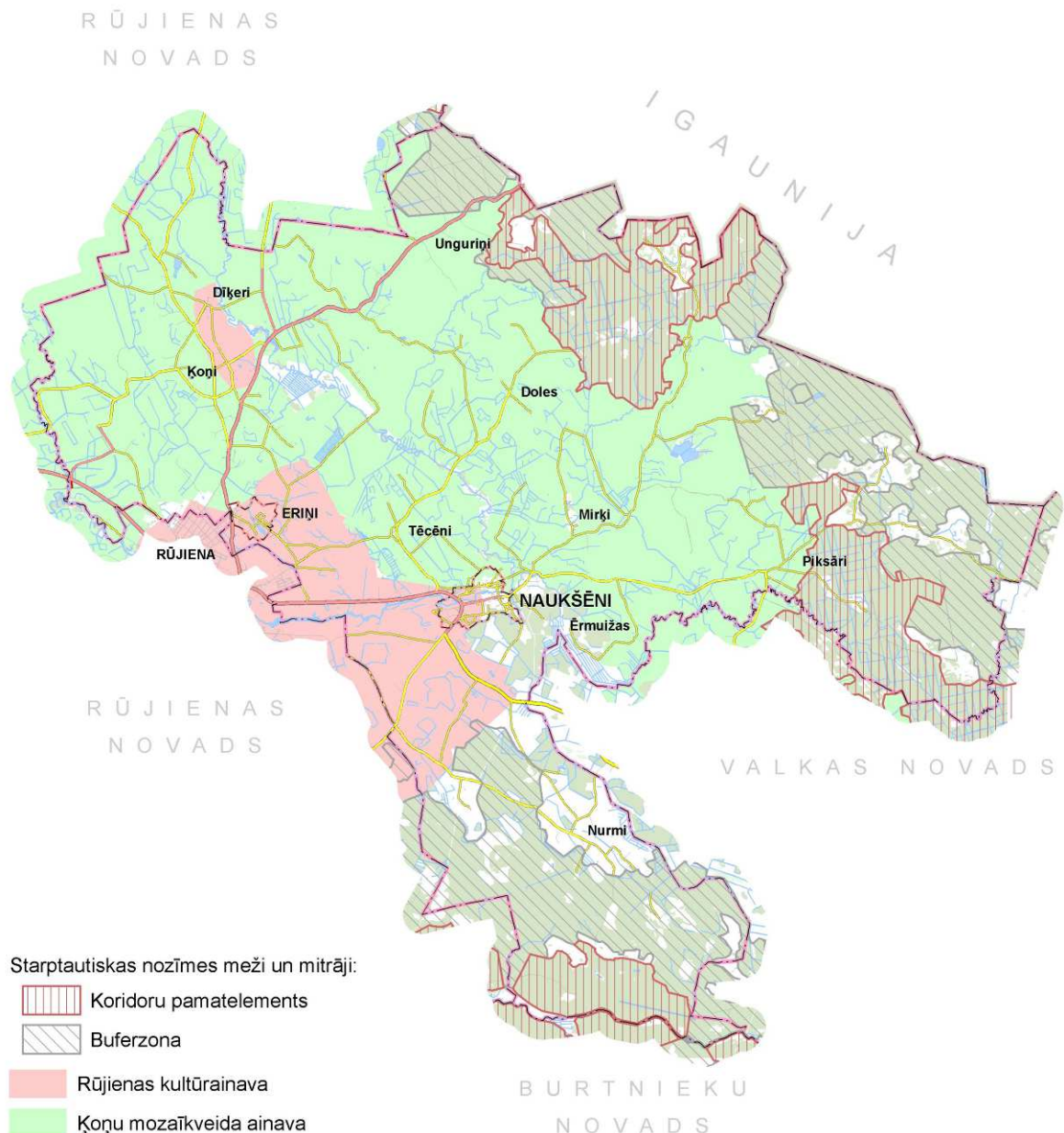

ainavas struktūru. Būtiskākie ainavas struktūru un tās izmaiņas ietekmējošie faktori ir agrārā reforma 1920-tajos gados, apdzīvojuma struktūras izmaiņas no 1950-tajiem gadiem līdz mūsdienām, lauksaimniecības zemju meliorācija, lauksaimniecības nozares apsūkums un nespēja saglabāt ražotnes privatizācijas periodā pēc 1990-tajiem gadiem.

Novads atrodas ZBR teritorijā, kas ir vienīgā tik plaša īpaši aizsargājamā dabas teritorija Latvijā, kurā starptautiski nozīmīgas dabas un ainaviskās vērtības tiek saglabātas nodrošinot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību.⁵⁷

Sekojoš Eiropas ainavu konvencijas principi, novadā nodalītas īpašās ainavu telpas. Saskaņā ar AEP novadā uz dabas un ainavas vērtību pamata kā tādas ir izdalītas atsevišķas teritorijas, kas veido ainavas telpisko struktūru, tās ir starptautiskas nozīmes mežu un mitrāju ekoloģisko koridoru Seda-Ziemeļu purvi un Valka-Igaunija pamatelementi un buferzonas un ainaviski vērtīgās - Ķoņu mozaikveida ainava un Rūjienas kultūrainava. To izvietojums parādīts 20.attēlā.

20.attēls. ZBR (AEP) vērtīgās dabas un ainavu zonas

⁵⁷ <http://www.daba.gov.lv>, dabas aizsardzības pārvaldes datu bāze.

Rūjienas kultūrainava

Harmoniska ainava ar ļoti augstu estētisko vērtību, raksturīgi skatu punkti uz drumlinu mugurām, no kuriem paveras tālas skatu perspektīvas uz apkārtējo ainavu. Ainava bagāta ar kultūrainavas elementiem, šīs ainavas dominantes ir atsevišķi koki, sakoptas viensētas, viļņotais reljefs un alejas. Vēsturiski pauguru augšdaļu aizņem augstvērtīgas lauksaimniecības zemes ar viensētām, ap tiem esošajiem stādījumiem un ceļiem, kamēr starppauguru nereti pārpuvotajās iepakās izvietojušās ganības, krūmāji, mežu puduri un purvi.

Ķoņu mozaīkveida ainava

Vizuāli pievilcīga ainava ar Latvijas paugurainēm raksturīgo mozaīkveida zemes izmantošanas struktūru. Ceļu novietojums reljefa pacēlumos nodrošina augstu ainavas pārskatāmību.

Seda-Ziemeļu purvi un Valka-Igaunija mežu un mitrāju ekoloģiskie koridori

Ainavas estētiskā vērtība un ainavas vizuālais jutīgums kopumā zems, jo tai nav raksturīgi atklāti panorāmas skati. Estētiski vērtīgi ir augstie purvi ar lāmu un akaču kompleksiem. Koridorus pamatā veido meža masīva ainava un papildina mozaīkveida ainava ar mežu masīviem un augstajiem purviem. Koridoru buferzonā lauksaimniecības zemju īpatsvars palielinās - nozīmīgs buferzonas ainavas elements ir Sedas un Rūjas palieņu pļavas, taču arī šeit dominējošā ir meža masīva ainava. Buferzonu ainavai nepiemīt augsts vizuālais jutīgums, jo tās ir grūti sasniedzamas.

Rūjas palienes ainava

Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros arī Rūjas palienes ainava nodalīta kā īpašā ainavu telpa. Tā ir vērtīga un nozīmīga ainava, kas ietverta ZBR ainavu aizsardzības zonā Nr.7. Rūjas senleja posmā Naukšēni - Rūjiena ir ainaviski izcils dabas veidojums ar lielu ģeoloģisku, bioloģisku un kultūrvēsturisku vērtību.

Pārējās ainavas novadā saskaņā ar Eiropas ainavu konvencijas principiem, pārstāv ikdienas ainavas. Tās ir ainavas, kas novada teritorijā veido vispārējo ainavisko fonu un Latvijas apstākļos ir plaši izplatītas un neizceļas ar īpašām telpiskās un vizuālās struktūras īpatnībām, vai kultūrvēstures iezīmēm. Ikdienas ainavās jāievēro visi labās prakses un dabas aizsardzības nosacījumi.

Par ainavu degradējošiem objektiem uzskatāmi no dažādiem laika periodiem saglabājušies lauksaimniecības vai rūpniecības būvju grausti, neizmantoti kultūrvēsturiski objekti kritiskā tehniskajā stāvoklī, arī pamestas un/vai neapsaimniekotas viensētas. Novadā atrodas atsevišķi šādi objekti, bet kopumā tā teritorija ir sakopta, jo īpaši novada centrs. Jāatzīmē, ka ainavu vizuālo kvalitāti mazina arī slikts ceļu segas tehniskais stāvoklis, nekoptas grāvmalas un elementāra nesakārtotība daļā viensētu un lauksaimniecības vai rūpniecības objektu.

Tā kā ainava veidojas dabas un cilvēka mijiedarbības rezultātā, tad apdzīvotība un saimnieciskā darbība uzskatāmas par nozīmīgākajiem faktoriem ainavas attīstībā. AEP noteiktās telpiskās vienības parāda novada teritorijas ainavisko nozīmi un iezīmē to potenciālu. Ainava ir vērtība, ja tajā atspoguļojas Latvijas vai konkrētā apvidus daba, vēsture un tā veido piederības sajūtu. Ainava ir pašvaldības teritorijas vizītkarte, vienlaikus esot par cilvēku dzīves vidi un tūrisma resursu. Par potenciāli nozīmīgām ainavām uzskatāmas arī ainavas galveno ceļu malās un tūristu un atpūtnieku iecienītās teritorijas.

Nozīmīgs ainavu elements ir gar ceļiem esošās alejas un koku rindas. ZBR sabiedriskā monitoringa rokasgrāmatā apkopoti dati par rezervātā aizsargājamajām alejām līdz 1940.gadam, t.sk. minētas - Ķoņu muižas alejas 3,4km kopgarumā, Naukšēnu muižas aleja - 1,45km un Nurmu muižas aleja 0,41km kopgarumā.⁵⁸ Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ņemot vērā VMD projektu „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā” novada teritorijā ir apzinātas 21 alejas un koku rindas, kuras ir atzīmējamas kā vietējas nozīmes dabas vērtība, to saraksts dots [11.pielikumā](#).

4. KULTŪRAS PIEMINEKĻI

4.1. Valsts aizsargājami kultūras pieminekļi

Novada teritorijā atrodas 14 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, t.sk. 6 valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi, 3 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi, 4 vietējās nozīmes arheoloģijas un valsts nozīmes mākslas pieminekļi, skat. 21.attēlu. To saraksts aplūkojams [13.pielikumā](#).

Vislielākā arhitektūras pieminekļu koncentrācija Naukšēnu novadā ir tā centrā, tajā atrodas pieci no sešiem valsts nozīmes arhitektūras pieminekļiem, taču būtībā tas ir viens komplekss kultūras pieminekļis, kam katrai ēkai noteikts aizsardzības statuss. Tā ir Naukšēnu muižas apbūve ar parku, šobrīd atsevišķi valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa status noteikts Naukšēnu muižas apbūvei, pilij, pulksteņu tornim (siernīcai), klētij un

⁵⁸ Avots: A.Opmanis. Alejas un koku rindas. Sabiedriskā monitoringa rokasgrāmata, ZBR. (Pētījuma ietvaros ir izveidots arī aleju novērtējuma protokols, ko iespējams izmantot aleju apzināšanā).

parkam. Bez Naukšēnu muižas kompleksa valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa status noteikts arī Eriņu muižas kungu mājai un valsts nozīmes mākslas pieminekļa status tās vestibila kāpņu margām. Pārējie kultūras pieminekļi novada teritorijā ir arheoloģijas pieminekļi, no tiem trīs ir senkapi Ķoņu pagasta teritorijā, viena viduslaiku kapsēta (Nurmos), 2 pilskalni (Juratas un Naukšēnu Kābele) un Andrecēnu akmens (Velna gulta) - kulta vieta.

21.attēls. Kultūras pieminekļu izvietojums⁵⁹

- 2467 Arheoloģijas piemineklis, tā aizsardzības numurs
- 2467 Arhitektūras piemineklis, tā aizsardzības numurs
- 2467 Mākslas piemineklis, tā aizsardzības numurs

Naukšēnu muižas apbūve ar parku

Naukšēnu muiža ir Naukšēnu pagasta vēsturiskais centrs un viena no skaistākajām vietām novadā. Naukšēnu muižas lauva, kas atrodas pie muižas ieejas zelta krāsā attēlota novada ģerbonī.

16.gadsimta beigās Rūjas upes krastā sāka veidoties Naukšēnu muižas apbūve. Pašreizējo izskatu muižas kungu ēka ieguvu 1843.gadā. Muižas pils ir izcils vēlinā klasicisma paraugs. Latvijas pirmās brīvvalsts laikā muižas pili atradās zēnu audzināšanas iestāde, padomju varas gados - arodvidusskola.

Pulksteņu tornis jeb siernīca un klēts redzamas jau ap 1800.gadu tapušajā J.K.Broces zīmējumā un savu sākotnējo veidolu nav zaudējušas līdz pat mūsdienām. Tornī saglabājies vēsturiskais ķieģeļu klons un kāpnes uz otro stāvu. 2002.gadā ēkas veiksmīgi renovētas un senās, kultūrvēsturiskās celtnes atguvušas savu sākotnējo

⁵⁹ Saskaņā ar pieminekļu sarakstu, apstiprināts 29.10.1998. ar LR Kultūras ministrijas rīkojumu Nr. 128.

veidolu. Saskaņā ar 1922.gadā sastādīto muižas ēku sarakstu (mērnieks J. Šmits) muižas apbūvi veidoja 39 ēkas un būves, lielākā daļa no tām bijušas mūra, segtas ar skārda, kārniņu, šindeļu vai skaidu jumtiem.

Parka ierīkošana muižā sākusies 17.gs. beigās, tam ir izcila arhitektoniskā un dendroloģiskā vērtība. Teritorija starp pili un saimniecības ēkām ir regulāra plānojuma, ar cirptiem dzīvžogiem, grantētiem celiņiem, zālieniem, krūmu un koku grupām, pretī muižas kungu mājai atrodas strūklaka. DR daļa ir brīva plānojuma ar plašām laucēm un skatu perspektīvām. Uz barona fon Grotes dzimtas kapenēm no kurām līdz mūsdienām gan saglabājušās tikai drupas, ved Holandes liepu aleja, bet aiz tiem parks pāriet mežā. Parkā atrodas divi dīķi. Mežaparka attālākajā daļā upes krastā atrodas pilskalns - Naukšēnu Kābele. Muižas parkā aug reti sastopami koki un atrodas vēsturiska izskata estrāde ar kupolu jeb mušeli (atjaunota - 2006.gadā pēc vecajām muižas fotogrāfijām).

22.attēls. Naukšēnu muižas kungu māja ar strūklaku⁶⁰

23.attēls. Naukšēnu muižas lauva

Mūsdienās atjaunotajā muižas kompleksā izvietota Sociālās korekcijas izglītības iestāde (SKII) „Naukšēni” un daļa Naukšēnu Cilvēkmuzeja telpu (muzejam ir salīdzinoši maz telpu). Muižas kungu namā (Lauvu namā) atrodas muzeja izstāžu telpas. Naukšēnu muižu un parku iespējams apskatīt gida pavadībā. Muzejs piedāvā apskatīt muižas kungu nama balles zāli, vestibulu un upes puses terasi, pārējā kungu nama daļa un citas ēkas apmeklētājiem nav pieejamas. Parkā iespējams apskatīt tā centrālo daļu ap strūklaku, Siera torni, muižas klētī nogaršot Naukšēnos gatavoto kvasu, minerālūdeni un garšvielu eļļas.⁶¹

Eriņu muižas kungu mājai

24.attēls. Eriņu muižas kungu māja⁶²25.attēls. Juratas pilskalns⁶³

Eriņu (Heringshof) muiža celta 18.gadsimta vidū. Eriņu muižā no 1922.gada kādu laiku saimniekojusi Rūjienas ģimnāzija, vēlāk tajā iekārtots skolas internāts (līdz 1944.gadam), šajā laikā ēka bija uzturēta. Atzīmējams, ka ģimnāzijas laikā muižā tika ražots arī augstākā labuma piens (bērniem), atlikušais piens no Rūjienas ģimnāzijas saimniecības Eriņu sierotavā tika pārstrādāts sieros. Pēc 1944.gada sākoties kolhozu laikam, iedzīvotāji mainījušies - ēka stipri nolaiستا. 1971.gadā marmora kamīnu no muižas pārved uz restaurēto Mežotnes pili.

⁶⁰ Avots: <http://www.cilvekmuzejs.naukseni.lv>.

⁶¹ Avots: <http://www.cilvekmuzejs.naukseni.lv>.

⁶² Avots: <http://www.panoramio.com>.

⁶³ Avots: <http://www.geoparks.lv>. (25., 26.attēls).

1985.gadā pilij izstrādāts restaurācijas projekts, taču restaurācija netika veikta.⁶⁴ Pēc atmodas mainījās īpašnieki, bet arī šajā laikā ēka nav tikusi renovēta.

Šodien 200 gadu vecā Eriņu muiža ir privātīpašums (pieder SIA „Rostes”), iegādāts kā īpašums ģimenei. Materiālais Kultūrkapitāla fonda atbalsts izmantots ēkas mākslinieciskajai arhitektoniskajai izpētei un logu restaurācijai, muižas atjaunošana noris nesteidzīgi.⁶⁵

Naukšēnu Kābele un Juratas pilskalns

Naukšēnu Kābele - senlatviešu pilskalns Rūjas upes kreisajā krastā 1km lejpus Naukšēnu muižas. Pilskalns ticis veidots, no pārējās apkārtnes to atdalot ar mākslīgiem grāvjiem un uzbūrumiem. 20.gs. 60-tajos gados, rokot granti, tas gandrīz iznīcināts.

Pilskalnā bijusi ierīkota atpūtas vieta ar soliņiem, ugunsкура vieta, laivu piestātne un pastaigu taka no Naukšēnu muižas līdz Kābelei (otrs nosaukums - Zilie kalni), arī amfiteātra veida brīvdabas koncertu vieta. Pašlaik šī objekta labiekārtojums praktiski nav saglabājies, taču laipu un laivu piestātnei iecerēts atjaunot.

Andrecēnu akmens

Valsts aizsardzībā kā arheoloģijas pieminekļi bijušajā Valmieras rajona teritorijā ir izdalīti tikai 4 akmeņi, t.sk. Andrecēnu Velna gulta Naukšēnu pagastā. Tā izmēri doti [10.pielikumā](#). Akmens - kulta vieta atrodas klajā vietā, samērā viegli pieejams, ir norāžu zīmes.

26.attēls. Andrecēnu akmens

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu apsaimniekošanā (kultūras pieminekļos, to teritorijās un aizsardzības zonās, saistoši sekojoši normatīvie akti: likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, MK noteikumi Nr.534 „Noteikumi par valsts nozīmes kultūras pieminekļu pirkuma tiesību izmantošanas kārtību un termiņiem”, MK noteikumi Nr.473 „Kārtība, kādā kultūras pieminekļi iekļaujami valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā un izslēdzami no valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta”, MK noteikumi Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”, „Aizsargjoslu likums” un MK Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika” un citi normatīvie akti, kuros ietverti kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumi. Arheoloģisko pieminekļu kultūrvēsturiskās vides sakārtošanas nolūkā VKPAI apstiprinājusi rekomendācijas Nr. 2010-1 Arheoloģisko izrakumu vietu sakārtošanai (Rekomendācijas ir konsultējošs dokuments, tām nav ārēji saistošs normatīvs raksturs.)

Saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 23.pantu un „Aizsargjoslu likuma” 8.pantu aizsardzības zona ap valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem noteikta 500m (Līdz šim individuāli noteiktu aizsardzības zonu ap kultūras pieminekļiem novadā nav.) Atzīmējams, ka saskaņā ar likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 7.panta otro un trešo daļu, nostiprinot īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas atzīts par kultūras pieminekli, zemesgrāmatā izdarāma attiecīga atzīme par tiesību aprobežojumu.

Valsts aizsargājami kultūras pieminekļi ir nozīmīgi gan kā Latvijas kultūrvēsturiskās ainavas, gan materiālās kultūras liecību glabātāji. Kultūrvēsturiskais mantojums veido novada identitāti un atpazīstamību un ir viens no ekonomiskās attīstības potenciāliem, kas netiek pilnībā izmantots. Kā sabiedriski nozīmīgākais kultūras pieminekļis (sabiedrībai plaši pieejams), novadā minama Naukšēnu muižas apbūve ar parku. Pārējie kultūras pieminekļi šobrīd ir vērtīgi vairāk kā saglabājušās reālas Latvijas vēstures liecības. Arheoloģisko pieminekļu galvenā vērtība atrodas zemē - kultūrlānī, par kuru nozīmīga informācija tiek iegūta arheoloģiskās izpētes laikā.

Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā Naukšēnu muižai vēlams izstrādāt vienotu individuālo aizsardzības zonu, vadoties no pieminekļu atrašanās vietas, kā arī iespējamās ārējās vizuālās ietekmes un pieminekļa ainaviskās uztveres, atbilstoši MK noteikumiem Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšanas metodika” (19.07.2003.). Kultūras piemineklim individuāli noteikta aizsardzības zona - samazināta vai paplašināta, atbilstoši konkrētai situācijai dabā, ļautu racionālāk plānot teritorijas izmantošanu un precizēt ar kultūras pieminekļa aizsardzību saistītos apgrūtinājumus.

⁶⁴ Avots: G.Ziema „Rūjienas novads”, 1999, (104, 105).

⁶⁵ Avots: <http://www.ekonomika.lv>, 2012.gada, marts.

4.2. Pašvaldības aizsargājami kultūrvēsturiski nozīmīgie objekti

Līdzšinējā plānošanas praksē konstatējams, ka pašvaldības aizsargājami kultūrvēsturiski nozīmīgie objekti visā novada teritorijā nav tikuši noteikti. Lielākā daļa kultūrvēsturisko objektu novadā ir zināmi, taču tikai daļa to atrodas valsts aizsardzībā un ir iekļauti spēkā esošajā Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Aizsardzības statuss nav noteikts tādiem objektiem kā Piksāru baznīca, Ķoņu dzirnavas un Rūjienas-Ternejas zirgu pasta stacija u.c. Šī plānojuma izstrādes ietvaros kopā novada teritorijā apzināti 11 šādi kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti un ēkas. Tostarp, ēkas un būves, kas būvētas līdz 20.gs. vidum, kā arī vēlāk celtas ēkas, ja tām noteikta īpaša mākslinieciska vai kultūrvēsturiska vērtība, to saraksts un foto fiksācijas aplūkojamas [14.pielikumā](#). Kultūrvēsturisku objektu izvietojums novada teritorijā aplūkojams 27.attēlā.

27.attēls. Kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu izvietojums

Novadā ir daudzveidīgs kultūrvēsturiskais mantojums. Lielākā daļa kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu ir sabiedrībai pieejami - tie ir publiski objekti, daļa tiek izmantota kā tūrisma objekti.

Kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu saglabāšana, aizsardzība un izmantošana regulējama pašvaldības līmenī. Kultūrvēsturisko objektu īpašniekam ir tiesības vērsties arī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā ar ierosinājumu iekļaut valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā savā īpašumā esošo kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu vai ierosināt mainīt tam noteikto aizsardzības statusu.

Citi kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti

Katrs objekts ar kultūrvēsturisku nozīmi atrodas kādā vietā - unikālā novietnē, un ir neatņemama daļa no kultūrainavas veseluma. Tā mijiedarbība ar apkārtējo dabas, vēsturisko, sociālo un ekonomisko vidi ir būtiska, tādēļ viens no galvenajiem paņēmieniem to aizsardzībā ir ainaviskās pieejas īstenošana, t.i., skatījums uz mantojuma objektu, neatrauti no apkārtējās vides.

Dabas pieminekļi - aizsargājami koki (vietējo un citzemju sugu dižkoki) un dižakmeņi arī senie parki un alejas ir svarīga kultūrvēsturiskā mantojuma daļa, detalizētāka informācija par tiem sniegta sadaļā [3.6.5. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un citas nozīmīgas dabas teritorijas](#).

Nozīmīga kultūrvēstures sastāvdaļa ir arī piemiņas vietas, to apkopojums novada griezumā un foto fiksācijas aplūkojamas [15.pielikumā](#). Novada teritorijā atrodami arī citi objekti - kultūras mantojuma liecības, kam nav noteikts īpašs aizsardzības statuss. Par šiem objektiem plašāku informāciju iespējams gūt VMD realizētajā projektā „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā”, kā ietvaros tika veikta kultūras mantojuma inventarizācija Ziemeļlatvijas četros rajonos un daļā Igaunijas.

5. VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS

5.1. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāte novadā ir laba.⁶⁶ Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi Naukšēnu novadā netiek veikti. Taču, izvērtējot autotransporta intensitāti un stacionāro objektu radīto izmešu apjomus salīdzinājumā ar Latvijas pilsētu pašvaldībām, kurās gaisa kvalitāte tiek kontrolēta, var secināt, ka novada gaisa piesārņojuma avotu ietekme uz gaisa kvalitāti ir nenozīmīga. Novads atrodas nomaļus no galvenajām transporta maģistrālēm. Autotransporta intensitāte apdzīvotajās vietās ir zema. Autotransporta radītajās emisijās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, putekļi un oglekļa oksīds, taču to apjomi emisijās ir nelieli.

Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja (<http://www.vpvb.gov.lv>) un VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzes „Valsts statistiskais pārskats Nr.2Gaišs” un VVD Valmieras RVP sniegtajai informācijai novadā darbojas divi uzņēmumi (SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta) un SIA „Delta zaļā enerģija”), kuri ir saņēmuši B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas un 8 uzņēmumi, kuriem ir izsniegti C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi 12 dažādiem darbības veidiem saistībā ar gaisa piesārņojumu ([30.pielikums](#)). Laika periodā no 2008. līdz 2010.gadam⁶⁷ 11 novada uzņēmumi iesniedz valsts statistisko pārskatu „2Gaišs” par piesārņojošo vielu izmešiem atmosfēras gaisā. Dati par piesārņojošo vielu apjomu no stacionārajiem avotiem novadā kopā un katrā pagastā ir apkopoti 11.tabulā.

11.tabula. Piesārņojošo vielu daudzumi Naukšēnu novada stacionāro avotu izmešos 2006.-2010.gadam⁶⁸

Gads	Piesārņojošo vielu daudzumi, t/gadā				
	slāpekļa oksīdi (NOx)	oglekļa oksīds (CO)	oglekļa dioksīds (CO2)	cietās izkliedētās daļiņas (PM10)	sēra dioksīds (SO2)
Novadā kopā					
2010.	3,96118	10,16805	0,00	10,283	0,00
2009.	2,9325	8,1795	0,00	8,745	0,00
2008.	2,8662	9,229	167,03	10,259	0,00
2007.	10,6208	13,9392	0,00	8,958	0,00
2006.	9,1934	38,8313	0,00	10,437	0,00
Ķoņu pagastā					
2010.	0,101	0,154	0,00	4,674	0,00
2009.	0,006	0,203	0,00	4,928	0,00
2008.			0,00	5,429	0,00
2007.			0,00	4,128	0,00
2006.	1,527	7,362	0,00	3,910	0,00
Naukšēnu pagastā					
2010.	386018	10,01405	0,00	5,609	0,00

⁶⁶ Gaisa kvalitātes normatīvus nosaka 2009.gada 11.marta noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”.

⁶⁷ Šā pārskata sagatavošanas laikā 2012.gada oktobrī VSIA LVGMC datu bāzē „Valsts statistiskais pārskats Nr.2Gaišs” dati par 2011.gadu nav pieejami.

⁶⁸ Avots: VSIA LVGMC datu bāze „Valsts statistiskais pārskats Nr.2Gaišs”

Gads	Piesārņojošo vielu daudzumi, t/gadā				
	slāpekļa oksīdi (NOx)	oglekļa oksīds (CO)	oglekļa dioksīds (CO2)	cietās izkliedētās daļiņas (PM10)	sēra dioksīds (SO2)
2009.	2,9265	7,9765	0,00	3,8174	0,00
2008.	2,8662	9,229	167,03	6,114	0,00
2007.	10,6208	13,9392	0,00	4,83	0,00
2006.	7,6664	31,4693	0,00	6,5269	0,00

Stacionārie piesārņojuma avoti novadā ir kokapstrādes uzņēmumu Ķonu pagastā SIA „Helda” , SIA „Ruvena”, SIA „MMA” un SIA „Koksne” ražotnes, SIA „Akrona” DUS Eriņos, SIA „Naukšēni” DUS Naukšēnos, Naukšēnu novada katlu māja Naukšēnos, SKII „Naukšēni” katlu māja, SIA „Naukšēni” apkures katls, kā arī SIA „Delta Rīga” un SIA „Delta zaļā enerģija” ražotnes un apkures katli. Kā kurināmais novadā pārsvarā tiek izmantota malka vai šķelda, SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta) un SIA „Delta zaļā enerģija” - šķidrās kurināmais. 2010.gadā novada katlu mājās un apkures katlos ir izmantotas 2 967,27 tonnas koksnes, 127,9 tonnas šķidrā kurināmā. Lielākais kurināmā patēriņš ir Naukšēnu novada domes katlu mājā (apkalpo Naukšēnos) - 2010.gadā 1984,6 tonnas malkas. Apkures sistēmu emisijās galvenās piesārņojošās vielas ir slāpekļa oksīdi, putekļi un oglekļa oksīds, degvielas uzpildes stacijās veidojas benzīna un petrolejas izmeši, SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta) ražotnes izmešos nelielos daudzumos - metanols. Kopumā stacionāro avotu ietekme uz gaisa kvalitāti novadā ir neliela.

5.2. Trokšņa līmenis

Transporta un ražošanas un radītie trokšņa līmeņi novadā ir zemi. Trokšņa līmeņu mērījumi pašvaldības teritorijā netiek veikti. Taču, salīdzinot transporta intensitātes ar vietām, kurās šādi mērījumi ir veikti vai arī noteikts trokšņa līmenis aprēķinu ceļā (modelēts), un izvērtējot novada transporta infrastruktūru, var apgalvot, ka trokšņa līmenis novadā nepārsniedz 2004.gada 13.jūlija MK noteikumos Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktos robežlielumus.

5.3. Smakas

Naukšēnu ciematā SIA „Delta Rīga” biodīzeļdegvielas ražošanas teritorijā „Deltās” atrodas SIA „Delta zaļā enerģija” ražotne, kurā no biodīzeļdegvielas koģenerācijas procesā ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju. Tā izvietota dzīvojamām māju tuvumā (tuvākā atrodas 200m attālumā). Tādēļ VVD Valmieras RVP uzņēmuma B kategorijas atļaujā Nr.VA10IB0016 (izdota 29.01.2010.) uzņēmumam ir noteikusi prasību iedzīvotāju sūdzību gadījumā veikt smaku emisijas mērījumus. Līdzīga prasība attiecināta arī uz SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta).

Par smaku ietekmes mazināšanu atbild operators, juridiskā vai fiziskā personai, kuras piesārņojošās darbības dēļ ir radīti smaku traucējumi. Smaku traucējuma novērtējumu veic un, ja tiek pārsniegts smakas mērķlielums, kas noteikts 2004.gada 27.jūlija MK noteikumi Nr.626 „Noteikumi par piesārņojošās darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos”. Lēmumu par nepieciešamību veikt pasākumus smaku traucējumu samazināšanai Naukšēnu novadā pieņem VVD Valmieras reģionālā vides pārvalde. Līdz šim RVP nav pieņēmusi šādus lēmumus.

5.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitātes prasības un vides kvalitātes mērķus nosaka LR „Ūdens apsaimniekošanas likums” (12.09.2002.) un saistībā ar to izdotie normatīvie akti. Līdz 2015.gada beigām visā Eiropas Savienībā, t.sk. Latvijā jānodrošina labs virszemes ūdeņu ekoloģiskais stāvoklis, pazemes ūdens kvantitāte un kvalitāte. Šo mērķu sasniegšanai izstrādā un ievieš pasākumu programmas.⁶⁹ Naukšēnu novada ūdeņiem noteiktie vides kvalitātes mērķi un pasākumu programmas ir iekļautas Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010.-2015.gadam (2009.).

Naukšēnu novada virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros (LVĢMC, 2009.). Informācija par šo vērtējumu, tāpat arī ūdens kvalitāti ietekmējošiem faktoriem un 2015.gadā sasniedzamo ūdensobjektu kvalitāti (vides kvalitātes mērķiem) ir apkopota 12.tabulā.

⁶⁹ Programmu izstrādi nosaka MK 25.06.2009. noteikumi Nr.646 „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

12.tabula. Ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums, to ietekmējošie faktori un vides kvalitātes mērķi⁷⁰

Kods	Ūdensobjekta nosaukums	Ekoloģiskā kvalitāte, 2009.g.	Ķīmiskais stāvoklis, 2009.g.	Kvalitāti ietekmējošie būtiskākie faktori	Riska ūdensobjekts, MK noteikumi Nr.418, 31.05.2011.	2015.gadā sasniedzamā ekoloģiskā kvalitāte
G310	Rūja	Laba	Labs	-	Nav	Laba
G312	Rūja	Vidēja	Labs	Punktveida piesārņojums pārrobežu slodze, plūdu risks	Ir	Laba
G316	Seda	Laba	Labs	-	Nav	Laba

28.attēls. Virszemes ūdensobjektu kvalitāte

⁷⁰ Avots: Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015.gadam, LVĢMC, 2009.

Rūjas (G310) un Sedas virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte ir laba, bet Rūjas (G312) - vidēja, ko nosaka pārrobežu ietekme un paaugstināts kopējā slāpekļa līmenis ūdeņos. Gaujas upju baseina apgabala ūdeņu ķīmiskā kvalitāte, tostarp, Naukšēnu novadā, vērtējot pēc prioritāro un bīstamo vielu koncentrācijām virszemes ūdeņos, ir labas, skat. 28.attēlu. Atbilstoši valsts statistikā pārskata „2Ūdens” informācijai Naukšēnu novada teritorijā netiek novadītas prioritārās un bīstamās vielas.⁷¹ Rūjas upe augštece (VŪO G312) Latvijas teritorijā saskaņā ar 2011.gada 31.maija MK noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteikto ir ūdensobjekts, kuram ir risks 2015.gadā nesasnīgt vides kvalitātes mērķi „laba ekoloģiskā kvalitāte”. Tādēļ, lietojot vai apsaimniekojot ūdens resursus šajā ūdensobjektā un tā tiešajā sateces baseinā tas veicams tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz šo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības un nodrošinot arī pārrobežu sadarbību ar Igauniju attiecībā uz biogēno vielu noteces mazināšanu upju augštecē no Igaunijas teritorijas.

Rūjai (G310) kā prioritārajiem karpveidīgajiem zivju ūdeņiem nav konstatēti kvalitātes robežlielumu pārsniegumi.⁷²

Virszemes ūdensobjektu kvalitātes mērķu sasniegšanai novadā ir svarīgi nodrošināt esošā stāvokļa nepasliktināšanu un notekūdeņu attīrīšanas ietaišu darbība efektivitātes uzlabošanu vai notekūdeņu atbilstošu attīrīšanu apdzīvotajās vietās.

5.5. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Atbilstoši Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010.-2015.gadam (2009.) iekļautajam vērtējumam pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte novadā ir laba. Centralizētai ūdensapgādei izmantoto Arukilas-Burtnieku kompleksa horizontu ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām,⁷³ izņemot paaugstinātu dzelzs un mangāna saturu, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanai, realizējot ūdenssaimniecības projektus, 2005. un 2006.gadā Eriņos, Dīķeros un Naukšēnos ir izbūvētas atdzelžošanas iekārtas.

Pazemes ūdeņu aizsargāšanai no virszemes piesārņojuma dzeramā ūdensapgādes urbimēm un ūdensgūtnēm ir noteiktas aizsargjoslas. Informācija par noteiktajām un aprēķinātajām dzeramā ūdens ieguves vietu aizsargjoslām sniegta teritorijas plānojuma II daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, tās ir attēlotas plānojuma III „Grafiskajā daļā”.

5.6. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums

Notekūdeņu savākšana centralizētajās notekūdeņu savākšanas sistēmās un attīrīšana Naukšēnos Naukšēnu pagastā, Eriņos, un Dīķeros Ķoņu pagastā tiek veikta bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas raksturojošie parametri ir sniegti 13.tabulā. Pašvaldības centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas apdzīvotajās vietās apsaimnieko Naukšēnu novada pašvaldības struktūrvienība „Dzīvokļu un komunālā saimniecība”.

13.tabula. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas novada teritorijā

NAI nosaukums/ tips	Atrašanās vieta	Apsaimniekotājs	NAI jauda m ³ /dnn	Kategorija	Saņemošā ūdenstilpe	Novadītais notekūdeņu daudzums 2011.gadā, (tūkst. m ³)	Sanitārā aizsargjosla, m
BioDry-125/150 (biogēnu redukcija)	Naukšēnu pagasts, Naukšēnu ciems	Pašvaldības struktūrvienība „Dzīvokļu un komunālā saimniecība”	150	B (derīga uz visu laiku, kamēr nav izmaiņas)	Rūja upe	51563,0 (pēc skaitītāja)	100
BioDry-S-35 (biogēnu redukcija)	Ķoņu pagasts, Eriņu ciems	Pašvaldības struktūrvienība „Dzīvokļu un	35	B (derīga līdz 10.04.2013.)	Eriņu dīķis	911,0 (aprēķina ceļā)	50

⁷¹ Noteiktas 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 1.pielikumā.

⁷² Kvalitātes prasības nosaka MK noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, vērtējums pēc Gaujas upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna (2009.) materiāliem.

⁷³ Nosaka MK noteikumi Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”(29.04.2003.).

NAI nosaukums/ tips	Atrašanās vieta	Apsaimniekotājs	NAI jauda m ³ /dnn	Kategorija	Saņemošā ūdenstilpe	Novadītais notekūdeņu daudzums 2011.gadā, (tūkst. m ³)	Sanitārā aizsargjosla, m
		komunālā saimniecība”					
AS-VARIOcompN (biogēnu redukcija)	Ķoņu pagasts, Dīķeros pie Ķoņu skolas	Pašvaldības struktūrvienība „Dzīvokļu un komunālā saimniecība”	20	C	Rūjas upe	658,0 (pēc skaitītāja)	50

Novada pašvaldības notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (turpmāk tekstā NAI) Naukšēnos, Eriņos un Dīķeros, piesaistot ERAF finansu līdzekļus, ir rekonstruētas laikā no 2005.-2008.gadam. Naukšēnos teritorijas plānojuma izstrādes laikā tiek realizēts jauns ūdenssaimniecības projekts, kura ietvaros līdz 2013.gada novembrim ir plānota kanalizācijas sistēmas izveide Naukšēnu ciema Pārupes dzīvojamajām mājām, jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas un spiedvada izbūve zem Rūjas upes, tādejādi, pieslēdzot šo ciema daļu Naukšēnu NAI. Līdz šim no Pārupes notekūdeņi tika vesti uz NAI attīrīšanai. Uz Naukšēnu NAI notekūdeņus novada SIA „Naukšēni”. Tie satur augu eļļas, mehānisko darbnīcu un sadzīves notekūdeņus. Atbilstoši VVD Valmieras RVP vērtējumam⁷⁴ tie ir klasificējami kā komunālie notekūdeņi, bet pēc sastāva atbilst sadzīves notekūdeņiem. SIA „Delta-Rīga” agrāk ir novadījusi savus notekūdeņus⁷⁵ uz Naukšēnu ciema NAI. Tos veidojuši sadzīves un tehnoloģiskie notekūdeņi, kuriem pirms ievadīšanas centralizētajā sadzīves notekūdeņu savākšanas sistēmā ir nepieciešama attīrīšana. Darbības laikā uzņēmums bija radis individuālu risinājumu ražošanas notekūdeņu utilizēšanai, bet pašlaik uzņēmums darbību ir pārtraucis. To atsākot SIA „Delta-Rīga” turpinās nodot attīrīšanai Naukšēnu NAI uzņēmuma sadzīves notekūdeņus.⁷⁶ SIA „Delta zaļā enerģija” notekūdeņus nodod SIA „Delta-Rīga”. Arī šī uzņēmuma darbība pašlaik ir pārtraukta. Tuvākajos 3 gados Naukšēnu ciema teritorijā ir plānots papildus esošajām ražotnēm izveidot ābolu pārstrādes cehu. Paredzams, ka ražošanas procesā no jūlija līdz decembrim vidēji veidosies 1,9m³ notekūdeņu diennaktī, kā arī neliels daudzums sadzīves notekūdeņu (5-6 CE).

Novada NAI ir 3 notekūdeņu izplūdes virszemes ūdeņos: divas izplūdes Rūjā (NAI Naukšēnos un Dīķeros) un izplūde Eriņu dīķī. Ķoņos savulaik ir izbūvēta nosēdaka un infiltrācijas lauks notekūdeņu attīrīšanai no daudzdzīvokļu mājas, taču pašlaik nosēdaka un infiltrācijas lauks nenodrošina notekūdeņu attīrīšanu.

Kopējais attīrītais un apkārtējā vidē novadītais notekūdeņu daudzums no 2009.-2011.gadam ir robežās no 40 līdz gandrīz 67 tūkst.m³/gadā (14.tabula). Lielākais attīrīto notekūdeņu daudzums (97% no kopējā apjoma) veidojas Naukšēnu NAI. Apskatītajā laika periodā NAI attīrīto un virszemes ūdeņos vadīto notekūdeņu kvalitāte ir atbildusi MK noteikumos Nr.34 „Noteikumi pa piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” (22.01.2002.) noteiktajām kvalitātes prasībām. Turpmāk ir jārisina jautājums par notekūdeņu attīrīšanas atjaunošanu Ķoņos no daudzdzīvokļu mājas.

14.tabula. Apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzumi un to atbilstība normatīvo aktu prasībām⁷⁷

Gads	Apdzīvotas vietas nosaukums (NAI)	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi, tūkst. m ³ /gadā	tai skaitā				
				Ar att. norm. tīri	Ar att. norm. netīri	Bez att. norm. tīri vai norm. netīri	Lietus	Citi
2011.	Naukšēni	1	51,563	51,563	-	-	-	-
	Eriņi	1	0,911	0,911	-	-	-	-
	Dīķeri	1	0,658	0,658	-	-	-	-
KOPĀ:		3	53,132	53,132	-	-	-	-
2010.	Naukšēni	1	65,257	65,257	-	-	-	-
	Eriņi	1	1,09	1,09	-	-	-	-

⁷⁴ B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr.VA12IB0008, izsniegusi Valmieras RVP.

⁷⁵ B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr.280 (izsniegusi VVD Valmieras RVP) uzrādīts notekūdeņu apjoms - 935m³/gadā, faktiskais vidēji - 766m³/gadā.

⁷⁶ SIA „Delta-Rīga” sniegtā informācija.

⁷⁷ Naukšēnu novada pašvaldības sniegtā informācija.

Gads	Apdzīvotas vietas nosaukums (NAI)	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi, tūkst. m ³ /gadā	tai skaitā				
				Ar att. norm. tīri	Ar att. norm. netīri	Bez att. norm. tīri vai norm. netīri	Lietus	Citi
	Dīķeri	1	0,632	0,632	-	-	-	-
KOPĀ:		3	66,979	66,979	-	-	-	-
2009.	Naukšēni	1	38,015	38,015	-	-	-	-
	Eriņi	1	1,397	1,397	-	-	-	-
	Dīķeri	1	0,836	0,836	-	-	-	-
KOPĀ:		3	40,248	40,248	-	-	-	-

Attīrītajos notekūdeņos paliekošo vielu daudzumi ir apkopti 15.tabulā. Galvenās vielas, kuras tiek novadītas apkārtējā vidē, ir komunālo notekūdeņu paliekošais piesārņojums: suspendētās vielas, slāpekļa un fosfora savienojumi.

15.tabula. Attīrītajos notekūdeņos paliekošo vielu daudzumi⁷⁸

Gads	Vielu daudzumi, t/gadā							
	Suspendētās vielas	BSP ₅	ĶSP	Naftas produkti	SVAV	P _{kop}	P-PO4	N _{kop}
2011.	1,2211	0,5048	4,2807	0,0010	0,0023	0,1487	0,1016	0,2646
2010.	1,1197	0,7015	3,9419	0,0013	0,0012	0,1571	0,1197	0,9495
2009.	1,0064	0,6338	3,5313	0,0054	0,0009	0,1364	0,1116	0,9233

Atbilstoši Valmieras RVP vērtējumam⁷⁹ Naukšēnu NAI darbība būtiski neietekmē Rūjas upes ūdens kvalitāti, bet ir jāturpina iesāktā monitoringa programma, lai savlaicīgi varētu konstatēt izmaiņas ūdens kvalitātē. Operators veicot regulāru NAI apkopi un nepārsniedzot noteiktas piesārņojošo vielu koncentrācijas varēs samazināt piesārņojuma slodzi uz Rūju, ka arī tiks veicināta labas ekoloģiskās kvalitātes sasniegšana līdz 2015.gadam Rūjas ūdeņiem (pašlaik Rūjas ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja). Par Dīķeros attīrīto un apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu ietekmes vērtējums uz Rūjas upes ekoloģisko kvalitāti nav pieejams, taču, ievērojot to, ka ir veikta NAI rekonstrukcija un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā notiek to darbības uzraudzība, var uzskatīt, ka arī šo NAI darbība būtiski neietekmē Rūjas ekoloģisko kvalitāti. Savukārt, par Eriņu NAI darbību Valmieras RVP ir secinājusi⁸⁰, ka jaunās bioloģiskās NAI strādā labi un nodrošina visu piesārņojošo vielu attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Operators veic Eriņu dīķa ūdens kvalitātes testēšanu. Turpmāk ir jārisina jautājums par notekūdeņu attīrīšanas atjaunošanu ņemot vērā daudzdzīvokļu mājas, kas teritorijas plānojuma izstrādes laikā netiek veiktas.

5.7. Atkritumu saimniecība

Naukšēnu novads iekļaujas Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Atkritumu apsaimniekošana novadā tiek organizēta saskaņā ar Ziemeļvidzemes reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā 2006.-2013.gadam (apstiprināts ar MK 2006.gada 26.septembra rīkojumu Nr.797) iekļauto rīcības programmu. Lai organizētu un noteiktu atkritumu apsaimniekošanas kārtību novadā un veicinātu atkritumu apsaimniekošanu, t.sk. dalītu vākšanu un šķirošanu, Naukšēnu novada dome 2011.gada 09.novembrī ir pieņēmusi saistošos noteikumus Nr.6 „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumi Naukšēnu novadā”. Tajos noteikts, ka pašvaldība organizē un kontrolē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu tās administratīvajā teritorijā - atkritumu apsaimniekošanas zonā atbilstoši saistošajiem noteikumiem, saskaņā ar normatīvajiem aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā, kā arī valsts un Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu.

Naukšēnu novadā vidēji viens iedzīvotājs rada 0,85m³/gadā (vai 170kg/gadā) atkritumu.⁸¹ Laikā no 2006. līdz 2010.gadam⁸² Naukšēnu novadā radītais kopējais atkritumu daudzums ir robežās no 17,8 līdz 88 tonnām gadā (16.tabula). Radīto atkritumu izmaiņām, salīdzinot iepriekšminētos atskaites gadus, nav izteiktas tendences.

⁷⁸ Naukšēnu novada pašvaldības sniegtā informācija.

⁷⁹ B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr.VA12IB0008, izsniegusi Valmieras RVP, 03.02.2012.

⁸⁰ B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr.286, izsniegusi Valmieras RVP, 11.04.2008.

⁸¹ Avots: Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006.-2013.gadam.

⁸² Teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gada oktobrī VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāze „Valsts statistiskais pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem Nr.3-BA”.

Pēdējos gados ap 40% no kopējā atkritumu daudzuma Naukšēnu novadā veido iedzīvotāju māsaimniecībās, iestādēs un uzņēmumos radītie nešķiroti sadzīves un saimnieciskās darbības atkritumi. Pārējie atkritumu veidi, kuri rodas novadā ir dažādi: zāģskaidas, kurtuvju pelni, sadzīves notekūdeņu attīrīšanas dūņas, melnie metāli un citi. No kopējā atkritumu daudzuma niecīgs daudzums (0,03-0,06%) ir bīstamie atkritumi. 2006. un 2009.gadā novadā pārstrādei vai deponēšanai bīstamie atkritumi netika nodoti.

16.tabula. Novadā radīto atkritumu kopējais daudzums un bīstamo atkritumu īpatsvars⁸³

Pagasts	Radīto atkritumu daudzums, t/gadā									
	2010.		2009.		2008.		2007.		2006.	
	kopā	t.sk. bīst.	kopā	t.sk. bīst.	kopā	t.sk. bīst.	kopā	t.sk. bīst.	kopā	t.sk. bīst.
Ķoņu pagasts	27,00	0,01	22,33	0,0	7,099	0,01	4,173	0,02	24,085	0,0
Naukšēnu pagasts	4,32	0,0	14,6	0,0	10,72	0,0	55,935	0,001	64,5	0,0
Kopā novadā:	31,32	0,01	36,93	0,0	17,819	0,01	60,108	0,021	88,585	0,0
t.sk. bīstamie, %	0,03	-	0	0	0,0	0,06	-	0,04	-	0,0

„Atšķirības kopējā radīto atkritumu daudzumā novadā nosaka tas, ka 2006. un 2007.gadā Naukšēnu pagasta padomes pārskatā informēts par salīdzinoši daudz lielāku nešķirotu sadzīves atkritumu, sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu un kurtuvju pelnu daudzumu (atbilstoši: 20,5t, 24t un 10,5t) nekā 2008. un 2009.gadā (nešķirotu sadzīves atkritumu daudzums - 0,1t, sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņas 2009.g. - 9,6t, kurtuvju pelni 2008.g. - 6,3t).”

Atkritumu apsaimniekošanu novadā, pamatojoties uz ar pašvaldību savstarpēji noslēgtu līgumu, veic SIA „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (turpmāk - ZAAO). ZAAO ir noslēgusi līgumus ar Naukšēnu novada iedzīvotājiem par atkritumu izvešanu, kas tiek savākti marķētos atkrituma maisos vai konteineros. Novada teritorijā savāktie sadzīves atkritumi tiek apglabāti reģiona CSA poligonā „Daibe” (atrodas Pārgaujas novadā). Poligona priekšapstrādes centrā tiek veikta savākto atkritumu mehāniska šķirošana.

Dalītās atkritumu savākšanas ieviešanai atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums piedāvā dalīti vākto atkritumu pieņemšanu EKO laukumos un savākšanu EKO punktos. Atbilstoši ZAAO informācijai Naukšēnu pagastā ir trīs EKO punkti: Naukšēnos laukumā pie vidusskolas (plastmasas pudeles), Strēlnieku laukumā (plastmasas pudeles) un laukums „Zvejniekos” (papīrs, plastmasas pudeles, stikls) un Ķoņu pagastā - Eriņos „Kūmās” (plastmasas pudeles). Pārējā novada teritorijā atkritumi tiek savākti nešķirotā veidā. EKO punktus ir aicināti izmantot arī lauku iedzīvotāji. Novadam tuvākais EKO laukums, kuru var izmantot Naukšēnu novads, īpaši Ķoņu pagasts, atrodas Rūjienā, Ternejas ielā 12. Tajā tiek pieņemti lielgabari atkritumi, pudeļu stikls, logu stikls, papīrs, kartons, plastmasa, PET pudeles, metāls, nolietota sadzīves tehnika, krāsu bundžas, luminiscentās lampas, baterijas, akumulatorus un autoriepas. Dalītās atkritumu savākšanas sistēmas ieviešana atkritumu apsaimniekošanas reģionā un tostarp novadā turpinās. Novadā tiek organizēta arī lielgabari kravu izvešana.

Bīstamos atkritumus atkarībā pēc to veida uzņēmumi uzkrāj atsevišķi, daļu nodod EKO laukumā, pārējos deponēšanai un pārstrādei uzņēmumiem, kuri saņēmuši atļauju darbībām ar bīstamajiem atkritumiem (AS „BAO”, SIA „Lampu demerkurizācijas centrs” u.c.). Bīstamos atkritumus var arī nodot valsts bīstamo atkritumu poligonā „Zebrene” (Dobeles novada Zebrenes pagasts). Jau iepriekš norādīts, ka bīstamo atkritumu apjomi ir nelieli.

Līdz ar atkritumu reģionālās apsaimniekošanas sistēmas ieviešanu un CSA poligona „Daibe” darbības uzsākšanu (2004.g.) ir slēgta un 2004.gadā rekultivēta sadzīves atkritumu izgāztuve „Aizpurvi”. Turpmāk atbilstoši 27.12.2011. MK noteikumu Nr.1032 „Atkritumu poligona ierīkošanas, atkritumu poligona un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi” 85.punkta nosacījumiem rekultivētajās izgāztuvēs vismaz 20 gadus pēc rekultivācijas darbu izpildes ir jāveic monitoringa un kontroles pasākumi.

5.8. Riska objekti un teritorijas

Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un avārijas. Riska situācijas cilvēku veselībai, kā arī apdraudējumu to īpašumiem var radīt dabas apstākļu, esošās un bijušās rūpnieciskās un saimnieciskās darbības objekti.

⁸³ Avots: VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāze „Valsts statistiskais pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem Nr.3-BA”.

Novadā var izdalīt šādus riska objektus un teritorijas:

1. Aplūstošās teritorijas;
2. Plūdu riska teritorija;
3. Potenciāli piesārņotās vietas;
4. Paaugstinātas bīstamības objekti;
5. Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas;
6. Ar Sosnovska latvāni invadētās platības.

Riska objektu un teritoriju izvietojums novada teritorijā aplūkojams 29.attēlā.

29.attēls. Riska objekti un teritorijas

Aplūstošās un plūdu riska teritorijas

Tā kā novads ietilpst Ērgemes-Dakstu paugurainē un Ziemeļvidzemes zemienes Burtnieku līdzenumā, kur aizņem daļu Burtnieku-Rūjienas drumlinu lauka, novada upes plūst pa līdzenumu, iepļakām, kas mijas ar lēzeniem drumlinu pacēlumiem. Zemākās vietas upju palienēs pavasaros vai ilgstošu lietavu periodos aplūst. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā aplūstošās teritorijas novadā ir noteiktas pēc LR MK noteikumos Nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” (03.06.2008.) norādītajā metodikā minēto pazīmju sastopamības dabā un atpazīstamības ortofoto kartē, ņemot vērā arī Rūjas upei aprēķināto 10%

aplūduma varbūtības atzīmi Naukšēnos un pašvaldība sniegto informāciju. Aplūstošās teritorijas noteiktas Rūjai - 647,2ha, Sedai - 80,6ha, Ķīrei - 36,3ha un Saprāšai - 28,9ha platībā, tās parādītas 29.attēlā.

Plūdu riska teritorijas

Papildus noteiktajai aplūstošajai teritorijai, kas kopumā raksturo regulārās ūdensteču applūšanas robežas, aplūstošās teritorijas noteikšanas laikā ir identificēta arī viena plūdu riska teritorija Rūjai 91,9ha platībā - Ķoņu pagastā pie Rūjienas, kur lauksaimniecības zemes otrpus ceļam, applūst pa caurteku un grāvi. Identificētā plūdu riska teritorija turpinās (ir tās daļa) Rūjienā. Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010.-2015.gadam plūdu apdraudējums visā tās garumā norādīts Rūjas upei Latvijas teritorijā.

Potenciāli piesārņotās vietas

Novadā atbilstoši VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs” informācijai nav piesārņotas vietas, bet ir reģistrētas 22 potenciāli piesārņotas vietas: 13 - Ķoņu pagastā, 9 - Naukšēnu pagastā. To saraksts iekļauts [16.pielikumā](#). Tās pārsvarā ir bijušās lauksaimnieciskās ražošanas teritorijas - mehāniskās darbnīcas, minerālmēslu noliktavas, citu ķīmikāliju noliktavas, amonjaka ūdens uzglabāšanas cisternas, degvielas un kurināmā bāzes, sadzīves atkritumu izgāztuve „Aizpurvi” un citi ar saimniecisko darbību saistīti objekti. Potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ir iekļauti objekti, kuros saimnieciskā darbība ir bijusi saistīta ar iespējamu vides piesārņojumu, taču vietas izpēte parasti nav veikta un līdz ar to nav precīzas informācijas par piesārņojuma klātbūtni, tā veidu, apjomu un izplatību. Galvenās iespējamās piesārņojošās vielas ir naftas produktu, pesticīdi, to sadalīšanās blakus produkti un citas ķīmiskas vielas. Lielākajā daļā potenciāli piesārņoto objektu darbība ir pārtraukta. Kā minēts iepriekšējā nodaļā sadzīves atkritumu izgāztuve ir reaktivēta 2004.gadā. Tajā veikts vides kvalitātes monitorings. Turpmāk, iesaistot potenciāli piesārņotās vietas novada attīstībā, ir svarīgi veikt to izpēti un, ja nepieciešams, sanāciju vai monitoringu.⁸⁴

Paaugstinātas bīstamības objekti

Naukšēnu novadā nav ražošanas objektu, kuriem saskaņā ar MK noteikumu Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novēršanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” (19.07.2005.) ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns.

17.tabula. Paaugstinātas bīstamības objekti novada teritorijā

Objekts	Uzņēmums	Objekta adrese	Iedalījums paaugstinātas bīstamības kategorijā	Atbilstība MK not. Nr.626, 18.09.2007.	Drošības aizsargjosla	Atbilstošais Aizsargjoslu likuma pants
Gāzes vads	AS „Latvijas gāze”	Gāzes vads Vireši-Tallina, Naukšēnu pagasts	Vietējas nozīmes	7.8.punkts	150m no gāzesvada ass	32.2.pants 2.1.daļa 1.punkts
Degvielas uzpildes stacija	SIA „Akrona”	Mūļas, Eriņi, Ķoņu pag., Naukšēnu nov., LV-4247	Vietējas nozīmes	7.1.punkts	25m no tvertnēm un degvielas uzpildes iekārtām	30.pants 2.daļa 5.punkts
Degvielas uzpildes stacija	SIA „Naukšēni”	Naukšēnu nov., Naukšēnu pag., „Straumēni”, LV-4244	Vietējas nozīmes	7.1. punkts	25m no tvertnēm un degvielas uzpildes iekārtām	30.pants 2.daļa 5.punkts
Metanola tvertnes	SIA „Delta Rīga”	Naukšēnu nov., Naukšēnu pag., „Deltas”, LV-4244	Objekts ar lokālu ietekmi (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.g. darbība pārtraukta)	Neatbilst	Nav jānosaka	Nav jānosaka

⁸⁴ Atbilstoši LR „Piesārņojuma likuma”, 2002.gada 12.marta MK noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” un 2005.gada 25.oktobra MK noteikumu Nr.804 „Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem” nosacījumiem.

Atbilstoši MK noteikumu Nr.626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (valdītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai” (18.09.2007.) 7.1.punktā un pielikuma 1.tabulā iekļautajiem kritērijiem SIA „Akrona” degvielas uzpildes stacija Eriņos Ķonu pagastā un uzņēmuma SIA „Naukšēni” degvielas uzpildes stacija, kas atrodas „Straumēnos” Naukšēnu pagastā ir vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības, jo tajā vienlaikus uzglabājas vairāk nekā 25 tonnas naftas produktu. Savukārt AS „Latvijas gāze” gāzes vads Vireši-Tallina ir vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekts atbilstoši šo noteikumu 7.8.punkta nosacījumiem.⁸⁵ Novada teritorijā neatrodas valsts un reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti. Novada paaugstinātas bīstamības objektu saraksts un informācija par tiem noteiktajām drošības aizsargjoslām sniegta 17.tabulā. Par drošību paaugstinātas bīstamības objektos atbild to operatori.

Lai nodrošinātu uzņēmuma SIA „Delta Rīga” tehnoloģiskos procesus (uzņēmums ražo biodīzeļdegvielu), tajā izmanto un līdz ar to arī uzglabā metanolu. Uzņēmumā šim nolūkam ir divas tvertnes ar tilpumu 50m³ un 25m³. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā ražotne darbību ir pārtraukusi. Pēc uzņēmuma speciālistu sniegtās informācijas ražotnes darbības laikā minēto tvertņu maksimālais aizpildījums ar metanolu ir ne vairāk kā 40% (30m³). Objekts neatbilst iepriekšminētajiem MK noteikumu Nr.626 kritērijiem, bet atrodas apdzīvotajā vietā - Naukšēni. Tādēļ tas ir uzskatāms par lokālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu.

Bez tam novadā teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbojas SIA „Latvijas Propāna gāze” gāzes balonu tirdzniecības vietas (konteineru veida, pārvietojamās) Naukšēnos pie veikala „Ivulīči” (un Ķonu pagasta DUS Eriņos). Tās tiek apsaimniekotas atbilstoši 2004.gada 17.februāra MK noteikumu Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi nosacījumiem. Naukšēnos daudzdzīvokļu mājām „Ievas-24” un „Egles -36” apgādei ar gāzi ir ierīkotas tvertnes pazemē. To apsaimniekošana tiek veikta un drošības pasākumi tiek ievēroti atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas

Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas vasarās ugunsbīstamajā periodā ir meži, īpaši sauso augšanas apstākļu veidi, un nekoptās lauksaimniecības zemes pavasarī, kad tajās bieži vien tiek dedzināta kūla, kas var izraisīt ugunsgrēkus plašākās teritorijās, skart ēkas, būves un apdraudēt cilvēku drošību.

Ar Sosnovska latvāni invadētās platības

Sosnovska latvānis *Heracleum sosnovskyi* Manden Latvijā, kā arī citās Baltijas valstīs ir atzīta par invazīvo augu sugu (Latvijā - 2008.gada 14.jūlija MK noteikumi Nr.559 „Invazīvās augu sugas - Sosnovska latvāņa - izplatības ierobežošanas noteikumi”). LR „Augu Aizsardzības likumā” tā ir definēta kā Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai.

Valsts augu aizsardzības dienesta datubāzē Naukšēnu novadā ir reģistrētas 25 Sosnovska latvāņa atradnes.⁸⁶ To kopējā platība ir 20,85ha. Ar latvāni reģistrētās platības ir dažādas - variē no dažiem desmitiem kvadrātmetru līdz pat 5,45ha (zemesgabals ar kadastra Nr. 96660020113).

Valsts augu aizsardzības dienesta mājas lapā (<http://www.vaad.gov.lv>) ir iekļauta arī informācija par latvāņa ierobežošanas metodēm. Koordinētai izplatības ierobežošanai detalizētāku informāciju VAAD elektroniski sniedz pašvaldībām, ar kurām noslēgta vienošanās.

Sosnovska latvāņa ierobežošana Naukšēnu novadā ir īpaši svarīga, jo novads atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā un šī invazīvā augu suga rada riskus dabas vērtībām, kā arī raksturīgajai kultūrainavai.

Riska virszemes ūdensobjekti

Rūjas upe augštece (VŪO G312) Latvijas teritorijā saskaņā ar 2011.gada 31.maija MK noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteikto ir ūdensobjekts, kuram ir risks 2015.gadā nesasniegt vides kvalitātes mērķi „laba ekoloģiskā kvalitāte”. Šo risku rada pārrobežu slodze un punktveida piesārņojums ar biogēnajām vielām (slāpekļa un fosfora savienojumiem).

Novada iedzīvotāju un īpašumu drošības jautājumu risināšanā Naukšēnu novada pašvaldība sadarbojas ar Kocēnu, Beverīnas, Burtnieku, Mazsalacas un Rūjienas novadu pašvaldībām. Kopīgai rīcībai ir izveidota apvienotā Civilās aizsardzības komisija. Aktuālākie izskatāmie jautājumi, kurus risina komisija ir plūdu draudu novēršana Gaujas upju baseina apgabalā, preventīvie pasākumi kūlas dedzināšanas laikā, brīvprātīgo ugunsdzēsības formējumu nepieciešamības un apvienoto novadu Civilās aizsardzības plāna izstrāde. Naukšēnu novada pašvaldībai ir savs Ugunsdzēsības un glābšanas dienests.

⁸⁵ Objekti, kuros veic darbības ar dabasgāzi (izņemot patērēšanu) un kuru gāzes cauruļvados spiediens pārsniedz 1,6MPa, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavas un tirdzniecības punkti, automobiļu gāzes uzpildes stacijas.

⁸⁶ Avots: <http://www.vaad.gov.lv>, uzmērītie dati uz 29.01.2010.

Kopumā jāsecina, ka Naukšēnu novada vides stāvoklis ir labs. Ūdenssaimniecības projektu, reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna un ZBR ainavu ekoloģiskā plāna ieviešana ir priekšnoteikums turpmākai kvalitatīvas apkārtējās vides nodrošināšanai. Šie vides kvalitātes aspekti kopā ar novada dabas, ainavu un kultūrvēsturisko mantojumu ir novada ilgtspējīgas attīstības pamats.

6. TERITORIJAS STRUKTŪRA UN IZMANTOŠANA

Atbilstoši VZD LR administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību zemes pārskata datiem uz 01.01.2012. novada teritorijā lielākās platības aizņem mežs - 50% (14079ha) un lauksaimniecībā izmantojamā zeme - 39% (10895,9ha). Pārējie zemes lietojuma veidi nepārsniedz 3% robežu: krūmājs - 1% (273,5ha), purvs - 3% (777,3ha), ūdens objektu zeme - 2% (605,6ha), zeme zem ēkām un pagalmiem - 1% (325,6ha), zeme zem ceļiem - 2% (556,3ha) un pārējās zemes - 2% (493,8ha). Šie dati neietver pašvaldībai piekritīgos zemes starpgabalus un rezerves zemes fondā iekļautos zemes starpgabalus.

Vislielākās platības no lauksaimniecībā izmantojamā zemes aizņem aramzeme 7768ha jeb 71,3%, detalizētāks lauksaimniecībā izmantojamo zemju sadalījums atspoguļots sadaļā [3.6.3.Lauksaimniecības zemes](#). Pusi novada teritorijas aizņem meži, mežu īpatsvars novadā ir lielāks nekā vidēji valstī, to dalījums dots sadaļā [3.6.2.Meži, purvi](#). Novadā ir daudz purvu, taču teritoriāli tie aizņem salīdzinoši nelielu platību novadā, purvu saraksts aplūkojams [6.pielikumā](#). Ūdens objektu zemes aizņem tikai 2% novada zemes, jo novadā neatrodas lieli ezeri vai mākslīgi veidotas ūdenstilpes. Hidrogrāfisko tīklu pamatā veido upes - Rūja ar pietiekām Raudavu, Juldurgu un Supučupīti un Seda. Zivsaimniecībai uzpludināts Udzēnu dīķis un Mirķu dīķis, skat. sadaļu [3.6.1.Virszemes ūdeni](#).

Valsts reģionālo autoceļu (P17, P21, P22) kopējais garums novada teritorijā ir 21,365km, valsts vietējo ceļu salīdzinoši ir daudz to kopējais garums 51,811km. Pašvaldības īpašumā ir 64 ceļi ar kopējo garumu 119,1km un 26 ielas ar kopējo garumu 25,762km, detalizētāka informācija sadaļā [12.Transporta infrastruktūra](#).

7. IEDZĪVOTĀJI

Naukšēnu novadā uz 2012.gada 1.janvāri dzīvoja 2210 iedzīvotāji, no tiem Naukšēnu pagastā - 1502 un Ķonu pagastā - 760 iedzīvotāji. Vidējais iedzīvotāju blīvums novada teritorijā ir 7,9 cilv./km². Iedzīvotāju blīvums pēdējo gadu laikā novadā nav daudz mainījies, tomēr tas ir mazākais starp kaimiņu novadiem. Salīdzinoši zemais iedzīvotāju blīvums samazina darbaspēka pieejamību uzņēmējiem, kuri vēlas uzsākt vai paplašināt saimniecisko darbību novadā. Iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2007.gada sākuma līdz 2012.gada sākumam ir - 6,6%. Iedzīvotāju skaita samazinājuma ziņā situācija Naukšēnu novadā salīdzinot ar blakus novadiem ir līdzīga, Burtnieku novadā -5,8%, Rūjienas novadā -5,8% un Valkas novadā -6,5%.

Salīdzinot ar situāciju Vidzemes reģionā, kur ir augstākais latviešu īpatsvars reģionu grupā - 85,3%, Naukšēnu novadā ir ļoti augsts latviešu īpatsvars 92,8% (2051 iedz.). Igaņu skaita īpatsvars Naukšēnu novadā sastāda tikai 0,3%, neskatoties uz to, ka novads atrodas Igaunijas pierobežā. Datu apkopojums par iedzīvotāju vecuma struktūru un demogrāfisko slodzi iekļauti sadaļā [2.1.Novada portrets](#).

Iespējamais plānotais iedzīvotāju skaits, kas izmantots TEP finanšu modelī (Naukšēnu ciema ūdenssaimniecības attīstības tehniski ekonomiskais pamatojums. Naukšēnu novada pašvaldība, 2011.gads, oktobris), kur noteikts iedzīvotāju skaits līdz 2042.gadam, plānotais ikgadējais samazinājums ir eksponenciāls, ar mainīgu samazinājumu. Iedzīvotāju skaita dinamika, migrācija, vecuma un dzimuma struktūra detalizēti apskatītas arī Naukšēnu novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam (izstrādātājs SIA „Baltijas Konsultācijas”), t.sk. dota iedzīvotāju skaita prognoze līdz 2018.gadam saskaņā ar kuru iedzīvotāju skaits parādīts ar nelielu pieaugumu.

Pašreizējā iedzīvotāju vecuma struktūra nākotnē var novest pie iedzīvotāju novecošanās. Šobrīd novadā, līdzīgi kā Vidzemē un Latvijā kopumā, iedzīvotāju skaits samazinās gan dabiskās kustības, gan ilgtermiņa iedzīvotāju migrācijas rezultātā. Salīdzinoši mazais teritorijas apdzīvotības blīvums novada teritorijā sadārdzina un kavē attīstīt ceļu tīklu un sakaru kvalitāti novada perifērijā un sadārdzina infrastruktūras uzturēšanu un nodrošināšanu, kā arī ietekmē piedāvātās izglītības un pakalpojumu kvalitāti.

8. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma” 9.pantu apdzīvotās vietas iedala pilsētās, ciemos un viensētās.

Pašreizējo novada apdzīvojuma struktūra veido vēsturiski izveidojušās apdzīvotās vietas (ciemi, mazciemi) un viensētas. To izvietojums novada teritorijā parādīts 30.attēlā.

Kopumā raksturojot novada apdzīvojumu pēc apdzīvojuma telpiskās formas, tam ir izteiktas 2 formas - izkļiedēts apdzīvojums Ķonu pagasta daļā un koncentrēts apdzīvojums Naukšēnu pagastā. Ķonu pagastā cilvēki

dzīvo viensētās vai nelielās apdzīvotajās vietās, publiskie objekti atrodas izkliedēti dažādās apdzīvotajās vietās vai to tuvumā („Celtniekos”, Ķoņu kalnā, Dīķeros) un pagastam nav izteikti dominējoša centra. Naukšēnu pagasta teritorijā kompakts apdzīvojums raksturīgs Naukšēniem, kur ir salīdzinoši blīvs apdzīvojums un pieejamo pakalpojumu klāsts.

Apdzīvotā vieta Naukšēni ir novada centrs, šeit dzīvo 45,9% no Naukšēnu pagastā dzīvojošajiem jeb 689 iedzīvotāji.⁸⁷ Vēsturiski Naukšēnu ciems veidojies jau no 19.gs. sākuma. Salīdzinoši strauja tā attīstība notikusi 20.gs. 80-tajos gados, kad tā izaugsmi - ciema apbūves un infrastruktūras attīstību sekmēja padomju laikā izveidotais kolhozs „Naukšēni”, kas tolaik bija viens no lielākajiem un veiksmīgāk apsaimniekotajiem kolhoziem Latvijā.

Ķoņu pagastā visblīvāk apdzīvotās vieta ir Eriņu ciems, kas robežojas ar Rūjienas pilsētu, šeit dzīvo 140 iedzīvotāji, tie ir 18,4% no Ķoņu pagastā dzīvojošajiem.

Pārējie iedzīvotāji dzīvo lauku teritorijā nelielās blīvi apdzīvotās vietās - mazciemos vai viensētās.

30.attēls. Apdzīvojuma struktūra

⁸⁷ Pašvaldības dati.

Vēsturiski Naukšēnu apkārtnē, tāpat kā pārējā Vidzemē, apdzīvojums veidojies ap muižām un gar lielākajiem ceļiem (Līdz 20.gs. zemnieki ēkas parasti cēla apkārtnes augstākajās vietās, izmantojot vietējos būvmateriālus - ēku pamatiem laukakmeņus, bet sienas, sevišķi vecsaimniecībās, bija no guļbaļķiem.).

20.gs. visbūtiskāk viensētu izvietojumu un apdzīvojumu ietekmēja kolhozu veidošana, deportācijas un meliorācija. Kolhozu laikos daudzas ēkas tika apmūrētas ar baltiem silikāta ķieģeļiem, arī jaunu ēku celtniecībai visbiežāk izmantoja, tolaik pieejamos, lētākos materiālus - ķieģeļus, gāzbetonu, utml. Arī vēlākā laika periodā fragmentāri novērojama šī tendence, ka īpašnieki ekonomiski apsvērumu vadīti izvēlas lētus materiālus, piemēram, plastmasas logus un plastmasas apdares dēļišus.

Visvairāk jaunas viensētas tika celtas pēc 1920.gada zemes reformas. Padomju laikā viensētu skaits samazinājās - iedzīvotāji pārcēlās uz kolhozu ciematiem. Salīdzinoši mazais teritorijas apdzīvotības blīvums novada teritorijā saistīts ar to, ka novada teritorijā ir lieli mežu masīvi un salīdzinoši liels iedzīvotāju skaits koncentrēts novada centrā un Eriņu ciemā (robežojas ar Rūjienas pilsētu).

Šodien viensētās dzīvo 1035 iedzīvotāji, tie ir 48,8% no Naukšēnu novadā dzīvojošajiem. Pārējie - 205 iedzīvotāji dzīvo mazciemos, tās ir blīvi apdzīvotas lauku teritorijas ar apvienojošu nosaukumu, kur ir kompakti izvietotas dzīvojamās mājas. Mazciemi Latvijā lauku teritorijā ir visbiežāk sastopamais ciemu veids. Tie galvenokārt ir bijušo muižu centri un senie, tagad sarukušie ciemi. Mazciemu iedzīvotāju skaits nav liels, ja infrastruktūras objekti ir, iedzīvotāju skaits var sniegties 100 iedz., ja nav līdz 40.⁸⁸ Novadā ir 9 šādas blīvi apdzīvotas lauku teritorijas (mazciemi), 3 no tām atrodas Ķoņu pagastā (Ķoņi - 59 iedz., Unguriņi - 15 iedz., un Dīķeri - 13 iedz.) un 6 Naukšēnu pagastā (Doles - 18 iedz., Tēcēni - 9 iedz., Nurmi - 39 iedz., Mirķi - 18 iedz., Piksāri - 28 iedz. un Ērmuižas - 6 iedz.), iedzīvotāju skaita izmaiņas tajos redzamas 18.tabulā.

18.tabula. Apdzīvotas vietas novada teritorijā

Apdzīvota vieta	Novada teritoriālais iedalījums	Ciemu klasifikācija (pēc 2006.gadā spēkā esošā administratīvā iedalījuma)**	Iedzīvotāju skaits	
			2012.gads*	2000.,2006.gads**
Naukšēni	Naukšēnu pagasts	lielciems	689	764 (2006.gads)
Eriņi	Ķoņu pagasts	vidējciems	140	140 (2006.gads)
Ķoņi	Ķoņu pagasts	mazciems	59	88 (2006.gads)
Nurmi	Naukšēnu pagasts	mazciems	39	26 (2000.gads)
Piksāri	Naukšēnu pagasts	mazciems	28	48 (2000.gads)
Doles	Naukšēnu pagasts	mazciems	18	30 (2006.gads)
Mirķi	Naukšēnu pagasts	mazciems	18	48 (2006.gads)
Unguriņi	Ķoņu pagasts	mazciems	15	18 (2006.gads)
Dīķeri	Ķoņu pagasts	mazciems	13	10 (2006.gads)
Tēcēni	Naukšēnu pagasts	mazciems	9	19 (2006.gads)
Ērmuižas	Naukšēnu pagasts	mazciems	6	-

* Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

** Avots: VA „Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra”, „Latvijas ciemi. Nosaukumi, ģeogrāfiskais izvietojums”, 2007

Pašvaldību lēmumos par ciema statusa piešķiršanu ciemi nav jāklasificē, respektīvi, to veids nav jānorāda. Saskaņā ar „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma” 11.pantu ciema statusu piešķir un atceļ novada dome, pamatojoties uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, kurā ir noteikta ciema robeža un pamatota ciema izveides nepieciešamība (Lēmumu par ciema statusa piešķiršanu vai atcelšanu novada pašvaldība 5 darbdienā laikā pēc tā parakstīšanas nosūta VZD).

Līdzšinējā plānošanas periodā novada teritorijā ciemu robežas noteiktas tikai Ķoņu pagastā - Eriņiem, Ķoņiem, Dīķeriem un Unguriņiem, tādēļ teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ciema robežas pārskatītas. Balstoties uz situācijas izvērtējumu Ķoņu pagastā ciema statuss atcelts - Ķoņiem, Dīķeriem un Unguriņiem un ciema robeža pārskatīta Eriņu ciemam, bet Naukšēnu pagastā ciema statusu un tā robežas noteiktas novada centram - Naukšēniem.

9. UZŅĒMĒJDARBĪBAS AKTIVITĀTES

Novadā ir reģistrēti 230 uzņēmumi, saskaņā ar SIA „Lursoft” publiski pieejamajā datu bāzē aktualizēto informāciju uz 2012.gada 1.oktobri. Šo uzņēmumu vidū ir arī uzņēmumi, kuri ir reģistrēti Naukšēnu novadā,

⁸⁸ Avots: <http://map.lgia.gov.lv>, VA „Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra”.

taču uzņēmējdarbību veic citur. Uzņēmumu skaita ziņā 2008.gadā bija vērojams vērienīgs kritums, kad netika pierēģistrēts neviens uzņēmums, taču tika likvidēti septiņi, kas skaidrojams ar ekonomisko recesiju valstī.

Izplatītākā uzņēmējdarbības forma novadā ir zemnieku saimniecība. Saskaņā ar SIA „Lursoft” datiem 2012.gada sākumā bija reģistrētas 155 zemnieku saimniecības, 60 komercsabiedrības, viena draudze, viens nodibinājums, divas sabiedriskās organizācijas un divas līgumsabiedrības ar pilnu atbildību. Jāatzīmē, ka visas reģistrētās zemnieku saimniecības u.c. uzņēmumi neveic aktīvu saimniecisko darbību., 2010.gadā novadā kopā bija 195 ekonomiski aktīvas tirgus vienības, to dalījums pa komercdarbības formām bija: 92 pašnodarbinātas personas, 70 zemnieku un zvejnieku saimniecības, 32 komercsabiedrības un 1 individuālais komersants.⁸⁹

Oficiālais bezdarba līmenis novadā 2012.gada sākumā bija 9,2%. Salīdzinoši blakus novados augstāks bezdarba līmenis bija Valkas novadā - 14% un Burtnieku novadā - 9,4%, bet zemāks Rūjienas novadā - 8,7%. Novadā 60% jeb 1372 iedzīvotāju ir darbaspējas vecumā (no 19-61 gadam). Darbaspēka neizmantotais resurss ir ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji novadā, tie ir iedzīvotāji darbaspējas vecumā, kas nestrādā. 2012.gada sākumā novadā bija reģistrējušies 134 bezdarbnieki.

Lielākie darba devēji Naukšēnu novadā ir SIA „Naukšēni” - 80 (vasarā 92) strādājošie, SIA „Koksne” - 34, SIA „Helda” - 33, ZS „Viļņi” - 20, SIA „Delta Rīga” - 17 (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta), SIA „Norja” - 16 un SIA „A.D.” - 16, kā arī SKII „Naukšēni” - 56 strādājošie, Naukšēnu novada pašvaldība un tās struktūrvienības - 110 strādājošie, t.sk. Naukšēnu novada vidusskolas - 49 pedagogi un 18 tehniskie darbinieki.

Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma novadā 2010.gadā saskaņā ar SIA „Lursoft” datiem bija SIA „Delta Rīga”, SIA „Naukšēni”, SIA „Helda”, SIA „Norja”, SIA „A.D.”, SIA „Saktas ZS”, SIA „Koksne” un SIA „Ratnieks”, kuru apgrozījums pārsniedz 300 000Ls. Jāatzīmē, ka uzņēmums ar lielāko apgrozījumu, kurš ir reģistrēts novada teritorijā, ir SIA „Liepkalni”, tā apgrozījums 2010.gadā bija gandrīz 3 miljoni lati. Uzņēmums reģistrēts īpašnieka D.Čākura dzimtas māju vietā „Liepkalni”, Naukšēnu pagastā. Naukšēnos tika atvērta arī pirmā tā maizes ceptuve, ēkā, kur tagad atrodas atpūtas komplekss „Nāras”, taču šobrīd uzņēmuma saimnieciskā darbība ar Naukšēnu novadu nav saistīta.

Starp lauksaimniecības uzņēmumiem lielākie platību ziņā ir augkopības un lopkopības nozares uzņēmumi. Novada lielākā saimniecība ir SIA „Naukšēni”, kas strādā bez kredītsaistībām un apstrādā ap 1420ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Tās pamatnozares ir piena lopkopība un graudkopība, kā arī rapšu un linu eļļas spiešana, rudzu iesala ražošana, un arī dažādu bezalkoholisko dzērienu ražošana. Stabils piena lopkopības saimniecības ir ZS „Tilgaļi”, ZS „Sporas”, kurās ir ap 100 slaucamu govju, arī ZS „Pērles”. Kopā novadā ir 45 slaucamu govju ganāmpulki un 1265 slaucamas govīs, vidējais ganāmpulka lielums 27 govīs.⁹⁰

Pēc apgrozījuma lielākie lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības uzņēmumi ir SIA „Naukšēni” (lopkopība un zemkopība), SIA „A.D.” (graudaugu audzēšana, šķeldas gatavošana), SIA „Saktas ZS” (lopkopība un zemkopība), ZS „Viļņi” (mežsaimniecība, lopkopība un zemkopība), ZS „Sporas” (lopkopība un zemkopība), ZS „Pērles” (piena lopkopība), ZS „Tiltgaļi” (lopkopība un zemkopība), ZS „Tirumkalni” (lopkopība un zemkopība) un SIA „Lejasķērzēni” (graudaugu audzēšana).⁹¹

Novada teritorijā ar zivju ieguvu nodarbojas saimniecībā Udzēnu dīķi.⁹² Pēc PVD reģistra datiem akvakultūras dzīvnieku audzētavas ierīkotas divās saimniecībās SIA „Krēslīņi” (Ķoņu dzirnavās) un SIA „Udzēnu dīķi”. Kopumā PVD reģistrā pierēģistrēti 35 pārtikas aprītē iesaistīti uzņēmumi Naukšēnu novadā, t.sk. 3 veikali, aptieka, 3 kafejnīcas, 3 ēdnīcas, viesu nams, 2 pārtikas produktu pārvadāšanas uzņēmumi un 21 pārtikas ražošanas uzņēmums.⁹³

Piemājas saimniecības novadā praktiski vairs neeksistē, jo šāda saimnieciskās darbības forma kļūst arvien neizdevīgāka - nolietojies un samazinājies tehnisko vienību skaits, ko izmantoja šīs saimniecības un samazinājies to iedzīvotāju skaits, kas nodarbojās ar šādas formas saimniecisko darbību. Novadā nav lielsaimniecību, kas būtu specializējušās gaļas lopu audzēšanā, netiek praktizēta arī apskates saimniecību veidošana, kur daļu ienākumu iespējams gūt no tūrisma. Laika posmā no 2004. līdz 2007.gadam straujais ekonomikas attīstības periods visvairāk ietekmēja lielās lauku saimniecības, kurās apsaimniekojamās zemes platības pārsniedza 40ha, tās spēja izmantot lauksaimniecības produktu pieprasījuma pastiprinātu pieaugumu.

Lauksaimniecība ir nozare, kas piegādā izejvielas pārtikas un dzērienu, lopbarības, ķīmiskās rūpniecības produktu ražošanai un atjaunojamās enerģijas iegūšanai. Atjaunojamās enerģijas ražošana, kas ir viena no ES prioritātēm, ir iespējama gan no lopkopības blakusproduktiem, gan augkopības produktiem. Lauksaimniecības

⁸⁹ Avots: <http://www.vraa.gov.lv>, pārskats „Reģionu attīstībā Latvijā 2011”.

⁹⁰ Avots: Naukšēnu novada pašvaldības 2010.gada publiskais pārskats.

⁹¹ Avots: Naukšēnu novada attīstības programma 2012.-2018.gadam.

⁹² Avots: „Integrētā lauku attīstības stratēģija 2009-2013”. Biedrība „No Salacas līdz Rūjai”, 2011.gads, novembris.

⁹³ Avots: <http://www.pvd.gov.lv>, Pārtikas un veterinārais dienests.

produktu ražošanas palielināšanai novadam ir nepieciešamie ražošanas resursi - lauksaimniecībā izmantojamā zeme, ilggadēja prakse, lauksaimniecības dzīvnieku resursi un attiecīgās kvalifikācijas darbspēks. Piena lopkopība ir viena no nozīmīgākajām lauksaimniecības nozarēm šobrīd novadā. Pēc lauksaimniecības ekspertu vērtējuma, paaugstinot lauksaimniecības zemes izmantošanas intensitāti, piena ražošanu iespējams palielināt par 10-12%.⁹⁴ Novada teritorija ir arī piemērota tādas lopkopības apakšnozares, kā gaļas liellopu, aitu, kazu, zirgu u.c. dzīvnieku audzēšanai, jo ar augkopību novadā iespējams nodrošināt kvalitatīvu lopbarības bāzi, audzējot graudaugus u.c. tehniskās kultūras un saglabājot pļavas, tostarp iespējams attīstīt arī biškopību. Netradicionālās lauksaimniecības attīstība ir svarīgs priekšnosacījums lauksaimniecības uzņēmumu sekmīgas darbības nodrošināšanai dažādojot saimniecisko darbību. Palielinoties pieprasījumam pēc bioloģiski augstvērtīgiem pārtikas produktiem un bioloģiskas izcelsmes tekstilšķiedras, siltumizolācijas materiāliem, biodeģvielas, paaugstinās arī lauksaimniecības zemju izmantošanas intensitāte.

31.attēls. Nozīmīgākie tūrisma objekti un ar tūrismu saistītie pakalpojuma objekti

⁹⁴ Avots: „Latvijas reģionu ekonomikas attīstības perspektīvas un virzieni 2010-2011”. LZA Ekonomikas institūts, 2009.

Apskates objekti:

1. Naukšēnu muiža ar parku (Cilvēkmuzejs)
2. Cilvēkmuzejs (doktorātā)
3. Ķoņu dzirnavas
4. Atpūtas centrs „Nāras”, motorplosts „Ruhjas Donalds”
5. Jēču dabas taka (Jēču bļodakmens, Pugu akmeņu krāvums, Kraujiņu milzakmeņi, kā arī reģionam tipiskus pļavu, mežu un purvu biotopus)
6. Ēriņu mototrāse (var apskatīt krosa motociklus, redzēt video filmu par motokrosu), piknika vieta

7. Aušanas darbnīca „Rūja”

levēriņas cienīgas vietas:

1. Pīksāru baznīca
2. Eļļas spiestuve
3. Biodīzeļdegvielas ražotne
4. Spīgu ala
5. Naukšēnu Kābele - pilskalns
6. Ķoņu kalns - augstākais drumlins L-jā
7. Pīkas kalns - augstākā vieta Ērgemes paugurainei
8. Baltijas ceļa piemiņas zīme

10. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

Sociālās infrastruktūras (izglītības iestādes, kultūras, sporta, veselības aprūpes un sociālās palīdzības) objekti novadā atrodas koncentrēti, galvenokārt, tā centrā - Naukšēnos, pārējie atrodas Ķoņu pagastā - izvietoti vienā ēkā un estrāde - Ķoņu kalnā. Informācija par tiem apkopota 19.tabulā, sporta objektu saraksts dots [17.pielikumā](#).

19.tabula. Sociālās infrastruktūras objektu izvietojums

Sociālās infrastruktūras objekti	Ķoņu pagasts		Naukšēnu pagasts	
	Dīķeri	„Celtņieki”, bij. zirgu pasta stacija/ Ķoņu kalns	Naukšēni	Pīksāri
Novada dome			+	
Pagasta pārvalde		+		
Pašvaldības policija			+	
Sociālais dienests		+ (4x nedēļā)	+	
Bāriņtiesa		+ (2x nedēļā)	+	
Dzīvokļu un komunālā saimniecība		+	+	
Pašvaldības ugunsdzēsības un glābšanas dienests			+	
Dzimtsarakstu nodaļa		+	+	
Sociālā dzīvojamā māja			+	
Vidusskola			+	
Vidusskolas filiāle	+			
Pll grupa (5-6 gadus veco apmācībai)	+		+	
Pll rotaļu grupa (2-4 gadus veciem bērniem)			+	
SKII „Naukšēni”			+	
Bibliotēka		+	+	
Kultūras / Tautas nams		+	+	
Muzejs			+	
Estrāde		+ (Ķoņu kalnā)	+	
Doktorāts (ģim. ārsta prakse, stomatologs)			+	
Aptieka			+	
Pasts		+	+	
Baznīca (notiek koncerti)				+

Novadā darbojas doktorāts, kur ir izveidota ģimenes ārsta prakse un pieejami stomatologa pakalpojumi (nepietiekamā daudzumā). Neatliekamo medicīnisko palīdzību novadam nodrošina brigāde no Rūjienas, attālums ir pietiekami neliels, lai spētu nodrošināt savlaicīgu un efektīvu medicīnisko palīdzību. Tuvākā slimnīca ir Valmierā, attālums līdz tai ir 45km, nepieciešamības gadījumā to var veikt neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde. Vidzemes slimnīca ir arī tuvākā vieta, kur Naukšēnu novada iedzīvotāji var saņemt nepieciešamo speciālistu konsultācijas un veikt izmeklējumus. Medikamentus ir iespējams iegādāties Naukšēnu aptiekā, kas atvieglo nepieciešamo medikamentu iegādi.

Naukšēnu novada sociālais dienests, tāpat kā pašvaldības policija, bibliotēka, pasta nodaļa, dzimtsarakstu nodaļa un bāriņtiesa atrodas novada domes ēkā, Naukšēnos, daļa šo pakalpojumu tiek sniegta arī Ķoņu pagasta pārvaldes ēkā, skat. 19.tabulu.

2011.gadā sociālais dienests ir saņēmis 421 iedzīvotāju iesniegumus. Gada laikā tas ir izvērtējis 398 personu atbilstību trūcīgās vai maznodrošinātās personas statusam.⁹⁵ Sociālais dienests sadarbojas ar bāriņtiesu u.c. pašvaldības struktūrvienībām, tāpēc šāds objektu izvietojums ir optimāls, gan no strādājošo, gan no apmeklētāju viedokļa.

Naukšēnu novadā ir viena sociālā dzīvojamā māja „Aldari” (Naukšēnos) ar astoņiem vienistabas dzīvokļiem un 2 kopējām virtuvēm. Mājā ir arī telpas, lai varētu izmitināt iedzīvotājus neparedzētos ārkārtas gadījumos.

Novadā izglītību nodrošina Naukšēnu novada vidusskola un tās filiāle Ķoņu skola, kas atrodas Ķoņu pagasta Dīķeros. Abās skolās ir pirmsskolas izglītības grupiņas 5-6 gadīgo bērnu apmācībai un Rotaļu grupa Naukšēnos 2-4 gadus veciem bērniem, kas atrodas SIA „Naukšēni” administratīvajā ēkā Naukšēnos.

Skolā tiek īstenotas 6 izglītības programmas - pirmsskolas izglītības programma, vispārējās pamatizglītības programma, vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā programma, vispārējās vidējās izglītības/nekārtības/programma, speciālā pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem, speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem. Skolā skolēniem pieejami un darbojas daudzveidīgi interešu izglītības pulciņi, t.sk. plašs sporta nodarbību klāsts, kas tiek aktīvi izmantots.

Novada iedzīvotājiem ir iespējams sportot arī izmantojot vidusskolas sporta halli un stadionu. Vidusskolas sporta zālē notiek arī Rūjienas novada sporta skolas organizēti sporta pasākumi, vieglatlētikas un volejbola treniņi. Vasarā šī ir aktīva sporta nometņu rīkošanas vieta.

2010./2011. mācību gadā pirmsskolas izglītības grupiņu apmeklēja 33 bērni, rotaļu grupiņu - 19 bērni un vidusskolu - 278 skolēni.

Visās izglītības iestādēs grupiņās un klasēs ir iespējams uzņemt lielāku bērnu skaitu nekā tas ir pašlaik. Uz Ķoņu skolu bērni tiek vesti, jo tā atrodas novada perifērijā. Gan vidusskolas, gan filiāles telpas netiek pilnībā izmantotas, vidusskolai ir nepabeigts korpuss, ko izmanto treniņiem un sporta nodarbībām.

Sociālās korekcijas izglītības iestāde „Naukšēni” atrodas Naukšēnu muižā un izmanto daļu no tās telpām, bet daļu iznomā. Tā ir izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esoša iestāde jauniešiem vecumā no 11 līdz 18 gadiem, kuriem ar tiesas lēmumu ir piemērots audzināšanas rakstura piespiedu līdzeklis - nosūtīšana uz sociālās korekcijas izglītības iestādi. Šī ir vienīgā šāda tipa mācību iestāde Latvijā. Audzēkņiem skolas teritorijā un atrodoties ārpus tās tiek nodrošināts uzraugošais personāls.

Naukšēnu novadā ir attīstīta kultūras infrastruktūra un bagāta kultūras dzīve. Dažādi pasākumi notiek 6-15 reizes mēnesī. Novadā pasākumi tiek rīkoti Naukšēnu kultūras namā, Ķoņu tautas namā, Naukšēnu Cilvēkmuzejā, Pīksāru baznīcā, Naukšēnu muižas un Ķoņu kalna estrādēs, divās bibliotēkās un skolās.

Kultūras iestāžu darbība novadā ir decentralizēta. Novada kultūras politikas izstrādi organizē domes priekšsēdētājs. Kultūras iestādes savstarpēji saskaņo pasākumu plānu. Kultūras namos pašdarbības dzīve varētu noritēt aktīvāk.

Kultūras nama ēka Naukšēnos uzcelta 1985.gadā, tā platība ir 1390m², skatītāju zālē ir 460 vietas. Naukšēnu kultūras namam ir veikts daļējs remonts un labiekārtots pagalms, ko arī izmanto pasākumu rīkošanai. Kultūras nams ir vērienīga būve, tai nepieciešami arī turpmāki uzlabojumi - lielās zāles, aktiertelpu, spoguļzāles austuves remonts, joprojām ir nepieciešama skaņas un gaismas aparātūras uzlabošana.

No 2000.gada pagastā darbojas pašvaldības muzejs. Cilvēkmuzejs ir akreditēts, 2010.gadā to apmeklējuši ap 5000 ceļotāji. Ar ELFLA projekta „Naukšēnu Cilvēkmuzeja ekspozīciju telpu iekārtošana un apkārtnes labiekārtošana” atbalstu Cilvēkmuzejs ticis pie jaunām telpām (ar modernu apgaismojumu un skaņu iekārtām) un labiekārtotas apkārtnes (muzejam ir jaunas bruģētas iebrauktuves, stāvvietas apmeklētājiem, soliņi, karoga masti, daudzgadīgie stādījumi, kā arī elektriskais āra apgaismojums). Šobrīd muzejs daļēji atrodas 3 ēkās (doktorāta 2.stāvā atrodas galvenā darbības vieta, novada domes telpās ierīkota muzeja krājumu glabātava un darba vieta krājuma speciālistam un Naukšēnu muižā - muzeja izstāžu telpas), pasākumus rīko arī ārpus šīm telpām, t.sk. Pīksāru baznīcā.

Ķoņu tautas nams atrodas Ķoņu pagasta pārvaldes ēkā. Naukšēnu muižas parkā ir restaurēta estrāde un uzlabota estrāde Ķoņu kalnā. Pīksāru baznīcai, kur notiek koncerti, ir ielikti logi. Bibliotēku tehniskais stāvoklis ir vērtējams kā labs.

20.tabula. Pašvaldības kredīti sociālās infrastruktūras objektu uzturēšanai (no 2009.gada)

Mērķis	Summa (Ls)	Izsniegšanas datums	Atmaksas termiņš
Naukšēnu kultūras nama telpu rekonstrukcija	26 456	20.11.2010.	20.11.2013.
Naukšēnu Cilvēkmuzeja telpu rekonstrukcija un apkārtnes labiekārtošana	84 827	01.02.2011.	20.11.2016.

⁹⁵ Avots: Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.

Mērķis	Summa (Ls)	Izsniegšanas datums	Atmaksas termiņš
Apkārtnes labiekārtošana pie Naukšēnu novada sporta halles	35 850	02.05.2011.	20.10.2015.

Vienlaicīgi ar ELFLA projekta īstenošanu doktorāta ēkai ierīkota lietusskanalizācija un uzbrauktuve pacientiem ar kustību traucējumiem nokļūšanai pie ģimenes ārsta. Remonts veikts arī zobārstniecības kabinetā. Katru gadu tika remontēti arī skolas internāts un klašu telpas. 2011.gadā realizēti arī projekti par sociālās dzīvojamās mājas „Aldari” energoefektivitātes paaugstināšanu.

Tik mazam novadam kāds ir Naukšēnu novads teritoriju un objektu nodrošinājums sociālās infrastruktūras attīstībai novadā vērtējams kā pietiekams. Pakalpojumu kvalitātes ziņā tas ir konkurētspējīgs ar apkārtējām pašvaldībām. Turpmāk ir jārisina jautājums par sociālās aprūpes dienas centra un baseina izveidi un jāizsver nepieciešamība kapu ierīkošanai novada teritorijā. Pašlaik novada teritorijā nav kapsētas, tiek izmantotas 2 kapsētas Rūjienā, novads līdzfinansē to uzturēšanu.

Analizējot pašvaldības budžeta izdevumu daļu, redzams, ka no kopējiem 2011.gada izdevumiem, 34,59% novirzīti izglītībai, 13,17% - atpūtai un kultūrai, 9,09% - sociālajai aizsardzībai un 0,5% - veselībai. Veselības pakalpojumiem 2012.gadā salīdzinot ar 2011.gadu atvēlēts septiņas reizes vairāk līdzekļu, kas saistīts ar līdzfinansējuma piesaistes nepieciešamību ģimenes ārsta prakses renovācijai par Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļiem. Ģimenes ārsta prakse atrodas pašvaldībai piederošā ēkā. Lielāko izdevumu daļu 2012.gada pašvaldības budžetā - 37% veido izdevumi izglītībai, šāda izglītībai paredzēto izdevumu daļa ir raksturīga vairumam pašvaldību, jo skolu uzturēšana ir viena no resursietilpīgākajām pašvaldības funkcijām. Naukšēnu novadā izglītībai 2012.gadā paredzēti tērēt 202Ls uz vienu iedzīvotāju, tas ir augstāka summa nekā apkārtējās pašvaldībās.

Piedāvājuma kvalitātes un apmeklētības ziņā kultūras joma ir viena no attīstītākajām un nozīmīgākajām jomām Naukšēnu novadā, tā tiek uzturēta un attīstīta par pašvaldības līdzekļiem. Novadā ir pietiekami attīstīta arī izglītības, t.sk. sporta infrastruktūra, lai tā līdzīgi kā kultūras nozare varētu arī savus pakalpojumus piedāvāt ārpus novada dzīvojošajiem. Piem., Naukšēnu novada vidusskolas filiālē Ķoņu skola iespējams tālāk attīstīt speciālās pamatizglītības programmu apmācību, ko tā nodrošina jau pašlaik novada bērniem un sniegt šo pakalpojumu arī apkārtējo pašvaldību bērniem. Naukšēnu novada vidusskolā iespējams attīstīt jau uzsāktu praksi sporta pasākumu, treniņu un sporta nometņu rīkošanā, apgūstot arī nepabeigto skolas korpusu sporta funkcijas nodrošināšanai (rodot finansējumu ārpus pašvaldības budžeta baseina izbūvei) vai attīstot jaunu izglītības programmu, tā paaugstinot tās konkurētspēju reģionā. Saskaņā ar Naukšēnu novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam investīciju plānā iekļautajiem projektiem paredzēta arī novadpētniecības ekspozīciju telpu iekārtošana Naukšēnu novada vidusskolas filiālē Ķoņu skola bērniņu stāvā un Naukšēnu novada vidusskolas piebūves celtniecības pabeigšana pirmskolas grupu telpu un mājturības kabinetu izveidei, kā arī līdz 2015.gadam paredzēti realizēt Naukšēnu novada vidusskolas un pašvaldības administratīvo ēku siltumnoturības uzlabošanu, Naukšēnu novada vidusskolas apkārtnes un sporta stadiona rekonstrukciju un dienas centra izveidi.

11. NEKUSTAMO ĪPAŠUMU TIRGUS RAKSTUROJUMS

Nekustamo īpašumu tirgus novadā šobrīd raksturojams kā mazaktīvs, interneta vidē pārdošanas piedāvājumu praktiski nav.⁹⁶ Galvenokārt, tiek piedāvāts uzpirkt meža zemes, interese ir gan par izstrādātiem, gan neizstrādātiem un daļēji izstrādātiem mežiem - samaksa līdz pat 5000Ls/ha.

Lauksaimniecības zemes pārsvarā vēlas iznomāt, ir arī interese par aizaugušām vai daļēji aizaugušām platībām, kuras var atgriezt lauksaimnieciskajai izmantošanai. Piedāvātā nomas maksa atkarīga no zemes pašreizējā stāvokļa un atrašanās vietas, lauka lieluma un nomas ilguma.

Publicētajos sludinājumos aramzeme tiek pārdota par 0,11Ls/m², lauksaimniecībā izmantojamā zeme arī par 0,05Ls/m². Nekustamā īpašuma tirgū lauksaimniecības zemes cena, atkarībā no kadastrālās vērtības vidēji maksā 700-600Ls/ha, bet atsevišķos gadījumos svārstās 1000-500Ls/ha, ja zeme aizaugusi, tās cena ir zemāka.

Dzīvojamā apbūve (viensētas, privātmājas, dzīvokļi), publiskā sektora un ražošanas objekti tiek piedāvāti ļoti ierobežotā skaitā, kaut arī LIZ apsekošanas rezultāti 2011.gadā parāda, ka Naukšēnu novadā neapstrādāti ir 694ha zemes un novada teritorijā konstatējami objekti, kas daļēji vai pilnībā ilgstoši netiek izmantoti saimnieciskajai darbībai.

Kopumā cenu izmaiņu tendence uzrāda stabilizēšanos nekustamo īpašumu tirgū. Saskaņā ar VZD datiem cenu pieaugums novērojams reģistrētajos darījumos ar lauksaimniecībā izmantojamām zemēm (2011.gadā vidējā

⁹⁶ Avots: www.ss.lv, www.zip.lv, www.lattio.lv, www.niv.lv, u.c.

cena par ha valstī, salīdzinot ar 2010.gadu, pieaugusi par 15-25%). Lejupslīde ekonomikā ir atstājusi būtisku ietekmi uz nekustamo īpašumu pieprasījumu, samazinājies pieprasījums pēc ražošanas objektiem - esošās ražotnes stāv nenoslogotas. Pieprasījuma pēc jaunām zemes platībām būvniecībai praktiski nav.

12. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Novadā ir samērā labi attīstīts autoceļu tīkls, kas telpiski saistīts ar Rūjienas pilsētu. Ceļu kopgarums Naukšēnu novadā valsts ceļiem ir 73,176km, pašvaldības autoceļiem un ielām - 144,862km, valsts meža ceļiem - 84km. Autoceļu izvietojums novada teritorijā parādīts 32.attēlā. Novada teritorijā nav izveidots neviens veloceļiņš.

32.attēls. Transporta infrastruktūra

Lielākā autoceļu daļa novadā ir grants ceļi, daļai nepieciešams atjaunot segumu. Grants segumam dilstot, veidojas grambas, bedres, „trepe” un „smilšu vannas”, mazinās satiksmes drošība, palielinās ceļā pavadītais laiks, degvielas patēriņš un transportlīdzekļa izmantošanas izdevumi, bet autoceļa saglabāšana apmierinošā stāvoklī pakāpeniski kļūst arvien dārgāka. Lai ierobežotu grants seguma strauju bojāšanos mitruma ietekmē,

grants autoceļi pavasarī un rudenī daļēji tiek slēgti smagsvara transportlīdzekļu satiksmei, kas kavē uzņēmējdarbības attīstību. Finansējums šo autoceļu infrastruktūras sakārtošanai nav pietiekams, nepieciešams nodrošināt straujāku infrastruktūras attīstību.

12.1. Valsts autoceļi

Novada pieejamību nodrošina valsts autoceļu tīkls. Novadu šķērso 3 reģionālie autoceļi, to kopgarums novada teritorijā ir 21,365km, t.sk. P17 Valmiera-Rūjiena-Igaunijas robeža (Unguriņi), P21 Rūjiena-Mazsalaca un P22 Valka-Rūjiena. Vietējās nozīmes autoceļu tīklu novadā pamatā veido 10 valsts vietējās nozīmes autoceļi (V174, V175, V176, V177, V178, V179, V180, V201, V202, V205), to kopgarums novada teritorijā ir 51,811km. Novadā esošo valsts autoceļu posmu saraksts un to zemes nodalījuma joslu minimālais platums dots [18.pielikumā](#).

Rūjienas pilsētai ir būtiska nozīme Naukšēnu novada transporta sistēmā, jo to ar apkārtējām pilsētām un lielākajām apdzīvotajām vietām savieno radiāls valsts autoceļu tīkls. Naukšēnu novada svarīgākie reģionālās nozīmes ceļi iet caur Rūjienu un savieno to ar Valmieru, Valku un Mazsalacu un Igaunijas robežu un nodrošina gan kravu, gan pasažieru transportu. Pašreiz, lai nokļūtu uz Rīgu vai Valmieru pa asfalta seguma ceļu - jābrauc caur Rūjienu (līkums 6,5km) vai jāveic posms pa daļēji asfaltētu ceļu „Naukšēni -Apsītes” (neasfaltētais posms 5,5km). Līdz citiem tuvākiem reģionālās nozīmes centriem Valkai, Smiltenei un Limbažiem arī ceļš ir tikai daļēji asfaltēts. Pabeidzot reģionālā ceļa „Ziemeļu stīgas” projektu varētu ērti un pa īsāko ceļu (84km) nokļūt līdz jūrai Ainažos vai Salacgrīvā, šobrīd neasfaltētais posms Mazsalaca-Staicele ir 26km. Lai nokļūtu no novada centra uz Ķoņu pagasta pārvaldi vai, lai nokļūtu līdz Ķoņu pagasta lielākajai apdzīvotajai vietai Eriņiem vai Naukšēnu novada vidusskolas filiālei Ķoņu skola - Dīķeros jābrauc caur Rūjienu. Līdz ar to Vidzemes plānošanas reģiona kontekstā Naukšēnu novadam nav būtiskas nozīmes loģistikā, kas rada ierobežojumus ceļu infrastruktūras attīstībai, jo īpaši Igaunijas pierobežā. Galvenās VPR transporta maģistrāles no kurām tuvāk ir A3 Inčukalns-Valmiera-Igaunijas robeža (Valka) (iekļauta TEN-T tīklā) šķērso reģiona teritoriju uz dienvidiem no novada teritorijas.

autoceļu pārvaldītājs novada teritorijā ir VAS „Latvijas Valsts ceļi” (turpmāk tekstā LVC) Vidzemes reģiona Valmieras un Smiltenes nodaļas - tās seko valsts autoceļu būvniecībai, to uzturēšanai un nosaka prasības saimnieciskajai darbībai. Prasības galvenokārt attiecas uz ceļa zemes nodalījuma joslu un aizsargjoslu, kur aizliegts veikt jebkādas darbus bez LVC Vidzemes reģiona vai reģiona nodaļu atļaujas, saskaņā ar Autoceļu likumu un Aizsargjoslu likumu. Tostarp, apbūves teritoriju (jauno, vai rekonstruējamo un paplašināmo esošo) sasaisti ar valsts autoceļu tīklu jāveic, ievērojot „pakāpeniskuma” principu, tas ir, to tiešos pieslēgumus jāparedz pie pašvaldību (galvenokārt) vai valsts vietējiem autoceļiem, orientējoties uz pieslēgumu kopīgā skaita samazināšanu un savstarpēju attālināšanu perspektīvā, lai uzlabotu satiksmes drošības apstākļus. Jaunu pieslēgumu plānošana valsts reģionālajiem autoceļiem pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos, ja tas ir saistīts ar esošā transporta tīkla pārplānošanu plašākā apkārtnē.

Ceļu ekspluatācijas nodrošināšanai jāievēro likums „Par autoceļiem” un „Aizsargjoslu likuma” prasības. Dzīvojamo un publisko apbūvi plāno tādā attālumā no ceļiem, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni, ņemot vērā MK noteikumu Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība” prasības. Servisa objektus pēc iespējas plāno tikai teritorijās ar ātruma ierobežojumu 50km/h.

Saskaņā ar LVC informāciju, tuvākajos gados netiek plānotas būtiskas izmaiņas valsts autoceļu attīstības jomā, kas tieši skartu novada teritoriju. Vietējas nozīmes grants autoceļiem finansējums ir pietiekams, lai tos uzturētu apmierinošā stāvoklī.

„Valsts galveno autoceļu segu rekonstrukcijas programmā 2010.- 2012.gadam” ir uzsākti 2 būvniecības projekti, kas netieši skar arī novada attīstību - uzlabojot ceļu infrastruktūru un sasniedzamību reģionā kopumā: A3 Inčukalns-Valmiera-Igaunijas robeža (Valka) 2 ceļu posmi 25,25 un 30,9km garumā. Līdz 2013.gadam realizējot ERAF projektus paredzēti rekonstrukcijas darbi arī autoceļa P21 posmam Virķēni-Idus 5,20-12,40km, kas ir Vidzemes reģionam nozīmīgs maršruts un savieno apdzīvotas vietas Naukšēnu, Rūjienas un Mazsalacas novados. Līdz šim prasībām neatbilstošais autoceļa posms pastiprināja novadu iedzīvotāju nošķirtību un kavēja uzņēmējdarbības attīstību reģionā. Paredzētais projekts turpinās 2004.gadā pabeigtos darbus, kad tika izbūvēts melnais segums posmā Idus-Mazsalaca. Pēc rekonstrukcijas darbu pabeigšanas autoceļš P21 visā tā garumā, no Rūjienas līdz Mazsalacai, būs klāts ar nepārtrauktu labas kvalitātes asfaltbetona segumu. Reģionālais autoceļš P22 Valka-Rūjiena ir Vidzemes reģionam nozīmīgs maršruts, kas savieno apdzīvotas vietas Valkas un Naukšēnu novados. Šim autoceļam līdz 2013.gadam realizējot ERAF projektus paredzēti rekonstrukcijas darbi posmā Vēveri-Kārķi 21,55-28,30km. Līdz šim prasībām neatbilstošais autoceļa posms īpaši kavēja Valkas novada Kārķu attīstību, jo tos ar novada centru un valsts galvenajiem autoceļiem nesaista neviens cits autoceļš ar melno segumu. Paredzētais projekts turpinās 2005.gadā pabeigtos darbus, kad tika izbūvēts melnais segums posmā Ērgeme-Vēveri. Pēc rekonstrukcijas darbu pabeigšanas autoceļš P22 posmā no Valkas līdz Kārķiem būs klāts ar

asfaltbetona segumu. Autoceļu rekonstrukcijas darbi uzlabos teritoriju savstarpējo sasniedzamību Ziemeļu pierobežā.⁹⁷

Saskaņā ar Šengenas līgumu ES valstu un starpvalstu attīstība nebeidzas ar valsts robežu. Līdz šim ar asfaltbetona segumu bija nodrošinātas tikai divas robežšķērsošanas vietas starp Latviju un Igauniju. Tās atrodas Ainažos un Valkā 200km attālumā viena no otras. Unguriņu robežšķērsošanas vieta atrodas 60km attālumā no Valkas un 110km attālumā no Ainažu robežšķērsošanas vietas. Pastāv arī citas robežšķērsošanas vietas, bet tās ir ar grants segumu un saistītas tikai ar lokālas nozīmes autoceļiem. 2011.gada decembrī tika pabeigta rekonstrukcija autoceļam Nr.54 Karksi-Nuja-Lilli no 0,820km līdz 16,975km Igaunijas teritorijā un autoceļam P17 Valmiera-Rūjiena-Igaunijas robeža (Unguriņi). Projekta ieguvumi ir vēl viena robežšķērsošanas vieta, kas ir saistīta ar abu valstu ceļu tīklu.

Sagaidāms, ka realizētie projekti nākotnē pozitīvi ietekmēs biznesa un tūrisma vidi un sekmēs jaunu darba vietu rašanos un vietējo pašvaldību ienākumus, pieaugs attīstība starp pierobežas rajoniem, jo ik gadu Ziemeļvidzemi un Vīlandes lauku teritoriju apmeklē aptuveni 50 000 tūristu.

Jāatzīmē, ka robežpāreju Unguriņi 2009.gadā šķērsoja 21 785 cilvēki un 9462 automašīnas. Transporta intensitātes rādītāji uz reģionālajiem autoceļiem novada teritorijā, saskaņā ar LVC informāciju, doti 21.tabulā.

21.tabula. Transporta gada vidējā diennakts intensitāte uz reģionālajiem autoceļiem novada teritorijā

A/c Nr.	Ceļa nosaukums	posms	no km	līdz km	2005	2006	2008	2009	2011
P17	Valmiera - Rūjiena - Igaunijas robeža	P22-LR robeža	40,094	56,000	204		403 (KT% 10)		174
P21	Rūjiena - Mazsalaca	P17-Virkēni	0,000	5,200			699 (KT% 11)		616
P22	Valka-Rūjiena	Jaunkārķi-Naukšēni	32,000	42,365		96		167 (KT% 26)	
		Naukšēni-Rūjiena	42,365	48,221		730		709 (KT% 10)	

KT% - kravas transporta gada vidējā diennakts intensitāte procentos no kopējā automašīnu skaita diennaktī

12.2. Pašvaldības ceļi un ielas

Pašvaldības īpašumā ir 64 ceļi ar kopējo garumu 119,1km, no tiem: 26 A grupas autoceļi 73,84km, 19 B autoceļi grupas - 31,04km un 19 C autoceļi grupas - 14,22km. Pašvaldības autoceļu saraksts dots [19.,20.,21.pielikumos](#).

Pašvaldības īpašumā ir 26 ielas ar kopējo garumu 25,762km, t.sk.: 25 ielas Naukšēnu ciemā, to kopgarums - 10,638km un Eriņmuižas iela Eriņu ciemā - 0,904km. Apdzīvotajai vietai Naukšēni kravu transports ir novirzīts apkārt centram, pa autoceļu, kas ir daļēji asfaltēts, centrā ierīkoti ātrumvaļņi. Pašvaldības ielu saraksts dots [22.pielikumā](#).

Pašvaldības ceļu stāvoklis ir apmierinošs. Pēdējo gadu sniegotās ziemas ir pierādījušas, ka lauku uzņēmēju rīcībā esošā tehnika ir novecojusi un nepieciešamas jaudīgākas un modernākas tehnikas vienības pašvaldības autoceļu uzturēšanai. Bez tam, mežizstrādes firmām transportējot kokmateriālus ceļi tiek bojāti. Daļai pašvaldības ceļu nepieciešams atjaunot segumu, jāremontē ūdens atvades sistēmas un caurtekas. Saskaņā ar Naukšēnu novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam investīciju plānā iekļautajiem projektiem paredzēta autoceļa Dronas-Purapuķes (pašvaldības iela, Naukšēnos) 1,43km rekonstrukcija (ir izstrādāts projekts) un autoceļa Ķire-Alēni (A grupa, autoceļš nr.10) 10,86km rekonstrukcija. Remontdarbi nepieciešami arī ceļiem Ķire-Jaunlambikas (pašvaldības iela, Naukšēnos) un Mūļas-Ķipi-Naukšēni (A grupa, autoceļš nr.13), kā arī nepieciešama gājēju ietves izbūve no vidusskolas uz stadionu. Ceļu remonts tiek finansēts no speciālā budžeta autoceļu fonda līdzekļiem. Autoceļu fonda līdzekļu apjoms triju gadu griezumā parādīts 22.tabulā.

22.tabula. Autoceļu fonda līdzekļi

Ieņēmumu, izdevumu veids	2010.gads, Ls	2011.gads, Ls	Salīdzinot 2011./2010.gadu, Ls	2012.gads, Ls
Autoceļu fonds (ieņēmumi)	29041	33889	4848	22916
Autoceļu fonds (izdevumi)	33196	30336	-2860	27919

⁹⁷ Avots: <http://www.lvceli.lv>

2011.gadā finansējums ceļu fondam par 4848Ls tika palielināts saistībā ar papildus finansējumu ceļu tīrīšanai ziemā, jo bija sniegota sezona. Naudas līdzekļu atlikums 2011.gada beigās bija 13 275Ls. 2012.gadā ceļu fondam paredzēts ievērojami samazināts finansējums.

Autoceļa fonda līdzekļi tiek izlietoti ceļa seguma atjaunošanai, ceļa seguma attīrīšanai no sniega un kaisīšanai ar smiltīm, ceļa grāvmalu apļaušanai un krūmu apaugumu noņemšanai.

Šogad veikti remontu uz autoceļa Piksāri-Omuļi (A grupa) 1,3km posmā, t.sk. nomainīta caurteka, izveidota ūdens atvades sistēma un atjaunots grants segums; autoceļam Mūļas-Ķipi-Naukšēni (A grupa, autoceļš nr.13) izbūvēts kvalitatīvs grants segums 1km posmā; braukšanas apstākļi uzlaboti uz ceļa Kalves-Tīlikas (A grupa, autoceļš nr.15); nomainīta caurteka uz ceļa Ķīre-Alēni (A grupa, autoceļš nr.10), līdz ar to uzlabota ūdens atvades sistēma. 2011.gadā tika veikti ceļu remontu darbi uz Rūnas ceļa (A grupa, autoceļš nr.2) - ūdens atvades sistēma, grants segums, nomainīta lielizmēra caurteka un atjaunots grants segums ceļam Kalves-Tīlikas (A grupa, autoceļš nr.15) un ceļam Druvas-Ķoņi(A grupa, autoceļš nr.21).

Autoceļu blīvums, ņemot vērā apdzīvojuma raksturu, vērtējams kā optimāls. Ņemot vērā to, ka ierobežotā finansējuma dēļ ir nepietiekoši veikta seguma atjaunošana, pieaug ceļu nodilums. Palielinoties transportlīdzekļu krāvnēsībai, grants sega atsevišķos posmos zaudē nestspēju. Daļai ceļu ir aktuāla to profilēšanas nepieciešamība, sāngrāvju izbūve un ceļa malu aizauguma likvidēšana.

Ķoņu pagasta teritoriju, tās rietumu daļā šķērso dzelzceļa līnija Skulte-Ipiķi-valsts robeža, 6,115km garā posmā (slēgta 1997.gadā). Dzelzceļa līnijas sliedes ir demontētas, bet lielākā daļa gulšņu dabā ir saglabājušies. Uzbērums ir saglabājies izņemot posmu pie viadukta. No 2005.gada dzelzceļa nodalījuma joslas zeme, kopā ar atlikušo infrastruktūru (dzelzceļa uzbērums, stacijas laukums, krautuves laukums, tilti, aizsargstādījumi) atrodas pašvaldības īpašumā. Koku un krūmu apaugumu, kas izveidojies uz uzbēruma paredzēts izmantojot kurināmā ieguvei. Bijušā dzelzceļa uzbērums klātne, kas veidota no smilts un grants maisījuma, ir praktiski gatava veloceļa izbūvei. (Šī pati dzelzceļa līnija turpinās Rūjienas novada teritorijā un Rūjienas novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam risinājumi, paredz tās zemes nodalījuma joslu saglabāt kā satiksmes infrastruktūras teritoriju.) Alternatīva šim risinājumam ir uzbērums norakt, izmantojot tā saturu citu ceļu remontam vai būvei novada teritorijā.

12.3. Pārējie ceļi novada teritorijā

Tie ir komersantu un māju ceļi, zemes nodalījuma joslu šiem ceļiem nosaka ceļa zemes klātnes platumā. Pie uzņēmumu ceļiem pieskaitāmi arī AS „Latvijas Valsts meži” ceļi, kuru kopējais garums novadā ir 84km. Daļa no šiem meža ceļiem ir labā vai pat ļoti labā stāvoklī. LVM autoceļu saraksts dots [23.pielikumā](#).

Saskaņā ar AS „Latvijas valsts meži” nosacījumiem teritorijas plānojumam, diviem ceļiem 5,8km garumā plānota būvniecība/rekonstrukcija.

Saskaņā ar Civillikumā noteikto, servitūta braucamais ceļš ir 4,5m plats, ja tā platums nav noteikts, nodibinot servitūtu. Ja māju ceļu lieto ne tikai viens īpašnieks braukšanai uz savu īpašumu, tad minimālais ceļa platums ir 6,5m un būvlaides minimālais attālums 3m.

12.4. Sabiedriskā transporta organizācija

Saikni ar apkārtējām teritorijām nodrošina autobusu kustības maršruti. Pasažieru pārvadājumus nodrošina SIA „VTU Valmierā”, kas sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus vietējās nozīmes maršrutos Valmieras pilsētā un starppilsētas nozīmes maršrutu tīkla daļā „Ziemeļaustrumi” un bijušajos Valmieras un Valkas rajonos vietējās nozīmes maršrutos. Šī uzņēmuma pārziņā ir arī Rūjienas autoosta. Ar pasažieru pārvadājumiem nodarbojas arī AS „Nordeka”, kas nodrošina reisus uz un no Rīgas un Valmieras, t.sk. reisus Nr.7741 Naukšēni-Rūjiena-Cēsis-Rīga un Nr.7743 Rūjiena-Rīga.⁹⁸ Reisi no Rūjienas autoostas nodrošina nokļūšanas iespējas uz Ķoņu un Naukšēnu pagastos esošajām skolām un lielākajām apdzīvotajām vietām un otrādi no tām ir iespējams nokļūt Rūjienā.⁹⁹ Uz citām Latvijas pilsētām cilvēki brauc ar pārsēšanos Rūjienā, Valmierā vai Rīgā. Lielākoties iedzīvotāju pārvietošanās notiek uz Rūjienu, Valmieru un Rīgu un atpakaļ. Skolēnus uz mācību iestādēm nogādā pašvaldības autobuss.

Sabiedriskā transporta kustības maršrutos un grafikos ir nepilnības, ko Attīstības programmā iekļautie uzdevumi paredz konstatēt un iespēju robežās novērst. Esošā pasažieru pārvadāšanas transporta sistēma parāda, ka domājot par uzlabojumiem, jāmeklē jauni, alternatīvi risinājumi, kā saglabāt šo pakalpojumu tur, kur ir nepietiekams pasažieru skaits, ņemot vērā iedzīvotāju skaita dinamiku.

⁹⁸ <http://www.1188.lv>, satiksme.

⁹⁹ <http://www.vtu-valmiera.lv>, pasažieru pārvadājumi.

13. INŽENIERAPGĀDE UN TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

33.attēls. Inženeirapgādes tīkli un objekti

23.tabula. Inženeirapgādes tīkli un objekti novadā¹⁰⁰

Pagasts	Apdzīvota vieta	LK tīkli	U tīkli	K tīkli	NAI	Siltumapgāde (centralizēta)
Naukšēnu pagasts	Naukšēni	-	+	+	+	2 katlu mājas (1. pašvaldības pārziņā - nodrošina siltumu daudzdzīvokļu mājām un pašvaldības ēkām; 2. SKII - muižā, izglītības ministrijas pārziņā)
	Doles	-	+	-	-	-
	Tēcēni	-	-	-	-	-
	Nurmi	-	-	-	-	-
	Mirķi	-	+	-	-	-
	Pīksāri	-	-	-	-	-

¹⁰⁰ Avots: Naukšēnu novada pašvaldība.

Pagasts	Apdzīvota vieta	LK tīkli	U tīkli	K tīkli	NAI	Siltumapgāde (centralizēta)
	Ērmuižas	-	-	-	-	-
Ķoņu pagasts	Eriņi	-	+	+	+	-
	Ķoņi	-	+	-	-	-
	Unguriņi	-	-	-	-	-
	Dīķeri	-	+	+	+	-

LK - lietus kanalizācija, U - ūdensvads, K - kanalizācijas tīkli, NAI - notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

Naukšēnu pašvaldības struktūrvienība „Naukšēnu novada pašvaldības dzīvokļu un komunālā saimniecība” nodrošina ūdenssaimniecības pakalpojumus (veic dzeramā ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu uzraudzību, profilaksi un nelielus remontus), organizē teritorijas labiekārtošanu un apkopšanu, siltumapgādi (dzīvokļiem, sabiedriskām un ražošanas ēkām) no centrālās katlu mājas, kā arī pārzina ielu apgaismojumu un veic pašvaldības ceļu uzturēšanu. Struktūrvienībā nodarbināti 11 darbinieki (vadītājs, saimniecības vadītāja, sanitārtehniķis, sētnieks, elektriķis, kurinātāji, malkas gatavotāji).

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma 23.panta 6.punktā noteikto - inženierkomunikāciju tīklus un objektus atļauts ierīkot jebkurā vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajā funkcionālajā zonā, ievērojot MK noteikumu un citu normatīvo aktu prasības. Inženeirapgādes tīklu un objektu izvietojums novada teritorijā parādīts 33.attēlā.

13.1. Ūdensapgāde

Naukšēnu novadā daudzdzīvokļu mājas, individuālās mājas, pašvaldības iestādes un vietējos uzņēmumus ar ūdens apgādi centralizēti nodrošina no 9 artēziskajiem urbumiem - Krauja, Kraujas, Centrs, Pārūpe, Doles, Mirķi, Eriņi, Avoti un Dīķeri.¹⁰¹ Katru gadu tiek veikts dzeramā ūdens monitorings un pēc rezultātiem tiek ielānoti ūdens apgādes sistēmas uzturēšanas darbi. Ūdens apgādes tarifs visām patērētāju grupām 0,35 Ls/m³ bez PVN 21%.

84,0% (579) Naukšēnu ciema iedzīvotāji saņem ūdensapgādes sistēmas pakalpojumus, pārējie 110 iedzīvotāji izmanto individuālās grodu akas.¹⁰² Ūdensapgādes sistēmai pieslēgts dzīvojamais sektors - 10 daudzdzīvokļu mājas (159 dzīvokļi) un 56 individuālās mājas, pašvaldības iestādes un daži uzņēmumi. Lielāko daļu patērīna sastāda dzīvojamais sektors un piemājas saimniecības. Vidējais ūdens patēriņš dzīvojamajā sektorā Naukšēnu ciemā uz vienu iedzīvotāju ir 91,8l/dnn. Atsevišķas privātmājas, kas atrodas ciema perifērijā izmanto grodu akas.

Naukšēnu pagasta teritorijā ir vairākas centralizētās ūdensapgādes sistēmas: Naukšēnu ciemā ir 2 sistēmas: Centrs, kas aptver līdz 2005.gadam atsevišķi esošās Centrs un Kraujas sistēmas un Pārūpe. Ūdensvada garums sistēmā Kraujas-Centrs pašreiz ir 3,85km, Pārūpē - 1,6km. Kopējais ūdensvada garums Naukšēnu ciemā pašreiz ir 5,45km. Mirķos un Dolēs ir nelielas vietējās sistēmas, kuras izmanto mājsaimniecības. Ķoņu pagasta teritorijā centralizētās ūdensapgādes sistēmas ir Eriņos, Ķoņos un Dīķeros.

Naukšēnu ciema abās centralizētajās ūdensapgādes sistēmās iekļauti četri ūdensapgādes urbumi: vienā, lielākajā sistēmā ir trīs urbumi: „Centrs”, „Kraujas” un „Krauja” (ierīkots 2005.g.) un otrā, mazākajā sistēmā ir viens urbums - „Pārūpe” (ierīkots 20.08.1980.). 2005.gadā tamponēts ūdensapgādes urbums „Centrs-rezerve”. Abām sistēmām uzstādītas ūdens atdzelžošanas sistēmas - Centrā ar Q=16 m³/h (urbumi: „Kraujas” un „Krauja”) un Pārūpē ar Q=5,4 m³/h. Urbums „Centrs”, kas pašreiz darbojas kā rezerves urbums, nav saslēgts ar atdzelžošanas staciju urbuma „Krauja” (nepieciešamības gadījumā neatdzelžotu ūdeni var palaist uz kopējo sistēmu), ūdens tiek lietots SIA „Delta Rīga” (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.g. darbība pārtraukta) ražošanas vajadzībām un zemniekiem lauku miglošanai. Pie urbuma „Centrs” atrodas ūdenstornis (H=24m, V=50m³), kas nodrošina atbilstošu darba spiedienu sistēmā, un, kas saslēgts kopējā sistēmā. Lai nodrošinātu ūdenstornja ilgtspējīgu darbību, 2013.gadā paredzēta ūdenstornja renovācija, savukārt urbums „Centrs” arī nākotnē tiks izmantots ražošanas vajadzībām, piegādājot neatdzelžotu ūdeni. Pārūpē ir vēl divi urbumi, kas pieder SIA „Naukšēni”, un, kas tiek izmantots bezalkoholisko dzērienu, minerālūdens un rudzu iesala ražošanai, kā arī to izmanto tuvumā esošo 4 individuālo māju iedzīvotāji.

Ūdensapgādes sistēma Naukšēnu ciemā projektēta un izbūvēta vairākkārt: 1968., 1980., 1988., 2005. un 2006.gadā. Lai uzlabotu ūdens kvalitāti 2005. un 2006.gadā realizējot ERAF projektus tika uzbūvētas 5 atdzelžošanas stacijas. Projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Naukšēnu pagasta Naukšēnu ciemā” 2005.-2006.g. ietvaros izbūvēja jaunu artēzisko urbumu Krauja (blakus esošam artēziskam urbumam Kraujas), veica esošo artēziskā urbuma Centrs, Kraujas, Pārūpe skalošanu un Centrs - rezerve tamponēšanu, izbūvēja artēzisko

¹⁰¹ Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.

¹⁰² Naukšēnu ciema ūdenssaimniecības attīstības tehniski ekonomiskais pamatojums, 2011.gads, oktobris.

aku paviljonus un 2 ūdens atdzelžošanas stacijas artēziskiem urbumiem Krauja 16m³/h un Pārūpe 5,4m³/h, izbūvēja ūdensapgādes tīklus, veicot divu esošo ūdens apgādes sistēmu savienojumu Kraujas - Centrs 1872m garumā, pieslēdzot arī jaunus patērētājus un nomainot veco ūdens apgādes sistēmas tīklu (Būvprojekta kopējās izmaksas Ls 368 039,96, 75% sedz ERAF.). Ārpus centra mazākajām ūdens apgādes sistēmām no artēziskiem urbumiem Doles un Mirķi ūdens atdzelžošanas sistēmas nav.

Apdzīvotajā vietā Ķoņi ūdensvada garums ir ap 4km, ūdensvads ir ierīkots arī Ķoņu pagasta apdzīvotajās vietās Eriņi - ap 5km garumā un Dīķeri - ap 400m garumā, kur atrodas Naukšēnu novada vidusskolas filiāle Ķoņu skola. No Eriņu centralizētās ūdensapgādes sistēmas ūdens tiek piegādāts arī Rūjienas pilsētas teritorijā Rožu ielas apkārtnē bijušajai „dārziņu teritorijai”, kur ir izbūvētas arī dārza mājas vai mājas patstāvīgai dzīvošanai (Rūjienas pilsētas teritorijā ir ap 10 pieslēgumiem). Veco ūdensvadu shēmas nav saglabājušās līdz ar to nav zināms precīzs tīklu garums un to novietojums. Apdzīvoto vietu - Ķoņi, Dīķeri, Mirķi un Doles ūdensvada trasējums attēlots shematiski, skat. [24.,25.,26.,27.pielikumus](#).

Ņemot vērā iedzīvotāju skaita dinamiku, nav sagaidāms, ka kopējais ūdens patēriņš varētu būtiski mainīties, zināma ietekme varētu būt uzņēmējdarbības aktivitātēm novada teritorijā. Atsevišķi uzņēmumi un zemnieku saimniecības dzeramo ūdeni iegūst no tiem piederošajiem artēziskajiem urbumiem, pārējos gadījumos ūdeni iegūst no raktajām akām. Informācija par iegūtā un sagatavotā dzeramā ūdens apjomiem un kvalitāti ir sniegta apkāpodaļās [3.5.2. Pazemes ūdeni, to ieguve un izmantošana](#) un [5.5. Pazemes ūdeni kvalitāte](#).

13.2. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana

Naukšēnu centrā ir centralizēta kanalizācijas sistēma ar 6 kanalizācijas sūkņu stacijām un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI) BioDry-125/150, kas attīra tikai sadzīves notekūdeņus. Četras reizes gadā tiek veikta attīrīto notekūdeņu testēšana un pēc testēšanas rezultātiem tiek plānoti veicamie darbi.¹⁰³

Centralizētās kanalizācijas tīkli Naukšēnu ciemā izbūvēti 70-to gadu beigās un 2005. un 2006.gadā. 76,3% (526) Naukšēnu ciema iedzīvotāji saņem centralizētās kanalizācijas sistēmas pakalpojumus, pārējie 163 iedzīvotāji lieto izsmejamās bedres (Izsmejamās bedres ir 31 mājai Pārūpē.). Kanalizācijas sistēmai pieslēgts dzīvojamais sektors - 11 daudzdzīvokļu mājas (162 dzīvokļi) un 33 individuālās mājas, pašvaldības iestādes un daži uzņēmumi. Lielāko daļu patēriņu sastāda dzīvojamais sektors un piemājas saimniecības. Kanalizācijas sistēmas tips - dalītais. Kanalizācijas sistēmā tiek savākti notekūdeņi no Naukšēnu ciema Centra daļas, Pārūpē 33 privātmāju, divu Centra daudzdzīvokļu un dažu privātmāju māju notekūdeņi tiek savākti septiņos, kopā - no 52 mājsaimniecībām. Krājvertņu vidējais lielums ir 3m³. SIA „Naukšēni” sniedz asenizācijas pakalpojumu, tarifs 2,00Ls/m³, bez PVN.

Projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Naukšēnu pagasta Naukšēnu ciemā” 2005.-2006.g. ietvaros izbūvēja kanalizācijas tīklus 617m garumā un veica esošo kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukciju, izbūvēja jaunas NAI ar jaudu 150m³/dnn. Kanalizācijas tīklu garums Naukšēnu ciemā kopā 7040m, no tiem - 1810m (25,7%) spiedvadi. Tīklu caurlaidības spēja - 200 m³/dnn. Uz NAI notekūdeņi tiek novadīti caur 5 nelielām sūkņu stacijām un 1 centrālo sūkņu staciju. Bioloģiskās moduļtipa NAI „BIODRY-BB-125/150” izbūvētas 2006.gadā. Atļautais notekūdeņu apjoms - 52925m³/gadā vai 145m³/dnn. NAI atrodas 35m no Rūjas, 180m no estrādes, 280m no tuvākās sabiedriskās ēkas. NAI sastāv no: 2 pirmējiem nostādinātājiem, kuros atdala smiltis, taukus, SV un monobloka, kas aprīkots ar plastmasas pildījumu un membrānu aeratoriem. Notekūdeņi tiek novadīti bioloģiskajā dīķī un tālāk pa slēgtu kolektoru pēc 35m ieplūst Rūjas upē. Liekās notekūdeņu dūņas un nosēdumi tiek savākti dūņu tvertnēs, kas atrodas blakus NAI. Pēc nostādināšanas un izsaldēšanas dūņas izmanto lauku mēslošanai. Mehāniskajās restēs uztvertos cietos atkritumus uzglabā konteinerā. Par atkritumu apsaimniekošanu noslēgts līgums ar SIA ZAAO. Viens veco NAI COK kanāls 2006.gadā vasarā demontēts, otrs - COK kanāls iztīrīts un atstāts kā rezerves iekārta.

No Naukšēnu ciema teritorijas lietus un sniega kušanas ūdeņus nesavāc, tie noplūst vidē. Lietus un sniega ūdeņu savākšanas sistēma izbūvēta mehānisko darbnīcu teritorijā, kur ūdeņi caur septiņi izplūst novadgrāvī, īpašnieks - SIA „Naukšēni”.

Konstatēta gruntsūdeņu, plūdu un lietusūdeņu infiltrācija Naukšēnu ciema kanalizācijas sistēmā, kas atbilstoši aprēķiniem ir 48,2% apjomā. Sadzīves notekūdeņi pēc attīrīšanas NAI tiek novadīti Rūjā.

Naukšēnu ciema teritorijā vidēji gadā tiek saražots aptuveni 24-33tūkst.m³ notekūdeņu. 2011.gada vasarā pabeigts projekts „Transportcisternu pievesto notekūdeņu pieņemšanas tvertnes izbūve attīrīšanas iekārtas vajadzībām”(projekta izmaksas - 17790Ls).

Plānots, ka realizējot projektu „Ūdenssaimniecības attīstība Naukšēnu pagasta Naukšēnu ciemā” (2012. un 2013.gadā) veiks kanalizācijas sistēmas izbūvi Pārūpē 18 dzīvojamām mājām, 1 sociālai mājai ar 8 dzīvokļiem un

¹⁰³ Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.

2 uzņēmumiem, veidojot divus atzarus, kur vienam atzaram pie „Līvānu” mājām notekūdeņu novadīšanai nepieciešams izbūvēt KSS un spiedvadu, lai šķērsotu Rūjas upes gultni virzienā uz kultūras namu otrā upes krastā, savienojoties ar esošo kanalizācijas tīklu. Izbūvējamo kanalizācijas tīklu kopgarums - 1804m, tai skaitā - 174m spiedvads. Nepieciešams veikt 558m pašteses kanalizācijas vada un 60m spiedvada rekonstrukciju, esošās KSS rekonstrukciju. Ūdensapgādes sistēmā Pārūpē nepieciešams veikt 1060m ūdensapgādes tīklu rekonstrukciju, savukārt Centrā nepieciešams rekonstruēt 124m ūdensvadu, nomainot čuguna cauruļvadus ar diam. 67 mm uz PE OD110.

Eriņu ciemā ir neliela centralizētā kanalizācijas sistēma ar 1 kanalizācijas sūkņu staciju un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI) BioDry-S-35. Centralizētās kanalizācijas sistēmas paplašināšanai nepieciešams projekts, jārisina jautājums par notekūdeņu attīrīšanu no 11 „Līvānu” mājām, kas šobrīd nav pieslēgtas centralizētajai sistēmai.

Dīķeros pie Ķoņu skolas notekūdeņu attīrīšanas iekārta (NAI) AS-VARIOcompN ar jaudu līdz ar jaudu līdz $8\text{m}^3/\text{dnn}$. Kanalizācijas tarifs novadā ir $0,50\text{ Ls}/\text{m}^3$ bez PVN 21%.

Apdzīvotajā vietā Ķoņi (iedzīvotāju skaits - 59) - bijušās nosēdakas un infiltrācijas lauki saglabājušies, bet nedarbojas. Turpmāk ir jārisina jautājums par notekūdeņu attīrīšanas atjaunošanu Ķoņos no daudzdzīvokļu mājas.

Sadzīves un ražošanas notekūdeņu attīrīšanu jānodrošina atbilstoši tiesību aktu prasībām, ņemot vērā MK noteikumu Nr.362 „Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli” (02.05.2006.) prasības. Veicot jaunu ārējo kanalizācijas u.c. inženierkomunikācijas sistēmu projektēšanu vai esošo sistēmu rekonstrukciju, jānodrošina MK Nr.38 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-99 „Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves”” (01.02.2000.) un grozījumu MK Nr.214 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-99 „Kanalizācijas ārējie tīkli un būves”” (15.06.1999.), kā arī MK noteikumu Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” (28.12.2004.) prasības.

13.3. Siltumapgāde

Naukšēnos ir centralizētā siltumapgāde ar karstā ūdens sagatavošanu.¹⁰⁴ 2009.gadā tika realizēts projekts „Naukšēnu centra siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija -modernizācija”. Izbūvētas divcauruļu siltumtrases ar rūpnieciski izolētām caurulēm 1347m garumā un izbūvēti 15 siltummezgli ar siltumenerģijas mērītājiem. Katrā siltummezglā uzstādīts ECL komforta regulators Danfoss automatiskai temperatūras kontrolei. Pirms apkures sezonas uzsākšanas 2011.gadā siltumapgādes sistēmas sakārtošana tika turpināta, uzstādot vēl 5 jaunus siltummezglus un izbūvējot siltumtrašu pievadus posmos Doktorāts-Senči-Vārpas (300m) un Maģistrālais vads - Darbnīcas (65m). Sistēmas sakārtošanas darbi turpinās.

2011.gadā patērētājiem pavisam piegādāta siltumenerģija 2893,50 MWh. Apkures sezonā apkures tarifs iedzīvotājiem bija 27,30 Ls/Mwh bez PVN 21% un juridiskām personām 27,30Ls/Mwh bez PVN 21%.

Kā kurināmais pārsvarā tiek izmantota malka. Lokālas siltumapgādes sistēmas pašvaldības administratīvajā teritorijā ir arī pašvaldības administratīvai ēkai (Naukšēnos), Ķoņu pagasta pārvaldes ēkai (Ķoņos), minerālūdens ceļam SIA „Naukšēni” (Naukšēnos), mehāniskajās darbnīcās SIA „Naukšēni” (Naukšēnos) un SKII „Naukšēni”, kas atrodas Naukšēnu muižā un ir izglītības ministrijas pārziņā. Pārējā novada teritorijā siltumapgādi pārsvarā nodrošina individuāli ar apkures katliem u.c. siltuma avota risinājumiem.

Siltumapgādes kvalitāti ietekmē ēku siltumizolācijas stāvoklis, kas ir par iemeslu siltuma zudumiem, kā arī pakalpojuma saņēmēju nespēju segt nepieciešamās izmaksas par pakalpojumiem. Siltumapgādes uzlabošanai pašvaldība plāno ēku siltināšanas darbu veikšanu un ēku remontu, t.sk. 2011.gadā noslēdzies ERAF projekts „Naukšēnu novada sociālās dzīvojamās mājas „Aldari” siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”. Saskaņā ar Naukšēnos novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam investīciju plānā iekļautajiem projektiem līdz 2015.gadam paredzēta Naukšēnu novada vidusskolas un pašvaldības administratīvo ēku siltumnoturības uzlabošana. Turpmāk plānots veikt arī energoefektivitātes auditu Naukšēnu kultūras namam, Naukšēnu novada vidusskolas Ķoņu filiālei un Ķoņu pagasta pārvaldes ēkai.

13.4. Gāzes apgāde

Novada teritorijā atrodas gāzesvads ar spiedienu virs 1,6 megapaskāliem (pārvades gāzesvads) Vireši-Tallina DN 700mm, pretkorozijas elektroķīmiskās aizsardzības stacija (KAS 4 - „Naukšēni”), krānu laukumi, anodu zemējumi un sakaru kabeļi.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Avots: Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.

¹⁰⁵ Dati: Gāzes apgādes attīstības departaments.

Novadā darbojas arī SIA „Latvijas Propāna gāze” gāzes balonu tirdzniecības vietas (konteineru veida, pārvietojamas): Naukšēnos pie veikala „Ivuliči” un Ķoņu pagasta Eriņos pie SIA „Akrona” degvielas uzpildes stacijas. Bez tam Naukšēnos atsevišķu dzīvojamo māju - „Ievas-24” un „Egles -36” apgādei ar gāzi ir ierīkotas pazemes tvertnes. To apsaimniekošana un drošības pasākumi tiek ievēroti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, skat. sadaļu [Paaugstinātas bīstamības objekti](#).

Naukšēnu novada teritorijas perspektīvā gāzes apgāde iespējama no esošā pārvades gāzesvada. 2004.gadā AS „Latvijas gāze” Sabiedrības Stratēģijas un attīstības daļa izstrādājusi Naukšēnu pagasta perspektīvo gāzes apgādes plānojumu, ar to pilnībā iespējas iepazīties Naukšēnu novada pašvaldībā vai AS „Latvijas Gāze” Gāzapgādes attīstības departamenta Perspektīvās attīstības daļā. Tomēr projekts tika pārtraukts ierobežoto patērētāju skaita un tiem nepieciešamo nelielo apjomu, kā arī ievērojamo investīciju nepieciešamības dēļ. Arī Rūjienas pilsētai teorētiski gāzes apgāde iespējama no pārvades gāzesvada Vīreši-Tallina, ar nosacījumu, ka tiek projektēta un izbūvēta gāzes regulēšanas stacija (GRS) Naukšēnu pagastā. Tādēļ perspektīvā gāzes apgāde uzskatāma par kopīgu interešu jautājumu ar Rūjienas novada pašvaldību.

Lai nodrošinātu gāzes apgādi perspektīvajiem rūpnieciskajiem, komunālajiem un individuālajiem patērētājiem Naukšēnu novada apdzīvotajās vietās izstrādājot detālplānojumus, veicot autoceļu un ielu rekonstrukciju, projektējot jaunus autoceļus un ielas, kā arī esošo ielu sarkanajā līnijās un autoceļu nodalījumu joslās, aizsargjoslās, jāparedz iespējamo sadales gāzesvadu novietni, atbilstoši MK 2004.gada 28.decembra noteikumiem Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” un Aizsargjoslu likumam. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumā noteikto ekspluatācijas un drošības aizsargjoslās ap pārvades gāzesvadu un sadales gāzesvadu sistēmām un to iekārtām jāievēro tajās noteiktie un vispārīgie saimnieciskās darbības aprobežojumi.

13.5. Elektroapgāde

Novadā apgādi ar elektroenerģiju nodrošina „LATVENERGO” AS „Sadales tīkls” un AS „Latvijas elektriskie tīkli”. Novada apdzīvotās vietas savieno 20kV un 0,4kV elektrības pārvades līnijas. Novada teritorijā ir pietiekamā daudzumā transformatoru apakšstacijas, lai nodrošinātu jaunu elektroenerģijas patērētāju pieslēgšanos.

Naukšēnu novada teritorijā nav AS „Latvenergo” IT un T Reģionālās ekspluatācijas struktūras dienestu pārziņā esošu sakaru būvju un telekomunikāciju kabeļu līniju.

Saskaņā ar AS „Latvijas elektriskie tīkli” informāciju Ķoņu pagasta teritoriju šķērso pārvades tīkla 110 kV gaisvadu elektrolīnijas Nr.272 un Nr.273.

Elektroapgādes modernizācijas pasākumu ietvaros notiek pakāpeniska pārvades tīklu nomainīšana, ņemot vērā konkrēto līniju nolietojumu. Saskaņā ar AS „Latvenergo” sniegto informāciju, novada teritorijā paredzēts nacionālas nozīmes energoinfrastruktūras attīstības projekts: „Igaunijas un Latvijas energosistēmu trešais starpsavienojums”. Projekta īstenošanai paredzēts izmantot Ķoņu pagasta teritoriju šķērsojošās 110kV elektrolīnijas, uz kopējiem balstiem ierīkojot 110/330kV līnijas. Energosistēmu starpsavienojuma vieta Igaunijā plānota apakšstacijā, pilsētā Kilingi-Nemme; Latvijā - apakšstacijā „Rīgas TEC-2”, „Salaspils”. Projekta īstenošanas termiņš 2020.gads.

Elektroenerģijas padeves traucējumi ir reti un parasti tiek operatīvi novērsti. Nelabvēlīgos laika apstākļos - lielā salā vai vējā biežāki elektropadeves traucējumi novadā novērojami Nurmu un Pīksāru apdzīvotajās vietās. Novada lielākie lauksaimnieki ir nodrošinājušies ar strāvas ģeneratoriem, ko darbina ar dīzeļdegvielu, kas elektroenerģijas padeves traucējumu gadījumā ļauj iegūt nepieciešamo elektroenerģiju kamēr elektroenerģijas padeves traucējumi tiek novērti.

Novada teritorijā jāievēro „Aizsargjoslu likuma” 14., 35. un 43.pantu un MK noteikumu Nr.166. „Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas un būvniecības kārtība” (01.03.2011.) prasības. Projektu saskaņošana darbiem pazemes elektronisko sakaru tīklu aizsardzības zonā notiek AS „Latvenergo” IT un T Kabeļu dienestā.

Saskaņā ar AS „Latvenergo” nosacījumiem, izstrādājot detālplānojumu novada teritorijā, inženierkomunikāciju izvietošanu teritorijā jāplāno tādu, lai tas atbilstu MK noteikumiem Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” (28.12.2004.) t.sk. plānojot jaunu objektu būvniecību, jāparedz vietu inženierkomunikāciju koridoriem ar pieslēgšanu pie esošajiem vai jaunizveidotajiem inženiertīkliem.

Saskaņā ar AS „Sadales tīkls” nosacījumiem elektroietaišu projektēšana un būvniecība jāveic atbilstoši MK noteikumiem Nr.1024 „Elektroenerģijas pārvades un sadales būvju būvniecības kārtība” (01.11.2010.). Jaunu elektroietaišu pieslēgšana un atļautās slodzes palielināšana AS „Latvenergo” tīklam notiek saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes apstiprinātajiem „Sistēmas pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem”. Apbūves, autoceļu, būvdarbu veikšanas un mežizstrādes projekti, koku ciršana pārvaldes tīklu elektrolīnijas tuvumā jāsaņemas ar AS „Latvijas elektriskie tīkli” Rīgā, Dārzcīma ielā 86.

AS „Latvijas elektriskie tīkli” informē, ka par būvdarbiem, kuros paredzēts izmantot celšanas mehānismus, ja tie notiks tuvāk par 30m no 110kV elektrolīniju malējiem vadiem, nepieciešama darbu veikšanas projekta izstrādāšana (MK noteikumi Nr.982 „Energētikas infrastruktūras objektu aizsargjoslu noteikšanas metodika”, (05.12.2006.) 11.punkts).

Zemes īpašumu lietošanas tiesību ierobežojumi elektrolīnijas aizsargjoslās jāievēro saskaņā ar „Aizsargjoslu likuma” 35. un 45.pantiem. Minimālie attālumi no būvēm un stādāmiem kokiem līdz elektrolīnijām, kā arī par attālumi starp inženierkomunikācijām jāievēro saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietojumu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās” (28.12.2004.), MK noteikumiem Nr.982 „Energētikas infrastruktūras objektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” (05.12.2006.), „Aizsargjoslu likumu” un elektroenerģijas pārvades būvju būvniecību reglamentējošo tiesību normu prasībām. Apbūves projektēšanai pārvades tīkla elektrolīniju tuvumā nepieciešami tehniskie noteikumi.

Turpmāk ir jārisina jautājums par ielu apgaismojuma infrastruktūras attīstību novada centrā un atsevišķu sociālās infrastruktūras objektu āra apgaismojumu pēc nepieciešamības.

13.6. Sakari

No Rūjienas uz Lodi šķērsojot Ķoņu pagasta teritoriju ir izbūvēts SIA „Lattelecom” optiskais telekomunikāciju kabelis, kas „iet” uz Igauniju. Novadā teritorijā pieejamo optisko internetu SIA „Lattelecom” nodrošina ar optisko kabeli, kas „pienāk” no Rūjienas līdz Naukšēnu novada domei. Optiskais kabelis ierīkots izmantojot augstsprieguma 110kV elektrolīnijas infrastruktūru un atzarojoties no tās izbūvēts kabeļu kanalizācijā. Optiskā kabeļa līnija nodrošina kvalitatīvus interneta pakalpojumus un balss pakalpojumu pārraidi ciparu formātā tikai Naukšēnos. No Rūjienas uz Lodi šķērsojot Ķoņu pagasta teritoriju ir izbūvēts arī SIA „Lattelecom” starpcentrāļu telekomunikāciju kabelis, kas nodrošina kvalitatīvu balss un datu pārraidi Ķoņu pasta nodaļā. Visā novada teritorijā ir demontētas vecās analogās gaisvadu līnijas, kuras pēc bezvadu tehnoloģiju ieviešanas vairs netika izmantotas.

Novada teritorijā Naukšēnu pagastā „Rūķišos” atrodas vienīgā bāzes stacija, pieder SIA „Tele2”. Tuvākajā laikā Naukšēnu novadā nav plānota jaunu bāzes staciju uzstādīšana. Uzstādītas kopskaitā trīs antenas - uz ūdenstorņa Naukšēnos atrodas SIA „LMT” mobilo sakaru antena un SIA „Nova” TV antena, kā arī mobilo sakaru antena uz ugunsdzēsības torņa, Ķoņu pagastā - uzstādītājs SIA „Nova”.

Novada teritorijā neatrodas LVRTC īpašumā vai pārraudzībā esoši objekti, un pašreiz netiek plānota jaunu objektu ierīkošana vai būvniecība novada teritorijā.

Novadā ir pieejami 2 publiskie interneta pieejas punkti (Naukšēnu un Ķoņu bibliotēkās), kas nodrošina iespēju visiem iedzīvotājiem izmantot elektroniskos pakalpojumus. Publiskās pieejas interneta punktus ir iespēja pieslēgties bezvadu internetam.

Iespējas izmantot mobilo telefonu sakarus novada teritorijā nodrošina visi Latvijā licencētie operatori. Plašāko pārklājumu novada teritorijā nodrošina SIA „LMT” un SIA „Tele 2”. Iespējas izmantot internetu novada teritorijā piedāvā SIA „Lattelecom”, SIA „LMT”, SIA „Nova”, SIA „Telia Latvija” un „Triatel” arī SIA „Tele2” un SIA „Bite Latvija”.

Televīzijas pakalpojumus novadā piedāvā AS „IZZI”, „VIASAT Latvija” un SIA „Lattelecom”. Saskaņā ar Eiropas Komisijas paziņojumu visām Eiropas valstīm pāreja uz Virszemes televīzijas apraidi ciparu formātā tika nodrošināta līdz 2012.gadam. Virszemes televīzijā pieejami gan bezmaksas, gan maksas kanāli.

Tuvākais elektronisko sakaru klientu apkalpošanas centrs ir „Lattelecom” veikals-klientu apkalpošanas centrs Valmierā, Rīgas ielā 9, tuvākie mobilo sakaru klientu apkalpošanas centri: LMT - SIA „X Centrs” (veikals) Rūjienā, Raiņa iela 6 un klientu apkalpošanas centrs Valmierā, Rīgas ielā 9, BITE salons Valmierā, Rīgas ielā 4, t/c „Valleta” un Tele2 klientu apkalpošanas centrs Valmierā, Rīgas ielā 4, t/c „Valleta”.

Sakaru infrastruktūra kopumā novadā nav pietiekoši attīstīta. Optiskais internets ir pieejams tikai pagasta centrā (Lattelecom), iespējamie interneta pieslēgumi pārējā novada teritorijā nav pietiekoši kvalitatīvi. Novada perifērijā mobilo sakaru tīkla pārklājums ir vājš, kas apgrūtina saziņas iespējas. Ņemot vērā to, ka optiskā kabeļa ierīkošana visā novada teritorijā nav ekonomiski pamatota, tad alternatīva ir bezvadu tehnoloģiju kvalitātes paaugstināšana. Prioritārās intereses ir elektronisko sakaru (mobilie sakari, internets) pieejamības nodrošināšana, kā arī pilnvērtīga radio un TV apraide visā novada teritorijā.

Elektronisko sakaru komunikāciju ekspluatācijas nodrošināšanai jāievēro „Aizsargjoslu likuma” un MK apstiprināto aizsargjoslu noteikšanas metodiku prasības. Visi būvniecības darbi jāveic atbilstoši spēkā esošajiem būvnormatīviem, kā arī ievērojot LR „Aizsargjoslu likuma” 14.panta (Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem), 35.panta (Vispārīgie aprobežojumi aizsargjoslās) un 43.panta (Aprobežojumi aizsargjoslās gar elektronisko sakaru tīkliem) noteiktās prasības. Privātiem elektronisko sakaru tīkliem, kurus paredzēts pieslēgt SIA „Lattelecom” vai jebkurai citam publiskajam elektronisko sakaru tīklam, jāatbilst Sabiedrisko pakalpojumu

regulēšanas komisijas apstiprinātajiem „Noteikumiem par privātā elektronisko sakaru tīkla pieslēgšanu publiskajam elektronisko sakaru tīklam” (SPRK 18.05.2005. Padomes sēdes lēmums Nr.111, protokols Nr. 24(233) p.9), kuros norādīta privātā elektronisko sakaru tīkla pieslēgšanas kārtība. Privātie un publiskie elektronisko sakaru tīkli jāierīko un jāizbūvē atbilstoši MK noteikumiem Nr.166 „Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas un būvniecības kārtība” (01.03.2011.) un MK noteikumiem Nr.257 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 262-05 „Elektronisko sakaru tīkli”” (04.04.2006.). Ja ar privātā tīkla īpašnieku noslēgts līgums „Par elektronisko sakaru tīkla robežu”, tad iekšējie telpu un teritoriju telefonizācijas darbi jāveic ēkas vai teritorijas saimniekam saskaņā ar šo noslēgto robežlīgumu. Lielos uzņēmumos būtu jānodrošina atsevišķa telpa telekomunikāciju iekārtām, atsevišķā gadījumā arī līniju ievadiem.

14. UGUNSDZĒSĪBA

34.attēls. Ugunsdzēsības hidranti un ūdens ņemšanas vietas VUGD vajadzībām

Naukšēnu novadā darbojas divi brīvprātīgie ugunsdzēsēji, kuriem finansējumu nodrošina Naukšēnu novada pašvaldība. Ugunsdzēsēji ir apdrošināti, aprīkoti ar profesionālo ekipējumu - tērpiem, elpošanas aparātiem. Ugunsdzēsēju rīcībā ir divas ugunsdzēsības automašīnas. Ugunsdzēsēju darbības teritorija ir Naukšēnu

novads.¹⁰⁶ Valsts meža dienesta lietošanā ir uguns novērošanas tonis Ņonu pagastā ar zemes vienības kadastra nr.96660040208. Tuvākais Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta postenis atrodas Rūjienā.

Ugunsgrēku likvidēšanas gadījumos novadā tiek izmantotas 13 ūdens ņemšanas vietas un pieejami 7 hidranti centralizētās ūdens apgādes sistēmā, to izvietojumu novada teritorijā parādīts 34.attēlā un saraksti iekļauti [28. un 29.pielikumā](#).

Ugunsdrošības prasības novadā jānodrošina atbilstoši tiesību aktu prasībām, ko nosaka MK noteikumi Nr.498 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-10 „Būvju ugunsdrošība” (stājās spēkā 01.01.2012.) un MK noteikumi Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi” (17.02.2004.). Ugunsdrošības attālumus starp dažādas nozīmes ugunsnoturības pakāpes būvēm nosaka pēc LBN 201-10 „Būvju ugunsdrošība” minētajām prasībām. Novadā esošo objektu ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi jānodrošina saskaņā ar LBN 222-99 „Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves” prasībām. Ugunsdzēsības hidrantus un ūdensņemšanas vietas, kā arī piebraukšanas ceļus pie tām jāapzīmē ar norādījuma zīmēm pamatojoties uz 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr.82 „Ugunsdrošības noteikumi” 6.6.nodaļas 155.apakšpunktu, atbilstoši Latvijas Valsts standarta LVS 446:2004 „Ugunsdrošībai un civilajai aizsardzībai lietojamās drošības zīmes un signālkrašojums” 12.14. un 12.15.apakšpunktam. Par ugunsdzēsības ūdens ņemšanas vietām - apakšzemes rezervuāriem vai ugunsdzēsības hidrantiem atbild īpašnieks vai apsaimniekotājs.

15. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMU APRAKSTS UN PAMATOJUMS

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” 18.punktu Teritorijas plānojumu izstrādā, ievērojot pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (Naukšēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir pēdējais no plānošanas dokumentiem, kas tiek izstrādāts un atrodas izstrādes stadijā) un izvērtējot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, attiecīgā plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un nacionālā un reģionālā līmeņa tematiskajos plānojumos noteikto. Informācija par augstāka plānošanas līmeņa plānošanas dokumentu vadlīnijām, prasības un nosacījumi teritorijas plānojuma izstrādei, tostarp LIAS 2030 nostādnes apskatītas iepriekš nodaļā [1. Plānošanas konteksts](#).

Plānojuma risinājumu izstrādē ņemta vērā apkārtējo pašvaldību plānošanas situācija un to izstrādātajos plānošanas dokumentos iekļautie risinājumi, kas attiecināmi uz Naukšēnu novada teritorijas attīstību, kā arī līdzšinējā laika periodā novadā izstrādātie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, skat. [1.3. Vietējā līmeņa nostādnes](#). Atzīmējams, ka paralēli Teritorijas plānojumam tiek izstrādāta novada attīstības programma - vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Pamatojoties uz iepriekšminētajos dokumentos paustajām nostādnēm un uz spēkā esošā teritorijas plānojuma izvērtējuma balstītiem risinājumiem, tika sagatavota Teritorijas plānojuma 1.redakcija, t.sk. izstrādāts novada teritorijas vienotais funkcionālais zonējums un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts visai pašvaldības administratīvajai teritorijai, lietojot atšķirīgus mērogus (ciemiem un lauku teritorijai) ar atbilstošu detalizācijas pakāpi.

15.1. Teritorijas attīstības mērķi un virzieni

Naukšēnu novads ietilpst Vidzemes plānošanas reģiona teritorijā un atrodas tiešā Rūjienas pilsētas tuvumā. Nosakot Naukšēnu novada attīstības mērķus un virzienus, ievērota hierarhiski augstākos plānošanas dokumentos izvirzītie nosacījumi un priekšlikumi Naukšēnu novada attīstībai.

Saskaņā ar Vidzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumentos paustajām nostādnēm, uzņēmējdarbība reģiona teritorijā balstāma uz vietēji pieejamo resursu efektīvu un racionālu izmantošanu - primārajam sektoram radot izejvielas sekundārā sektora (pārstrādes) attīstībai.

Naukšēnu novadā nozīmīgākie pieejamie dabas resursi ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme (meliorētās LIZ ar augstu augsnes auglības līmeni) un meži (meža zeme un koksnes krāja), kā arī bioloģiski un ainaviski daudzveidīgās teritorijas un kultūrvēsturiskās vērtības kā potenciālais tūrisma un rekreācijas resurss, kam ir arī nozīmīga loma vietas identitātes veidošanā.

Vērtējot pēc dalībnieku skaita nozarē lauksaimniecība jau šobrīd ir nozīmīgākais uzņēmējdarbības veids Naukšēnu novadā, svarīgi ir veicināt nozares radītās pievienotās vērtības pieaugumu, lai tā spētu arī turpmāk nodrošināt darba vietas novada iedzīvotājiem. To iespējams panākt, sekmējot ražošanas efektivitātes pieaugumu lauksaimniecībā (jāsekmē uzņēmēju ciešāka sadarbība produkcijas ražošanā un pārstrādes attīstībā un produkcijas noieta tirgu meklēšanā).

¹⁰⁶ Avots: Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.

Mežsaimniecība ir otra primārā tautsaimniecības nozare un lielākā zemes izmantotāja gan novadā, gan Vidzemes reģionā kopumā (meži aizņem 50% no kopējās novada teritorijas). Ņemot vērā ievērojamos mežu resursus, tā var kļūt par vienu no potenciālajiem attīstības virzieniem, kas palielinātu darba vietu nodrošinājumu un kalpotu par kokmateriālu ieguves avotu koksnes un koka izstrādājumu ražošanā. To iespējams panākt, veicinot kokapstrādes nozares attīstību, paverot jaunas iespējas investīciju projektiem, kuri orientēti uz koksnes dziļāku pārstrādi un pievienotās vērtības palielināšanu uz katru koksnes resursu vienību.

Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstības ziņā, novadā ir potenciāls, to iespējams attīstīt turpinot sadarbības ar Vidzemes reģionu kompleksa tūrisma piedāvājuma veidošanā.

Piedāvājuma kvalitātes un apmeklētības ziņā kultūras joma ir viena no attīstītākajām un nozīmīgākajām jomām Naukšēnu novadā. Novadā ir attīstīta arī izglītības, t.sk. sporta infrastruktūra, lai tā līdzīgi kā kultūras nozare varētu arī savus pakalpojumus piedāvāt ārpus novada dzīvojošajiem.

Novadā tā centrā ir saglabāts un turpina attīstīties vietējās nozīmes rūpniecības (ražošanas) centrs, tur atrodas arī ražotne, kas ražoja elektroenerģiju (teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā darbība pārtraukta).

Novadā ir nepieciešamie resursi un iestrādes lauksaimniecības, mežsaimniecības un ar šīm nozarēm tālāk saistīto pakalpoju (pārstrādes) attīstībai - pārtikas, kokapstrādes un enerģijas ražošanai, kā arī iestrādes kvalitatīvu tūrisma, kultūras un izglītības pakalpojumu sniegšanai.

Novada Teritorijas plānojuma galvenais uzdevums ir sniegt nosacījumus, kas ļauj vislabākajā veidā izmantot novada resursus, saglabāt tā vērtības un unikalitāti.

15.2. Teritorijas plānotās izmantošanas risinājumi (kopsavilkums)

Funkcionālais zonējums¹⁰⁷

Funkcionālais zonējums novadā noteikts pamatojoties uz esošās situācijas un spēkā esošo Teritorijas plānojumu analīzi, ņemot vērā novada teritorijā pieejamos vietējos attīstības resursus un to savstarpējo sasaisti (dabas resursus, darbaspēku, infrastruktūras pieejamību), kā arī pašvaldības speciālistu, uzņēmēju u.c. iedzīvotāju viedokli par esošo un perspektīvo attīstību novadā, līdzšinējo plānošanas pieredzi un prioritātes, kas noteiktas Naukšēnu novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam. Teritorijas funkcionālais zonējuma dalījums parādīts Teritorijas plānojuma III „Grafiskajā daļā” un prasības to izmantošanai noteiktas II daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Funkcionālais zonējums noteikts, lai parādītu un nodalītu dažādu teritoriju atšķirīgās funkcijas un pazīmes, kā arī noteiktu tajās atļauto izmantošanu. Novada teritorijā ir šādas funkcionālās zonas:

1. savrupmāju apbūves teritorijas (DzS);
2. daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD);
3. jauktas apbūves teritorijas (JA);
4. attīstības teritorijas (A);
5. ražošanas un tehniskās apbūves teritorijas (JRT);
6. tehnisko objektu apbūves teritorijas (T);
7. satiksmes infrastruktūras teritorijas (S);
8. dabas un apstādījumu teritorijas (D);
9. mežu teritorijas (M);
10. lauksaimniecības teritorijas (L);
11. meliorētas lauksaimniecības teritorijas (L);
12. ūdeņu teritorijas (Ū).

Tikai ciemu teritorijās noteiktas šādas funkcionālās zonas (ši norma neattiecas uz esošo situāciju):

1. savrupmāju apbūves teritorijas (DzS);
2. daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzD);
3. jauktas apbūves teritorijas (JA);
4. attīstības teritorijas (A).

Plānotā administratīvā

Naukšēnu novads izveidots 01.07.2009. apvienojoties divām bijušā Valmieras

¹⁰⁷ Funkcionālais zonējums sastāv no funkcionālajām zonām - ciema vai lauku teritorijas daļām ar definētām robežām, kam II daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” noteikts atļautais izmantošanas veids un apbūves parametri.

teritorija, ciemu robežas

rajona kaimiņu pašvaldībām - Naukšēnu pagastam un Ķoņu pagastam. Plānojumā netiek paredzēta novada administratīvās teritorijas robežu maiņa.

Līdzšinējā plānošanas periodā novada teritorijā ciemu robežas noteiktas tikai Ķoņu pagastā - Eriņiem, Ķoņiem, Dīķeriem un Unguriņiem, tādēļ Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ciema robežas pārskatītas.

Balstoties uz situācijas izvērtējumu Ķoņu pagastā ciema statuss atcelts - Ķoņiem, Dīķeriem un Unguriņiem un ciema robeža pārskatīta Eriņu ciemam, bet Naukšēnu pagastā ciema statuss un tā robežas noteiktas novada centram - Naukšēniem.

Plānojumā netiek paredzēti jauni ciemi.

Teritorijas apdzīvojuma struktūras attīstība

Novada apdzīvojuma struktūru veido:

- novada nozīmes centrs - Naukšēnu ciems (Naukšēnu pagasts);
- vietējās nozīmes centrs - Eriņu ciems (Ķoņu pagasts) un Ķoņu pagasta pārvaldes ēka „Celtnieki”, kas atrodas distancēti 1,5km attālumā no Eriņu ciema pie autoceļa P17. (Pagasta pārvaldes ēkā atrodas lielākā daļa Ķoņu pagastā pieejamie sociālās un kultūras jomas pakalpojumu, t.sk. pasta nodaļa, bibliotēka, publiskais interneta pieejas punkts, telpas tiek izmantotas arī kultūras pasākumu rīkošanai, kā arī ēka ir pašvaldības aizsargājams kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts.) Turpmāk ir jārisina jautājums par šī objekta sasaisti ar Eriņu ciemu, risinājums varbūt gājēju un velobraucēju trošuāra izbūve savienojumā vai šī objekta pārnese uz Eriņu ciema teritoriju. (Ķoņu pagasta īpatnība ir tā, ka tam nav izteikta centra, piem., lielākajā apdzīvotajā vietā - Eriņu ciemā, kur šobrīd dzīvo 140 iedzīvotāji, vienīgie publiskie objekti ir DUS un mototrase.)

Turpmāk mērķtiecīgi jāveido abu centru identitāti, veidojot pievilcīgu publisko ārtelpu un nodrošinot pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību un Eriņos papildus jārisina jautājumi kā attīstīt publisko sektoru proporcionāli dzīvojamajai apbūvei (mērķtiecīgi veidojot Eriņu ciemu par Ķoņu pagasta centru), kā arī jāpievērš pastiprināta uzmanība informatīvajai videi šo centru sasaitē (norādes zīmes, informācijas stendi).

- Lauku teritorijā:
  - Blīvi apdzīvotas vietas (mazciemi):
    1. Doles (Naukšēnu pagasts),
    2. Tēcēni (Naukšēnu pagasts),
    3. Nurmi (Naukšēnu pagasts),
    4. Mirķi (Naukšēnu pagasts),
    5. Piksāri (Naukšēnu pagasts),
    6. Ērmuižas (Naukšēnu pagasts),
    7. Ķoņi (Ķoņu pagasts),
    8. Unguriņi (Ķoņu pagasts),
    9. Dīķeri (Ķoņu pagasts).
  - Viensētas.

Ārpus ciemiem nav atļauta jaunu, kompleksu dzīvojamās apbūves teritoriju veidošana. Nepieciešamības gadījumā paplašina esošos ciemus vai veido jaunus ciemus, nodrošinot normatīvajos aktos minētās prasības.

Rekreācijas, tūrisma, izglītības, kultūras, sporta un sociālās infrastruktūras teritorijas un objekti

Teritoriju un objektu nodrošinājums sociālās infrastruktūras attīstībai novadā vērtējams kā pietiekams. Pakalpojumu kvalitātes ziņā tas ir konkurēt spējīgs ar apkārtējām pašvaldībām.

Piedāvājuma kvalitātes un apmeklētības ziņā kultūras joma ir viena no attīstītākajām un nozīmīgākajām jomām Naukšēnu novadā. Novadā ir pietiekami attīstīta arī izglītības, t.sk. sporta infrastruktūra, lai tā līdzīgi kā kultūras nozare varētu arī savus pakalpojumus piedāvāt ārpus novada dzīvojošajiem.

Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstības ziņā, novadā ir potenciāls, to

iespējams attīstīt turpinot sadarbības ar Vidzemes reģionu kompleksa tūrisma piedāvājuma veidošanā.

Turpmāk ir jārisina jautājums par sociālās aprūpes dienas centra izveidi, jāapgūst arī Naukšēnu vidusskolas nepabeigto skolas korpusu sporta funkcijas nodrošināšanai (rodot finansējumu baseina izbūvei) vai attīstot jaunu izglītības programmu, tā paaugstinot tās konkurētspēju reģionā. Naukšēnu novada vidusskolas filiālē Ķoņu skola iespējams tālāk attīstīt speciālās pamatizglītības programmu apmācību. (Saskaņā ar Naukšēnu novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam investīciju plānā iekļautajiem projektiem paredzēta novadpētniecības ekspozīciju telpu iekārtošana Naukšēnu novada vidusskolas filiālē Ķoņu skola bēniņu stāvā un Naukšēnu novada vidusskolas piebūves celtniecības pabeigšana pirmskolas grupu telpu un mājturības kabinetu izveidei, kā arī līdz 2015.gadam paredzēts realizēt Naukšēnu novada vidusskolas un pašvaldības administratīvo ēku siltumnoturības uzlabošanu un Naukšēnu novada vidusskolas apkārtnes un sporta stadiona rekonstrukciju un dienas centra izveidi).

**Zemes dzīļu nogabalu,
derīgo izrakteņu un atradņu
teritorijas**

Naukšēnu novads nav īpaši bagāts ar derīgiem izrakteņiem. Šodien saimnieciski nozīmīgākās ir grants un smilts atradnes, perspektīvā arī kūdras atradnes.

Latvijas derīgo izrakteņu reģistrā novada teritorijā pavisam ir reģistrētas 11 būvmateriālu izejvielu atradnes (smilts un smilts-grants ieguvei), kas daļēji vai pilnībā atrodas novada teritorijā. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā trijās būvmateriālu atradnēs notiek derīgo izrakteņu ieguve - Unguriņos, Ķoņos un Pīkās. Lielākās ekspluatējamās smilts-grants atradne atrodas Ķoņu pagasta Ķoņu kalnā. Ķoņu kalns vienlaicīgi tiek izmantots rekreācijas nolūkiem. Noraktajā daļā pašlaik ir iecerēts izveidot „Akmens izziņas taku”.

Novada ceļu infrastruktūras attīstībai ir svarīgi, lai ceļu remontdarbiem vai pārbūvei novada teritorijā, kā arī cita veida būvdarbiem būtu pieejama smilts un smilts-grants ieguve. Novadā šie zemes dzīļu resursi ir pietiekami, lai teritorijas plānojuma darbības laikā nodrošinātu pieprasījumu pēc derīgajiem izrakteņiem novada ceļu būvei.

Iespējams, perspektīvā nozares eksportprece ir kūdra, teritorijā zināmās kūdras atradnes nav pietiekami izpētītās, galvenokārt apzināti prognozētie resursi.

**Īpaši aizsargājamās un citas
nozīmīgas dabas teritorijas**

Naukšēnu novads atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijā - ZBR. Lielākā novada daļa atrodas neitrālajā zonā, novadā atrodas arī 3 ainavu aizsardzības zonas:

- 7.zona stiepjas gar Rūjas upi,
- 8.zona - gar Sedas upi,
- 9.zona atrodas Sedas purva apkārtnē.

Novads ir bagāts ar dabas pieminekļiem, novadā atrodas:

- dendroloģiskie stādījumi „Dīķeres parks”,
- ģeoloģiskais dabas piemineklis „Spīgu ala”,
- dižkoki - apzināti 64 aizsargājamiem koki,
- dižakmeņi - 5 dižakmeņi un 13 vietējas nozīmes dižakmeņi.

Izveidoti 9 mikrolieģumi. Novada nav Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas – NATURA 2000.

Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros apzināti dažādi stādījumi: alejas, koku rindas un grupas ar veciem, unikāliem kokiem, kā arī dabiski veidojusies kadiķu pļava pie „Streidām”, kam nav noteikts aizsardzības statuss, bet šie objekti ir nozīmīgi novada līmenī un raksturo tā dabu un kultūrvidi.

Īpaši aizsargājamo dabas objektu teritorijās un tiešā tuvmā netiek plānota apbūves u.c. aktīvas saimnieciskās darbības attīstība, kas varētu ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas vērtību saglabāšanu. Šajās teritorijās atļauta videi draudzīga saimnieciskā darbība, kas nav pretrunā ar dabas aizsardzības prasībām.

Vēja elektrostacijas atļauts uzstādīt atbilstoši MK noteikumu Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas

Saudzējamās ainaviskās teritorijas	noteikumi" (19.04.2011.) 6.punktā iekļautajiem nosacījumiem. Plānojumā TIAN iekļauta shēma, kur atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumam atļauta vēja elektrostaciju izvietošana bez augstuma ierobežojuma.
	Novads atrodas ZBR teritorijā, kas ir vienīgā tik plaša īpaši aizsargājamā dabas teritorija Latvijā, kurā starptautiski nozīmīgas dabas un ainaviskās vērtības tiek saglabātas nodrošinot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību.
	Sekojošā Eiropas ainavu konvencijas principiem, novadā nodalītas īpašās ainavu telpas. Saskaņā ar AEP novadā uz dabas un ainavas vērtību pamata kā tādas ir izdalītas atsevišķas teritorijas, kas veido ainavas telpisko struktūru, tās ir starptautiskas nozīmes mežu un mitrāju ekoloģisko koridoru Seda-Ziemeļu purvi un Valka-Igaunija pamatelementi un buferzonas un ainaviski vērtīgās - Ķoņu mozaikveida ainava un Rūjienas kultūrainava. Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros arī Rūjas palienes ainava nodalīta kā īpašā ainavu telpa. Tā ir vērtīga un nozīmīga ainava, kas ietverta ZBR ainavu aizsardzības zonā Nr.7. Rūjas senleja posmā Naukšēni - Rūjiena ir ainaviski izcils dabas veidojums ar lielu ģeoloģisku, bioloģisku un kultūrvēsturisku vērtību. Teritorijas plānojumā noteiktas pašvaldības saistošās prasības šo teritoriju izmantošanai.
Kultūras pieminekļi un aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti	Novada teritorijā atrodas 14 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, t.sk. 6 valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi, 3 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi, 4 vietējās nozīmes arheoloģijas un valsts nozīmes mākslas pieminekļi.
	Vislielākā arhitektūras pieminekļu koncentrācija Naukšēnu novadā ir tā centrā, tajā atrodas pieci no sešiem valsts nozīmes arhitektūras pieminekļiem, taču būtībā tas ir viens komplekss kultūras pieminekļi, kam katrai ēkai noteikts aizsardzības statuss. Tā ir Naukšēnu muižas apbūve ar parku, kas ir arī sabiedriski nozīmīgākais kultūras pieminekļi (sabiedrībai plaši pieejams). Pārējie kultūras pieminekļi šobrīd ir vērtīgi vairāk kā saglabājušās reālas Latvijas vēstures liecības, to potenciāls vietas identitātes veidošanā un tūrisma attīstībai netiek pilnībā izmantots. (Arheoloģisko pieminekļu galvenā vērtība atrodas kultūrlānī, par kuru nozīmīga informācija tiek iegūta arheoloģiskās izpētes laikā.)
	Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā Naukšēnu muižai vēlams izstrādāt vienotu individuālo aizsardzības zonu, vadoties no pieminekļu atrašanās vietas, kā arī iespējamās ārējās vizuālās ietekmes un pieminekļa ainaviskās uztveres, atbilstoši MK noteikumiem Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšanas metodika” (19.07.2003.). Kultūras piemineklim individuāli noteikta aizsardzības zona - samazināta vai paplašināta, atbilstoši konkrētai situācijai dabā, ļautu racionālāk plānot teritorijas izmantošanu un precizēt ar kultūras pieminekļa aizsardzību saistītos apgrūtinājumus.
	Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros apzināti 11 pašvaldības aizsargājami (vietējas nozīmes) kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti, t.sk. Pīksāru baznīca, Ķoņu dzirnavas, Doktorāta ēka un Rūjienas-Ternejas zirgu pasta stacija u.c.
Riska teritorijas un objekti;	Novadā ir izdalīti šādi riska objekti un teritorijas:
Objektu teritorijas, kuru izvietojumam atbilstoši normatīvajiem aktiem ir noteiktas īpašas prasības vai kuriem ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums;	- Applūstošās teritorijas, - Plūdu riska teritorija, - Potenciāli piesārņotās vietas, - Paaugstinātas bīstamības objekti, - Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas, - Ar Sosnovska latvāni invadētās platības.
Rūpnieciskās ražošanas teritorijas, kas rada paaugstinātu piesārņojumu vidē, troksni vai cita veida traucējumus, kas kaitīgi videi un cilvēkiem	Applūstošās teritorijas noteiktas Rūjai - 647,2ha, Sedai - 80,6ha, Ķirei - 36,3ha un Saprāšai - 28,9ha platībā. Papildus noteiktajām applūstošajām teritorijām, kas kopumā raksturo regulārās ūdensteču applūšanas robežas, applūstošo teritoriju noteikšanas laikā ir identificēta arī viena plūdu riska teritorija (Rūjai 91,9ha platībā) - Ķoņu pagastā pie Rūjienas, kur lauksaimniecības zemes otrpus ceļam, applūst pa caurteku un grāvi. Identificēta plūdu riska teritorija turpinās (ir tās daļa) Rūjienā.

Novadā atbilstoši Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (turpmāk tekstā LVĢMC) informācijai ir reģistrētas 22 potenciāli piesārņotas vietas: 13 - Ķoņu pagastā, 9 - Naukšēnu pagastā. Turpmāk, iesaistot potenciāli piesārņotās vietas novada attīstībā, ir svarīgi veikt to izpēti un, ja nepieciešams, sanāciju vai monitoringu.

Naukšēnu novadā nav ražošanas objektu, kuriem ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns. Novada teritorijā neatrodas valsts un reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti. SIA „Akrona” degvielas uzpildes stacija Eriņos Ķoņu pagastā un uzņēmuma SIA „Naukšēni” degvielas uzpildes stacija, kas atrodas „Straumēnos” Naukšēnu pagastā ir vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti, jo tajos vienlaikus uzglabājas vairāk nekā 25 tonnas naftas produktu arī AS „Latvijas gāze” gāzes vads Vireši-Tallina ir vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekts. Uzņēmums SIA „Delta Rīga” (ražo biodīzeļdegvielu, procesā izmanto un līdz ar to arī uzglabā metanolu; Teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2012.gadā ražotne darbību ir pārtrauksi) arī ir uzskatāms par lokālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu.

Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas vasarās ugunsbīstamajā periodā ir meži, īpaši sauso augšanas apstākļu veidi, un nekoptās lauksaimniecības zemes pavasarī, kad tajās bieži vien tiek dedzināta kūla, kas var izraisīt ugunsgrēkus plašākās teritorijās, skart ēkas, būves un apdraudēt cilvēku drošību.

Sosnovska latvānis *Heracleum sosnovskyi Manden* Latvijā, kā arī citās Baltijas valstīs ir atzīta par invazīvu augu sugu. VAAD datubāzē Naukšēnu novadā ir reģistrētas 25 Sosnovska latvāņa atradnes, to kopējā platība ir 20,85ha. Sosnovska latvāņa ierobežošana Naukšēnu novadā ir īpaši svarīga, jo novads atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā un šī invazīvā augu suga rada riskus dabas vērtībām, kā arī raksturīgajai kultūrainavai.

Rūjas upe augštece (VŪO G312) Latvijas teritorijā ir ūdensobjekts, kuram ir risks 2015.gadā nesasniegt vides kvalitātes mērķi „laba ekoloģiskā kvalitāte”. Šo risku rada pārrobežu slodze un punktveida piesārņojums ar biogēnajām vielām (slāpekļa un fosfora savienojumiem).

Kopumā Naukšēnu novada vides stāvoklis ir labs. Ūdenssaimniecības projektu, reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna un ZBR ainavu ekoloģiskā plāna ieviešana ir priekšnoteikums turpmākai kvalitatīvas apkārtējās vides nodrošināšanai.

**Nacionālas nozīmes
lauksaimniecības teritorijas,
meliorētās zemes,
hidrotehniskās būves un
apmežošanas teritorijas,
Mežsaimnieciskās teritorijas**

Novadā nav nacionālās nozīmes lauksaimniecības zemju kritērijiem atbilstošu teritoriju un polderu. Vērtīgākās lauksaimniecības zemes, atrodas Rūjienas apkārtnē un Ķoņu pagasta vidusdaļā, kā arī apdzīvotās vietas - Doles apkārtnē.

Novadā kopā lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 39% no kopējās novada teritorijas, no tiem vislielākās platības aizņem aramzeme 71,3%, pļavas - 16,2% un ganības - 11,8%. LIZ apsekošanas rezultāti parāda, ka Naukšēnu novadā apstrādāti ir 94% zemju, kas ir augsts rādītājs gan reģiona, gan Latvijas kontekstā. LIZ platības ir iespējams paplašināt un esošās platības izmantot efektīvāk.

Lauku apvidu teritoriju vidējais svērtais LIZ kvalitatīvais novērtējums ballēs pēc stāvokļa NĪ valsts kadastra informācijas sistēmā uz 2012.gada 1.janvāri Naukšēnu pagasta teritorijā ir 40 balles/ha, Ķoņu pagastā - 39 balles/ha. Latvijā - 38 balles, kas, ņemot vērā mūsu valsts klimatiskos apstākļus, tiek uzskatīts par minimālo auglības līmeni attiecībā uz lauksaimniecībā izmantojamo zemi, lai varētu nodrošināt komerciāli dzīvotspējīgu lauksaimniecību. (Augsnes auglības līmenis novada teritorijā variē, cik procentiem LIZ novada teritorijā augšnes auglības līmenis ir zemāks par 38 ballēm precīzi nav zināms - Latvijā pēc valsts neatkarības atjaunošanas nav veikts augšņu kvalitātes vērtējums un kartēšana pagastu griezumā. Precīzākā informācija par auglības novērtējuma sadalījumu LIZ iegūstama, no VZD rīcībā esošajiem 70-to gadu augšņu un zemes novērtējuma plāniem, tie pievienoti plānojuma III „Grafiskajā daļā”.)

Naukšēnu novadā ir priekšnoteikumi daudzveidīgas lauksaimnieciskās

ražošanas un lauku saimnieciskās darbības attīstībai. Lauksaimniecības attīstību var veicināt relatīvi labvēlīgā ekoloģiskā situācija (nepiesārņotās augsnes un mazais atmosfēras piesārņojums). Novadā ir pozitīvas iestrādnes piena lopkopībā, graudaugu audzēšanā un jauktajā lauksaimniecībā, kā arī nepārtikas lauksaimniecības produkcijas ražošanā - enerģētisko kultūru audzēšanā.

LIZ platības ar augstu dabīgo augsnes auglību un meliorāciju ir saglabājamas intensīvai zemkopības attīstībai, šīs teritorijas prioritāri izmantojamas kā aramzemes, šādu platību apmežošana vai apbūvēšana ar būvēm, kas nav saistīta ar lauksaimnieciskās ražošanas nodrošināšanu konkrētajā teritorijā nav pieļaujama. (Naukšēnu novadā meliorācija veikta 7376,3ha jeb 67,7% lauksaimniecībā izmantojamās zemes. (Meliorēti 2440ha jeb 55% Ķoņu pagasta LIZ un 4936,3ha jeb 71% LIZ Naukšēnu pagastā.))

LIZ meliorācijas sistēmu stāvokli var raksturot kā daļēji apmierinošu, praktiski visām valsts ūdensnotekām būtu nepieciešama renovācija vai rekonstrukcija, t.sk. arī daļai koplietošanas novadgrāvju (grāvju tīkla sakārtošana un drenu izteku atbrīvošana no sanesumiem ievērojami uzlabotu LIZ zemju stāvokli).

Pieļaujama ir lauksaimnieciskai ražošanai neizmantoto un nepiemēroto LIZ platību apmežošana, kas meža nozarei radītu papildus resursus. Lauksaimniecības zemju apmežošana iespējama gadījumos, ja plānoto darbību konkrētajā teritorijā neierobežo aizsargājamo teritoriju aizsardzību un izmantošanu regulējošie normatīvie akti vai Teritorijas plānojuma TIAN noteiktās prasības dabas un ainavas vērtīgo teritoriju vai LIZ teritoriju ar augstu dabīgo augsnes auglību saglabāšanai.

Meži aizņem 50% no kopējās novada teritorijas, to sadalījums novadā ir nevienmērīgs, lielākie mežu masīvi ir koncentrēti ziemeļu daļā gar Igaunijas robežu, īpaši Naukšēnu pagastā, piem., Lielais Bodnieku mežs.

Ņemot vērā ievērojamos mežu resursus, mežsaimniecība var kļūt par vienu no potenciālajiem attīstības virzieniem, kas palielinātu darba vietu nodrošinājumu un kalpotu par kokmateriālu ieguves avotu koksnes un koka izstrādājumu ražošanā. To iespējams panākt, veicinot pievienotās vērtības palielināšanu uz katru koksnes resursu vienību.

Mežu teritorijas izmanto, atbilstoši mežu apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem un plānojumā TIAN noteiktajām prasībām dabas un ainavas vērtīgo teritoriju saglabāšanai.

Saskaņā ar „Meža likuma” 3.panta.1.daļas 2. punktu mežs ir arī citas zemes lietošanas kategorijas zeme 0,5ha un lielākā platībā, uz kuras ir izveidojusies mežaudze ar koku vidējo augstumu vismaz 5m un kur mežaudzes šķērslaukums ir vienāds ar vai lielāks par mežaudzes minimālo šķērslaukumu (01.01.2012. Pirmās daļas 2.punkts stājas spēkā 01.01.2015. skat. Pārejas noteikumu 22.punktu).

Inženierkomunikāciju un transporta teritorijas (trases), objekti, maģistrālie tīkli, prasības satiksmes organizācijas pilnveidošanai un ceļu satiksmes drošības uzlabošanai

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma 23.panta 6.punktā noteikto - inženierkomunikāciju tīklus un objektus atļauts ierīkot jebkurā vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajā funkcionālajā zonā, ievērojot MK noteikumu un citu normatīvo aktu prasības.

Inženierapgādes infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumi, perspektīvā attīstāmi domājot galvenokārt par uzņēmējdarbības vides sakārtošanu.

Novadā ir samērā labi attīstīts autoceļu tīkls, kas telpiski saistīts ar Rūjienas pilsētu. Ceļu kopgarums Naukšēnu novadā valsts ceļiem ir 73,176km, pašvaldības autoceļiem un ielām - 144,862km, valsts meža ceļiem - 84km. Novada teritorijā nav izveidots neviens veloceļiņš. Ņemot vērā to, ka ierobežotā finansējuma dēļ ir nepietiekoši veikta seguma atjaunošana, pieaug ceļu nodilums.

Lielākā autoceļu daļa novadā ir grants ceļi, to nodilums mazina satiksmes drošību, palielinās ceļā pavadītais laiks, degvielas patēriņš un transportlīdzekļa izmantošanas izdevumi, bet autoceļa saglabāšana apmierinošā stāvoklī pakāpeniski kļūst arvien dārgāka.

Ķoņu pagasta teritoriju, tās rietumu daļā šķērso dzelzceļa līnija Skulte-Ipiķi-valsts robeža, 6,115km garā posmā (slēgta 1997.gadā). Bijušā dzelzceļa uzbēruma klātne, kas veidota no smilts un grants maisījuma, ir praktiski gatava veloceļa izbūvei. (Šī pati dzelzceļa līnija turpinās Rūjienas novada teritorijā un Rūjienas novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam risinājumi, paredz tās zemes nodalījuma joslu saglabāt kā satiksmes infrastruktūras teritoriju.) Alternatīva šim risinājumam ir uzbērumu norakt, izmantojot tā saturu citu prioritārāku ceļu remontam vai būvei novada teritorijā.

Nepieciešams nodrošināt straujāku satiksmes infrastruktūras attīstību (prioritāri uzlabojot to tehnisko stāvokli un izbūvēt gājēju un velo celiņus iepriekšminētajos posmos. Jārisina jautājums par ielu apgaismojuma infrastruktūras attīstību novada centrā un atsevišķu sociālās infrastruktūras objektu āra apgaismojumu pēc nepieciešamības.

Turpmāk ir jārisina jautājums par notekūdeņu attīrīšanas atjaunošanu Ķoņos no daudzdzīvokļu mājas un centralizētās kanalizācijas sistēmas paplašināšanu Eriņos.

Sakaru infrastruktūra kopumā novadā nav pietiekoši attīstīta. Optiskais internets ir pieejams tikai pagasta centrā. Iespējamie interneta pieslēgumi pārējā novada teritorijā nav pietiekoši kvalitatīvi. Novada perifērijā mobilo sakaru tīkla pārklājums ir vājš, kas apgrūtina saziņas iespējas. Prioritārās intereses ir elektronisko sakaru (mobilie sakari, internets) pieejamības nodrošināšana visā novada teritorijā.

Inženiertehniskās infrastruktūras attīstības jomā tiek plānota esošās infrastruktūras uzturēšana un modernizācija finansiālo iespēju robežās.

Aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi

Aizsargjoslas un īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus tajās nosaka Aizsargjoslu likums. Aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi atbilstoši normatīvo aktu prasībām atspoguļotas vai noteiktas II daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

III „Grafiskās daļas” kartēs, atbilstoši to izstrādes mēroga noteiktībai, attēlotas aizsargjoslas, kuru platums ir lielāks par 10m un daļēji attēlotas aizsargjoslas, kuru platums ir 10m.

Novada teritorijā saskaņā ar Aizsargjoslu likumā noteikto ir šādas aizsargjoslas:

- Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas;
  - Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas;
  - Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem;
  - Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām;
  - Aizsargjoslas ap purviem;
- Eksploatācijas aizsargjoslas;
  - Aizsargjoslas gar autoceļiem (ciemos kā sarkanās līnijas);
  - Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem;
  - Aizsargjosla ap meteoroloģisko novērojumu un hidroloģisko novērojumu stacijām;
  - Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem;
  - Aizsargjoslas gar siltumtīkliem;
  - Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm;
  - Aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem;
  - Aizsargjoslas ap ģeodēziskā tīkla punktiem;
  - Aizsargjoslas ap gāzesvadiem, gāzapgādes iekārtām un būvēm;
- Sanitārās aizsargjoslas;
  - Aizsargjosla ap rekultivēto atkritumu izgāztuvi;
  - Aizsargjoslas ap notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm;
  - Aizsargjosla ap kapsētu;
- Drošības aizsargjoslas;
  - Aizsargjosla ap DUS;
  - Aizsargjoslas ap gāzesvadiem ar spiedienu virs 1,6 megapaskāliem un sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu

noliktavām un tirdzniecības punktiem.

Saskaņā ar likuma „Civillikums. Trešā daļa. LIETU TIESĪBAS” 1102.panta nosacījumiem un tā 1.pielikumā ietverto publisko upju un ezeru sarakstu Naukšēnu novada upes un ezeri nav publiskie ūdeņi. Atbilstoši Zvejniecības likuma 9.panta nosacījumiem novada teritorijā virszemes ūdeņiem tauvas josla ir 4m.

Saskaņā ar likumu „Latvijas Republikas valsts robežas likums” un MK noteikumiem Nr.550 „Noteikumi par Latvijas Republikas valsts robežas joslu, pierobežas joslu un pierobežu, kā arī pierobežas, pierobežas joslas un valsts robežas joslas norādījuma zīmju un informatīvo norāžu paraugiem un to uzstādīšanas kārtību” (14.08.2012.), LR valsts robežas joslas platums ar Igaunijas Republiku ir 6m.

Pielikumi

1.pielikums. Būvmateriālu izejvielu atradnes novadā un to krājumu atlikumi

Nr. reģ.	Atradnes nosauk.	Pagasts	Derīgā izrakteņa		Atradnes izmantošana	Krājumu atlikumu			
			veids	Izmant. iespējas		no-vērt. g. (01. janv.)	kategorija, tūkst.m ^{3 108}		
							A	N	P
1172	Aizpuri	Naukšēnu pagasts	Smilts	Ceļu būvei	Netiek izmantota	1974	46,2	-	
1175	Intes	Naukšēnu pagasts	Smilts	Būvniecībai	Netiek izmantota	1982			800,0
1200	Lungas	Ķoņu pagasts	Smilts-grants, smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Netiek izmantota	1982	-	562,5	800,0
1204	Andžiņas	Ķoņu pagasts	Smilts-grants	Būvniecībai, ceļu būvei	Netiek izmantota	1982	-	3640,0	
1205	„Unguriņi, I iecirkņa I laukums”*	Ķoņu pagasts/ Lodes pagasts	Smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Notiek ieguve**	2012	1 643,4	-	
			Smilts-grants				257,6	-	
1208	Ķoņi	Ķoņu pagasts	Smilts	Būvniecībai, ceļu būvei; Ceļu ziemas dienesta	Izmanto	2012	2 354,7		
			Smilts-grants				86,85	1883,0	
1216	Ērmaņi	Naukšēnu pagasts	Smilts-grants, smilts	Ceļu būvei	Netiek izmantota	1974	96,80	-	
2070	Rūjienas mežn. 43.un 44. kvartāls *	Naukšēnu pagasts	Smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Daļēji izstrādāta Rekult., ieguve vairs nenotiek**	2008	40,64	-	
			Smilts-grants				9,2	-	
2071	Rūjienas mežn. 111. kvartāls*	Naukšēnu pagasts	Smilts	Ceļu būvei	Netiek izmantota Perspektīva**	2003	25,9	-	
2072	Rūjienas mežn. 68.,69.,76. un 77. kvartāls*	Naukšēnu pagasts	Smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Netiek izmantota Perspektīva**	2003	27,2	-	
2093	Pīkas	Naukšēnu pagasts	Smilts	Būvniecībai, ceļu būvei	Izmanto	2011	0,0	-	
			Smilts-grants				46,19	-	

Avots: VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs.

* AS „Latvijas Valsts meži” valdījumā esošajā teritorijā ietilpstošās atradnes.

** Atradnes izmantošana precizēta teritorijas plānojuma izstrādes gaitā, saskaņā ar AS „Latvijas Valsts meži” sniegto informāciju.

¹⁰⁸ A kategorija - izpētītie derīgo izrakteņu krājumi. N kategorija - novērtētie derīgo izrakteņu krājumi, derīgo izrakteņu krājumu robežas, iekšējais apjoms un uzbūve noteikta, izmantojot nepilnīgus ģeoloģiskos un ģeofizikālos datus, kuri iegūti meklēšanas darbos vai nepietiekamā ģeoloģiskajā izpētē. P kategorija - prognozētie derīgo izrakteņu resursi, aprēķināti pamatojoties uz ģeoloģiskās kartēšanas, derīgo izrakteņu meklēšanas un citu ģeoloģisko pētījumu rezultātiem, kā arī teritorijās ar labvēlīgiem ģeoloģiskajiem priekšnoteikumiem attiecīgā derīgā izrakteņa ģenēzei apzinātie krājumi var būt novērtēti pēc analogijas ar citām tās pašas ģenēzes izpētītām atradnēm.

2.pielikums. Ūdensapgādes urbumi novada teritorijā un to raksturojums

Urbuma adrese, urbuma ierīkošanas laikā, (precizētā adrese)	Urb. Nr. d. b. „Urbumi”	Koordinātas, m (LKS 92 sistēmā) ¹		Urb- šanas gads	Ūd. hori- zonts	Urbuma status ³	Urbuma dziļums, m	Sūknē- šanas debits, l/s
		X	Y					
Ķoņu pagasts, ciemats „Avoti” (Rijas)*	14179	6422325	579985	1966	D 2 ar	darbojošs	80	0,8
Ķoņu pagasts, ciemats „Eriņi”*	6804	6418358	580851	1968	D 2 ar	darbojošs	110	2
Ķoņu pagasts, Dīķeru 8-gadīgā skola (šodien - Naukšēnu novada vidusskolas filiāle Ķoņu skola) *	11278	6424458	579259	1976	D 2 ar	darbojošs	92	2
Ķoņu pagasts, Eriņu sierotava	17196	6418682	580448	1965	D 2 ar	nav zināms	120	7,1
Ķoņu pagasts, ferma „Alejas”	7072	6417312	581821	1971	D 2 ar	ne- darbojošs	110	2
Ķoņu pagasts, ferma „Buķi”	18495	6424027	578228	1969	D 2 ar	ne- darbojošs	97	1
Ķoņu pagasts, ferma „Kalnajukšas”	18713	6421643	578915	1975	D 2 ar	ne- darbojošs	85	2
Ķoņu pagasts, ferma „Tilikas”	20526	6419504	581524	1990	D 2 br	nav zināms	45	1
Ķoņu pagasts, Ķoņu dzirnavas	8865	6423195	581300	2003	D 2 ar	darbojošs	74	2
Ķoņu pagasts, Linu apstrādes punkts „Roziņos”	11598	6419304	577615	1980	D 2 ar	nav zināms	70	2
Ķoņu pagasts, mājas „Pērles” (kad. Nr.9666 005 0059)	21145	6417810	582725	2004	D 2 ar	darbojošs	98	1,5
Ķoņu pagasts, p/s „Andžiņas”	22796	6424500	582895	2007	D 2 ar	darbojošs	98	1
Ķoņu pagasts, palīgražošanas cehs „Celtnieks”	20593	6420479	580114	1991	D 2 ar	darbojošs	100	2
Rūjiena, Kronvalda iela (Brīnuma I/U)	11565	6419122	579167	1983	D 2 ar	darbojošs ²	90	1,5
Ķoņu pagasts, saimniecība „Zaļkalni”	24531	6423720	579090	2007	D 2 ar	darbojošs	100	1
Ķoņu pagasts, z/s „Kalnpuži”	22899	6421345	581134	2007	D 2 ar	darbojošs	83	2
Ķoņu pagasts, z/s „Palejas”	24834	6416628	581423	2008	D 2 ar	darbojošs	87	2
Ķoņu pagasts, z/s „Vecelmi”	22884	6422077	576983	2007	D 2 ar	darbojošs	99	1
Ķoņu pagasts, z/s „Vijolītes”	21788	6419091	576768	2007	D 2 ar	darbojošs	65	1
Naukšēnu pagasts, „Limbas”	8791	6414625	586670	2003	D 2 br	darbojošs	39	1,2
Naukšēnu pagasts,	8793	6417725	587370	2003	D 2	darbojošs	54	1,5

Urbuma adrese, urbuma ierīkošanas laikā, (precizētā adrese)	Urb. Nr. d. b. „Urbumi”	Koordinātas, m (LKS 92 sistēmā) ¹		Urb- šanas gads	Ūd. hori- zonts	Urbuma status ³	Urbuma dziļums, m	Sūknē- šanas debits, l/s
		X	Y					
„Tiltgali”					ar			
Naukšēnu pagasts, alus ražošanas apvienība „Cēsu alus” (Naukšēnu cehs)	7601	6417030	586140	1971	D 2 ar	darbojošs	100	6
Naukšēnu pagasts, alus ražošanas apvienība „Cēsu alus” (Naukšēnu cehs)	7602	6417030	586128	1987	D 2 ar	darbojošs	85	1
Naukšēnu pagasts, bij. kolhoza Liesmas centrs (mājas „Doles”)*	11276	6422179	587090	1968	D 2 ar	darbojošs	110	2
Naukšēnu pagasts, ciemats „Naukšēni” (centrs) *	18498	6416730	586862	1968	D 2 ar + br	darbojošs	65	3 ³
Naukšēnu pagasts, ciemats „Naukšēni”	20401	6416714	586846	1988	D 2 ar	tamponēts ⁴ 2005.g. nov.	70	4
Naukšēnu pagasts, ciemats „Naukšēni” (Krauja) *	21405	6416551	585880	2005	D 2 ar + br	darbojošs	100	4,5
Naukšēnu pagasts, ciemats „Naukšēni”, Aldara rūpnīca	11281	6417040	586135	1960	D 2 ar	tamponēts	85,7	5,1
Naukšēnu pagasts, ciemats „Naukšēni”, individuālais apbūves sektors (Pārupe) *	20143	6417203	587015	1980	D 2 ar	darbojošs	80	2
Naukšēnu pagasts, ferma „Ērmuiža”	18502	6415900	590418	1968	D 2 ar	darbojošs	60	1,3
Naukšēnu pagasts, ferma „Kalnlambikas”	20299	6416840	583857	1985	D 2 ar	darbojošs	90	1,5
Naukšēnu pagasts, ferma „Kraujas”*	18816	6416130	585624	1976	D 2 ar	darbojošs	100	4
Naukšēnu pagasts, ferma „Kire”	18864	6417592	587740	1977	D 2 ar	ne- darbojošs	65	2
Naukšēnu pagasts, ferma „Nurmi”	18514	6411160	589147	1970	D 2 ar	darbojošs	80	1,3
Naukšēnu pagasts, ferma „Robežnieki”	17195	6417748	584868	1965	D 2 ar	darbojošs	85	4
Naukšēnu pagasts, ferma „Mirķi”*	18974	6418964	588621	1979	D 2 ar	darbojošs	90	2,5
Naukšēnu pagasts, Naukšēnu spec.	16950	6416559	585813	1972	D 2 ar	likvidēts tamponēts	70	1,5

Urbuma adrese, urbuma ierīkošanas laikā, (precizētā adrese)	Urb. Nr. d. b. „Urbumi”	Koordinātas, m (LKS 92 sistēmā) ¹		Urb- šanas gads	Ūd. hori- zonts	Urbuma statuss ³	Urbuma dziļums, m	Sūkņē- šanas debits, l/s
		X	Y					
prof. tehn. skola Nr.23								
Naukšēnu pagasts, saimniecība „Jaunkalni”	24613	6426020	591500	2007	D 2 ar	nav zināms	90	1
Naukšēnu pagasts, z/s „Dukuri”	24452	6418850	586695	2007	D 2 ar	nav zināms	60	1
Naukšēnu pagasts, z/s „Vecstāji”	24636	6418405	594280	2007	D 2 br	nav zināms	36	1

Avots: VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāze.

* Urbumi, ko teritorijas plānojuma izstrādes laikā izmanto centralizētai ūdensapgādei.

Piezīmes par urbuma statusu:

¹ Urbumu koordinātas sagatavotas pēc arhīva materiāliem. Urbumu izvietojums pēc sniegtajām koordinātām var neatbilst to atrašanās vietai dabā.

² Pēc 2001.gada Valsts Ģeoloģijas dienesta speciālistu apsekošanas datiem.

³ Statuss precizēts teritorijas plānojuma izstrādes laikā pēc pašvaldības datiem.

3.pielikums. Virszemes ūdensobjekti novada teritorijā

Ūdensteces vai ūdenstilpes nosaukums	Garums, km/ platība, ha	Teritoriālā vienība	Piezīmes
Rūja	85	Naukšēnu pagasts, Ķoņu pagasts	Ietek Burtnieku ezerā
Seda	62	Naukšēnu pagasts	Ietek Burtnieku ezerā, robežupe starp Naukšēnu un Burtnieku novadiem
Pestava	24	Ķoņu pagasts	
Acupīte	garāka par 30km*	Naukšēnu pagasts	Ķīres labā pieteka, iztek no Pilica ezeriņa
Oļa	19	Naukšēnu pagasts	Rūjas kreisā pieteka
Gulbene	18	Naukšēnu pagasts	Acupītes labā pieteka, 2 km ir robežupe ar Igauniju, atsevišķos posmos iztaisnota
Ķīre	14	Naukšēnu pagasts	Rūjas pieteka, robežupe starp Naukšēnu un Kārķu pagastiem, iztaisnota
Juldurga	12	Naukšēnu pagasts, Ķoņu pagasts	Rūjas kreisā pieteka, robežupe starp Naukšēnu un Ķoņu pagastiem, atsevišķos posmos iztaisnota
Raudava	12	Ķoņu pagasts	
Maratas upe	6,5	Ķoņu pagasts	Pestavas kreisā pieteka
Jungas grāvis	5	Naukšēnu pagasts	Oļas kreisā krasta pieteka
Supučupīte	5	Ķoņu pagasts	Rūjas kreisā pieteka
Maiļupīte	4	Naukšēnu pagasts	Acupītes labā pieteka, sākas pie Vāču mājām, daļēji iztaisnota
Āžupīte	3,5	Naukšēnu pagasts	Sedas labā pieteka, tek no Žīguru ezeriņa
Lungas upīte	3,5	Ķoņu pagasts	Supučupītes kreisā pieteka
Ringa	3	Naukšēnu pagasts	Gulbenes labā pieteka, sākas Igaunijā
Rausele	2,5	Naukšēnu pagasts	Rūjas labā krasta pieteka, Rūjas labā krasta pieteka, sākas pie Tēcēniem, iztaisnota
Sprīņupīte	2,5	Naukšēnu pagasts	Acupītes labā pieteka, sākas purvainos mežos pie Pilica ezeriņa, lejtecē iztaisnota
Kārklupīte	2	Naukšēnu pagasts	Iztaisnota
Tilgaļgrāvis	2	Naukšēnu pagasts	Rūjas kreisā pieteka
Beigotupīte	2,1	Naukšēnu pagasts	Gulbenes labā pieteka
Kluģupīte	3,3	Naukšēnu pagasts	Acupītes labā pieteka
Udzēnu dīķis	47,98	Naukšēnu pagasts	
Pukšezers	5,5	Naukšēnu pagasts	Igaunijas robežezers
Piliča ezers (Pirica, Melnezers)	3,6	Naukšēnu pagasts	Izteka Acupīte
Mirķu dīķis	0,8	Naukšēnu pagasts	Uzpludināts ugunsdzēsšanas vajadzībām
Žīguru ezers	2,9	Naukšēnu pagasts	Gandrīz pilnīgi aizaudzis
Vecezers	-	Naukšēnu pagasts	Ir aizaudzis
Zolmaņu dīķis	3,7	Ķoņu pagasts	
Eriņu dīķis	2,25	Ķoņu pagasts	
Imantas dzirnavu dīķis	1,2	Ķoņu pagasts	
Ķoņu dzirnavu dīķis	0,95	Ķoņu pagasts	
Imantas dzirnavu dīķis	1,2	Ķoņu pagasts	
Ķoņu dzirnavu dīķis	0,95	Ķoņu pagasts	

Avots: Naukšēnu un Ķoņu pagastu teritorijas plānojumi (pārapstiprināti 16.09.2009. kā Naukšēnu novada saistošie noteikumi Nr.4) un pašvaldības dati.

*Upes garums precizēts pēc Valsts meža dienesta Ziemeļvidzemes virsmežniecības atzinumā norādītās informācijas par teritorijas plānojuma 1.redakciju.

4.pielikums. Valsts meža zemes novada teritorijā, kur galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība

N.p.k.	Zemes vienības kadastra apzīmējums	Platība, ha (no LVM datu bāzes)	Piezīmes (atļautā zemes izmantošana papildus mežsaimniecībai)
1.	96580020112	80.7	Derīgo izrakteņu ieguve
2.	96580060123	223	Derīgo izrakteņu ieguve
3.	96660010067	9.3	
4.	96660010068	15	
5.	96660010082	79.8	
6.	96660010083	19.9	
7.	96660010084	45.1	
8.	96660010085	24	
9.	96660010086	2	
10.	96660020123	455.9	Derīgo izrakteņu ieguve
11.	96660030075	70	
12.	96660030076	8.8	
13.	96660050149	58.8	
14.	96660050182	0.8	
15.	96660050183	0.6	
16.	96660050197	81.6	Derīgo izrakteņu ieguve
17.	96660050203	8.9	
18.	96660050208	3	
19.	96680030148	2	
20.	96720020122	0.6	
21.	96720020123	1.4	
22.	96720020126	659.7	
23.	96720020127	7.3	
24.	96720020128	3	
25.	96720020129	491.6	
26.	96720020130	13.3	
27.	96720020131	60.5	
28.	96720020135	1.5	
29.	96720050146	1400.4	
30.	96720050147	138.4	
31.	96720050148	1562.5	Derīgo izrakteņu ieguve
32.	96720050160	0.3	
33.	96720050149	24	
34.	96720050164	1.3	
35.	96720060210	11.1	
36.	96720060346	45	
37.	96720060375	34.3	
38.	96720080074	52	
39.	96720080075	36.3	
40.	96720080101	580	Derīgo izrakteņu ieguve
41.	96720080102	634.1	Derīgo izrakteņu ieguve
42.	96720080109	2.5	
43.	96940030061	20	
KOPĀ:		6973	

Avots: AS „Latvijas Valsts meži”

5.pielikums. Meža zemes sadalījums pa koku sugām novada teritorijā, ha

Meža ied.	Suga	no1 _10	no11 _20	no21 _30	no31 _40	no41 _50	no51 _60	no61 _70	no71 _80	no81 _90	no91 _100	no101 _110
Privātie	Visas sugas	993,6	1180,22	539,07	606,92	868,7	1058,37	932,32	584,83	365,14	224,35	131,85
Valsts	Visas sugas	548,3	711,6	583,21	473,56	367,77	474,44	632,15	517,27	299,66	377,32	323,09
Pašvald.	Visas sugas	2,6	0	0,1	0,3	5,66	4,48	2,08	0,6	4,96	7,13	4,62
Kopā	Priede	56,7	64,5	30,5	32	32,3	204,2	387,85	402,79	364,18	322,95	256,26
Kopā	Egle	497,6	346,4	462,6	590,66	406,37	206,64	142,6	134	104,1	88,8	68
Kopā	Lap-egle	0	0,4	0	0	0	0	0,1	0	0	0	1,2
Kopā	Sk.koki kopā	554,3	411,3	493,1	622,66	438,67	410,84	530,55	536,79	468,28	411,75	325,46
Kopā	Bērzs	661,8	1086,96	334,24	219,5	550,32	972,2	969,12	523,41	178,58	175,85	110,3
Kopā	Meln-alksnis	7,5	11,7	10,1	9	5,7	17,9	24	17,5	6,6	4,5	6
Kopā	Apse	138,9	152,9	6,9	10,5	15,2	16,05	23,08	19,5	13,2	10	9,4
Kopā	Balt-alksnis	179,9	210,36	253,58	198,32	220,24	112,6	12,9	0	0	0	0
Kopā	Liepa	0	0	0	0	0,4	2,2	0	0,3	0,1	2,6	3,1
Kopā	Citi m. lapu	0	0,8	1	1,2	0,3	0,2	0,3	0,1	0,8	0	0
Kopā	M.lapu kopā	988,1	1462,72	605,82	438,52	792,16	1121,15	1029,4	560,81	199,28	192,95	128,8
Kopā	Ozols	2,1	1,4	0,5	5,8	0	0	1	0,6	1	3,3	3,8
Kopā	Osis	0	16,4	22,8	13,1	11,3	4,9	5,6	4,5	1,2	0,8	1,5
Kopā	Citi c. lapu	0	0	0,16	0,7	0	0,4	0	0	0	0	0
Kopā	Citi c. lapu kopā	2,1	17,8	23,46	19,6	11,3	5,3	6,6	5,1	2,2	4,1	5,3
Kopā	Visas sugas	1544,5	1891,82	1122,38	1080,78	1242,13	1537,29	1566,55	1102,7	669,76	608,8	459,56

Meža ied.	Suga	no111 _120	no121 _130	no131 _140	no141 _150	no151 _160	no161 _170	no171 _180	no181 _190	no201 plus	Pavisam kopa
Privātie	Visas sugas	39,4	2,5	3,06	1,6	4,1	0	1,1	0	0	7537,13
Valsts	Visas sugas	112,67	32,9	64	0	23,2	22,8	6,3	4	15,1	5589,34
Pašvald.	Visas sugas	2,7	0	0	0	0	0	0	0	0	35,23
Kopā	Priede	81,97	23,7	55	1,6	22,4	16,5	5,9	4	15,1	2380,4
Kopā	Egle	35,5	10,9	11,36	0	0	5,7	1,3	0	0	3112,53
Kopā	Lap-egle	0,5	0	0	0	0	0,6	0	0	0	2,8
Kopā	Sk.koki kopā	117,97	34,6	66,36	1,6	22,4	22,8	7,2	4	15,1	5495,73
Kopā	Bērzs	25,5	0	0	0	0	0	0	0	0	5807,78
Kopā	Meln-alksnis	4,1	0	0	0	0	0	0	0	0	124,6
Kopā	Apse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	415,63
Kopā	Balt-alksnis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1187,9
Kopā	Liepa	0,3	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Kopā	Citi m. lapu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4,7
Kopā	M.lapu kopā	29,9	0	0	0	0	0	0	0	0	7549,61
Kopā	Ozols	6,9	0	0	0	4,9	0	0,2	0	0	31,5
Kopā	Osis	0	0,8	0,7	0	0	0	0	0	0	83,6
Kopā	Citi c. lapu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,26
Kopā	Citi c. lapu kopā	6,9	0,8	0,7	0	4,9	0	0,2	0	0	116,36
Kopā	Visas sugas	154,77	35,4	67,06	1,6	27,3	22,8	7,4	4	15,1	13161,7

Avots: Valsts meža dienests, Meža inventarizācijas dati, 2012.

6.pielikums. Lielākie purvi novada teritorijā

Purva nosaukums, purva tips	Kūdras fonda Nr.	Platība, ha	Atrašanās vieta
Sinepju purvs, 6ha zāļu purvs, 471ha pārejas purvs un 1254ha zāļu purvs		1731	Ķoņu pagasts
Stirnas purvs (daļēji Jeru pagastā), 228ha sūnu purvs, 325ha zāļu purvs	1325*	553	Naukšēnu pagasts
Tīlika-Tēcēnu purvs (daļēji arī Naukšēnu pagasta teritorijā), zāļu purvs	1293*	427	Ķoņu pagasts
Raudavas, Reņģu purvs, (daļēji arī Lodes pagasta teritorijā), zāļu purvs		365	Ķoņu pagasts
Sarkansalas purvs, 199ha sūnu un 151ha zāļu purvs	1341*	350	Naukšēnu pagasts
Rucku, Rozu, Teimas purvs, zāļu purvs		286	Ķoņu pagasts
Saliņas purvs, 195ha sūnu un 48ha zāļu purvs	1342*	243	Naukšēnu pagasts
Maltuves purvs, zāļu purvs		242	Naukšēnu pagasts
Krustiņu purvs, zāļu purvs		190	Ķoņu pagasts
Boiņu purvs, zāļu purvs		141	Naukšēnu pagasts
Īvažu (Īvašu) purvs, sūnu purvs	1343*	123	Naukšēnu pagasts
Lejasdambju purvs, zāļu purvs		71	Naukšēnu pagasts
Jēču purvs, zāļu purvs		60	Naukšēnu pagasts
Pilica, Pirites, Melnezera purvs, zāļu purvs	1305*	60	Naukšēnu pagasts
Gulbenes purvs, zāļu purvs		47	Naukšēnu pagasts
Maskavas purvs, zāļu purvs		30	Ķoņu pagasts
Tīlikas purvs, sūnu purvs		30	Ķoņu pagasts
Eriņu, Cūkaušu, Mīlestības purvs, (daļēji arī Rūjienas pilsētas teritorijā), sūnu purvs		28	Ķoņu pagasts
Plikšu purvs, zāļu purvs		27	Ķoņu pagasts
Limbu purvs, zāļu purvs		25	Naukšēnu pagasts
Kalnanaudas purvs, zāļu purvs		17	Ķoņu pagasts
Bolles purvs, zāļu purvs		14	Naukšēnu pagasts
Majoru purvs, zāļu purvs		13	Ķoņu pagasts
Kulpu purvs, zāļu purvs		13	Naukšēnu pagasts
Dirlas purvs, zāļu purvs		11	Ķoņu pagasts
Lāriņu purvs, zāļu purvs		11	Naukšēnu pagasts
Zulšu-Celmiņu purvs, zāļu purvs		6	Naukšēnu pagasts
Veculeju purvs, zāļu purvs		3	Naukšēnu pagasts
Grotes purvs, zāļu purvs		1	Naukšēnu pagasts
Gunis purvs, zāļu purvs		1	Naukšēnu pagasts
Jaunlozu purvs, zāļu purvs		1	Naukšēnu pagasts
Ķērzēnu purvs, zāļu purvs		1	Naukšēnu pagasts

Avots: Naukšēnu un Ķoņu pagastu teritorijas plānojumi (pārapstiprināti 16.09.2009. kā Naukšēnu novada saistošie noteikumi Nr.4).

* Objekta kūdras fonda numurs (pēc AS „Latvijas Valsts meži” Rietumvidzemes mežsaimniecības datiem).

7.pielikums. LVĢMC novērojumu stacijas novada teritorijā

Stacijas nosaukums	Stacijas nosaukums	Ūdens objekts/ urbuma Nr.	Koordinātas LKS 92	
			X	Y
Hidroloģiskā stacija	Vilniši [automātiskā hidroloģiskā stacijas novietne, pāļi, hidrometriskā iekārta GR-70, hidrometriskās iekārtas trošu balsts labajā krastā un troses no labā krasta līdz novada robežai kreisajā krastā]	Rūja	576587	418895
Meteoroloģiskā stacija	Rūjiena		581339	416903
	Meteoroloģiskās stacijas novērojumu laukuma stūru koordinātes			
	ZR		581326,3292	416915,6686
	ZA		581352,5597	416915,6702
	DA		581326,3272	416889,4995
	DR		581352,5603	416889,4996

Avots: VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

8.pielikums. Mikroliegumi novada teritorijā

Kods*	Atrašanās vieta	Virsmēžniecība	Īpašums	Kvartāls	Nogabali	Platība, ha
498	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	393.	7.	2
1851	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	237.	15., 21.	2,3
1852	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	245.	9., 10.	2,7
1853	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	243.	21.	2,7
1854	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	256.	12.	3
1855	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	257.	15.	2,5
1856	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	257.	6., 9. - 11.	12,4
1857	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība	AS „Latvijas valsts meži”	216.	15.	2,4
	Naukšēnu pagasts	Ziemeļvidzemes virsmēžniecība**	AS „Latvijas valsts meži”	141.,142.,143.		75,2

Avots: datu bāze „Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumi”, Dabas aizsardzības pārvalde, administratīvais iedalījums un mežniecība precizēta atbilstoši spēkā esošajam normatīvo aktu regulējumam.

* kods datu bāzē „Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumi”, Dabas aizsardzības pārvalde

** informācija papildināta pamatojoties uz Valsts meža dienesta Ziemeļvidzemes virsmēžniecības atzinumā Nr.101/10.7-7/58 minēto informāciju.

9.pielikums. Dabas pieminekļi - dižkoki novada teritorijā

Nr. kartē	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā	Nosaukums (lietots sabiedrībā, speciālistu vidū)	Atzīmes par dižkoka statusu*	Apkārto-mērs, m	Apraksts
1.	Lapegle	Larix sp.		Dižkoks**	3,22	
2.	Liepa	Tilia sp.		Dižkoks**	5,21	
3.	Lapegle	Larix sp.		Dižkoks**	4,29	
4.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	3,3	
5.	Parastā egle	Picea abies		Dižkoks	2,69	
6.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,89	
7.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,69	
8.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,5	Ceļa malā, ar senāk nobrāztu mizu apt. 1m augstumā
9.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,66	0,5m no zemes dobumveida padziļinājums ar līgzdiņas vietu
10.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	3,05	Bijusi no 2 stumbriem, kas 2m augstumā sadalās, bet viens no stumbriem ir nolūzis
11.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	3,28	Sastāv no 2 stumbriem, kas sadalās 3-4m augstumā, viens ir nokaltis un nolūzis
12.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,57	Bijuši 2 stumbri, kas 6m augstumā sadalās, bet viens ir nolūzis, otrs salīdzinoši labā stāvoklī
13.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,62	
14.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	3,26	Varena, labā stāvoklī
15.	Parastā egle	Picea abies		Dižkoks	2,55	Zem saknēm ala - lapsa vai jenots, vai tml.
16.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,63	Liela, varena
17.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,5	Uz pilskalna vaļņa, blakus otra, bet nedaudz tievāka
18.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,6	Pazemu stumbru, stipri žuburaina, zemā vietā lielā meža malā
19.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,66	Labā stāvoklī, varena, gara
20.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	3	Sadalās 1,5 virs zemes, iespējams, ka var neuzskatīt par dižkoku
21.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	4,35	Sastāv no 2 stumbriem, kas 1,5m augstumā ļoti krasi nodalās viens no otra
22.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,52	Mežā, liela, varena
23.	Parastā priede	Pinus sylvestris		Dižkoks	2,6	Kādreiz augusi klajumā
24.	Parastais ozols	Quercus robur		Dižkoks	4,2	
25.	Parastais osis	Fraxinus excelsior		Dižkoks	4,55	Divžuburu

Nr. kartē	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā	Nosaukums (lietots sabiedrībā, speciālistu vidū)	Atzīmes par dižkoka statusu*	Apkārtmērs, m	Apraksts
26.	Lapegle	Larix sp.		Dižkoks**	3,76	3,76m apkārtmērā, ar nolauztu galotni
27.	Lapegle	Larix sp.		Dižkoks**	3,24	
28.	Parastais ozols	Quercus robur	Dūkuru ozols, Dukuru-Ozolu ozols	Dižkoks	5,22	3km ZZA no Naukšēniem, 800m ZA no Dukuriem, tīrumā. Apkārtmērs 5,22, augstums: 21, stumbru sk.: 1, vainaga projekcijas rādiuss: 14,8m, veselības stāvoklis labs
29.	Parastā priede	Pinus sylvestris	Kābeles priede	Dižkoks	0	
30.	Parastā priede	Pinus sylvestris	Naukšēnu priede	Dižkoks	0	
31.	Parastā liepa	Tilia cordata	Jungu 1.liepa	Dižkoks	0	
32.	Parastā liepa	Tilia cordata	Jungu 3.liepa	Dižkoks	0	
33.	Parastā liepa	Tilia cordata	Jungu 2.liepa	Dižkoks	0	
34.	Parastais ozols	Quercus robur	Jungu ozols	Dižkoks	0	
35.	Parastais ozols	Quercus robur	Jaunkalnu ozols	Dižkoks	4,4	Zem ozola ap stumbru sakrāmēti daudz mazu akmeņu. Varētu būt kā svētvieta
36.	Parastais ozols	Quercus robur	Dižozols Eriņu muižas parkā.	Dižkoks	4	Dižozols atrodas Eriņu muižas parkā
37.	Liepa	Tilia sp.	Nurmu muižas liepa 2	Dižkoks**	3,7	Divas kopā saaugušas liepas Nurmu muižas parkā. Vienas liepas apkārtmērs 3,70m, otra nedaudz mazāka
38.	Vītols	Salix sp.	Dižvītols pie Ķoņu muižas.	Dižkoks	7,15	Dižvītols ir sastipots. Vītols ir ne pārāk labā stāvoklī
39.	Liepa	Tilia sp.	Liepa Nurmu muižas parkā	Dižkoks**	3,97	Liepai zari sākas ļoti augstu no zemes. Liepa atrodas uz Nurmu muižas robežas
40.	Bērzs	Betula sp.	Dižbērzs "Polbrenčos"	Dižkoks**	3,45	Bērzs atrodas „Polbrenču” vecsaimniecībā
41.	Lapegle	Larix sp.	Lapegle	Dižkoks**	3,62	Lapegle aug muižas teritorijā starp Muižas ēku un muižas klēti
42.	Bļīgzna	Salix carpea	Ziediņu bļīgzna	Dižkoks	3,23	Bļīgzna aug pie pašiem Ziediņu mājas pamatiem. Divi zari nokaltuši
43.	Liepa	Tilia sp.	Liepa Pēžās	Dižkoks**	3,5	Liepa aug Pēžu mājas pagalmā. Blakus atrodas sabrukušās mājas. Koks ir ieaudzis krūmos

Nr. kartē	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā	Nosaukums (lietots sabiedrībā, speciālistu vidū)	Atzīmes par dižkoka statusu*	Apkārtnē, m	Apraksts
44.	Parastā priede	Pinus sylvestris	Tediņu priede	Dižkoks	3,26	Tediņu priede aug grants karjera malā. Labā stāvoklī
45.	Parastais ozols	Quercus robur	Ozols	Dižkoks	4,3	Dižozols aug Jaunalēnu pagalmā
46.	Liepa	Tilia sp.	Nurmu muižas liepa	Dižkoks**	3,97	Liepa atrodas Nurmu muižas parkā, pie muižas robežas, aiz akmens sētas
47.	Parastais ozols	Quercus robur	Dižozols "Vecglāzniekos"	Dižkoks	4,2	Dižozols atrodas „Vecglāznieku” vecsaimniecībā
48.	Parastais ozols	Quercus robur	Naukšēnu estrādes ozols	Dižkoks	4,04	Ozols aug takas malā ejos uz Naukšēnu estrādi. Stāvoklis labs
49.	Parastais ozols	Quercus robur	Polītes ozols	Dižkoks	5,14	Ozols atrodas pie bijušās Polīšu mājas pirtiņas pamatiem
50.	Liepa	Tilia sp.	Dižliepa	Dižkoks**	4,75	Liepa „Sinepu” parkā
51.	Parastā priede	Pinus sylvestris	Māzeraina priede	Dižkoks	3,2	Priedes māzeris atrodas pie pašas saknes, virs māzera priedes apkārtnē 3,2m. Stumbrs bez zariem, pašā galotnē skaisti zari. Atrodas meža vidū
52.	Lapegle	Larix sp.	Veckauku lapegle	Dižkoks**	3,4	Lapegle aug uz Veckauku mājas robežas, vienā līnijā ar citiem robežas kokiem. Labi saglabājusies
53.	Parastā vīksna	Ulmus laevis	Dižvīksna	Dižkoks	4,35	Vīksna „Sinepu” parkā
54.	Liepa	Tilia sp.	Rūjas upes liepa	Dižkoks**	5,2	Liepa aug Rūjas upes krastā, netālu aiz skolas kopmītnēm. Tās apkārtnē 5,20m, augstāk stumbrs sadalās divās galotnēs
55.	Parastais osis	Fraxinus excelsior	Osis	Dižkoks	3,5	Dižosis aug Briežu mājas pagalmā. Stāvoklis labs
56.	Lapegle	Larix sp.	Naukšēnu estrādes lapegle	Dižkoks**	4,3	Lapegle aug aiz jaunuzceltās estrādes, sāk kalst. Tai blakus vēl aug vairākas lielas lapegles
57.	Bērzs	Betula sp.	Dižbērzs	Dižkoks**	3,35	Bērzs atrodas Eriņu muižas parkā. Kokam ir liels māzers un daudz nelielu māzerveidīgu izaugumu
58.	Liepa	Tilia sp.	Dižliepa pie "Kalniņu"	Dižkoks**	6,1	Liepa atrodas vecsaimniecības

Nr. kartē	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā	Nosaukums (lietots sabiedrībā, speciālistu vidū)	Atzīmes par dižkoka statusu*	Apkārtmērs, m	Apraksts
			mājām (Kalniņu liepa)			„Kalniņi” pagalmā
59.	Parastais ozols	Quercus robur	Dižozols	Dižkoks	4,6	Ozols atrodas Eriņu muižas parkā
60.	Parastā priede	Pinus sylvestris	Ozolu priede	Dižkoks	5	Priede aug netālu no Ozolu mājām 5m no ceļa, mežā
61.	Parastais ozols	Quercus robur	Zviedru ozoli	Dižkoks	4,5	Atrodas 500m no Dīķeru muižas ozolu grupā. Starp tiem 4 lielākie ar apkārtmēriem: 4,5m, 4,9m, 5,1m, 6,1m
62.	Parastais ozols	Quercus robur	Zviedru ozoli	Dižkoks	4,9	
63.	Parastais ozols	Quercus robur	Zviedru ozoli	Dižkoks	5,1	
64.	Parastais ozols	Quercus robur	Zviedru ozoli	Dižkoks	6,1	

Avots: Dabas aizsardzības pārvaldes un Valsts mežu dienesta projekta „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā” informācija.

* - Izvērtējot informāciju par koka izmēriem, teritorijas plānojuma izstrādātājs ir noteicis atbilstību aizsardzības statusam „dižkoks” atbilstoši MK noteikumu Nr.264 (16.03.2010.) 2.pielikuma kritērijiem un ierosinājis statusu „potenciālais dižkoks” (koki, kuru iepriekšminētos kritērijus varētu sasniegt turpmākajos 12 gados)

** - Neatkarīgi no sugas, kura ir precizējama, koks ir sasniedzis dižkoka izmērus

10.pielikums. Dižakmeņi novada teritorijā

Nr. p.k.	Nosaukums	Atbilstība MK noteikumu Nr.264 nosacīj.	Atrašanās	Izmēri	Pagasts
Dižakmeņi					
1.	Kriķu dižakmens	Dižakmens	Rūjas upē pie krasta un tās labajā krastā, 400m uz Z no neapdzīvotajām Kriķu mājām	5,2m garš, 4,2m plats, 2,8m augsts (vasarā zemūdens daļa 0,8m augsta), apkārtmērs 16,30m, tilpums 30,6m ³	Ķoņu pagasts
2.	Muršu dižakmens	Dižakmens	Meža izcirtumā ap 0,5km uz D no Muršu mājām, veca karjera nogāzē, 30m no tuvējā zemesceļa	5,2m garš, 2,9m plats un 4m augsts, apkārtmērs 13,7m, tilpums 29 m ³	Ķoņu pagasts
3.	Dižakmens pie Andrecēnu Velna gultas	Dižakmens	klajā laukā netālu no Andrecēniem, 42m uz Z no Velna gultas akmens	3,5m garš, 3,2 m plats un 1,8m augsts, apkārtmērs 10,9m, tilpums 10,8m ³	Naukšēnu pagasts
4.	Veckulpju akmens	Dižakmens	Piksāru-Omuļu ceļa kreisajā pusē lazdām aizaugušā izcirtumā Veckulpju māju zemē; Trīsstūra prizmai vai Himalaju kalnu grēdai miniatūrā līdzīgs akmens; Mitoloģiskais akmens	4,78m garš, 3,15m plats un 2,35m augsts, tilpums 17,7m ³	Naukšēnu pagasts
5.	Jaunumpuļu akmens	Dižakmens	Lejasumpuļu īpašumā pašlaik; Mitoloģiskais un kulta akmens	4,2m garš, 3,7m plats un 1,3m augsts, tilpums 0,1m ³	Naukšēnu pagasts
Vietējas nozīmes dižakmeņi					
1.	Druvu akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	100m ZA no Druvām, otrpus ceļam Ķoņi - Lātre (Laatre), ceļa uz Ķoņu skolu (Dīķeriem) kreisajā pusē, 5m no tā, akmeņu kaudzē.	3,1m garš, 2,2m plats un 1,7m augsts, apkārtmērs 8,3m, kaudzes izmēri: 5,7m un 4,0m, tilpums 5,8m ³	Ķoņu pagasts
2.	Akmens Ķoņu karjera ZR daļā	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Ķoņu karjera ZR daļā	2,9m garš, 2,1m plats un 2,2m augsts, kaudzes izmēri: 5,8m un 5,2m, apkārtmērs 8,15m, tilpums 6,7m ³	Ķoņu pagasts
3.	Akmens Ķoņu karjera DA nogāzē	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Ķoņu karjera DA nogāzē, tās lejas daļā	4,5m garš, 2,5m plats un 1,2m augsts, apkārtmērs 11,7m, tilpums 6,8m ³	Ķoņu pagasts
4.	Gulbenes akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	50m ZZR no neapdzīvotās Gulbenes mājas, pļavā	4,5m garš, 2,85m plats un 1,3m augsts (lēzenajā malā - 0,7m), apkārtmērs 11,6m, kaudzes izmēri: 5,6m un 4,3m, tilpums 8,3m ³	Naukšēnu pagasts
5.	Ringu akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Gulbenes upītes gultnē un kreisajā krastā, 180m uz R no bijušajām Ringu mājām	3,0m garš, 2,3m plats un 1,9m augsts, tilpums 6m ³	Naukšēnu pagasts
6.	Puslaņģu	Neatbilst,	Lauku ceļa malā (2m no	3,7m garš, 2,7m plats un 1,7m	Naukšēnu

Nr. p.k.	Nosaukums	Atbilstība MK noteikumu Nr.264 nosacīj.	Atrašanās	Izmēri	Pagasts
	akmens	vietējas nozīmes dižakmens	brauktuves) netālu no Puslaņģu māju iebraucamā ceļa gala, klajā vietā	augsts, apkārtmērs 10,3m, kaudzes izmēri: 5,40m un 4,45m, tilpums 8,5m ³	pagasts
7.	Ozolu akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Lauku ceļa malā pie Ozolu mājām, ap 50m no tām, 2m no brauktuves malas	2,9m garš, 2,6m plats un 2,5m augsts, apkārtmērs 9,4m, kaudzes izmēri: 6,4 un 6,1m, tilpums 9,4 m ³	Naukšēnu pagasts
8.	Lejasjēģeru akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Ap 2km no Naukšēniem uz ZA, lauka ceļa kreisā pusē, pretim Lejasjēģeru mājām, 100m no tām; Ceļa malā pie akmeņu kaudzes	3,6m garš, 2,8m plats un 1,3m augsts, apkārtmērs 10,15m, kaudzes izmēri: 5,0 un 3,8m, tilpums 6m ³	Naukšēnu pagasts
9.	Acupītes lauka - Vardiņas akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Naukšēnu pagasts, 400m no Naukšēnu - Piksāru ceļa, 700m no Čūmpju mājām (autobusu pietura Čūmpji), 200m no Acupes krasta, 200m no iespējamās Vardiņu mājvietas (tagad koku puduris).	3,7m garš, 2,25m plats un 1,25m augsts, apkārtmērs 10,3m, kaudzes izmēri: 4,4m un 3,2m, tilpums 5,2m ³	Naukšēnu pagasts
10.	Limbu akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	900m no Naukšēniem (norādes zīme pie ielas) un Dārziņu mājām uz D, 650m no Naukšēnu - Valkas lielceļa uz Z, mitrā egļu mežā	3,6m garš, 2,9m plats un 1,8m augsts, apkārtmērs 10,7m, kaudzes izmēri: 6,0 un 4,6m, tilpums ap 9,4m ³	Naukšēnu pagasts
11.	Andrecēnu Velna gulta	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Tīrumā ap 600m uz ZA no Andrecēnu mājām un ap 100m no mežmalas	4,3m garš, 3,1m plats un 1,1m augsts, kaudzes izmēri: 5,00m un 3,85m, apkārtmērs 12,1m, tilpums 7,3m ³	Naukšēnu pagasts
12.	Jaunciemu akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	1km uz D no Jaunciemu mājām, brikšņainā mežā, 11m uz Z no grāvja, 300m no pamestas mājvietas mazlietota ceļa	3,7m garš, 3,2m plats un 1,5m augsts, apkārtmērs 11m, tilpums 8,9m ³	Naukšēnu pagasts
13.	Burtņieku akmens	Neatbilst, vietējas nozīmes dižakmens	Atrodas īpašumā „Burtņieki”	Akmeņa izmēri ir 5mX2,5mX1,5m. Tilpums ir precizējams.	Ķoņu pagasts

Avoti: Valsts mežu dienesta projekts „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā, DAP dati, „Valmieras rajona dižakmeņu izpētes projekts”, Rīga, 2008, Latvijas Petroglifu centrs.

11.pielikums. Vietējas nozīmes alejas un koku rindas

Nr.p.k.	Nosaukums	Piezīmes	Apsekošanas datums
1.	Ozolu rinda uz Nurmu muižu	Ozolu aleja gar ceļa malu uz Nurmu muižu. Ceļš diezgan intensīvi tiek izmantots, tāpēc daļa koki ir aizgājuši bojā.	2010.05.19
2.	Koku rinda gar ceļu no Ņonu uz Dīķeru muižu	Koku rinda gar ceļu no Ņonu muižas uz Dīķeru muižu. Iespējams stādīta ap 1840.gadu, kad abas muižas nonāca Mensenkampfu ģimenes īpašumā. Rindā pārsvarā ozoli.	2010.09.09
3.	Aleja uz Pīkām	Liepu aleja gar iebraucamo ceļu uz Pīku mājām. Tagad ceļu lieto, lai nokļūtu uz grants karjeras aiz Pīku mājām.	2010.08.26
4.	Jaunumpuļu liepu rinda	Liepu aleja uz Jaunumpuļu mājām. Viena rinda.	2010.08.10
5.	Ozolu rinda gar ceļu no Īvažām	Ozolu rinda, gar veco ceļa malu no Īvažām. Rindā daži ozoli diezgan resni, dažos ir cilvēku taisīti bišu stropi.	2010.05.01
6.	Brāļu kapu liepu aleja	Liepu aleja ved uz bijušajiem Otra Pasaules karā kritušajiem Brāļu kapiem. Taka pamazām aizaug.	2010.08.10
7.	Liepu aleja	Liepu aleja ved uz vecām mājām. Koki labi saglabājušies, ceļš aizaudzis.	2010.08.10
8.	Holandes liepu aleja	Liepu aleja stādīta muižas laikā, tā ved uz barona fon Grotes kapliču. Dažas liepas ir kritiskā stāvoklī.	2010.09.29
9.	Piksāru liepu aleja	Liepu aleja stādīta no bijušās Piksāru dzelzceļa stacijas līdz pat Piksāru skolai. Ceļš tiek diezgan intensīvi izmantots, tāpēc daļa liepu ir izzudušas no alejas. Ceļam grants segums.	2010.08.18
10.	Eriņu muižas aleja	Aleja izveidota gar muižas ceļu, kas ved uz Rūjieni. Alejā ir ozoli, lapegles, liepas un kļavas.	2010.05.15
11.	Naukšēnu ozolu aleja	Ceļš ar gar malām augošo ozolu aleju ved no Naukšēnu centra uz bijušo Naukšēnu dzelzceļa staciju. Tagad ceļu izmanto kā gājēju ceļu uz dzīvojamām mājām.	2010.11.14
12.	Ozolu aleja uz Jāņsalām	Iebraucamais ceļš uz Jāņsalām apstādīts ar ozolu aleju. Ceļš aizaug ar krūmiem.	2010.05.09
13.	Aleja uz Dīķeru baronu kapiem	Ozolu aleja ļoti labi saglabājusies. Ved no Dīķeru muižas līdz Rūjienas-Plāteres ceļam, pie kura arī atrodas baronu Mencenkampfu dzimtas kapi.	2010.05.19
14.	Koku rinda Austrīnos	Liepu rinda pie bijušām Ziediņu mājām. Māja vairs nav.	2010.04.18
15.	Ozolu rinda pie Saliņām	Ozolu rinda gar ceļa malu, kurš ved no Nurmu muižas uz Saliņām - mežsarga māju.	2010.05.19
16.	Tēvdēlu vītoli rinda gar ceļu	Vītoli rinda aug gar ceļu, kurš savieno Tēvdēlu mājas. Daži koki slikti saglabājušies.	2010.11.19
17.	Liepu rinda	Liepu rinda stādīta gar kādreizējo Naukšēnu muižas robežu, lielākā daļa liepu labā stāvoklī.	2010.09.29
18.	Vējkroga egļu rinda	Egles izaugušas no egļu kādreizējā dzīvžoga. Egļu rinda norāda uz senā kroga atrašanās vietu.	2010.10.31
19.	Kalnudzēnu ozolu aleja	Ozolu aleja ved uz Kalnudzēnu mājām. Lieli ozoli. Ceļš vairs netiek izmantots. Jaunais ceļš ierīkots blakus.	2010.09.07
20.	Ozolu aleja uz Nurmu muižu	Aleja stādīta muižas laikā, tagad koki vairāk palikuši ceļa kreisajā pusē no Nurmu muižas puses. Daļa koku ir sliktā stāvoklī.	2010.05.19
21.	Baiģu ozolu aleja	Alejā, kura vedusi uz Baiģu saimniecību palikuši tikai 8 ozoli. Pati saimniecība vairs nav, tās vietā liela akmens kaudze.	2010.04.11

Avots: Valsts mežu dienesta projekts „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā”

12.pielikums. Vietējas nozīmes dabas objekts un nozīmīgi stādījumi

Nr.p.k.	Nosaukums	Piezīmes	Apsekošanas datums
Vietējas nozīmes dabas objekts			
1.	Kadiķu pļava pie „Streidām”	Dabiski izveidojusies kadiķu pļava.	2010.09.10
Citi nozīmīgi stādījumi			
1.	Ozolu audze	Ozolu mežaudze pie Naukšēnu muižas, stādīta pagājušā gadsimta sākumā. Koki veseli.	2010.09.29
2.	Koku grupa „Vecglāznieku” pļavā	Koku grupa „Vecglāznieku” pļavā. 3 lieli ozoli un tūja, kuru apkārtmēri ir attiecīgi 3,30m, 3,60m un 1,60m.	2010.09.25
3.	Tenceles	Māja celta 1874.g, klēts 1873.g. Ir lieli ozoli - Trīsžuburu ozols pagalmā 4,00m, bet tālāk no mājas ozoli 3,44,2,92,3,52m resni. Meliorācija nav nojaukusi ēkas tikai tāpēc, ka saimnieces neesot bijušas ar mieru saņemt 10000rubļus un pārcelties dzīvot citur.	2010.05.10
4.	Zviedru ozoli	Atrodas 500m no Dīķeru muižas. Ozolu grupa ar vecākiem. Starp tiem 4 lielākie ar apkārtmēriem: 4,5m, 4,9m, 5,1m, 6,1m.	2010.05.22
5.	Priežu stādījums	Meža stādījumi stādīti dziļajās vagās.	2010.05.09
6.	Rijmuižnieki	No Rijmuižnieku saimniecības palikuši tikai mājas pamati un daļa no robežas - koku stādījumiem - ošiem.	2010.05.19
7.	Ribeles	Vienas saimniecības ēkas pamati. Māja liela, vēl nav galīgi sabrukusi. Akmens pagrabs ar divām ieejām. Gar vienu robežmalu sastādīti vītoli. Apkārt daudz lielu koku.	2010.05.08
8.	Jāņsala	Vecsaimniecības teritorijā palikuši četrus ēku drupas ar dažiem sienu fragmentiem. Pagrabs bijis zem ēkas. Pagalma robeža apstādīta ar liepu rindām, kuru apkārtmērs dažai sasniedz 2,9m.	2010.05.09
9.	Žiguri	Vecsaimniecības teritorijā dzīvojamā mājā dzīvo cilvēki, koka guļbūves saimniecības ēka. Apkārt mājām lieli koki.	2010.05.19
10.	Dīķeru baronu fon Mencenkampfu kapi	Kapos bijis plānots 2040m ² stādījumu ar 40m ² kapa vietām vidū. Šobrīd stādījumi un celiņi ir aizauguši. Vidū atrodas 35m*25m liels akmens mūra paliekas. Nav ne kapu pieminekļu, ne citu norāžu par konkrētiem apbedījumiem.	2010.05.21
11.	Spigi	Vecsaimniecības teritorijā palikuši 5 ēku akmens pamati. Apkārt lieli koki. Šajā mājā dzimis Lāčplēša ordeņa kavalieris Otto Hincembergs.	2010.05.08

Avots: Valsts mežu dienesta projekts „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā”

13.pielikums. Valsts aizsargājамie kultūras pieminekļi novada teritorijā

Aizsardz. Nr.	Pieminekļa nosaukums	Pieminekļa veids	Vērt. grupa	Atrašanās vieta	Kadastra Nr.
2432	Kalēju senkapi	Arheoloģija	Vietējās nozīmes	Ķoņu pagasts	96660020001 96660020150
2433	Muršu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes	Ķoņu pagasts	96660020023
2434	Juratas pilskalns	Arheoloģija	Vietējās nozīmes	Ķoņu pagasts	96660050003 96660050174
2435	Tiliku senkapi	Arheoloģija	Vietējās nozīmes	Ķoņu pagasts	96660040007 96660050149
2467	Nurmu viduslaiku kapsēta	Arheoloģija	Vietējās nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720080099
2468	Andrecēnu akmens (Velna gulta) - kulta vieta	Arheoloģija	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060075
2469	Naukšēnu Kābele - pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060336
4505	Vestibila kāpņu margas	Māksla	Valsts nozīmes	Ķoņu pagasts, Eriņi, Eriņu muižas kungu māja	96660050185002
6913	Naukšēnu muižas apbūve	Arhitektūra	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060336 96720060336002 96720060336015 96720060336016
6914	Pils	Arhitektūra	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060336002
6915	Pulksteņu tornis (siernīca)	Arhitektūra	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060336016
6916	Klēts	Arhitektūra	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060336015
6917	Parks	Arhitektūra	Valsts nozīmes	Naukšēnu pagasts	96720060336
8808	Eriņu muižas kungu māja	Arhitektūra	Valsts nozīmes	Ķoņu pagasts, Eriņi	96660050185002

Avots: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

14.pielikums. Pašvaldības aizsargājami kultūrvēsturiski nozīmīgie objekti

Nr.p.k.	Objekts	Atrašanās vieta	Ēkas nosaukums/ Kadastra Nr./ Īpašuma statuss	Piezīmes
1.	Dīķeru muižas ēka (Naukšēnu vidusskola filiāle Ķoņu skola)	„Ausekļi”, Ķoņu pagasts (Dīķeros)	Muižas ēka 96660010031001 Pašvaldības īpašums	Celta 19.gs skola kopš 1920.gada; pie skolas ir kopts parks ar daudzām retām koku sugām; bēniņu stāvā plānots iekārtot novadpētniecības ekspozīciju
2.	„Supuču” mājas	Ķoņu pagasts	Dzīvojamā māja 96660020036001 Privātīpašums	Vecākā māja Ķoņu pagastā
3.	Ķoņu ūdensdzirnavas ar tām piederošajām ēkām - kūti, klēti u.c.*	Ķoņu pagasts	Dzirnavu ēka 96660040058001 Kūts (pārbūvēta par viesu namu) 96660040058002 Klēts 96660040058003 Pirts 96660040058004 Privātīpašums	Celtas ap 1840.gadu; vienīgās ūdensdzirnavas Latvijā, kur saglabājušās vecās dzirnavu darbojošās iekārtas - malšana, dzijas apstrāde; vienīgās dzirnavas Latvijā, kur vienkopus maļ graudus, vērpj vilnu, šuj segas un spilvenus, kas pildīti ar aitu vilnu; dzirnavas labā kārtībā
4.	Ķoņu muižas kungu māja un saimniecības ēka	Ķoņu pagasts	Dzīvojamā māja 96660040118001 Saimniecības ēka 96660040118002 Privātīpašums	Celta 19.gs Adrese: „Lāčplēši”, Ķoņi, Ķoņu pagasts
5.	Ķoņu pagasta pārvaldes ēka (bibliotēka, pasts)	Ķoņu pagasts	Administratīvā ēka 96660040053001 Pašvaldības īpašums	Šeit kādreiz atradusies zirgu pasta stacija, kurā atpūtināti un mainīti zirgi pa ceļam uz Igauniju un Zviedriju
6.	Eriņu muižas apbūves lielā kūts, klēts, smēde*	Ķoņu pagasts, Eriņi	Kūts (drupas) 96660050185004 Klēts 96660050185003 Smēde 96660050223001 Privātīpašums	Celtas 18.gs, kungu māja nesen nopirkta un lēnām tiek atjaunota, nav publiski pieejama, pieder SIA „Rostes”
7.	Jēču vējdzirnavas	Naukšēnu pagasts	Vējdzirnavas 96720060323001 „Latvijas Dabas fonda” īpašums	Celtas 1878.gadā, no neapstrādātiem laukakmeņiem; no dzirnavām paveras plašs skats uz drumlinu reljefu; pie dzirnavām sākās Jēču dabas taka, apskatāmi - Jēču bļodakmens, Pugu akmeņu krāvums, Kraujiņu milzakmeni, kā arī reģionam tipiski pļavu, mežu un purvu biotopi
8.	Piksāru baznīca	Naukšēnu pagasts	Baznīcas ēka 96720050129001 Īpašuma tiesības nav noteiktas	Uzbūvēta 1914.-1936.gadam; Mūsdienās ēka tiek izmantota kā koncertzāle, ik reiz uzņemot 100-200 klausītājus (par tradīciju kļuvuši ikgadēji koncerti Vasarsvētkos); baznīcas lepnums - 631kg smagais zvans, kas joprojām zvina baznīcas tornī; ēka ieguva jaunas ārdurvis un logus
9.	Nurmu muižas ēka	Naukšēnu pagasts	Daudzdzīvokļu dzīvojamā māja 9620080095001	1919.-1962.gadam bijusi skola; 1997.gadā muižas ēkā izveidoti dzīvokļi; ap muižu daļēji saglabāties akmens mūris, vairākas pagalmā stādītās liepas sasniegušas

Nr.p.k.	Objekts	Atrašanās vieta	Ēkas nosaukums/ Kadastra Nr./ Īpašuma statuss	Piezīmes
				dižkoka statusu, bet uz ceļa, kurš vedis uz muižas ratnīcu, vietām saglabājies akmens brūģējums
10.	Naukšēnu muižas kalpu mājas, smēde, alus un spirta brūzis, zirgu stallis*	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	Dzīvojamās mājas - kalpu mājas : „Dzirnavas” 96720060067001 „Mazaldari” 96720060306001 „Aldari” 96720060306002 „Imantas” 96720060275001 Alus brūzis 96720060305001 Smēde 96720060195002 Tilta krogs 96720060311001 Spirta brūzis 96720060169001 Vāgūzis 96720060169002 Zirgu stallis 96720060336001 Privātīpašumi, valsts un pašvaldības īpašumi	Kalpu mājas ir vairākas, 2 pieder pašvaldībai (vienu no tām - soc. dzīv. māja „Aldari”), „Mazaldari”, pārējās 2 - privatizētas dzīvojamās mājas „Dzirnavas” un „Imantas”. Alus brūzis „Krāces” - SIA „Naukšēni” ražotne. Smēde - tagad „Kalēji”. Krogus ēka - Tiltakrogs - tagad „Saulesvārti”. Spirta brūzis un vāgūzis - tagad „Strēlnieki”. Zirgu stallis - tagad SKII mācību ēka, pārbūvēta 1953.gadā (ēka pieder IZM).
11.	Doktorāta ēka	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	96720060280 Pašvaldības īpašums	Ēkā atrodas Naukšēnu Cilvēkmuzejs, kafejnīca, doktorāts un aptieka

* Objekts, kuram atceļama tam piešķirtā aizsardzības kategorija - pašvaldības aizsargājams kultūrvēsturisks objekts, ja pēc izvērtēšanas tas tiek iekļauts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Pašvaldības aizsargājamo kultūrvēsturiski nozīmīgo objektu foto fiksācijas

35.attēls. Ķoņu muižas kungu māja

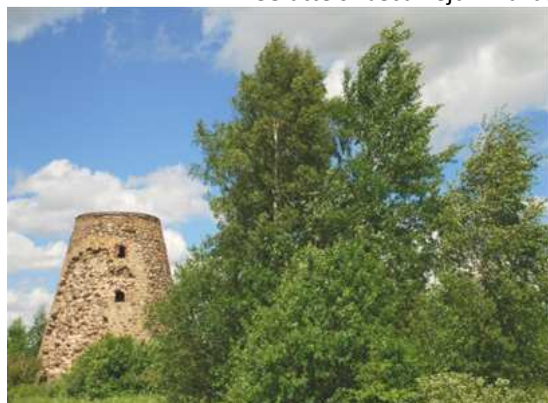
36.attēls. Ķoņu ūdensdzirnavas

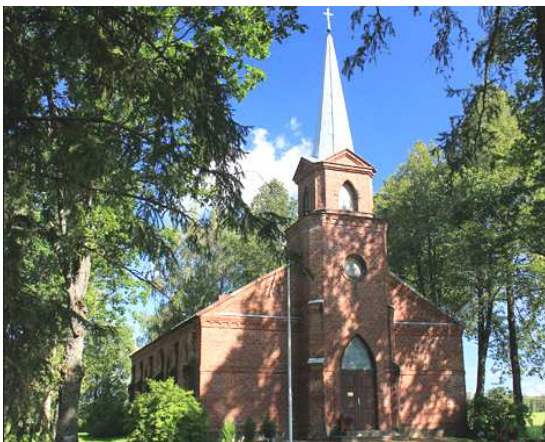
37.attēls. Dīķeru muižas ēka (Ķoņu skola)

38.attēls. Jēču vējdzirnavas

39.attēls. Pīksāru baznīca

40.attēls. Nurmu muiža

41.attēls. Naukšēnu doktorāts

42.attēls. Ķoņu pagasta pārvaldes ēka, bibliotēka

Avots: <http://www.zudusilatvija.lv>, <http://konudzirnavas.eclub.lv>.

15.pielikums. Pieminekļi un piemiņas zīmes novada teritorijā

Nr.p.k.	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Piezīmes
1.	Dīķeru muižas barona kapi	Ķoņu pagasts	Pie Dīķeru muižas, („Ausekļi”), maz kas saglabājies
2.	Ebreju kapi	Ķoņu pagasts	Pie Ozolu mājām, netālu no robežas ar Rūjienu, aizauguši, bet pieminekļi saglabājušies
3.	Baltijas ceļa piemiņas zīme	Naukšēnu pagasts	Pie robežstaba Nr.269 Unguriņu robežpārejas punktā uz Latvijas-Igaunijas robežas 2009.gada 23.augustā Baltijas ceļa 20.gadadienā atklāta Rūjienas metālmākslinieka A.Dukura piemiņas zīme
4.	Piemineklis 2.pasaules karā kritušo piemiņai	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	Atklāts 1986.gada maijā, sākotnēji kā piemineklis kritušajiem padomju karavīriem. Pēc LR neatkarības atgūšanas plāksne ar karavīru uzvārdiem un tekstu krievu valodā nomainīta pret gada skaitļiem 1941-1945.
5.	Piemineklis represētajiem	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	Atklāts 1991.g. 14.jūnijā.
6.	Baronu kapenes	Naukšēnu pagasts, Naukšēnu muižas parks	Atrodas Naukšēnu muižas parkā, barona fon Grotes dzimtas kapenes, līdz mūsdienām saglabājušās tikai drupas

Pieminekļu un piemiņas zīmju foto fiksācijas

43.attēls. 2.pasaules kara piemineklis

45.attēls. Piemineklis represētajiem

44.attēls. Baltijas ceļa piemiņas zīme

46.attēls. Baronu kapenes

Avots: <http://www.geolocation.ws.>, <http://www.geoparks.lv.>

16.pielikums. Potenciāli piesārņotās vietas novada teritorijā

N.p. k.	Reģ. Nr. LVĢMC datu bāzē	Vietas nosaukums	Kods, darbības nozares	Atrašanās vieta	Koordinātas (platums, garums)	
1.	96668/2147	Bijusī minerālmēslu noliktava „Kļavas”	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķoņu pagasts, „Kļavas”	57gr.56'19"	25gr.20'40'
2.	96668/2148	Bijusī ķīmikāliju noliktava „Jaunķuki”	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķoņu pagasts, „Jaunķuki”	57gr.55'36"	25gr.21'27'
3.	96668/2149	Bijusī ķīmikāliju noliktava „Dirļas”	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķoņu pagasts, „Dirļas”	57gr.57'26"	25gr.21'57"
4.	96668/2150	Bijušās mehāniskās darbnīcas „Lāčplēši”	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ķoņu pagasts, „Lāčplēši”	57gr.56'15"	25gr.21'7"
5.	96668/2151	Mehāniskās darbnīcas Eriņos	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ķoņu pagasts, Eriņi	57gr.54'25"	25gr.21'3'
6.	96668/2152	Bijusī SCO degvielas bāze, katlu māja	4030 - Tvaika un karstā ūdens piegāde	Ķoņu pagasts, „Celtnieki”	57gr.55'0"	25gr.21'0'
7.	96668/2153	K/S „Akrona” DU	5050 - Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Ķoņu pagasts, Eriņi	57gr.54'23"	25gr.21'15'
8.	96668/2154	Amonjaka ūdens uzglabāšanas cisternas Eriņo	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķoņu pagasts, Eriņi	57gr.54'13"	25gr.21'47'
9.	96668/2155	Amonjaka ūdens uzglabāšanas cisternas Supučo	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķoņu pagasts, „Supučī”	57gr.56'39"	25gr.23'52'
10.	96668/2156	Linu pārstrādes cehs „Roziņas”	1714 - Linšķiedras sagatavošana un vēršana	Ķoņu pagasts, „Roziņas”	57gr.54'37"	25gr.18'46'
11.	96668/2157	Bijusī c/f „Jekši”	0123 - Cūku audzēšana	Ķoņu pagasts, „Jekši”	57gr.55'59"	25gr.21'57'
12.	96668/4416	SIA „Koksne”	3614 - Pārējo mēbeļu ražošana	Ķoņu pagasts	57gr.54'54"	25gr.20'49"
13.	96668/4489	SIA Helda, kokapstrādes iekārta	2000 - Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	Ķoņu pagasts	57gr.53'0"	25gr.21'0"
14.	96728/2122	Bijušā kolhoza mehānisko darbnīcu teritorija „Darbnīcas”	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	57gr.52'57"	25gr.28'5"
15.	96728/2123	Graudu kodinātava „Graudi”	0141 - Lauksaimnieciskie pakalpojumi	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	57gr.52'46"	25gr.28'30"
16.	96728/2124	Bijušā kolhoza degvielas bāze „Kurši”	5050 - Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	57gr.52'53"	25gr.28'8"

N.p. k.	Reģ. Nr. LVĢMC datu bāzē	Vietas nosaukums	Kods, darbības nozares	Atrašanās vieta	Koordinātas (platums, garums)	
17.	96728/2125	Bijušā kolhoza šķidrā mēslojuma bāze „Tiltkalni”	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	57gr.53'18"	25gr.26'47"
18.	96728/2126	Minerālmēslu noliktava	0110 - Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Naukšēnu pagasts	57gr.53'16"	25gr.26'26"
19.	96728/2127	Bijušā kolhoza degvielas glabātuve „Ezernieki”	5050 - Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Naukšēnu pagasts, Nurmi	57gr.49'28"	25gr.30'33"
20.	96728/2128	Bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve	9000 - atkritumu apsaimniekošanas, teritorijas tīrīšana	Naukšēnu pagasts, Breidas - Nurmi	57gr.50'42"	25gr.28'37"
21.	96728/2129	Bijušā kolhoza katlu māja un šķidrā kurināmā uzglabāšanas bāze	4030 - Tvaika un karstā ūdens piegāde	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	57gr.53'11"	25gr.24'59"
22.	96728/2130	Bijušā kolhoza mehānisko darbnīcu teritorija „Tiltakrogs”	5020 - Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Naukšēnu pagasts, Naukšēni	57gr.53'7"	25gr.26'48"

Avots: VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs.

17.pielikums. Sporta bāzes novada teritorijā

Nr.p.k.	Nosaukums	Objektu skaits	Īpašuma forma	Nodošanas gads	Objekti	Objektu stāvokļi
1.	Eriņu moto trase	1	privātīpašums	2000	Moto trase	apmierinošs
2.	Naukšēnu pagasta sporta bāze	4	pašvaldības	1998, 1985, 1970	Pludmales volejbola laukums	labs
					Slēpošanas trase	apmierinošs
					Minifutbola laukums	apmierinošs
3.	Naukšēnu novada vidusskola	6	pašvaldības	1992, 1992, 1992, 1998, 2000	Sporta spēļu zāle	labs
					Basketbola laukums	apmierinošs
					Volejbola laukums	apmierinošs
					Šautuve 25m	labs
					Trenažieru zāle	apmierinošs
4.	SKII „Naukšēni”	3	pašvaldības	2003, 2003	Volejbola laukums	ļoti labs
					Basketbola laukums	ļoti labs

Avots: Izglītības un zinātnes ministrijas datu bāze uz 03.10.2012. (<http://sportabazes.izm.gov.lv>)

18.pielikums. Valsts autoceļi novada teritorijā

A/c Nr.	Autoceļa nosaukums	Autoceļa maršruta parametri			A/c kateg.	Min. ceļa zemes nodalījuma josla, m (no a/c ass)
		no km	līdz km	kopā (km)		
Reģionālie autoceļi						
P 17	Valmiera-Rūjiena-Igaunijas robeža	41,915	55,832	13,917	III	13,5
P 21	Rūjiena-Mazsalaca	1,970	3,400	1,430	III	13,5
P 22	Valka-Rūjiena	42,203	48,221	6,018	IV	11
	Kopā reģionālie autoceļi:			21,365		
Vietējie autoceļi						
V174	Viadukts-Rūjienas st.-Dzirnavas	0,000	2,200	2,200	IV	11,00
		2,200	8,800	6,600	V	9,50
V175	Rūjiena-Igaunijas robeža	1,200	2,299	1,099	V	9,50
		3,109	10,000	6,891	V	9,50
V176	Sīļi-Igaunijas robeža	0,000	3,600	3,600	V	9,50
V177	Ķoņi-Lode-Arakste	0,000	2,100	2,100	IV	11,00
V178	Pievedceļš Ķoņu skolai	0,000	0,600	0,600	V	9,50
V179	Naukšēni-Apsītes	0,000	3,200	3,200	V	9,50
V201	Virķēni-Veccelmi	1,100	5,050	3,950	V	9,50
V202	Naukšēni-Doles	0,000	7,076	7,076	V	9,50
V205	Andricēni-Nurmi	0,000	6,050	6,050	V	9,50
V180	Naukšēni-Piksāri-Veckārķi	0,000	8,445	8,445	V	9,50
	Kopā vietējie autoceļi:			51,811		
	Pavisam kopā:			73,176		

Avots: VAS „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Valmieras nodaļa.

19.pielikums. A grupas pašvaldības autoceļi

Nr. p.k.	Ceļa nosaukums	Adrese		Garums (km)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)			
1.	Ceļš Breidas-Zemgaļi	0	3,71	3,71	Grants segums	96720060373 96720060373; 96720080106
		3,71	4,06	0,35	Grants segums	96720080025
2.	Rūnas ceļš	0	0,07	0,07	Grants segums	96720080111 96720080111
		0,07	0,33	0,26	Grants segums	96720080111
		0,33	1,87	1,54	Bez seguma	96720080052; 96720080062; 96720080013; 96720080007; 96720080001
3.	Oleri-Nurmi	0	1,68	1,68	Bez seguma	96720080102; 96720080070; 96720080021; 96720080091; 96720080023; 96720080046; 96720080065; 96720080009; 96720080096
4.	Ķikutu ceļš	0	0,69	0,69	Grants segums	96720060372 96720060372
		0,69	2,51	1,82	Grants segums	96720060372
5.	Andrecēni-Jeru mežs	0	2,26	2,26	Bez seguma	96580020032; 96580020034; 96580020026; 96580020036; 96580020054; 96580020083; 96580020111; 96580020072; 96720060217; 96720060239; 96720060073; 96720060103; 96720060202; 96720060095; 96720060164; 96720060203
6.	Tediņu ceļš	0	1,35	1,35	Grants segums	96720060374 96720060374
		1,35	2,18	0,83	Grants segums	96720060374
		2,18	2,4	0,22	Grants segums	96720060374
7.	Ceļš Bērziņi-Straupes	0	0,82	0,82	Grants segums	96720030067 96720030067
		0,82	1,37	0,55	Grants segums	96720030035; 96720030078; 96720030023
		1,37	2,5	1,13	Grants segums	96720030023; 96720030007; 96720030077; 96720030028; 96720030034; 96720030055; 96720060028; 96720060039; 96720060406; 96720060407
8.	Eriņi-Tēcēni	0	0,33	0,33	Grants segums	96720030066 96720030066
		0	0,43	0,43	Grants segums	96720030066 96720030066
9.	Doles-Oliņas	0	2,14	2,14	Grants segums	96720010075 96720010075
		2,14	2,23	0,09	Grants segums	96720010075 96720010075
10.	Ceļš Ķire-Alēni	0	5,76	5,76	Grants segums	96720040094 96720040094; 96720020121
		5,76	10,49	4,73	Grants segums	96720040094 96720020121; 96720020139

Nr. p.k.	Ceļa nosaukums	Adrese		Garums (km)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)			
		10,49	10,86	0,37	Bez seguma	96720020007; 96720020044; 96720020119 96720020119
11.	Mirķu ceļš	0	1,07	1,07	Melnais segums	96720040097 96720040097
		1,07	1,6	0,53	Grants segums	96720040097 96720040097
		1,6	2,03	0,43	Bez seguma	96720040097 96720040097
		2,03	2,59	0,56	Bez seguma	96720040097 96720040097
		2,59	5,88	3,29	Bez seguma	96720010016; 96720010014; 96720010003; 96720040012; 96720040056; 96720020023; 96720020062; 96720020101; 96720020011; 96720040055; 96720040113; 96720020015; 96720040010; 96720040081; 96720040082; 96720040100; 96720020090; 96720020094; 96720020095; 96720040008
12.	Vārnsils-Piksāri	0	0,57	0,57	Grants segums	96720050144 96720050144
		0,57	2,41	1,84	Grants segums	96720050144 96720050144
13.	Mūļas-Ķipi-Naukšēni	0	1,35	1,35	Melnais segums	96660050013 96660050175
		1,35	2,8	1,45	Grants segums	96660050175; 96660050007; 96660050212; 96660050070
		2,8	4,03	1,23	Grants segums	96660050070; 96660050010; 96660050137
		4,03	4,19	0,16	Bez seguma	96720030008
		4,19	4,61	0,42	Grants segums	96720030054; 96720030008; 96720030058; 96720030005
14.	Celtnieki-Miglas	0	3,55	3,55	Grants segums	96660040015 96660040185; 96660040056; 96660050120; 96660050150; 96660050151; 96660050119; 96660040079; 96660040007; 96660050149; 96660050148; 96660050048; 96660050049; 96660050202; 96660050147; 96660050026; 96660050180
15.	Tilikas-Kalves	0	3,89	3,89	Grants segums	96660040056; 96660040079; 96660040100; 96660040077; 96660040190; 96660050085; 96660050203; 96660050197; 96660050208; 96660050207; 96660050040; 96660040101; 96660040057; 96660020067; 96660040178; 96660020119; 96660020120; 96660020050

Nr. p.k.	Ceļa nosaukums	Adrese		Garums (km)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)			
		3,89	6,25	2,36	Grants segums	96660020086; 96660020053; 96660020152; 96660020036; 96660020031; 96660020071; 96660020140; 96660020128; 96660020017; 96660020143
16.	Krejotava-Vigāļi	0	2,9	2,9	Grants segums	96720010076 96720010076
		2,9	3,11	0,21	Bez seguma	96720010076 96720010076
		3,11	3,81	0,7	Bez seguma	96660020117; 96660020002
		3,81	5,49	1,68	Grants segums	96660020002; 96660020150; 96660020001; 96660020047; 96660020136; 96660020151
17.	Andžiņas-Ežiņas	0	0,73	0,73	Grants segums	96660020004; 96660020099
		0,73	0,78	0,05	Grants segums	96660020099; 96660020022
		0,78	2,53	1,75	Grants segums	96660020099; 96660020022; 96660020008
		2,53	3,39	0,86	Grants segums	96660020009 96660020132
18.	Ļepas-Vanagi	0	0,75	0,75	Bez seguma	96660010008 96660010098; 96660010096
		0,75	1,13	0,38	Bez seguma	96660010096
		1,13	1,8	0,67	Bez seguma	96660010008 96660010096; 96660010097
19.	Dīrlas-Dīķeri	0	1,32	1,32	Grants segums	96660010003; 96660010052; 96660010029
		1,32	1,7	0,38	Grants segums	96660010029; 96660010031
20.	Dīķeri-Ļepas	0	0,98	0,98	Bez seguma	96660010032; 96660010022; 96660010019; 96660010049; 96660010090; 96660010050; 96660010012
21.	Druvas-Ķoņi	0	1,21	1,21	Bez seguma	96660040022; 96660040164; 96660040107; 96660040066; 96660040106; 96660040108; 96660040153; 96660040227; 96660040043
22.	Teimas-Kociņi	0	0,41	0,41	Grants segums	96660040019 96660040233
23.	Rūjiena-Stacija	0	2,33	2,33	Grants segums	96660030009 96660050178; 96660030091
24.	Vecā skola-Dzirnavas	0	0,6	0,6	Grants segums	96660020014; 96660040094; 96660040199; 96660040198
		0,6	1,14	0,54	Grants segums	96660040094; 96660040095; 96660040050; 96660040168
		1,14	1,58	0,44	Grants segums	96660040168; 96660040058; 96660040220; 96660040119; 96660040213
25.	Avoti-Oši	0	0,5	0,5	Grants segums	96660040186 96660040186
26.	Rūjiena-Teterīši	0	0,62	0,62	Grants segums	96660050014 96660050181
		KOPĀ:		73,84		

Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

20.pielikums. B grupas pašvaldības autoceļi

Nr. p.k.	Ceļa nosaukums	Adrese		Garums (km)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)			
1.	Nurmi-Kiči	0	0,49	0,49	Grants segums	96720080108 96720080108
		0,49	0,86	0,37	Bez seguma	96720080108 96720080108
		0,86	1,13	0,27	Bez seguma	96720080108 96720080108
2.	Ceļš Ezernieki-Īvažas	0	0,79	0,79	Grants segums	96720080103 96720080103
		0,79	1,47	0,68	Bez seguma	96720080103 96720080103
		1,47	2,65	1,18	Bez seguma	96720080103 96720080107 96720080102
3.	Jēči-Veckaukas	0	0,91	0,91	Grants segums	96720060323; 96720060139; 96720060423; 96720060146; 96720060176; 96720060167
4.	Tiltgaļi-Ozoli	0	1,1	1,1	Grants segums	96720040096 96720040096 96720060011
		1,1	2,18	1,08	Grants segums	96720040096 96720040096 9672004021; 96720040052
		2,18	2,89	0,71	Grants segums	96720040049; 96720040004; 96720040050; 96720040032; 96720040026
5.	Mirņu iela	0	0,14	0,14	Melnais segums	96720040099 96720040099
6.	Udzēni-Celmiņi	0	1,39	1,39	Grants segums	96720020076; 96720020089; 96720020141; 96720020085; 96720020028
		1,39	3,78	2,39	Bez seguma	96720050054; 96720050148; 96720020103; 96720020134
7.	Lucu ciema ceļš	0	0,48	0,48	Grants segums	96720020049; 96720020047; 96720020021; 96720020026
8.	Vecvāči-Vijči	0	1,85	1,85	Grants segums	96720050009; 96720050007; 96720050040; 96720050023; 96720050038; 96720050032; 96720050015
		1,85	2,47	0,62	Bez seguma	96720050015
9.	Pūriņu ceļš	0	0,28	0,28	Grants segums	96720050145 96720050145
		0,28	1,68	1,4	Bez seguma	96720050145 96720050145
		1,68	2,44	0,76	Bez seguma	96720050145 96720050145
		2,44	3,02	0,58	Grants segums	96720050146
10.	Ērmuižu ceļš	0	0,5	0,5	Grants segums	96720070024 96720070024
		0,5	1,42	0,92	Grants segums	96720070024 96720070024
		1,42	1,94	0,52	Bez seguma	96720070024 96720070024

Nr. p.k.	Ceļa nosaukums	Adrese		Garums (km)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)			
		1,94	3,28	1,34	Grants segums	96720070024 96720070024
		3,28	3,44	0,16	Bez seguma	96720070024 96720070024
		3,44	4,15	0,71	Bez seguma	96720070015; 96720070030; 96720070005
11.	Ceļš Stadions-Vecozoli	0	0,35	0,35	Grants segums	96720060368 96720060368
		0,35	0,75	0,4	Melnais segums	96720060368 96720060368
		0,75	0,82	0,07	Melnais segums	96720060368 96720060368
		0,82	2,02	1,2	Grants segums	96720060368 96720060408 96720060141
12.	Plēsumi-Alejas	0	0,51	0,51	Grants segums	96660050171; 96660050139; 96660050133; 96660050082; 96660050122; 96660050001
13.	Straumēni-Ķīpi	0	0,82	0,82	Bez seguma	96660050019; 96660050051; 96660050088; 96660050025; 96660050039; 96660050070
14.	Virši-Eriņmuiža	0	0,22	0,22	Melnais segums	96660050225 96660050225
15.	Kaktiņi-Lejaskabuļi	0	1,7	1,7	Grants segums	96660040017 96660040188 96660040028; 96660040071; 96660040145; 96660040046
16.	Avotiņi-Bērziņi	0	0,57	0,57	Bez seguma	96660010081; 96660010009; 96660010108; 96660010101; 96660010055
		0,57	1,15	0,58	Bez seguma	96660010055; 96660010056; 96660010026; 96660010049
17.	Ciņi-Vilniši	0	0,76	0,76	Bez seguma	96660030106 96660030106 96660030015; 96660030058; 96660030002
		0,76	0,78	0,02	Bruģakmens segums	96660030002
18.	Straumēni-Ainavas	0	0,34	0,34	Bez seguma	96660050019; 96660050047
		0,34	0,68	0,34	Grants segums	96660050047; 96660050039
19.	Kociņi-Dīķeri	0	1,54	1,54	Grants segums	96660040114; 96660040003; 96660040078; 96660040001; 96660040064; 96660040023; 96660040111; 96660040034; 96660040106; 96660040029; 96660040031
		KOPĀ:		31,04		

Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

21.pielikums. C grupas pašvaldības autoceļi

Nr. p.k.	Ceļa nosaukums	Adrese		Garums (km)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)			
1.	Aizpurvu grantsbedru ceļš	0	0,5	0,5	Bez seguma	96720060117; 96720080018; 96720080093
2.	Apškalnu ceļš	0	0,4	0,4	Grants segums	96720030006; 96720030001; 96720030048
		0,4	0,96	0,56	Bez seguma	96720030001; 96720030079; 96720030002; 96720030047
3.	Lasmaņu ceļš	0	0,84	0,84	Grants segums	96720030076; 96720030033
4.	Naudaskalnu ceļš	0	2,3	2,3	Bez seguma	96720010029; 96720010067; 96720010033; 96720010032; 96720010068; 96720010070
5.	Spīdolu ceļš	0	0,78	0,78	Grants segums	96720010002; 96720010012; 96720010005
6.	Doles fermas ceļš	0	0,35	0,35	Grants segums	96720010011; 96720010083; 96720010081; 96720010088; 96720010082; 96720010079
7.	Ķērzēnu ceļš	0	0,62	0,62	Grants segums	96720010039; 96720010065; 96720010047; 96720010048
		0,62	1,01	0,39	Bez seguma	96720010047; 96720010028
8.	Jaunalēnu ceļš	0	1,31	1,31	Grants segums	96720020037; 96720020038; 96720020024
9.	Kalnūju ceļš	0	0,55	0,55	Bez seguma	96720010072; 96720010080; 96720010078; 96720010066
10.	Piksāru dzelzceļš	0	0,93	0,93	Bez seguma	96720050034; 96720050117; 96720050033; 96720050037
11.	Sporu stiga	0	0,72	0,72	Bez seguma	96720050048
12.	Brantiņšila ceļš	0	0,21	0,21	Grants segums	96720060119; 96720060021
		0,21	1,07	0,86	Bez seguma	96720060432; 96720060337; 96720060036; 96720060348; 96720060087
13.	Bērtuļi-Paipuži	0	0,63	0,63	Bez seguma	96660040146; 96660040205; 96660040160; 96660040028
14.	Klintis-Renči	0	0,62	0,62	Bez seguma	96660050051; 96660050088; 96660050029; 96660050050; 96660050129; 96660050144; 96660050007
15.	Unguriņi-Eglaines	0	0,41	0,41	Bez seguma	96660020029; 96660020123; 96680040045
		0,41	0,65	0,24	Grants segums	96660020123; 96680040045
16.	Kaktiņi-Jekši	0	0,29	0,29	Grants segums	96660040016 96660040187
17.	Viadukts-Vecrūjas	0	0,22	0,22	Grants (šķembu) segums	96660030008 96660030099
18.	Ķuži-Teimas	0	0,26	0,26	Grants segums	96660040018 96660040189
19.	Eglaines-Laņģezers	0	0,23	0,23	Bez seguma	96660020011 96660020138
		KOPĀ:		14,22		

22.pielikums. Pašvaldības ielas

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Adrese		Garums (km)	Brauktuves laukums (m ²)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)				
Eriņu ciems							
1.	Eriņmuižas iela	0	0,064	0,064	384	Melnais segums	96660030099 96660050220 96660050115; 96660050072; 96660050113
		0,064	0,904	0,84	5040	Melnais segums	96660050115; 96660050072; 96660050113; 96660050109; 96660050112; 96660050110; 96660050107; 96660050114; 96660050021; 96660050105; 96660050073; 96660050008; 96660050102
KOPĀ:				0,904	5424		
Naukšēnu ciems							
2.	Atvašu iela	0	0,099	0,099	495	Grants segums	96720060360 96720060360
3.	Dālderielā	0	0,128	0,128	512	Grants segums	96720060362 96720060362
4.	Zemzaru iela	0	0,082	0,082	328	Grants segums	96720060369 96720060369
5.	Kundziņu iela	0	0,6	0,6	1800	Bez seguma	96720060184; 96720060405; 96720060005; 96720060407; 96720060039; 96720060242; 96720060102; 96720060316; 96720060251
6.	Mundru iela	0	0,5	0,5	1500	Bez seguma	96720060242; 96720060026; 96720060046; 96720060111; 96720060068; 96720060317; 96720060430
7.	Ceļš Ķīre-Jaunlambikas	0	0,18	0,18	1350	Grants segums	96720040095 96720040095
		0,18	0,559	0,379	2274	Grants segums	96720040095 96720040095
		0,559	0,842	0,283	1981	Grants segums	96720040095 96720060011 96720060371
		0,842	1,807	0,965	5790	Melnais segums	96720040095 96720060358; 96720060012
		1,807	2,558	0,751	5633	Grants segums	96720040095 96720060371
8.	Ceļš Tiltkalni-pagrabs	0	0,122	0,122	732	Melnais segums	96720060409 96720060409

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Adrese		Garums (km)	Brauktuves laukums (m ²)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)				
		0,122	0,209	0,087	479	Grants segums	96720060409
							96720060409
9.	Ceļš Tiltakrogs-Līnija	0	0,039	0,039	312	Grants segums	96720060370
							96720060370
		0,039	0,451	0,412	2472	Melnais segums	96720060370
							96720060370
10.	Ceļš Brūzis-Līčupes	0	0,012	0,012	90	Melnais segums	96720060361
							96720060361
		0,012	0,068	0,056	252	Grants segums	96720060361
							96720060361
		0,068	0,254	0,186	651	Bez seguma	96720060361
							96720060361
11.	Ozolu gatve	0	0,27	0,27	810	Grants segums	96720060412
							96720060412
12.	Ūdenstorņa iela	0	0,17	0,17	510	Grants segums	96720060159; 96720060049; 96720060192; 96720060044; 96720060191; 96720060276
13.	Nogāzes iela	0	0,41	0,41	1230	Grants segums	96720060037; 96720060256; 96720060031; 96720060257; 96720060258; 96720060259; 96720060367; 96720060159; 96720060049; 96720060192; 96720060044; 96720060191
14.	Laiņu taka	0	0,084	0,084	336	Grants segums	96720060367
							96720060367
		0,084	0,27	0,186	558	Grants segums	96720060367
							96720060367
							96720060358
		0,27	0,37	0,1	300	Melnais segums	96720060404; 96720060099; 96720060284
15.	Ceļš Kantoris-Svari	0	0,024	0,024	408	Melnais segums	96720060366
							96720060366
		0,024	0,052	0,028	171	Melnais segums	96720060366
							96720060366
		0,052	0,203	0,151	906	Melnais segums	96720060366
							96720060366
		0,203	0,402	0,199	1095	Melnais segums	96720060366
							96720060366
16.	Kaltes iela	0	0,13	0,13	650	Melnais segums	96720060387

Nr. p.k.	Ielas nosaukums	Adrese		Garums (km)	Brauktuves laukums (m ²)	Seguma veids	Īpašuma kadastra numurs/ zemes vienības kadastra apzīmējums
		no (km)	līdz (km)				
17.	Benzīntanka iela	0	0,15	0,15	750	Melnais segums	96720060387
18.	Kapličas iela	0	0,89	0,89	2670	Grants segums	96720060015; 96720060391; 96720060336
19.	Strazdu iela	0	0,087	0,087	348	Grants segums	96720060378
							96720060378
20.	Ceļš Dronas-Purapuķes	0	0,822	0,822	4521	Melnais segums	96720060364
							96720060364
		0,822	1,075	0,253	1012	Melnais segums	96720060364
							96720060364
		1,075	1,438	0,363	1997	Melnais segums	96720060364
						96720060364	
21.	Dārziņu iela	0	0,15	0,15	600	Grants segums	96720060300; 96720060084; 96720060247
22.	Kūtiņiela	0	0,115	0,115	403	Grants segums	96720060365
							96720060365
		0,115	0,236	0,121	363	Bez seguma	96720060365
						96720060365	
23.	Ceļš Doktorāts-Silavas	0	0,349	0,349	2094	Melnais segums	96720060363
							96720060363
24.	Līvānu iela	0	0,537	0,537	1718	Melnais segums	96720060377
							96720060377
25.	Liepziedu iela	0	0,084	0,084	252	Bez seguma	96720060421
							96720060421
							96720060382
26.	Skaidrā iela	0	0,042	0,042	147	Grants segums	96720060402
							96720060402
		0,042	0,084	0,042	126	Bez seguma	96720060402
							96720060402
KOPĀ:					24706	Melnais segums	
KOPĀ:					21228	Grants segums	
KOPĀ:					4692	Bez seguma	
PAVISAM KOPĀ:				10,638	50626		

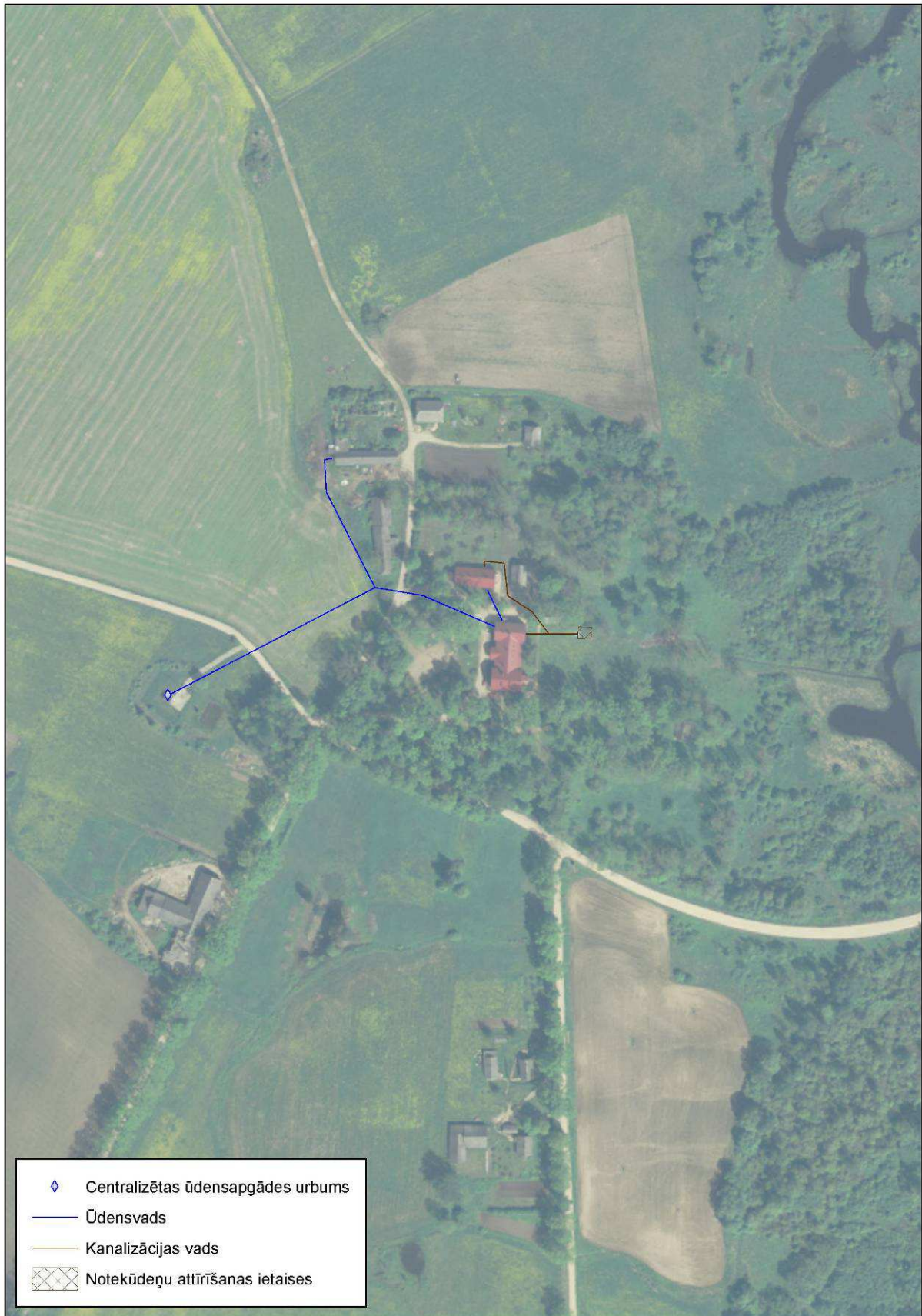
Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

23.pielikums. Valsts meža autoceļi novada teritorijā

Nr.p.k.	Nosaukums	Garums (km)	Plānotie pasākumi
1.	Jeru muižas ceļš	1,1	
2.	Lāriņi-Doles	1,96	
3.	Sporu atzars	1,64	
4.	Bodnieki-Pollīte	4,4	
5.	Piksāri-Veckārķi pievadceļš	1	
6.	Pollītes atzars	0,8	
7.	Līkā stīga	3,1	
8.	Brūkleņu stīga	0,6	
9.	Lāriņi-Purgaiļi	2,3	
10.	Piksāru skola-Lāriņi maģ.	8,6	
11.	Grote-Auri	2,5	
12.	Oleri-Spiģu grava	8,9	
13.	Miltu-Inkā stīga	1,3	
14.	Oleri-Spiģu gravas atzars	0,8	
15.	Nurmi-Kiči	3,2	
16.	Grotes dzelzceļš	2,1	
17.	Dambji-Sporas	2,4	
18.	Vecais Vārnu sila ceļš	0,4	
19.	Vārnu sila ceļš	2	
20.	Vecezera ceļš	0,6	
21.	Nurmi-Īvažas	0,7	
22.	Piksāru skola-Lāriņi 2.piev.	1,5	
23.	Miltiņu ceļš	4	
24.	Kalcenava atzars	2,5	
25.	Piksāru skola-Lāriņi 3.piev.	0,7	
26.	Nurmu ceļš	3,4	
27.	Oleri-Nurmi	2,2	
28.	Grotes 1.pievadceļš	1	
29.	Grotes 2.pievadceļš	1,3	
30.	Piksāru skola-Lāriņi 4.piev.	0,3	
31.	Piksāru skola-Lāriņi 1.piev.	1,2	
32.	Vecvāķi-Veckārķi	4,7	
33.	Piksāri Veckārķi	2,5	
34.	Spiģu gravas ceļš	2,5	
35.	Vārnu sils-Ratnieki	1,4	Būve 2020
36.	Pollīte-Doles	4,4	Būve 2012
	KOPĀ:	84	

Avots: AS „Latvijas Valsts meži”

24.pielikums. Ūdensapgādes, kanalizācijas tīklu un NAI izvietojuma shēma Dīķeros

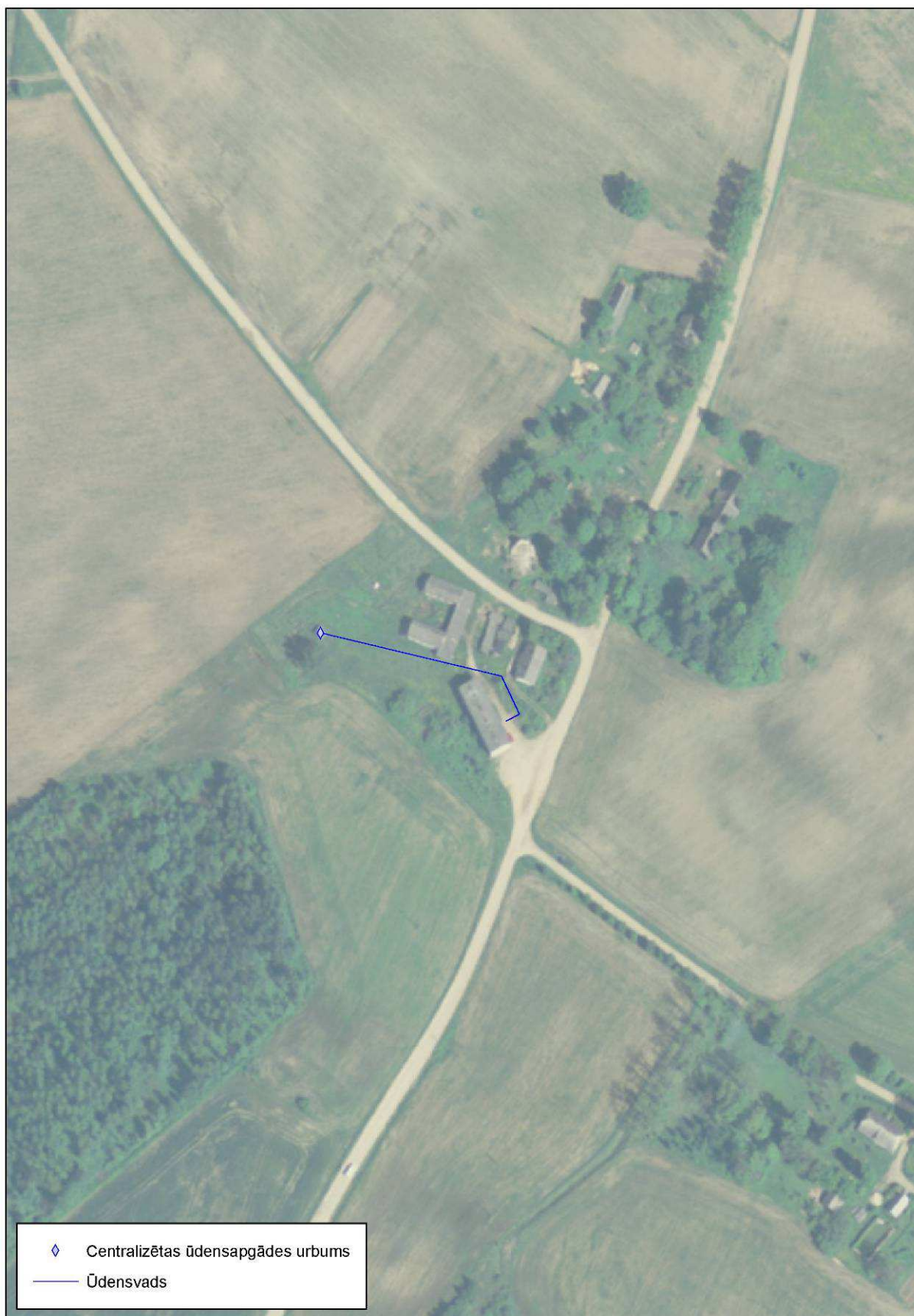
25.pielikums. Ūdensapgādes shēma apdzīvotajai vietai Ķoņi

26.pielikums. Ūdensapgādes shēma apdzīvotajai vietai Mirķi

27.pielikums. Ūdensapgādes shēma apdzīvotajai vietai Doles

28.pielikums. Ugunsdzēsības hidranti VUGD vajadzībām novada teritorijā

Nr. p.k.	Hid-ranta Nr.	Adrese		Precīza atrašanās vieta (mājas Nr., krustojums utt.)	Ūdensv. veids: strupzaru, cilpveida (S/C)	Ūdensvada diametrs (mm)	Spiediens atm. (pārbaudē konstatētais)	Bojājumi (ir/nav)
		Pagasts	Iela, mājas/vieta s nosaukums					
1.	M1	Naukšēnu pagasts	„Kļavas”	Centra ūdenstornis	S	100	2	nav
2.	M2	Naukšēnu pagasts	Ceļš V230	Naukšēnu kultūras nams, ceļa V230 malā, uzkalniņā pie kultūras nama	S	100	2	nav
3.	M3	Naukšēnu pagasts	„Ievas”	Daudzdzīvokļu māja „Ievas” pagalmā/ blakus atkritumu tvertnei	S	100	2	nav
4.	M4	Naukšēnu pagasts	Ceļš Doktorāts - Silavas (22)	Ceļa malā pie katedžām - starp dzīvojamo māju „Vārpas” un „Apiņi”	S	100	2	nav
5.	M5	Naukšēnu pagasts	Ceļš Doktorāts - Silavas (22)	Ceļa malā pie dzīvojamās mājas „Zīlītes”	S	100	2	nav
6.	M6	Naukšēnu pagasts	Ceļš Dronas - Purapuķes	Ceļa malā krustojumā ar Līvānu ielu	S	100	2	nav
7.	M7	Naukšēnu pagasts	Naukšēnu novada vidusskola	Pie vidusskolas, izmantot iebrauktuvi uz sporta halli	S	100	1,5	nav

Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

29.pielikums. Ūdens ņemšanas vietas VUGD vajadzībām novada teritorijā

Nr. p.k.	Nosaukums (dīķis, ezers utt.)	Adrese		Precīza atrašanās vieta (mājas Nr., krustojums utt.)	Ūdens ņemšanas vietas tilpums m ³ (dīķiem)	Vai ir iespējama ugunsdzēsības automobiļu piekļūšana
		Pilsēta, pagasts	Iela, mājas/vietas nosaukums			
1.	Ķire	Naukšēnu pagasts	Avotleja	300m no katlu mājas		jā
2.	Rūja	Naukšēnu pagasts	Nāras	SIA „Nāras” teritorija		jā
3.	Pazemes tvertne	Naukšēnu pagasts	DUS	Pretī DUS darbnīcas pusē	200	jā
4.	Rezervuārs	Naukšēnu pagasts	Līvānu mājas	Aiz „Dimantiem”	35	jā
5.	Ūdens-apgādes sistēma	Naukšēnu pagasts	Centrālā katlu māja	Pagrieziena uz SIA "Naukšēni" darbnīcām		jā
6.	Ūdens-apgādes sistēma	Naukšēnu pagasts	Darbnīcas	Darbnīcas teritorija-ugunsdzēsības depo		jā
7.	Aka	Ķoņu pagasts	Ķoņu skola	Skolas teritorija		jā
8.	Sapraša (upe)	Ķoņu pagasts/ Vilpulkas pagasts	Dzirnavu ezeriņš	Virķēnu gals		jā
9.	Sīļu dīķis	Ķoņu pagasts	Sīļu (Zolmaņa) dīķis	Gar „Purgaļu” mājām (ceļš pa pļavu)		jā - sausā laikā
10.	Rūja (upe)	Ķoņu pagasts	Tilts pār Rūjas upi	Tilts uz autoceļa pirms pagrieziena uz Ķoņu dzirnavām		jā
11.	Rūja (upe)	Ķoņu pagasts	Ķoņu dzirnavas	Ķoņu dzirnavas		jā
12.	Rūja (upe)	Ķoņu pagasts	Tilts pār Rūjas upi	Ceļš Dirlas - Ķoņu skola		jā
13.	Mirķu dīķis	Naukšēnu pagasts	Mirķi	Mirķu mazciema centrs		jā

Avots: Naukšēnu novada pašvaldība

30.pielikums. B un C kategorijas piesārņojošas darbības operatoru saraksts

B kategorijas piesārņojošas darbības operatoru saraksts

(saskaņā ar MK 2010.gada 30.novembra noteikumu Nr.1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai” 1.pielikumu)

N.p.k.	Komersants	Iekārta	Atļaujas Nr., izsniegšanas datums, derīguma termiņš	Darbības vietas adrese
1.	Naukšēnu novada pašvaldība	notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar Eriņu ciema ūdens saimniecības sistēmu	Nr.286, 11.04.2008. Derīga līdz 10.04.2013.	Eriņi, Ķoņu pagasts
2.	Naukšēnu novada pašvaldība	Naukšēnu ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	Nr.VA12IB0008, 03.02.2012. Derīga visu iekārtas darbības laiku, pārskatīšana 2018.g.	„Ūdenssaimniecība”, Naukšēnu pagasts
3.	SIA „Delta Rīga”	biodīzeļdegvielas ražotne	Nr.280, 14.01.2008. Derīga līdz 13.01.2013.	„Deltas”, Naukšēnu pagasts
4.	SIA „Delta zaļā enerģija”	koģenerācijas iekārta	Nr.VA10IB0016, 22.03.2010., Derīga visu iekārtas darbības laiku, pārskatīšana 2017.g.	„Deltas”, Naukšēnu pagasts

Sarakstu sagatavoja: teritorijas plānojuma izstrādātāji, balstoties uz Vides pārraudzības valsts biroja (<http://www.vpvb.gov.lv>) informāciju.

C kategorijas piesārņojošas darbības operatoru saraksts

(saskaņā ar MK 2010.gada 30.novembra noteikumu Nr.1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai” 2.pielikumu)

N.p.k.	Operators	Darbības veids	Darbības vietas adrese
1.	Naukšēnu novada pašvaldība	notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	„Ausekļi”, Ķoņu pagasts
		sadedzināšanas iekārtas	„Siltums”, Naukšēnu pagasts
2.	SIA „Krēslīņi”	zivaudzētava (vēžu - zivju dīķis)	„Ķoņu dzirnavas”, Ķoņu pagasts
3.	SIA „Koksne”	notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, sadedzināšanas iekārtas, iekārtas logu un durvju ražošanai	„Celtnieki”, Ķoņu pagasts
4.	SIA „Helda”	kokapstrāde	„Mūļas”, Ķoņu pagasts
5.	SIA „Ruvena”	kokapstrāde, betona izstrādājumu ražošana	„Celtnieki”, Ķoņu pagasts
6.	SIA „MMA”	kokapstrāde	„Aņģi”, Ķoņu pagasts
7.	LKS „Akrona”	DUS	„Eriņi”, Ķoņu pagasts
8.	Piemājas saimniecība „Šķesteri”	liellopu novietne	„Šķesteri”, Ķoņu pagasts
9.	ZS „Pērles”	liellopu novietne	„Pērles”, Ķoņu pagasts
10.	ZS „Vijolītes”	liellopu novietne	„Vijolītes”, Ķoņu pagasts
11.	ZS „Zemītes”	liellopu novietne	„Zemītes”, Ķoņu pagasts
12.	ZS „Tīrumkalni”	liellopu novietne	„Tīrumkalni”, Ķoņu pagasts
		liellopu novietne	„Puslambikas”, Naukšēnu pagasts
13.	SKII „Naukšēni”	sadedzināšanas iekārtas	„Naukšēnu muiža”, Naukšēnu pagasts
14.	SIA „Udzēnu dīķi”	zivaudzētava	„Udzēni”, Naukšēnu pagasts
15.	ZS „Sporas”	liellopu novietne	„Sporas”, Naukšēnu pagasts
16.	ZS „Tiltgaļi”	liellopu novietne	„Tiltgaļi”, Naukšēnu pagasts
17.	SIA „Naukšēni”	minerālūdens un iesala cehs, NAI, sadedzināšanas iekārtas	„Krāces”, Naukšēnu pagasts
		autoserviss	„Darbnīcas”, Naukšēnu pagasts
		DUS	„Kurši”, Naukšēnu pagasts
		liellopu novietne	„Kraujas”, Naukšēnu pagasts
		liellopu novietne	„Robežnieki”, Naukšēnu pagasts
		liellopu novietne	„Lejasbolles”, Naukšēnu pagasts

N.p.k.	Operators	Darbības veids	Darbības vietas adrese
		liellopu novietne	„Nurmi”, Naukšēnu pagasts
18.	ZS „Jaunkalni”	liellopu novietne	„Jaunkalni”, Naukšēnu pagasts
19.	ZS „Vecstāļi”	liellopu novietne	„Vecstāļi”, Naukšēnu pagasts
20.	ZS „Celmiņkalni”	liellopu novietne	„Kalnūdzēni”, Naukšēnu pagasts
21.	ZS „Lejaslimbas”	liellopu novietne	„Lejaslimbas”, Naukšēnu pagasts

Sarakstu sagatavoja: VVD Valmieras reģionālās vides pārvaldes Atļauju daļas eksperte H.Karole

IZMANTOTIE AVOTI

1. „Integrētā lauku attīstības stratēģija 2009 - 2013”. Biedrība „No Salacas līdz Rūjai”, 2011.gads, novembris.
2. „Latvijas ciemi. Nosaukumi, ģeogrāfiskais izvietojums”. Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, 2007.
3. „Latvijas reģionu ekonomikas attīstības perspektīvas un virzieni 2010-2011”. LZA Ekonomikas institūts, 2009.
4. „Neapzinātais kultūras mantojums kopējā dabas un kultūras telpā”. VMD projekts, 2009.-2010.gads.
5. „Rūjienas novads” (104, 105). G.Ziema, 1999.
6. Alejas un koku rindas. Sabiedriskā monitoringa rokasgrāmata. ZBR. A. Opmanis.
7. Apkārtējo pašvaldību - Burtnieku, Rūjienas, Valkas novadu attīstības plānošanas dokumenti.
8. Dabas aizsardzības pārvalde <http://www.daba.gov.lv> - normatīvie akti dabas aizsardzības jomā.
9. Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2010.gadu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2011.
10. Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi Latvijā. Auniņš A. (red.). Noteikšanas rokasgrāmata. Latvijas Dabas fonds, 2010.
11. Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam. Pilnā versija. Rīga: VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
12. <http://www.likumi.lv> - tiesību aktu vortāls, ko uztur VSIA „Latvijas Vēstnesis”.
13. Ķonu pagasta teritorijas plānojuma materiāli, Rūjienas novada teritorijas attīstības plānošanas nodaļa, 2001.
14. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.
15. Latvijas pagasti. Enciklopēdija. AS Preses nams, 2002.
16. Latvijas Stratēģiskās attīstības plāns 2010.-2013.gadam.
17. Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam.
18. Nacionālā attīstības plāns 2014.-2020.gadam.
19. Naukšēnu ciema ūdenssaimniecības attīstības tehniski ekonomiskais pamatojums. Naukšēnu novada pašvaldība, 2011.gads, oktobris.
20. Naukšēnu novada mājas lapa - informācija par pašvaldības saistošajiem noteikumiem, par novadā realizētajiem projektiem.
21. Naukšēnu novada pašvaldības 2010.gada publiskais pārskats.
22. Naukšēnu novada pašvaldības 2011.gada publiskais pārskats.
23. Naukšēnu pagasta teritorijas plānojuma materiāli, Rūjienas novada teritorijas attīstības plānošanas nodaļa, 2001.
24. Pazemes ūdeņu krājumu bilance par 2011. gadu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2012.
25. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti. Veselības inspekcija, 2011.
26. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2011.
27. Tūrisma karte. Naukšēni, Rūjiena, Mazsalaca, Burtnieki. Karšu izdevniecība Jāņa sēta, 2012.
28. Valmieras rajona dižakmeņu izpētes projekts. Atskaite. Rīga, Latvijas Petroglifu centrs, 2008.
29. Valmieras rajona teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam.
30. Valsts reģionālās attīstības aģentūra, <http://www.vraa.gov.lv>, pārskats „Reģionu attīstībā Latvijā 2011”.
31. Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa <http://www.vpvb.gov.lv> - informācija par izsniegtajām B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujām, rūpnieciskā riska uzņēmumiem.
32. Vides un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapa <http://www.vidm.gov.lv> - normatīvie akti.
33. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam. Vidzemes plānošanas reģions, 2007.
34. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam. Vidzemes plānošanas reģions, 2007.
35. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” <http://www.meteo.lv> - informācija par vides stāvokli novadā no LVĢMC datu bāzēm un monitoringa un citiem pārskatiem.
36. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta AEP materiāli, ZBR, 2007.